Philipp

Vandenberg

PIATE EVANJELIUM

IKAR

Philipp

Vandenberg

PIATE EVANJELIUM

IKAR

Philipp Vandenberg
DAS FÜNFTE EVANGELIUM

Copyright © 1993 by Gustav Lubbe Verlag GmbH, Bergisch Gladbach
Translation © 1999 by Sylvia Scholzová
Jacket design © 1999 by Michal Houba
Slovak edition © 1999 by Ikar
Digitalizácia: MimoI

Z nemeckého originálu Das fünfte Evangelium (Gustav Lubbe
Verlag GmbH, Bergisch Gladbach 1998)
preložila Sylvia Scholzová.
Redigovala Anna Pakánová.
Obálku navrhol Michal Houba.
Technická redaktorka Elena Benková.
Vydalo vydavateľstvo Ikar, a. s., Bratislava v roku 1999
ako svoju 761. publikáciu. Zalomenie do strán ITEM, spol. s r. o., Bratislava.
Vytlačili Tlačiarne BB, spol. s r. o., Banská Bystrica.

ISBN 80-7118-779-8

Chráňte sa kvasu farizejov, čiže pokrytectva. Veď nič nie je skryté, čo by sa neodhalilo, a nič utajené, čo by sa neprezvedelo. Lebo čo ste povedali v tme, bude počuť na svetle, a čo ste pošepli v izbách do ucha, bude sa rozhlasovať zo striech.

Lukáš 12, 1 - 3

PREDSLOV

Ani v jednom z miest, ktoré poznám, sa nenachádzajú také zaujímavé cintoríny ako v Paríži. Sú celkom iné, takmer veselé, nepôsobia morbídne alebo hrôzostrašne ako nemecké cintoríny. Akoby sa Francúzi lepšie starali o svojich zosnulých. Každé školopovinné dieťa vie, že napríklad Edgar Degas je pochovaný na Montmartri Maupassant a Baudelaire zasa na Montparnasse.

Po Bulvári de Ménilmontant sa dostanete na Cintorín Pére-Lachaise - tak sa volá najväčší a najkrajší cintorín v Paríži. Svoje nezvyčajné meno dostal po otcovi de la Lachaise, spovedníkovi Ľudovíta XIV. Okrem Edith Piaf, Jima Morrisona a Simone Signoretovej tu odpočívajú Moliére, Balzac, Chopin, Bizet a Oscar Wilde. Kde ležia, to vám presne povie záhradník, a za pár frankov dostanete od neho aj plán.

Za pekného počasia, najmä na jar a na jeseň, putujú zástupy ľudí k hrobom svojich idolov. Vedľa seba prechádzajú tí, ktorí si odnesú dojem z toho, čo videli len raz v živote, i tí, ktorých kroky sem vedú pravidelne, či dokonca každodenne, zväčša v tú istú hodinu na krátke obradné rozjímanie.

Aby ste si to uvedomili, musíte sami niekoľko dní po sebe navštíviť Cintorín Pére-Lachaise v rovnakom čase - urobil som tak najprv bez postranných myšlienok, zaiste nie v očakávaní, že narazím na jeden z najnapínavejších príbehov, aký som si kedy vypočul.

Už na druhý deň som si pri hrobe s jednoduchým nápisom *Anna 1920-1971* všimol dobre vyzerajúceho staršieho muža. Z dnešného pohľadu však musím spresniť, že ma najskôr zaujal exotický oranžovo-modrý kvet v jeho ruke. Za výnimočným kvetom sa zväčša skrýva výnimočný príbeh, tak mi hovorila skúsenosť, a preto som neznámeho muža jednoducho oslovil.

S prekvapením som zistil, že išlo o Nemca, žijúceho v Paríži. A ten exotický kvet? (Bola to, mimochodom, strelícia.) Neznámy mi odpovedal stroho, takmer odmerane. Keď sme sa na druhý deň opäť stretli, situácia sa obrátila - neznámy ma dobreže nevypočúval. Prešla hodná chvíľa, kým mi uveril, že k osloveniu ma donútila iba moja spisovateľská zvedavosť, v nijakom prípade nie akísi tajomní muži v pozadí.

Už sama podozrivá reakcia neznámeho na moju nevinnú otázku ma utvrdila v domnienke, že za malým každodenným obradom na Cintoríne Pére-Lachaise sa skrýva asi viac ako iba dojemné gesto. Hoci ja som sa mu predstavil hneď na začiatku, on mi svoje meno neprezradil, no neodradilo ma to od toho, aby som ho pozval na večeru do hotela, kde som bol ubytovaný - ak mu to dovolí čas. Po tejto poznámke som sa dočkal úsmevu a vysvetlenia, že muž v jeho veku má more času, a teda pozvanie prijíma.

Musím sa priznať, že vtedy som vôbec nedúfal, že neznámy slovo dodrží. Predpokladal som, že s pozvaním súhlasil len preto, aby sa ma striasol. O to viac som nevychádzal z úžasu, keď sa zjavil v reštaurácii Hotela Grand v 9. obvode, kde som býval, tak ako sme sa dohodli. Keď na stôl položil starý časopis, znova sa vo mne ozvala zvedavosť.

Akoby ma chcel ním napínať, čo u takého zvedavého človeka, ako som ja, vyvoláva takmer chorobné stavy: s pôžitkom rozprával o krásach Paríža (z môjho pohľadu to bol čistý sadizmus). Zakaždým, keď som sa pokúsil zvrtnúť rozhovor na pôvodnú tému, spomenul ďalšiu pamätihodnosť, ktorú sa oplatí vidieť. Neskôr som si uvedomil, že neznámy bojoval sám so sebou, či mi má príbeh porozprávať alebo nie.

Už som takmer prestával dúfať, keď nečakane zobral časopis, otvoril ho presne v strede a podal mi ho ponad stôl so slovami: „To

som ja. Lepšie povedané, to som bol ja. Či ešte lepšie, to som mal byť ja.“ Skúmavo sa na mňa pozrel.

Neznámy zjavne vychutnával sekundy, počas ktorých som sa zahĺbil do článku v časopise. Cítil som jeho pohľad. Pozoroval každý môj pohyb, akoby očakával prejav nadšenia. Nestalo sa tak. V článku sa písalo o reportérovi, ktorý zahynul v alžírskej vojne. Text dopĺňali fotografie z jeho života, na jednej bola otrasne zmasakrovaná mŕtvola. Nerozumel som tomu.

„Určite to nechápete,“ konečne prehovoril, „lebo trvalo dosť dlho, kým som to sám pochopil. Celkom isto je to ten najbláznivejší príbeh, aký ste kedy počuli.“

Odvetil som mu, že už som sa stretol s tými najnepochopiteľnejšími príbehmi - veď spisovateľ sa zriedka zaoberá všednými vecami. Spomenul som mu chromého mnícha, ktorý mi pred časom porozprával svoj životný príbeh a vysvetlil, prečo vyskočil so samovražedným úmyslom z okna. Jeho život vo Vatikáne som spracoval v knihe Sixtínske sprisahanie, no ešte pred uverejnením knihy ten mrzák z kláštora zmizol a opát sa dušoval, že takého mnícha, na vozíčku, medzi múrmi kláštora nikdy nemali. „Pritom,“ podotkol som, „sedeli sme presne na tomto mieste oproti sebe a zhovárali sme sa.“

Asi som o tom nemal hovoriť, lebo môj spoločník mal zrazu akosi naponáhlo a povedal, že skôr ako mi svoj príbeh rozpovie, musí si všetko ešte raz premyslieť. Navrhol teda stretnutie na druhý deň v kaviarni La Flore na Bulvári Saint-Germain, kde, mimochodom, posedáva hodne spisovateľov.

Len na spresnenie: v La Flore som kávu pil sám a musím sa priznať, vôbec ma to neprekvapilo. Neznámy asi stratil odvahu, keď si predstavil, že jeho osud by mohol poslúžiť ako základ nejakého knižne publikovaného príbehu. To však len posilnilo moju predtuchu, že to, čo tento muž nosil so sebou, ďaleko presahuje osud jedného človeka.

Všetky veľké tajomstvá ľudstva majú nenápadný pôvod. Za osudom neznámeho som tušil presne takéto tajomstvo. V tom čase som ešte nemohol vedieť, že bude takého zásadného významu, ani že neznámy so strelíciou bude v celej tejto dráme hrať len vedľajšiu úlohu. Hlavnú rolu, aby bolo jasné, zastávala žena pochovaná na cintoríne, o ktorej som vedel iba to, že sa volala Anna.

Mal som však stopu. Článok v časopise. Jedna priamka smerovala do Mníchova, druhá naspäť do Paríža, potom sa jednotlivé udalosti v mojom pátraní navzájom krížili. Rím, Grécko a San Diego boli ďalšie miesta, a pomaly, len pozvoľna som začal chápať, prečo sa mi neznámy zdráhal vyrozprávať svoj príbeh.

Cintorín som navštívil ešte niekoľko ráz, no neznámeho muža som tam viac nestretol.

Smrť prichádza

1

Všetko navôkol bolo biele, a tie biele steny, biela podlaha, lesklé biele dvere a ostré žiarivky na strope akoby spôsobovali bolesť. Anna si schovala tvár do dlaní. Ničomu nerozumela. Počula len slovo „kóma“ a že to s ním vyzerá zle. Bezpohlavná postava v bielom plášti ju posadila na stoličku a chápavo, ako letuška, ktorá oboznamuje cestujúcich s pokynmi pre krízové situácie, jej vysvetľovala, že lekári robia, čo môžu, predsa si to však vyžaduje čas, nech teda vyplní a podpíše formulár.

Papier ležal vedľa nej na podlahe. Z času na čas sa otvorili jedny zo sklenených dverí. Gumené podrážky vŕzgali po dlhej chodbe a zmizli v druhých dverách. Odniekadiaľ doliehali rytmické údery ubíjadla, šíril sa pach karbolu a teplo sa takmer nedalo vydržať.

Anna zdvihla viečka, nadýchla sa, rozopla si tenký plášť, znova sa oprela so zatvorenými očami o operadlo a prekrížila si ruky na hrudi. Pery sa jej triasli a niečo ju bolelo, no nevedela kde. Tušila, že jej život vybočil z normálnych koľají, a hlavou jej prebleskla myšlienka z detstva, keď túžila po čarovnom slovku, ktoré by zrušilo zlý zážitok a všetko by bolo ako predtým.

Nikdy sa nezaoberala tým, aké to bude, keď sa jednému z nich niečo stane. Guida milovala a v láske sa nemyslí na koniec, teraz však pochopila pochabosť takého postoja. Na takýto telefonát jednoducho nebola pripravená: „Je nám ľúto, no musíme vám oznámiť smutnú zvesť. Váš manžel mal vážnu dopravnú nehodu. Pripravte sa na najhoršie.“

Anna doletela na kliniku ako omámená. Nevedela, ktorou cestou sem prišla, kde zaparkovala auto. Nebola schopná

sformulovať jedinú jasnú myšlienku, iba pred dvoma alebo tromi osobami v bielom z nej vyšlo: „Intenzívka?“ Až sa nakoniec ocitla na tejto ostro osvetlenej chodbe. Tu akoby stál čas.

Zhrozila sa, keď sa pristihla pri tom, že v predstavách znova zariaďuje dom a predáva obchod so starožitnosťami a rozhodla sa pre cestu okolo sveta - aby získala odstup. Guida by na takúto cestu nikdy nenahovorila. Neznášal lietadlá.

Božemôj! Anna vyskočila, priečili sa jej vlastné myšlienky, nepokojne chodila sem a tam s rukami vo vreckách kabáta. Zaneprázdnenosť personálu, ktorý popri nej prechádzal bez jediného pohľadu, ju takmer vyprovokovala k tomu, že už-už sa išla vyrútiť na jednu zo zaneprázdnených sestier a rozkričať sa, či nechápe, že ide o život jej manžela.

No v tom okamihu sa zjavil vo dverách chudý muž so zašpinenými okuliarmi s tenučkým rámom. Ako kráčal k Anne, upravoval si zelenú masku uviazanú okolo krku, potom si rukou utrel čelo.

„Pani von Seydlitzová?“ spýtal sa monotónne.

Anna cítila, ako vyvaľuje oči a krv jej búši do slúch. V ušiach jej dunelo. Lekárova tvár pôsobila meravo.

„Áno,“ ticho súhlasila Anna. Hrdlo mala suché a vyprahnuté.

Lekár sa predstavil, no už pri vyslovení svojho mena zmenil tón hlasu, ktorý teraz znel ako spev kňaza na pohrebe. Nasledujúce slová vyslovil už veľa ráz: „Je mi ľúto. Váš manžel dostal pomoc veľmi neskoro. V tejto situácii vám môže byť slabou útechou azda iba to, že je to takto lepšie. Váš manžel by sa pravdepodobne nikdy neprebral. Poranenia hlavy boli priveľmi vážne.“

Anna si ešte uvedomila, ako jej lekár podal ruku, no v bezradnej zlosti sa iba obrátila a odišla. Mŕtvy. Prvý raz pochopila význam tohto slova.

Výťahom sa šíril kuchynský pach tak ako v každej klinike. Dvere na výťahu sa ešte ani nestihli poriadne otvoriť a ona s hnusom vybehla von.

Domov odišla taxíkom. Nebola schopná viesť auto. Šoférovi mlčky podala bankovku a stratila sa vo vchode. Všetko jej zrazu pripadalo cudzie, studené a odmerané. Vyzula sa, vybehla po schodoch do spálne a hodila sa na posteľ. Až teraz ju premohol plač.

Toto sa prihodilo 15. septembra 1961. O tri dni pochovali Guida von Seydlitz na cintoríne Waldfriedhof. O deň neskôr sa začali tie - označme ich ako pozoruhodné udalosti.

2

Aby sa Anna von Seydlitzová od začiatku nedostala do zlého svetla, čo by bolo na škodu pravdivého obsahu tohto príbehu, musím na úvod spomenúť o nej niekoľko faktov. Anna von Seydlitzová nikdy nepoužívala šľachtický titul, ktorý získala sobášom s Guidom. Jej mužovi, obchodníkovi s umením, bol však tento titul užitočný. Anna si skôr uťahovala z „robotníckeho titulu“, prideleného v 19. storočí. V tom čase boli totiž zaslúžilí podnikatelia zo dňa na deň povýšení do šľachtického stavu a tento sporný čin má na svedomí také kuriózne rody, ako sú Müllerovci alebo Meyerovci.

Ako pani Seydlitzová oplývala Anna dostatočným sebavedomím, pretože vzdelanie a studená krása sa v jej osobe spojili tak fascinujúco, že všade, kde sa zjavila, bola stredom pozornosti. Patrila k ľuďom, ktorí netrpeli svojou múdrosťou, ale ju naplno využívali. Mala zmysel pre humor a jej šibalské kúsky boli nezriedka témou rozhovorov. Ako čerstvá štyridsiatnička rada koketovala a nezabudla pripomenúť, že už ťahá k päťdesiatke.

Manželova smrť ju, prirodzene, hlboko zasiahla a usilovala sa rozumovo zvládnuť utrpenie, ktoré ju tak nečakane zasiahlo. Vtom ju vyrušil telefonát z kliniky. Žiadali ju, aby si prišla prevziať veci po zosnulom manželovi.

Hoci jej to nepadlo ľahko, vykonala túto povinnosť ešte v ten istý deň. Po podpísaní potvrdenia jej sestrička vydala zapečatené plastové vrecko, ktoré okrem šiat obsahovalo Guidove hodinky a peňaženku. Popritom sa len tak mimochodom dozvedela, že Guido v čase nehody nesedel v aute sám. „Spolujazdkyňa utrpela len ľahké zranenia, dnes ju prepustili.“

„Spolujazdkyňa?“

Anna zmraštila čelo. Bolo to neklamné znamenie jej vnútorného rozrušenia.

Sestrička sa začudovala, že pani von Seydlitzová nevedela o spolujazdkyni. Zrazu bola na pochybách a skôr ako prezradila jej meno, požiadala o radu hlavného lekára. Anna spoznala lekára, ktorý ju informoval o manželovej smrti, a pokladala za potrebné ospravedlniť sa za svoje správanie.

Doktor označil jej reakciu, vzhľadom na okolnosti, za celkom normálnu. Anne sa beztak podarilo získať meno a adresu spolujazdkyne až po vytrvalom vyjednávaní.

Nepoznala tú ženu. I tak sa už od začiatku chcela dozvedieť o okolnostiach nehody viac.

Spojila sa preto s policou. Tu sa dozvedela, že auto, v ktorom sa viezli muž a žena, zišlo z vozovky na diaľnici Mníchov - Berlín vo vzdialenosti sedem a pol kilometra, viac ráz sa prevrátilo dolu svahom a zostalo ležať na streche. Žena nehodu prežila pravdepodobne len preto, lebo ju z auta vyhodilo. Vrak momentálne podrobujú expertíze, čo však môže trvať dlhšie.

Mohla by si vrak obzrieť?

Prirodzene, ak má na to žalúdok.

V hale v severnej časti mesta bol priestor pre dva tucty vrakov a najmenej presne toľko ich stálo vonku, preliačené, rozmlátené, zhorené automobily, spojené s osudmi rôznych ľudí.

Anna si zaumienila, že si zachová chladnú hlavu, no pri pohľade na vrak sa roztriasla na celom tele a trvalo hodnú chvíľu, kým sa odvážila podísť bližšie. Palubná doska bola v polovici prehnutá. Na ľavej strane boli stopy krvi. Na preliačených sedadlách ležali črepy predného skla a bočných skiel. Z mriežky chladiča zostala len polovica. Zadný kufor bol otvorený, nedal sa zavrieť. Z vraku sa šíril pach benzínu, oleja a zhoreného plastu.

Anna takmer pietne obišla zdemolované vozidlo, a vtedy jej zrak padol na aktovku v kufri. Policajt, ktorý ju sprevádzal, kývol hlavou a dovolil, aby si ju obzrela. Natiahol sa teda za koženou taškou.

„Ale to nie je manželova taška!“ zvolala Anna a ustúpila krok dozadu. Urobila pohyb, akoby jej muž v uniforme držal pred nosom odporného živočícha.

„Potom asi patrila spolujazdkyni,“ chlácholivo sa vyjadril policajt. Nerozumel, prečo je taká rozrušená.

„No kde je manželov kufor? Mal so sebou hnedý kufrík, na vrchu s monogramom G. v. S.!“

Policajt pokrčil plecami. „Ste si istá?“

„Celkom istá,“ ubezpečovala ho Anna a po chvíľke rozmýšľania povedala: „Dajte to sem!“

Položila tašku na strechu zničeného auta, skúmavo sa pohrala so zámkami a otvorila ho. Obsah - spodná bielizeň (mimochodom, nie veľmi kvalitná), kozmetika a cigarety - bezpochyby patril žene.

„Môžem si ju zobrať?“ spýtala sa Anna.

„Samozrejme.“

Zavrela tašku a odišla.

3

Nevýslovný smútok, bolesť a prázdnota, ktorú v nej vyvolala Guidova smrť, zrazu akoby sa vyparila, jej pocity sa teraz neuveriteľným spôsobom zvrtli: bolesť, ktorá sa pominie spravidla až po rokoch, premenila sa v Anninom vnútri z hodiny na hodinu na zatrpknutosť. Muža, ktorého včera odprevádzala na jeho poslednej ceste, zrazu priam nenávidela. Desať rokov manželstva, zdanlivé šťastie sa zrútilo ako stará ruina pod náporom buldozéra. Zdalo sa jej, že svojho muža stratila dva razy, najprv pred pár dňami - a teraz.

V taxíku cestou domov sa jej začali vynárať spomienky, myšlienky, zážitky, ktoré naraz dostali zmysel. Ľavou rukou zvierala rúčku cudzej tašky, akoby zbierala silu na hrôzostrašný útok. Druhou rukou hmatala v kabáte po papieriku, ktorý jej dal lekár na klinike. Hanna Luise Donatová, Hohenzollernský okruh 17.

Anna si zahryzla do spodnej pery. Robila tak vždy, keď zúrila. Vtom ukázala taxikárovi papierik. „Zavezte ma na Hohenzollernský okruh 17.“

Dom vo východnej časti mesta nepatril k najvyberanejším adresám, pôsobil však, možno vďaka vkrádajúcemu sa súmraku, udržiavaným a slušným dojmom. Na sivej železnej bráne záhradného múru visela mosadzná tabuľa bez mena. Anna ani chvíľu neváhala. Stisla zvonček. Vo vnútri domu, postaveného trochu ďalej od brány, horelo svetlo a vzápätí sa vo dverách zjavil nízky, nie najchudší muž.

„Hľadám Hannu Luisu Donatovú,“ zavolala Anna na muža. Bez jediného slova sa jej vybral naproti aj s kľúčom, odomkol sivú záhradnú bránu, natiahol ruku, na ktorej chýbal posledný článok ukazováka, a kým sa pokúsil s nešikovnou zdvorilosťou ukloniť, povedal: „Donat. To je moja žena. Prosím.“

Annu prekvapila ochota, s akou ju muž pustil dovnútra. Ani sa neopýtal, čo vlastne chce. Zlosť jej však nedovolila, aby sa tým zaoberala. V tejto chvíli mala len jediný cieľ: chcela vidieť tú ženu.

Donat ju uviedol do skromne zariadenej izby s dvoma starými skriňami a vyumelkovaným obrazom z prelomu storočí. „Moment, prosím!“

Zmizol v jedných z vysokých dverí, natretých bledou olejovou farbou. Po chvíli sa vrátil, pridržal dvere a pozval Annu ďalej.

Prirodzene, o žene, s ktorou sa teraz chcela zoznámiť, mala Anna vlastnú predstavu. Očakávala šľapku s natupírovanými vlasmi a krikľavým rúžom, na typických miestach plnšiu, jednoducho takú, ako si každý predstavuje ženu, čo sa zapletie so ženatým mužom. Pri tejto predstave sa jej zlosť ešte väčšmi vystupňovala.

Stretnutie si dokonale premyslela. Predovšetkým sa zaprisahala, že zachová pokoj, chladnú hlavu a cynický tón, aby sa jej podarilo neznámu ženu zraniť. Som Anna von Seydlitzová, chystala sa povedať, manželka, a povie jej, že už dávno chcela spoznať ženu, s ktorou Guido trávil údajné služobné cesty. Chcela jej ponúknuť, aby si prišla po zakrvavené šatstvo svojho milenca - takpovediac na pamiatku. Všetko sa však odvíjalo celkom inak.

V strede miestnosti plnej izbových kvetín sedela žena asi v jej rokoch. Sedela na vozíku meravo ako socha, nohy mala zabalené v deke. Všetky pohyby, ktoré jej telo od krku nadol pravdepodobne nevykonávalo, sa odzrkadľovali na jej peknej tvári.

„Som Hanna Luise Donatová,“ povedala priateľsky žena na vozíku a ľahučkým úklonom hlavy naznačila návštevníčke, aby prišla bližšie.

Anna stála ako prikovaná. Ona, ktorá mala vždy naporúdzi vhodnú odpoveď, nevedela v tomto nepredvídanom okamihu vysúkať ani slovo. A tak chromá žena, ktorá bola viditeľne

zvyknutá na podobné situácie, povedala úplne pokojným hlasom: „Nech sa páči, sadnite si!“ A po chvíli trápneho ticha dodala o čosi naliehavejšie: „Prezradíte mi, čo vás za mnou priviedlo, pani...“

„Seydlitzová,“ doplnila Anna a nevládala potlačiť rozrušenie. Z vrecka plášťa vytiahla papierik a začala čítať, čo v tejto situácii pôsobilo dosť komicky: „Hanna Luise Donatová, Hohenzollernský okruh 17.“

„Správne,“ súhlasila žena na vozíku. Muž pristúpil za ňu a pritlačil ju bližšie k návštevníčke.

Anna vyjachtala zopár ospravedlňujúcich slov. Asi ide o nedorozumenie, ale na klinike jej dali toto meno a adresu. Žena s takým istým menom sedela v čase nehody v manželovom aute a po troch dňoch bola prepustená z kliniky.

„Toto nedorozumenie,“ podotkol muž, „môže predsa váš manžel ľahko vysvetliť.“

„Je mŕtvy,“ vecne oznámila Anna.

„Prepáčte, je mi ľúto, netušil som.“

Anna prikývla. Nech kombinovala, ako chcela, táto žena nemohla sedieť v Guidovom aute, isto ani nebola hospitalizovaná na klinike.

Pokiaľ sa jej celá situácia videla mysteriózna, ba skôr hrôzostrašná, obaja hostitelia sa o udalosti predchádzajúcich dní živo zaujímali. Ešte skôr ako sa Anna stihla zamotať do dlhšieho vysvetľujúceho rozhovoru, vtisla mužovi do ruky tašku a rozlúčila sa rýchlejšie, ako bolo taktné.

4

V tú noc nezažmúrila oka. Presúvala sa po obrovskom dome ako mátoha hľadajúca svoju dušu. V dlhom bielom župane sa posadila na schody do spálne a usilovala sa nájsť na všetko vysvetlenie. Chvíľami sa jej zdalo, že sníva, potom načúvala vzdialeným zvukom noci. Dúfala, že v nasledujúcom okamžiku zaštrngá kľúč v zámke a Guido vojde do domu, tak ako zvyčajne, no nestalo sa tak. V tomto stave nebola ďaleko od nebezpečného stupňa opojenia, keď nie je možné odlíšiť klam od skutočnosti.

Anna sa preľakla, keď sa pristihla, ako stojí pred vchodom do Guidovej spálne, rukou udiera do zárubne a nadáva manželovi do kurevníkov a podobných podliakov, akoby sa bol zamkol v izbe.

Udalosti predošlých dní boli na ňu jednoducho priveľa. Nariekajúc ako dieťa klesla pred dverami na kolená a dala svojej zlosti voľný priebeh. Veru, Annine slzy neboli slzami bolesti zo straty manžela, Anna nariekala od zlosti - zúrila nad jeho trúfalosťou a nad svojou naivitou, slepou dôverou, ktorú cítila voči Guidovi a ktorú on tak hanebne zneužil. Povahovo nebola Anna nijaká trasorítka, nevedela však zniesť predstavu vlastnej hlúposti, pretože bola nezvyčajne múdra. Žena, ktorá presne vedela, kedy svoju múdrosť využiť. Nič nenávidela väčšmi ako hlúposť, a teraz nenávidela samu seba ako obeť vlastnej hlúposti.

Slzy zlosti boli lepkavé ani sirup. Vlastne sa hanbila sama pred sebou. Nevedela si spomenúť, žeby sa bola niekedy takto opustila, dokonca ani v čase, ktorý ako dieťa strávila v sirotinci.

V kúpeľni ležalo plastové vrecko, ktoré jej dali na klinike. Spoznala Guidove hodinky, zlaté hamiltonky z roku 1921, z roku jeho narodenia. Získal ich na aukcii. Zospodu bolo gravírované venovanie: *Syd to Sam 1921*. Anna roztrhla vrecko, vytiahla zakrvavený oblek a rozprestrela nohavice so sakom na dlážke ako pajáca. A ako tam Guidov obľúbený oblek ležal, začala po ňom

stúpať a skákať bosými nohami, akoby tým chcela manželovi ublížiť. Sťaby z neho chcela vytriasť priznanie, len divo dupala po dlaždiciach v kúpeľni, fučala a vykrikovala stále to isté slovo: „Podvodník - podvodník - podvodník!“

Ako tak posadnuto tancovala, niečo v saku zacítila. Bola to manželova peňaženka. Keď z nej vyťahovala zväzok bankoviek, rozrušene dychčala. Ostatok poznala: kreditné karty a doklady od auta. Mechanicky začala rátať bankovky a tu narazila na žltú vstupenku. Opera, Berlín, streda, 20. september, 19. hodina.

Anna držala vstupenku palcami a ukazovákmi oboch rúk. Guido predsa nikdy nemal rád operu. Spoločné návštevy opery mohla zrátať na prstoch jednej ruky. Bol to pre ňu ďalší dôkaz Guidovej nevery. A ona patrila k ženám, ktoré by vedeli všetko odpustiť, len nie to, že ich manžel podvádza.

Obsah peňaženky rozložila po dlážke kúpeľne ako skladačku alebo pasians a začala si urovnávať myšlienky. Do tejto chvíle sa už natoľko zaplietla do manželovho dvojitého života, že sa nemohla zastaviť: nenájde pokoj, kým sa nedozvie všetky podrobnosti.

Deň, ktorý sa okolo siedmej postupne začal vkrádať dnu cez okno a premiešaval sa so žltým svetlom nástenných lámp, mal viditeľný vplyv na postupné upokojenie jej zmyslov. Rozhodne sa však nestlmila jej zlosť, iba si vyjasnila cieľ.

Anna nemala povahu vyzvedačov, no je známe, že podvod v manželstve vyprovokuje predtým netušené charakterové vlastnosti. V jej prípade by sa dokonca dalo povedať, že práve zlosť ju chránila pred totálnym zrútením.

Počas toho, ako telefonovala s klinikou, kde sa dozvedela, že osoba z havarovaného auta, ktorá sa vydávala za Hannu Luisu Donatovú, vyzerala celkom inak ako žena na vozíku, padol jej zrak na dátum vstupenky: 20. september. - Dnes!

Anna luskla prstami a prvý raz za posledné dni sa jej na tvári zjavil mierny úsmev, mierne diabolský úsmev. Isto, nádej nebola veľká, no čím dlhšie držala lístok v ruke, tým viac v nej rástlo presvedčenie, že operné predstavenie ju môže priviesť na nejakú stopu. Nevedela a nechcela si predstaviť, že by sa z Guida zo dňa na deň stal fanúšik opery a že by išiel na predstavenie sám - a pritom by to čo len slovkom nespomenul.

5

V lietadle do Berlína si Anna spomenula na čas spred šiestich, siedmich rokov, keď sa z jej manželstva stala rutina, hoci nie nepríjemná, no i tak sa zdalo, že sa zo vzťahu k manželovi vytratilo vzrušenie: nijaké hádky, ale ani nijaké udobrovanie. Všetko išlo - zvyčajne sa to tak hovorí - svojím zaužívaným chodom. Vtedy, pred šiestimi, siedmimi rokmi, vážne uvažovala, že si začne s mladým praktikantom z firmy, ktorý z nej nespúšťal oči. Táto chuť, aká popadne každú ženu po prekročení takzvaných najlepších rokov, ju trápila niekoľko mesiacov. Na jednej strane by ju totiž vzrušovalo vyskúšať, ako zapôsobí ona ako tridsaťpäťročná žena na hanblivého, no atraktívneho mladíka, na druhej strane chcela dať Guidovi pocítiť, že priťahuje iných, dokonca mladších mužov. Tak sa pokúšala pripomenúť Guidovi, že k manželstvu patrí viac ako len práca, úspech a dva razy do roka dovolenka. Náhle rozčarovanie v zadnej miestnosti obchodu, do ktorej v jedno tiché pondelňajšie popoludnie zavolala Wiguläusa - tak sa volal ten študovaný chlapček a tak aj vyzeral -, aby ho zviedla (pamätala sa ešte, že mala oblečenú fialovú spodnú bielizeň a pančuchy rovnakej farby), ju prebudilo do skutočnosti a priviedlo naspäť na cnostnú cestu. Keď mladík začal štíhlymi bielymi rukami pod jej kašmírovým pulóvrom robiť pohyby, ako keď pekár miesi cesto, zahnala sa a milému chlapčekovi uštedrila s predstieranou rozhodnosťou zaucho, ako sa na vydatú ženu patrí, so slovami, aby to viac neskúšal - a inak bude najlepšie, ak sa na celú záležitosť zabudne.

Až omnoho neskôr pochopila, že tento zážitok bol klasickým víťazstvom rozumu nad citom, víťazstvo, aké s odstupom rokov akoby strácalo na dôležitosti. V spomínanom prípade by neverou - aby sa vyhla tomu hnusnému označeniu pohlavný styk - azda naozaj docielila viac, ak by sa to, samozrejme, dostalo manželovi

do uší, a potom by sa vhodným spôsobom udobrili. O to väčšmi ju trápilo, akým podlým spôsobom Guido zneužil jej vernosť, a preto teraz ešte väčšmi ľutovala, že sa neoddala mladému Wiguläusovi. Hlavne, že zachovala usporiadané vzťahy, ako sa na normálne manželstvo patrí.

Hotel, v ktorom sa Anna von Seydlitzová ubytovala (*Hotel Kempinski*) nie je pre príbeh dôležitý, dôležité je však operné predstavenie (Orfeus a Eurydika od Christopha Willibalda Glucka). Oba údaje sú uvedené len pre úplnosť. Anna si sadla na svoje miesto, prízemie, siedmy rad, až na poslednú chvíľu a nestačila sa čudovať, že po jej pravici sedel dohola ostrihaný muž s červenými lícami a okuliarmi s tenučkým rámom, ktorému chýbal už len talár, aby vyzeral ako kňaz. Naľavo sedela okúzľujúca stará dáma, nebyť tých eukalyptových cukríkov, ktoré neprestajne cmúľala.

Som na nesprávnej stope, prebleslo jej hlavou. Na javisku zatiaľ kastrát s altovým hlasom išiel ako smútiaci Orfeus vypustiť dušu. Anna sa dávala unášať Gluckovou hudbou, ktorá súzvučala s jej rozpoložením, a tak ani nespozorovala, že si ju vyholený muž po jej pravici ukradomky premeriava.

Možno by jeho pohľady nevedela vychutnať, cez prestávku však rozhodne zostala sedieť na svojom mieste. Bezradne sa zahĺbila do myšlienok, až kým sa rad opäť nezaplnil a muž s červenými lícami sa znova neusadil po jej pravej strane.

Kým sa nemotorne hniezdil na svojom sedadle, naklonil k nej hlavu a takmer bez pohnutia pier povedal: „Na tomto mieste som očakával Guida von Seydlitz. Kto ste vy?“

Anna mlčala. Nepadlo jej to však zaľahko. Teraz záleží na každom slove, ktoré vysloví. Len opatrne! Poznámku neznámeho si nijako nevedela vysvetliť. Asi poznal Guida. Čo od neho chcel? Prečo v opere? Ako to súvisí so záhadnou ženou z havarovaného auta?

Guida mohla odtajiť, povedať hocijaké meno a tvrdiť, že vstupenku kúpila od niekoho pred vchodom. To by však znamenalo, že by sa nedočkala rozriešenia záhady. A teraz, keď sa jej celá situácia zdala ešte zamotanejšia ako na začiatku, chcela vedieť jedno: Čo sa odohrávalo za jej chrbtom?

Po chvíli pridlhých vyzývavých vzájomných pohľadov odpovedala na položenú otázku s núteným pokojom: „Som Anna von Seydlitzová, jeho žena.“

Vyholený červenolíci neznámy akoby očakával takúto odpoveď, nijako ho neprekvapila, skôr naopak, pôsobil nazlostene, vydýchol cez nos - Anna neznášala tento zlozvyk - a vyzývavo ako nevľúdny úradník položil otázku: „Dobre, ako znie odkaz?“

Teraz pochopila, že sa tu robí niečo, o čom nemá ani potuchy. Zaiste, na svete hádam ani nejestvuje obchodník s umením, ktorý by nerobil obchody na hranici legálnosti, a vedela aj o nejakých manželových čachroch, ktoré mu priniesli nezanedbateľný zisk. Rozhodne však o nich vedela a podobné obchody sa zvyčajne uzatvárali počas honosnej večere v ešte honosnejšej reštaurácii, a nie v siedmom rade operného predstavenia.

Teraz mohla, prirodzene, povedať pravdu, že o ničom nevie, pretože jej manžel prišiel o život pri autonehode, nepokladala to však za správne a rozhodla sa, pokiaľ to len bude možné, tváriť sa múdro. Anninou vynikajúcou vlastnosťou bolo, že v najnezvyčajnejších situáciách, a táto ňou nesporne bola, si vedela zachovať chladnú hlavu. Pochybnosti v nej však vyvolával studený odstup červenolíceho muža, ktorý neumožnil pôsobenie jej šarmu. Na neznámeho vôbec nezapôsobila, cítila to. Že by počas predošlých dní natoľko zostarla, alebo sa jej zlosť dala vyčítať z tváre ako bohyni pomsty? Muž ešte stále čakal na odpoveď.

„Odkaz?“ spýtala sa Anna s predstieraným prekvapením.

A pokiaľ hľadala správne slová, ako dieťa, ktoré pristihli pri klamstve, vyholený jej skočil do reči: „Dohodli sme sa na pol milióne. Nepreháňajte! Čo teda chcete?“

V tej chvíli zhaslo svetlo, dirigent pristúpil k pultu, publikum zdvorilo zatlieskalo, opona sa zdvihla a Orfeus (alt) kráčal dobrých dvadsať minút pred Eurydikou (soprán), ani sa neobrátil tak, ako to predpisovalo libreto. Kastrát sa potom vyhrážal pokusmi o samovraždu, ktoré umocňoval áriou „Ach stratil som ju“, nie a nie však urobiť, čo sľubuje, no Annu to beztak veľmi nezaujímalo. Myšlienky sa jej krútili okolo zvláštneho muža vedľa seba a cítila, ako jej na zátylku vystupujú kropaje potu.

Tretie dejstvo trvalo nekonečne dlho. Anna sa musela náramne premáhať, aby vydržala pokojne sedieť. Raz si preložila pravú nohu cez ľavé koleno, potom zasa naopak, prstami pevne zvierala čiernu kabelku a obávala sa, že sa jej bude lesknúť tvár, keď zažnú svetlo. Panebože, niečo sa predsa musí stať! Otázka neznámeho ešte stále visela vo vzduchu. Zahnaná do úzkych a celkom bezradná šepla: „Domnievam sa, že by sme sa mali ešte raz porozprávať...“

„Ako prosím?“

„Domnievam sa, že by sme...“

„Pssst!“ ozvalo sa z ôsmeho radu a vyholený muž urobil rukou pohyb, ktorým chcel napriek tme naznačiť, že rozumel a „ako prosím“ zašepkal len na znak rozhorčenia.

Kým si Orfeus a Eurydika spievajúc padli do náručia, čo bolo aj v tejto opere neklamným znakom blížiaceho sa konca, Anna si všimla, že muž vyťahuje zo saka vizitku a niečo na ňu píše.

S posledným akordom padla opona, publikum tlieskalo a presne v tom okamihu, keď ligotavé svetlo vyhnalo tmu z prízemia, neznámy vedľa Anny vyskočil, vtisol jej do ruky vizitku a ešte skôr, ako ho stačila nasledovať, pomerne neohľaduplne sa začal predierať von z radu.

Neskôr, vo vstupnej hale, sa Anna z vizitky dozvedela o službách firmy AVIS - prenájom vozidiel, Budapeštianska ulica 43, pri Európskom centre - o tom ju však červenolíci muž určite nechcel informovať. Obrátila kartu a všimla si niekoľko slov napísaných takmer archaickým kostrbatým písmom, ktoré sa jej podarilo prečítať až po dlhšom lúštení: „Zajtra o 13. hodine, múzeum, Nefertiijti, nová ponuka.“

Dočerta aj s chlapíkom! Ten muž jej bol nanajvýš odporný. Veď to poznáte: stretnete sa s niekým prvý raz, prehodíte spolu zopár slov a od začiatku k nemu cítite neopísateľnú antipatiu. Anna nenávidela červenolícich mužov, a navyše takých, čo sa leskli ako koža zo slaniny.

Ani chvíľu však nezaváhala a chystala sa na zajtrajšie stretnutie.

Hocikto iný by si pravdepodobne nad miestom stretnutia lámal hlavu, koniec koncov Nefertiijti bola egyptská kráľovná. Anna von Seydlitzová, prirodzene, vedela, že svetoznámu vápencovú bustu objavili na prelome storočí Nemci a od konca vojny je vystavená v dahlemskom múzeu. Miesto stretnutia ju len utvrdilo v podozrení, ktoré mala od začiatku, že neznámy má záujem o vzácnu starožitnosť.

Obchodníci s umením si takých ľudí vážia, pretože sú ochotní zaplatiť za vytúžený objekt akúkoľvek sumu. Anna poznala z tejto klientely nejedného zberateľa, ktorý sa napriek obrovskému majetku riskantne zadĺžil, len aby mohol svoju zbierku korunovať akousi pochabou cennosťou.

Čosi v tomto zmysle tušila aj za úmyslami neznámeho, a pretože sa obávala dákej kriminálnej zápletky (muž, ktorý ju podviedol s inou, bol schopný zamlčať aj nekalé obchody), bola pevne rozhodnutá informovať červenolíceho muža na zajtrajšom stretnutí o manželovej smrti. Neznámy bude nútený vyložiť karty na stôl a vysvetliť, za čo je, prepánajána, ochotný zaplatiť toľké peniaze, a prečo sa celá záležitosť robí takým zvláštnym spôsobom. Tak sa rozhodla.

Okolo obeda sú všetky múzeá sveta poloprázdne, múzeum v Dahleme nebolo výnimkou. Anna našla muža z opery zahĺbeného do mozaiky na dlážke. Spoznala ho už z diaľky, aj keď na dennom svetle a v bledom kabáte pôsobil omnoho mladšie. Stál v strede miestnosti, ruky založené za chrbtom, a civel na dlážku.

Anna k nemu pristúpila zboku. Muž ju zaregistroval, no vôbec sa neunúval zdvihnúť pohľad a pozrieť sa na ňu. Ponorený do myšlienok zrazu prehovoril: „To je Orfeus s lýrou, ktorá poznala božské tajomstvá,“ a takmer rozpačito sa usmial. Potom pokračoval: „Jestvuje veľa verzií o príčine jeho smrti. Jedna tvrdí,

že ho zasiahol Diov šíp za trest, že ľuďom sprostredkoval božskú múdrosť. Verte mi, iba táto verzia je pravdivá.“

Anna stála ani zmrazená. Stretnutie si predstavovala celkom inak, a tento chlapík začal s prednáškou o Orfeovi. Orfeus? To predsa nemôže byť náhoda: včera večer Gluckov Orfeus a dnes stojí nad mozaikou a tára o smrti mýtického pevca.

Muž po chvíli zdvihol zrak, skúmavo sa pozrel na ňu, potom si prekrížil ruky na hrudi a v tomto postoji začal hovoriť, pričom prešľapoval z jednej nohy na druhú: „Dobre teda, sme ochotní zvýšiť našu ponuku na trištvrte milióna...“

Anna sa pozastavila nad použitím slovesa „sme“. Skutočný zberateľ by nepoužil množné číslo, skutočný zberateľ, za akého sa červenolíci muž doteraz vydával, pozná len „ja“. Po prvý raz ju zasiahlo podozrenie, že by sa nechtiac mohla zapliesť s tajnou službou. Tajná služba je popri Cirkvi jedinou inštitúciou, ktorá hovorí o sebe len v množnom čísle.

„Obávam sa,“ povedala Anna, „že si nerozumieme.“

„Nechápem. Mohli by ste sa vyjadriť presnejšie?“

„O to som chcela požiadať *vás*!“

Červenolíci sa nadýchol: „Ste predsa pani von Seydlitzová?“ „Áno. A kto ste vy?“

„S naším obchodom to nesúvisí, no ak vám to pomôže, hovorte mi Tales.“

Nepomohlo, navyše sa Anne zdalo hlúpe oslovovať tohto cudzieho chlapa Tales, aj keď mu to meno do istej miery pristalo.

„Zaujíma ma,“ začal Tales znova, „zaujíma ma predovšetkým jedno: Kde sa pergamen nachádza teraz?“

Anna si vypočula otázku s predstieraným pokojom, v hlave jej však len tak vírilo. Aký pergamen? Nemala o tom ani potuchy. Čo jej to Guido tajil? Za normálnych okolností vedela o všetkých obchodoch, prinajmenšom o tých väčších. Prečo jej zatajil práve tento? Pergamen za trištvrte milióna?

Zrazu pochopila súvislosti a tušila, prečo pri nehode zmizol Guidov kufor. Akú úlohu pri tom však zohráva tá záhadná žena?

Talesa zjavne znervóznilo Annino dlhé mlčanie a znova odporne vyfúkol cez nos. Znelo to ako zatvárajúce sa dvere metra. „Kde je von Seydlitz?“ položil ďalšiu otázku.

„Môj manžel je mŕtvy,“ odvetila Anna rozhodným hlasom bez náznaku smútku a pozrela sa červenolícemu mužovi do očí.

Zmraštil čelo, až mu bujné obočie vystúpilo nad okuliare. Nedalo sa povedať, že by ho Annina odpoveď zasiahla ako správa o smrti blízkeho človeka. Pôsobil skôr veľmi neisto, s obavou o ďalší vývin obchodu. Plačlivý tón jeho hlasu teda nevyvolal smútok, ale skôr sebaľútosť: „Minulý týždeň sme spolu telefonovali. To predsa nie je možné!“ „Veru je!“ utvrdila ho Anna. „Infarkt?“

„Dopravná nehoda.“ „Je mi to skutočne ľúto.“

„Ďakujem.“ Anna sklopila zrak. „Aby som predišla ďalšej vašej otázke: Áno, firmu teraz povediem ja, môžete sa teda obrátiť na mňa.“

„Rozumiem.“ Talesov hlas znel rezignovane. Guido mu pravdepodobne vyhovoval ako obchodný partner lepšie. Červenolíci muž možno vo všeobecnosti nemal rád ženy. Dalo sa tak usudzovať podľa jeho výzoru, čo vlastne len posilnilo jej pozíciu.

Tales sa s vypätím pokúsil pokračovať v rozhovore: „Dobre sme si rozumeli, váš manžel a ja, veľmi sympatický, skutočne korektný obchodník.“ Ľavou rukou urobil pohyb ako zlý herec, čím chcel naznačiť, že by sa mali pohnúť z miesta. Pravdepodobne sa usiloval, aby stretnutie prebehlo čo najnenápadnejšie.

„Poznali ste môjho muža?“ spýtala sa Anna a pri chôdzi unudene pozerala na egyptské exponáty po oboch stranách miestnosti.

„Ako sa to vezme,“ odpovedal Tales. „Obchodovali sme spolu.“

Prečo Guido nikdy nespomenul meno Tales? Niečo tu nehralo. Červenolícemu mužovi vlastne chcela povedať pravdu, že vôbec netuší, kde sa nachádza pergamen, za ktorý je ochotný zaplatiť celý majetok. No neurobila tak. Vyholený muž totiž začal rozprávať a opäť hovoril v množnom čísle. „Určite si kladiete otázku, prečo sme ochotní zaplatiť za kus popísaného pergamenu takú sumu. No práve podľa toho si zaiste viete predstaviť, čo pre nás to dielo znamená, a ani sa tým netajíme. Pochybujem, že by vám mohol niekto ponúknuť ešte viac. Záleží nám na tom, aby sa o pergamene nikto nedozvedel, a už vôbec nie o jeho kúpe. Aby sme vám koniec koncov nespôsobili nepríjemnosti, chceme zostať v absolútnej anonymite. Zaplatíme požadovanú sumu v hotovosti na ruku, obchod teda nemusíte nikde registrovať. Rozumieme si?“

Anna nerozumela ničomu. Pochopila len to, že tento zvláštny muž vedľa nej bol pripravený zaplatiť trištvrte milióna za predmet, ktorý vraj ona vlastní, pritom vonkoncom netušila, o akú vec ide - a navyše tá vec možno bola ukradnutá.

Tales sa celkom znenazdajky opýtal: „Priniesli ste pergamen so sebou? Myslím tým - nachádza sa v Berlíne?“

„Nie,“ odvetila Anna bez rozmýšľania a celkom pravdivo.

Odpoveď červenolíceho muža výrazne sklamala. „Rozumiem,“ povedal zarazene, a s rýchlosťou, ktorá ju zmiatla, kývol hlavou na rozlúčku. Kým sa však obrátil, ešte stihol povedať: „Ozveme sa vám, dovidenia.“

Na rozdiel od predchádzajúceho večera mohla tentoraz červenolíceho muža sledovať, či dokonca zastaviť, spýtať sa ho ešte niečo. Tento nápad však rýchlo zavrhla, pretože nevedela, čo od neho vlastne chce.

7

Anna sa nezdržala v Berlíne ani o deň dlhšie. Zachvátil ju nevysvetliteľný pocit, že by sa mohlo prihodiť niečo nezvyčajné. Ulice ponorené do hmly, páchnuce výpary z kanálov a hlučná doprava, to všetko na ňu pôsobilo hrozivo. Ešte nikdy sa takto necítila, no vlastne na to ani nemala príležitosť. Koniec koncov stála oboma nohami pevne v živote a strach jej mohla nahnať iba zlá bilancia a daňový úrad.

Pristihla sa však, ako ustúpila, keď vedľa nej zastavilo auto a zďaleka obišla aj žobráka len preto, že si ju skúmavo premeriaval. Zdalo sa jej, akoby sa všetko krútilo okolo nej, aj keď udalosti posledných dní súviseli s jej osobou len okrajovo.

Počas letu do Mníchova, ktorý v nej zanechal príjemnú spomienku (bola to posledná príjemná spomienka na veľmi dlhý čas), pretože nad vrstvou hmly svietilo slnko a celý rad mala len pre seba, pokúšala sa nájsť vysvetlenie na všetko, čo sa odohralo v predchádzajúcich dňoch. Márne. Vynorila sa jej pritom otázka, či bola Guidova autonehoda len nešťastnou náhodou, alebo mu niekto k nej dopomohol.

Po návrate z Berlína našla na vchodových dverách červený lístok s pečiatkou polície a ručne napísanou poznámkou, aby sa obratom spojila s policajnou stanicou. Dôvod tejto výzvy jej bol jasný, hneď ako otvorila dvere. Celý dom bol hore nohami, skrine a komody pootvárané, všetko prehrabané, knihy vyhádzané z regálov, obrazy zvesené zo stien, dokonca aj koberce boli zrolované.

Keď Anna videla ten chaos, sadla si na stoličku a rozplakala sa. Vlamači na jej veľké počudovanie nezobrali ani drahocenný strieborný riad, ani zbierku porcelánových figúr. Po prvej zbežnej kontrole zistila, že nič nechýba, ani len peniaze, niekoľko stomarkových bankoviek voľne ležalo v barokovom sekretári.

Bolo teda jasné, že tento neporiadok nespôsobili obyčajní vlamači, ale že to súviselo s tým prekliatym pergamenom. Niet pochýb, že ktosi v dome hľadal pergamen, nič nenašiel, a rýchlo zasa zmizol. Ľudia, ktorí sú ochotní zaplatiť trištvrte milióna za pergamen, si nešpinia ruky striebrom.

Čosi tu však nesedelo. Prečo sa s ňou niekto dohaduje v Berlíne, a zároveň vykradne dom v Mníchove? A odkiaľ tí ľudia vedeli o jej, Anninej neprítomnosti, nie však o manželovej smrti?

Na miestnej policajnej stanici sa dozvedela, že vlámanie ohlásili susedia, ktorí si v záhrade všimli dve podozrivé postavy s baterkami. Úradník jej navyše povedal, že pri expertíze havarovaného vozidla nevyšla najavo ani technická porucha, ani zavinenie cudzou osobou, inými slovami, Guido si smrť zavinil sám. Zlyhanie ľudského faktoru - najhnusnejšie vysvetlenie, aké vôbec na smrť človeka existuje.

Policajt jej podal obálku s nejakými vecami, ktoré sa ešte našli v aute, okrem iného kľúč od poštovej schránky, inak už dlho hľadaný, kreditná karta s podobným osudom, zlomené plniace pero, no pokiaľ jej pamäť siahala, nikdy ho u Guida nevidela a - kazetu s filmom. Fotoaparát, ktorý vždy ležal v odkladacom priestore palubnej dosky, medzi vecami nebol, a aj policajt potvrdil, že vo vraku sa fotoaparát nenašiel.

V takejto bezvýchodiskovej situácii, ktorá nemala len jednu príčinu a len jeden motív, chcela Anna ešte stále vedieť, s kým trávil jej nebohý manžel údajné služobné cesty. Vážne sa zaujímala aj o pergamen. Trištvrte milióna predsa nie je maličkosť, a usilovala sa vniesť svetlo do záležitosti, do ktorej sa zamotala viac, ako si želala. V takejto priam metafyzickej situácii by sa každý chytil aj slamky. Keď odovzdala film na vyvolanie, tajne dúfala, že objaví zábery manželovej milenky, hľadala predsa dôkaz. Aspoň v tomto smere by mala jasnú predstavu o svete,

nenávidela by Guida a mužov všeobecne, a možno by sa aj rozhodla pomstiť už spomínanému pohlaviu.

Anna bola preto najprv sklamaná, keď na vyvolanom filme miesto pikantných záberov zbadala sériu neprekonateľne nudných obrázkov, no vzápätí ju striaslo, akoby ňou prešiel elektrický výboj. Negatív zachytával starú ošúchanú listinu, tridsaťšesťkrát jeden a ten istý motív.

Pergamen! Anna si oboma rukami zakryla ústa. Keď sa pozornejšie prizrela, zistila, že zábery boli pravdepodobne urobené vo veľkej časovej tiesni. Vzácny objekt ktosi držal pred fotoobjektívom. Wiguläus, ktorého Anna podozrievala ako prvého, poprel svoju účasť na tejto akcii, potvrdil však, že pozná originál. Rozhodne ho videl v trezore obchodu, čo ho vtedy aj zarazilo, pretože v trezore sú uschované len hodnotné veci, ako šperky a predmety zo zlata. Na otázku, či Guido niekedy spomenul pergamen, mladík odvetil záporne, on sa o ňom dozvedel zo záznamov o prijatom tovare, kam Guido presne podľa predpisov zapísal túto kúpu za tisíc mariek.

Objekt bol skutočne riadne zaznamenaný ako „koptský pergamen“. V rubrike *Pôvod* bolo napísané: súkromný majetok. Wiguläus nevedel s určitosťou povedať, kedy videl pergamen v trezore naposledy, pravdepodobne deň pred smrťou Guida von Seydlitz, a ospravedlňujúco dodal, že pergamen nepovažoval za taký dôležitý, aby sa oň zaujímal. Teraz je, žiaľ, preč.

Vedel Wiguläus, čo bolo na tom pergamene?

Ó nie, zasmial sa mladík, hodnota listiny zaiste nespočívala v jej obsahu, ale vo veku. Text bol navyše na mnohých miestach nečitateľný. Skutočnosť, že pergamen niekto ponúkol na predaj, dokazuje, že nemal historický význam.

Tento rozhovor, presne ako všetky rozhovory, ktoré Anna viedla po Guidovej smrti, sa skončil hlbokou nedôverou a pevným rozhodnutím, že záhadu okolo pergamenu rozlúšti na vlastnú päsť.

Teraz mala v rukách aspoň niekoľko kópií rôznej kvality, všetky približne v originálnej veľkosti, teda asi formátu A5. Odborník si s nimi poradí. Anna tajne dúfala, aj keď to nevedela vysvetliť, že obsah listiny nejakým záhadným spôsobom súvisí s Guidovou smrťou.

Išlo o myšlienkový pochod, nad logikou ktorého by nezainteresovaný len pokrútil hlavou, no zasvätenec bol o ňom natoľko presvedčený, že by na každú pochybovačnú pripomienku reagoval nedôverou. Anna, plná tejto nedôvery, sa rozhodla nájsť experta, ktorý by jej vyložil obsah pergamenu. Obávala sa však nepríjemných otázok o pôvode pergamenu, neobrátila sa teda na uznávaného odborníka na koptské umenie a dejiny, ale vyhľadala radšej známu sprostredkovateľskú agentúru, ktorá po zaplatení v hotovosti odporučila špecialistu v tom-ktorom obore. Zväčša išlo o prastarých, poloslepých emeritných profesorov alebo v liehu naložených súkromných vedcov s pozoruhodnými vedomosťami. A tí na želanie objednávateľa ochotne napísali aj odborný posudok.

Doktor Werner Rauschenbach patril k druhej skupine. Býval v podkrovnom byte na Kanálovej ulici. Domy sa tu vyznačovali očividnou schátranosťou, zato však nízkym nájomným. „Dajte si pozor na schodisku!“ upozornil Annu cez telefón. „Schody sú deravé a ani zábradlie už nie je najpevnejšie!“ Nepreháňal.

Rauschenbachov byt sa z viacerých hľadísk dal označiť za pozoruhodný, a vyznačoval sa najmä dvoma vecami. Anna ešte nikdy nevidela pokope toľko kusov obidvoch druhov: knihy a fľaše. Hoci to nie je nezvyčajná kombinácia, tu sa vyskytovala v nečakanom premnožení. Knihy boli poukladané pri stenách, zväčša bez regálov. Na dlážke vyrástli zjavne neorganizovane do výšky kolien hromady tlačovín a medzi nimi fľaše, hranaté fľaše od červeného vína. Na jedinom voľnom mieste na stene tejto ponurej pracovne visela zažltnutá fotografia Rity Hayworthovej z časopisu zo štyridsiatych rokov.

Rauschenbachov čas zostal stáť asi v tomto období. Tu mal svoj vysnívaný svet z pijatiky a vedy, za ktorý sa každému, kto ho

navštívil, ospravedlňoval. A tak si aj Anna musela vypočuť celý jeho životopis, ktorý ju mierne dojal, pretože sa dozvedela, že ak človek raz vybočí z normálnych koľají, iba ťažko dostane šancu opäť sa zaradiť do života. Takéto príbehy sa zväčša začínajú rozpadnutým manželstvom, a ani s Rauschenbachom to nebolo inak. Z jeho rozprávania sa však nedalo jednoznačne vyrozumieť, či bol alkohol príčinou rozpadu manželstva, alebo rozpad manželstva dôvodom na alkohol.

Jeho otec, to chcel Anne ešte vysvetliť, prehral peniaze, ktoré zarobil ako obchodník so súknom. On sám prežil detstvo a mladosť v zbožnej rodine, a preto ešte i dnes bočí od každého kostola a každého farára. Skoro, veľmi skoro, opravil sa, sa oženil so staršou ženou v bielych šatách a so zelenou myrtou. To je však jediné, na čo si z manželstva pamätá. Žena míňala viac peňazí, ako on zarábal - umenovedci nezarábajú bohvieako - dlžoby, strata zamestnania, rozvod, našťastie nijaké deti.

Počas tejto životnej spovede opodiaľ hral gramofón Zbor Židov, čo by nebolo také hrozné, keby sa neopakovala stále tá istá platňa. Rauschenbach bol od prírody chudý a vysoký muž s vypúlenými očami. Počas líčenia svojho životného príbehu sedel na starej, vŕzgajúcej stoličke, a keď sa mu konečne podarilo zhrnúť slovami svoj osud, opýtal sa: „Koľko ste ochotná zaplatiť za posudok, pani Seilerová?“

„Seydlitzová,“ opravila ho zdvorilo Anna a dodala: „Ide o nedorozumenie.“ Vytiahla fotografie z obálky. „Nechcem od vás posudok. Mám tu kópiu pergamenu. Rada by som od vás vedela, o čo v ňom ide, čo obsahuje text a akú hodnotu by ste prisúdili originálu.“

Rauschenbach zobral kópiu a začal si ju premeriavať s natiahnutými rukami. Pritom sa zatváril, akoby práve vypil pohár octu.

„Tisíc,“ povedal, nespustil pritom zrak z fotografie, „päťsto hneď, zvyšok pri vyzdvihnutí zákazky, bez potvrdenky.“

„Súhlasím,“ odvetila Anna, lebo rýchlo pochopila, že úbožiak ako Rauschenbach nepracuje z lásky k umeniu, ale aby prežil. Vytiahla z kabelky päť bankoviek a položila ich na čierny kuchynský stôl, ktorý slúžil ako písací. „Ako dlho vám to potrvá?“

„To závisí od toho,“ vyjadril sa vychudnutý muž a podišiel k jedinému oknu, ktoré len chabo zásobovalo podkrovnú miestnosť svetlom, „závisí od toho, s čím máme do činenia. Nemáte k dispozícii originál, pani Seilerová?“

„Seydlitzová.“ Anna sa usilovala prezradiť o záhadnom pergamene čo najmenej. „Nie,“ povedala stroho.

„Rozumiem,“ zahundral Rauschenbach nevľúdne. „Zaoberáte sa prechovávaním.“

Anna sa prestala ovládať: „Nehnevajte sa, pán doktor Rauschenbach! Ponúkli mi ten pergamen a ja chcem od vás vedieť, či je hoden požadovanej sumy - no predovšetkým, čo sa v ňom spomína. Ak však máte pochybnosti...“ Anna urobila jedinú správnu vec, akú si táto situácia vyžadovala. Natiahla sa za peniazmi, a tým prerušila jeho váhanie.

„Ó nie,“ zvolal, „nevysvetľujte si to zle, no som opatrný človek, v tomto smere si nemôžem dovoliť chybný krok. Veľmi dobre viem, že všetci ľudia, čo ku mne prichádzajú, majú na to dôvod. Koniec koncov najpovolanejším expertom je beztak profesor Guthmann. A vy máte zaiste oprávnený dôvod, prečo ste vyhľadali práve mňa. Nemusí ma to však vôbec zaujímať, ale to zostane medzi nami - ak rozumiete, čo mám na mysli, pani - Seydlitzová.“

Aspoň že si zapamätal moje meno, pomyslela si Anna a vzápätí si uvedomila postavenie tohto úbožiaka, ktorého vyhľadávali predovšetkým ľudia, čo niečo tajili, vydieranie preto nebolo až také ťažké. Táto myšlienka v nej vyvolala stiesnené

pocity, no ešte ani nestihla ďalej uvažovať, keď začal Rauschenbach, zahĺbený do fotografie, pomaly rozprávať:

„Ak sa nemýlim, na začiatok môžem povedať, že ide o koptský list, rozhodne grécke písmo s použitím démotických znakov, čo je typické pre koptské umenie prvého storočia po Kristovi. To by znamenalo - za predpokladu, že máme do činenia s pravým pergamenom, a nie falšovanou kópiou, čo však viem určiť len podľa originálu -, že objekt je starý prinajmenej tisícpäťsto rokov.“

Rauschenbach cítil Annin rozrušený pohľad a pokúsil sa hneď od začiatku zmierniť jej očakávania: „Dúfam, že vás nesklamem, no takéto listy nie sú nijakou raritou, a teda nie sú až také hodnotné. V kláštoroch a katakombách sa ich našli hromady, zväčša bezvýznamné dokumenty alebo biblické texty a gnostické listiny. Ak sú pergameny zachovalé, ich cena sa pohybuje okolo tisíc mariek, no tak sa mi zdá, že tu nejde o prvotriedny objekt. Viete, pani -“

„Seydlitzová!“ vzrušene doplnila.

„Viete, pani Seydlitzová, nie je veľa zberateľov koptských rukopisov, a múzeá a knižnice sa zaujímajú len o kompletné zvitky, súvislé texty, ktoré môžu slúžiť vedeckým výskumom.“

Anna prikývla: „Rozumiem. Domnievate sa teda, že tento pergamen - za predpokladu, že je pravý - by mohol byť pre niekoho nesmierne dôležitý?“

Rauschenbach sa jej zahľadel do tváre. Zaujala ho zvláštne položená otázka. Pokúsil sa usmiať. „Ako môžem vedieť, čo je pre niekoho iného veľmi dôležité? Tisíc mariek,“ povedal nakoniec a pokrútil hlavou, „viac by som zaň nedal.“

Anna rozmýšľala, ako by mu mohla vysvetliť dôležitosť pergamenu tak, aby sa pritom neprezradila. Mohla mu, prirodzene, porozprávať všetko, čo sa doteraz prihodilo, pochybovala však, že by jej uveril. Navyše neoplývala veľkou dôverou, preto ho

poprosila, aby jej text čo najpresnejšie preložil alebo aspoň priblížil obsah.

Vtom Rauschenbach vytiahol spod stola fľašu a nalial si. „Dáte si pohárik?“ opýtal sa len tak mimochodom, dúfajúc, že odmietne, a začal jej vysvetľovať náročnosť rozlúštenia takýchto textov, pravou rukou pritom mával nad fotografiou. Kópia, a navyše zlá kópia, celú úlohu len komplikuje. Anna si nebola istá, či sa Rauschenbachovi jednoducho nechcelo alebo či chcel povrchným vysvetlením zarobiť rýchlo peniaze, alebo sa odmietal zaoberať textom z iného dôvodu.

Červené víno akoby posilnilo jeho zmysly, odhalil Annine myšlienky a zahĺbený do diela povedal: „Určite si myslíte, že si chcem uľahčiť robotu, môžem vás však upokojiť. Pripravím vám taký dobrý preklad, aký z tohto materiálu bude možný. Len...“ a pohrozil pritom dlhým chudým ukazovákom, „nesľubujte si od toho priveľa.“

Anna sa pozrela na Rauschenbacha.

„Verte mi,“ ubezpečoval ju, „z koptského obdobia sa zachovali celé kódexy, ktoré nikoho nezaujímali. Chcem tým povedať, že pri podobných objavoch nezáleží len na ich hodnote, ale aj na vedeckom nasadení objaviteľa, ktorý všetko zdokumentuje a uvedie do historických súvislostí. Viete, pergamen či papyrus nie je múmia, socha alebo zlatá maska, ktorá ľudí nadchne. Jedným z najvýznamnejších objavov v tomto smere, takzvaný Jungov kódex, sa dlhé roky túlal svetom, až kým sa oň vedci nezačali zaujímať. Je to neuveriteľný príbeh... No nechcem vás nudiť.“

„Ó nie,“ namietla Anna, „vôbec ma nenudíte.“ Pritom sa nemohla zbaviť pocitu, že Rauschenbach sa pokúša dosvedčiť bezvýznamnosť jej pergamenu. A kým si chudý muž dolial pohár a dal sa do rozprávania, rozmýšľala, prečo sa správa tak, ako sa správa, aký má na to dôvod.

„Jungov kódex,“ nadýchol sa Rauschenbach, „objavili v roku 1945. Egyptskí roľníci vtedy našli v hlinených džbánoch v starom hrobe päťnásť koptských rukopisov, knihy v zničených kožených obaloch, po ktorých ani pes neštekol. Za pár piastrov ich predali do Káhiry, jedna z kníh sa dostala do múzea, druhá do rúk obchodníka so starožitnosťami. Ostatných jedenásť - dve medzitým ľahli popolom - zmizlo na večné časy ktoviekde. Občas sa o nich objavila nejaká správa. Nezáujem o tieto rozsiahle spisy mal isto veľa dôvodov, jedným však bol určite ich gnostický obsah.“

„Môžete mi to vysvetliť?“

„Pod pojmom gnosticizmus rozumie každý niečo iné, a má to svoje opodstatnenie. V prvých storočiach nášho letopočtu pôsobili gnostickí filozofi a teológovia, ktorí skúmali pôvod a povahu človeka. V Boha veriaci gnostici, ako Origenes alebo Clemens Alexandrijský, pritom chceli podoprieť kresťanskú vieru. Neveriaci gnostici, ako Basilides alebo Valentinus, sa uberali staroorientálnym mystickým smerom. Samozrejme, že sa z nich stali nepriatelia, keď si tí druhí dovolili tvrdiť, že svet je pochybným dielom nedokonalého zlého ducha stvoriteľa. Teda nijaký dobrotivý Boh, ktorý by sa vznášal nad vodami.“ Rauschenbach sa uškrnul.

„No vráťme sa k nášmu objavu: egyptský obchodník so starožitnosťami odcestoval s kódexom do Ameriky v nádeji, že nájde kupca a urobí dobrý obchod. Ako sa ukázalo, márne. Zberatelia ani múzeá sa o staré spisy nezaujímali. O niekoľko rokov neskôr sa kódex objavil v Bruseli. Zmenil medzitým majiteľa, a ten ho ponúkol na predaj. Istý švajčiarsky mecenáš ho kúpil a daroval Inštitútu C. G. Junga v Zürichu. Tam sa nachádza dodnes a od tých čias nesie meno Jungov kódex.“

„Čo sa stalo so zvyšnými jedenástimi knihami?“

„To je napínavý príbeh! Po objavení sa opäť stratili a zdalo sa, že navždy. No istý francúzsky koptológ, ktorý sa dostal ku kódexu v múzeu, informoval Parížsku akadémiu vied o tomto rukopise a jeho možnom význame. Správu uverejnili káhirské noviny, na čo sa vzápätí ohlásila staršia slečna s tvrdením, že po svojom otcovi, káhirskom obchodníkovi s mincami, zdedila jedenásť kódexov a je ochotná predať ich koptskému múzeu. Požadovala 50 000 libier. Úctihodná suma, no neprevyšovala hodnotu predmetov, koniec koncov obsahovali asi tisíc husto popísaných strán v koptskom jazyku a - to medzitým zistil francúzsky profesor - nie menej ako štyridsaťosem rôznych gnostických spisov. Príslušná inštitúcia nemala potrebné financie, knihy sa však stali známe po celom svete a záujemci sa o ne trhali. Aj keď nik nebol ochotný zaplatiť požadovanú sumu, egyptská vláda zasiahla, zabalila všetkých jedenásť kníh do škatule a dala do múzea do úschovy. Sedem dlhých rokov tam ležali, jednalo sa a rokovalo, medzitým vypukla revolúcia a Egypťania mali iné starosti. Právoplatná majiteľka sa musela nakoniec obrátiť na súd. Teraz sa vie, kde sa kódexy nachádzajú, ich obsah je však známy len sčasti.“

„Ako je to možné?“

„Má to viaceré dôvody, dôležité i menej dôležité. Vedci sú samoľúbi ľudia. Ak sa niekto intenzívne zaoberá istou vecou, len ťažko si dá nahliadnuť do karát, daktorí preto pracujú s jedným objektom pol života. Kopti predstavujú v Egypte malé menšinové náboženstvo, štátnym náboženstvom je islam, preto je pochopiteľné, že vláda nemá záujem o mapovanie histórie koptského náboženstva. Tieto texty sa však nedostali na verejnosť aj z ďalšieho dôvodu, a ten je hádam najvýznamnejší.“

„Nenapínajte ma.“

„Tieto prastaré dokumenty napísali veľmi múdri ľudia, ktorí chceli svetu niečo odkázať, ktorí vedeli niečo, o čom široká masa ľudí nemala potuchy, takpovediac tajomstvá ľudstva.“

„Chcete tým povedať, že ešte aj dnes jestvujú takéto tajomstvá?“

Rauschenbach prikývol: „Som o tom dokonca presvedčený.“ Chytil pohár s červeným mokom, hlasno preglgol a spakruky si utrel ústa.

Anna z neho nespúšťala oči. Hovorte ďalej, chcela povedať. No mlčala. Neskôr, to si plne uvedomovala, sa bude hnevať sama na seba, pretože premárnila jedinečnú možnosť, no z nepochopiteľných príčin mala zábrany položiť ďalšie otázky. Vycítila, že Rauschenbach nechcel pokračovať a zaiste by si našiel výhovorku. Preto sa vrátila k pôvodnému dôvodu návštevy a spýtala sa: „Nazdávate sa, že by tento pergamen mohol pochádzať zo spomínaného objavu?“

„To nie je možné!“ odvetil bez rozmýšľania, a akoby sa chcel ešte utvrdiť vo svojom názore, pozrel na fotografiu. „To je skutočne nemožné.“

„Prečo ste si taký istý?“

„Z jednoduchého dôvodu. Tu máme do činenia s pergamenom.“

„No a?“

„Pri spomínaných rukopisoch išlo o papyrus. To vás však nemusí trápiť. Jestvuje dostatok pergamenov, ktoré sú z hľadiska obsahu ďaleko cennejšie ako papyrusové listy.“

Tým sa rozhovor skončil. Rauschenbach Anne povedal, aby sa zastavila o tri dni, dovtedy text spracuje.

Počas cesty domov rozmýšľala o Rauschenbachovom čudnom správaní. Hoci očakávala podobný priebeh stretnutia, jedna vec jej nešla do hlavy: múdry pán Dr. Rauschenbach obšírne rozprával o koptských textoch, ani slovkom sa však nezmienil o obsahu jej pergamenu, nevyslovil ani len domnienku - nezvyčajné pre pijana jeho typu.

Anna nevedela, ako tomu má rozumieť. Nebola si ani istá, nakoľko môže dôverovať sľúbenému posudku. Na druhej strane nenachádzala dôvod, prečo by ju Rauschenbach klamal. Jeho zanedbaný spôsob života, za ktorý vraj mohol ťažký osud, skutočne nezodpovedal jej vkusu. To však ešte neznamenalo, že by bol úbohým alebo nezodpovedným vedcom. Väčšina géniov sa predsa vyznačuje nezvyčajným životným štýlom.

9

Počas nasledujúcich dní sa Anna pokúšala urovnať si v hlave myšlienky, pritom sa pristihla, ako si na miestach, kde si nevedela poradiť, kde fakty strácali nadväznosť, začala vymýšľať príbehy, ktoré jej však nakoniec naháňali strach, nevysvetliteľný strach. V jednom z príbehov stretla Rauschenbacha, ktorý ju prenasledoval, aby vypátral skutočného vlastníka záhadného pergamenu. Stretla aj Donata, manžela chromej ženy, ktorý ktoviepreč o zinscenoval smrteľnú nehodu ako v románe s kriminálnou zápletkou.

Počas týchto dní začala proti svojim predošlým obyčajom piť, hlavne koňak, ktorý jej zo začiatku chutil, no po nadmernom pití jej tak podráždil žalúdok, že viac ráz vracala. Nenávidela sa za to a nevedela ani vyjadriť, čo sa to s ňou robí. Cítila sa ako motýľ vo vzdušnom víre, ktorý nevládze odletieť vytúženým smerom. Zdalo sa jej, že ju ťahá neznáma sila, čoraz väčšmi sa zamotáva do nevysvetliteľných situácií a je slabá na to, aby sa vymanila z tejto dilemy. Napadlo jej, že si zbalí malý kufor s najnutnejšími vecami a najbližším lietadlom odletí ku Karibskému moru, nikomu nenechá ani adresu. Vzápätí však stretla pri vystupovaní z lietadla červenolíceho muža. Anna trpela stihomanom, chorobnou predstavou, že každé banálne vyjadrenie alebo náhodné udalosti sa vzťahujú na ňu či súvisia s jej osobou.

Ako však nájsť východisko z tohto začarovaného kruhu? Každý predsa uzná, že v posledných dňoch a týždňoch sa prihodili veci, pre ktoré začala pochybovať o svojom zdravom úsudku. Guido bol mŕtvy, z jeho auta bez stopy zmizla akási záhadná žena, Annu prenasledovali neznámi ľudia a ponúkli jej celý majetok za predmet, ktorý je vraj hoden niekoľko sto mariek. To boli fakty, to neboli výmysly.

Keď sa v piatok okolo 17. hodiny vybrala k Rauschenbachovi, tak ako sa dohodli, necítila sa najlepšie. Rauschenbach veľmi

dobre pasoval do tohto schátraného domu, len ťažko si ho vedela predstaviť inde. Ešte kým stačila stisnúť ošúchaný zvonček v kužeľovitej priehlbine, začula hudbu. Podržala tlačidlo dlhšie, aby vínom a hudbou opojený Rauschenbach neprepočul zvonenie.

Nereagoval ani po opakovanom neprestajnom zvonení. Anna teda zabúchala päsťou na dvere. „Pán doktor Rauschenbach!“ volala podráždene. „Pán doktor Rauschenbach, otvorte!“

Hlasným volaním a búchaním zburcovala domovníka, vrtkého Juhoslovana s drevenenou nohou, ktorá mu však nebránila v tom, aby druhou bral dva schody naraz a neuveriteľne rýchlo vybehol na najvyššie poschodie.

„Doktor nie je doma?“ spýtal sa priateľsky.

„Ale áno, počuť predsa hudbu!“ namietla Anna.

Juhoslovan si pritlačil ucho o hranaté dvere, chvíľu načúval a rozhodne nie nečakane sa vyjadril: „Hudba hrá, len keď je doktor doma. No možno...“ a urobil pritom pohyb, ako keď niekto obráti do seba pohár, a žmurkol.

No počas toho, ako sa domovník pokúšal naznačiť, že Rauschenbach zasa vypil viac, ako mal, Annu až striaslo. Znútra sa ozývalo: „Ach, stratil som ju...“ - ária z Orfea a Eurydiky. Teraz aj ona pritlačila ucho na dvere, až pocítila vlastný pulz na sluchách. Nepochybne, Orfeova ária.

„Máte náhradný kľúč?“ oborila sa na Juhoslovana.

Nechápal jej rozrušenie, pokojne vopchal ruku do vrecka, vytiahol veľký starý kľúč a otrčil jej ho pod nos. „Domovnícky kľúč,“ uškrnul sa, „všade pasuje.“

„Tak teda otvorte!“ požiadala Anna.

Pokrčil plecami, akoby chcel povedať: Neviem, či je to správne, ak sa však nazdávate... Vopchal pakľúč do zámky a Anna vtrhla do bytu.

Rauschenbach sedel za písacím stolom, trup na stole, hlava vytočená nabok. Z rozškľabených úst mu visel modrastý jazyk

neuveriteľnej dĺžky. Oči mal otvorené, no vidieť bolo len bielky. Keď sa mu Anna lepšie prizrela, spozorovala na krku tmavé fľaky. Rauschenbacha uškrtili.

Gramofón ešte stále hral Orfeovu áriu. Keď skončila, rameno s ihlou sa zdvihlo samo od seba, kleslo na začiatok platne a nekonečne smutná melódia sa opäť spustila.

„Nie! Nie! Nie!“ zakričala Anna, rukami si zakryla uši a vrhla sa ku gramofónu. Nepríjemné škrknutie a bolo ticho.

10

Počas nasledujúcich nocí spala Anna veľmi zle. Zdalo sa jej, že vždy len na pár sekúnd upadla do spánku, iba niekoľko krátkych sekúnd oproti nekonečným hodinám noci. Kŕčovito sa pokúšala držať oči otvorené, pohľad upierala na strop, ktorý v nepravidelných intervaloch osvetľovali reflektory okoloidúcich áut a vzápätí zmizli. Len čo zavrela oči, prepadli ju vidiny a dobiedzali ako parazity. Ani pijavice sa prisali na jej pamäť a vynárali sa jej pred očami tak jasne, že pomaly nevedela rozlišovať medzi predstavami a skutočnosťou. Keď bdela, neraz si položila otázku, či sa zbláznila, či jej prestáva pracovať mozog, či tieto neuveriteľne fantastické obrazy vidí len v snoch. V snoch, ktoré zničili kontrolný aparát rozumu.

Možno si v aute pri havárii sedela ty, spytovala sa celkom vážne sama seba, možno si pri náraze utrpela zranenie hlavy a stratila pamäť, možno chodíš po svete bez vedomia a zažívaš veci mimo reálneho sveta, možno stav, v ktorom sa nachádzaš, sa nazýva smrť.

V takýchto okamihoch sa Anna občas pokúsila postaviť, aby sa presvedčila, že nad sebou nestratila moc, no tento pokus sa jej ani raz nevydaril. Nemala silu presadiť svoju vôľu, akoby sa jej niekto zmocnil a ovládal všetky jej pohyby a myšlienky. Potom vyriekla niekoľko slov, zvuk jej hlasu sa pritom ozýval miestnosťou a pôsobil upokojujúco. Vyslobodil ju z trápenia a konečne otvorila oči.

Musím sa dozvedieť pravdu, opakovala znova a znova.

Rauschenbachova smrť ju priviedla do nepríjemnej situácie. Musela podstúpiť trápne vypočúvanie. Úradníka kriminálnej polície len ťažko mohla presvedčiť, že vôbec bližšie nepoznala ani Rauschenbacha, ani jeho životný štýl a že ho pred smrťou videla iba raz. Anna pred policajtom nezatajovala dôvod svojho stretnutia

s profesorom. Vysvetlila, že Rauschenbacha požiadala o posúdenie kópie starého pergamenu.

Ukázalo sa však, že to nemala spomínať. U Rauschenbacha sa totiž nenašla nijaká kópia, a navyše Annina poznámka, že originál pergamenu zmizol pri manželovej havárii, znela veľmi záhadne a nedôveryhodne. Anna von Seydlitzová nebola podozrivá, no kriminalisti sa predsa vyjadrili, že v tomto prípade zohráva nanajvýš nejasnú úlohu.

Hoci Anna nevidela priame súvislosti medzi Rauschenbachovou násilnou smrťou a pergamenom, nemohla to vylúčiť. Zmiznutie kópie nasvedčovalo, že Guidovu nehodu zavinil niekto iný. Čím dlhšie nad tým uvažovala, tým väčšmi bola presvedčená o pravdivosti svojej domnienky. Aby sa však dostala ďalej, musí poznať význam pergamenu, jeho umeleckohistorickú hodnotu alebo jeho obsah.

V tejto súvislosti si spomenula na muža, ktorého Rauschenbach spomenul len mimochodom, jeho meno jej však nebolo neznáme, hoci sa s jeho nositeľom nikdy nestretla. Ako to povedal Rauschenbach? Koniec koncov najpovolanejším expertom je beztak profesor Guthmann!

S druhou kópiou sa Anna vybrala do inštitútu na Meiserovej ulici, do pompéznej budovy z nacistického obdobia. Kráčala po kamennom schodisku s mramorovým zábradlím. Na druhom poschodí zastala pred dvojkrídlovými, nabielo natretými dverami s menovkou Guthmann. Tabuľka prísne upozorňovala, že ohlásenie a vstup je možný len cez miestnosť č. 233. Anna urobila podľa toho.

11

Univerzitného profesora si človek predstavuje zväčša ako váženého starého pána, s neprehliadnuteľným bruchom, v tmavom obleku s vestou. Guthmann vôbec nezapadal do tohto klišé. Mal oblečené džínsy, polodlhé popolavé vlasy a pôsobil skôr ako zle platený asistent, a nie vedúci inštitútu. V strede miestnosti, ktorej strop bol dvakrát vyšší, ako býva v moderných stavbách, stál dlhý starý stôl s roztvorenými knihami, s množstvom popísaných papierov a hŕbami rukopisov previazaných špagátom ako darčeky.

Guthmann vytiahol spod stola ošúchanú drevenú stoličku, ponúkol ju Anne a spýtal sa, čo ju k nemu priviedlo. Uviedla mu ten istý dôvod, ktorý prezentovala Rauschenbachovi: bol jej ponúknutý pergamen a ju zaujíma jeho hodnota a obsah.

Guthmann vzal kópiu do ruky a premeral ju s prižmúrenými očami. Pritom našpúlil pery a vystrúhal grimasu, akoby ho niečo bolelo. Mlčal.

Odrazu vyskočil, ani čo by objavil niečo hrozné, spod kníh a papierov vytiahol veľkú okrúhlu lupu, opäť si sadol a posúval lupu vodorovným smerom nad kópiou. Najprv len zlostne krútil hlavou, no vzápätí sa mu kútiky úst začali vytáčať do úškrnku, potom chápavo prikývol.

„Odkiaľ ho máte?“ vyzvedal Guthmann.

Anna pravdivo odpovedala: „Ja ho nemám,“ a neisto doplnila: „Ponúkli mi ho.“

„Rozumiem,“ povedal Guthmann, no od kópie ani neodtrhol zrak. „Koľko zaň pýtajú, ak mi prepáčite túto otázku?“

Anna pokrčila plecia. „Cenu mám povedať sama.“

„Viete,“ začal profesor zoširoka, „koptské pergameny nemajú veľkú cenu, na trhu ich je jednoducho priveľa. Hodnotu takého diela neurčuje ani tak jeho vek alebo stav ako skôr obsah textu. A

tento text sa mi nezdá nezaujímavý. Tuto," Guthmann zobral lupu a ukázal Anne konkrétny riadok, „tuto sa objavuje meno Barabáš."

„Barabáš?"

„Historický fantóm. Straší tak v koptských, ako aj v židovských textoch. Biblické texty o ňom píšu ako o rebelovi. Toto meno sa dokonca spomína vo zvitkoch od Mŕtveho mora, žiaľ, bez bližšieho vysvetlenia. Jeden kolega, Marc Vossius, ktorý pôsobí na Kalifornskej univerzite v San Diegu, sa Barabášom zaoberal pol života, podaktorí ho preto považujú za blázna."

Anna von Seydlitzová zrazu zbystrila pozornosť. „Dobre vám rozumiem, pán profesor, Barabáš je istá historická osobnosť, ktorá sa spomína v najrôznejších prameňoch, no dodnes sa význam tohto... tohto fantóma nepodarilo analyzovať?"

„Presne tak."

„A práve tento Barabáš sa spomína v pergamene?"

Guthmann opäť chytil lupu, pozrel na kópiu a riekol: „Aspoň sa mi tak vidí."

Anna vyzvedala ďalej. „Jestvuje viac podobných historických fantómov?"

„Ó áno," odpovedal profesor. „Nie každý bol taký výrečný ako Julius Caesar, o ktorého živote nás informujú Caesarove vlastné spisy. Na druhej strane sa mnohé diela stratili. O Aristoxenovi, Aristotelovom žiakovi, nevieme napríklad takmer nič, hoci patril k najmúdrejším ľuďom, akí kedy žili. Napísal 453 kníh, ani jedna sa však nezachovala. O Barabášovi je okrem mena známych len niekoľko odkazov na jeho osobnosť."

V priebehu nasledujúceho rozhovoru Guthmann nemohol zatajiť, že ho pergamen nanajvýš zaujal. Anna si tým vysvetľovala, prečo profesor tak húževnato odolával vyjadriť sa k cene. Nakoniec Anne povedal, aby sa zastavila o týždeň. Toľko času potrebuje na dôkladné preskúmanie obsahu. O honorári nepadlo ani slovo.

Anne po návšteve profesora Guthmanna mierne odľahlo. Sama nechápala prečo, no bola presvedčená, že pergamen zohrával kľúčovú úlohu pri všetkých zvláštnych udalostiach posledných dní.

Keď vyšla cez veľkú bránu inštitútu na ulicu, prefrnkol okolo nej muž, a mala pocit, že ho už raz videla. Touto myšlienkou sa však ďalej nezaoberala. Každú noc sa jej pred očami mihlo priveľa obrazov, stretla priveľa ľudí, netrúfla si teda vonkoncom niekoho podozrievať.

Cestou domov sa zastavila v bistre na Tereziánskej ulici. Na vysokých mramorových stoloch tu ponúkali špeciality z cestovín. Anna rozmýšľala. Meno Barabáš jej nešlo z mysle.

V noci sa prevaľovala v posteli, pritom zasa videla, ako veľa ráz predtým, na strope obrazy, ktoré vzápätí zmizli. Začala nahlas rozprávať: „Barabáš, kto si? Barabáš, čo odo mňa chceš?“ Potom ustráchane načúvala noci, či záhadná moc, ktorá spôsobila už toľko strašného, odpovie. V opustenom dome však bolo úplné ticho, iba staré hodiny na prízemí sa hlásili pravidelným zvonivými údermi.

Ty si sa spochabela, áno, preskočilo ti, šepkala Anna rozospato, len aby si dodala odvahy. Potom zasa upadla do trýznivého polospánku, ktorý podporoval obrazotvornosť a omamoval rozum ako droga. Anna si preto myslela, že zvonenie telefónu, ktoré ju vytrhlo zo spánku, sa jej tiež len zdalo. Vopchala si hlavu pod vankúš a pritláčala ho na uši tak dlho, až nič nepočula.

Asi by som mala radšej zájsť k psychiatrovi a nenaháňať sa s tým prekliatym pergamenom od jedného koptológa k druhému, pomyslela si, keď sa znova upokojila. Potom sa však pravdepodobne nikdy nedozviem, prečo Guido prišiel o život a prečo pri hľadaní odpovede všade narážam na stenu mlčania.

A znova sa rozozvučal telefón tým nemilosrdným zvukom, akým je tento prístroj schopný zaznieť do tichej noci. Anna si ledva vopchala hlavu pod vankúš, keď si uvedomila, že zvonenie nie je výplodom jej predstavivosti. Nie! Telefón skutočne cengal.

V polotme nahmatala slúchadlo a ospalo sa ozvala: „Haló?“ „Pani von Seydlitzová?“ ozval sa hlas na druhom konci. „Áno.“

„Nemali by ste,“ riekol mužský hlas, „ďalej pátrať po pergamene. Vo vlastnom záujme.“

„Haló!“ kričala Anna rozzúrene. „Haló, kto je tam?“ Zo slúchadla zaznel prerušovaný tón. Neznámy položil.

Anne sa zdalo, že ten hlas pozná, no nebola si istá, či to bol skutočne Guthmann. Ak áno, prečo jej telefonoval o takomto čase? Pred čím ju chcel varovať?

Dlhšie už v posteli nevydržala. Vstala, vošla do kúpeľne, schladila si tvár prúdom ľadovej vody, prehodila si župan a zapla kávovar. Horúca voda hlasno kvapkala do filtra, a ten zvuk jej pripomínal kvákanie žiab v čase párenia. Šíriaca sa vôňa kávy pôsobila osviežujúco. Anna uchopila šálku oboma rukami a pohodlne sa posadila.

„Barabáš,“ povedala tichučko, „Barabáš,“ a pokrútila hlavou.

Takto sedela a hľadela doprázdna, až kým nezačalo svitať. Konečne.

V takýchto bezvýchodiskových situáciách sa niekedy stáva, že napätie vystrieda vízia so zábleskom nádeje na vyriešenie všetkých problémov akoby pomocou čarovného prútika. Anne von Seydlitzovej sa to prihodilo. Guthmann vedel o pergamene viac, ako jej prezradil pri včerajšom stretnutí. Spätne sa takmer nazdávala, že profesor vedel všetko. Ako expert číslo jeden v oblasti koptológie určite poznal nielen obsah pergamenu, zaiste vedel aj to, prečo je tá stará listina taká významná.

Anna nepovažovala za správne, aby vyhľadala profesora a priamo sa ho opýtala, čo je vo veci, pretože ak Guthmann vedel viac, ako priznal na prvom stretnutí, celkom isto jej to nevyzradí ani teraz. Od profesora sa dozvie niečo viac, len ak ho prekabáti. Rozhodla sa, že mu ponúkne väčšiu sumu, Guthmann na pohľad totiž pôsobil, akoby nemal peňazí nazvyš.

Okolo sedemnástej hodiny zastala autom oproti inštitútu, tak aby mohla sledovať vchod. Podľa svojho plánu chcela vyčkať na Guthmanna, porozprávať sa s ním a na spoločnej večeri mu ponúknuť veľkorysú sumu, dostatočne veľkú na to, aby mu rozviazala jazyk.

Po tri a pol hodine čakania, okolo pol deviatej, vyšiel z brány domovník a chcel zamknúť budovu. Anna vyskočila z auta, prebehla krížom cez cestu a spýtala sa vrátnika, či je pán Guthmann ešte v inštitúte. Odvetil jej, že vnútri už nie je ani nohy, presvedčil sa o tom ešte telefonátom, na zvonenie však nikto nereagoval.

Nasledujúcu noc Anna opäť nezavrela oka a už o pol ôsmej stála pred inštitútom. No i teraz čakala márne. Guthmann neprišiel. Nevidela teda iné východisko, len vyhľadať profesora v jeho byte. Adresu si vyhľadala v telefónnom zozname: Guthmann, prof. Dr. Werner.

Werner Guthmann žil v radovej zástavbe na jednom zo západných predmestí, kde ceny nehnuteľností nestáli za reč. Anna zazvonila a otvoriť jej prišla žena v stredných rokoch. Správala sa odmerane. Anna zoširoka opísala, čo ju sem priviedlo, a že profesor je jediný človek, ktorý jej môže pomôcť. Svoj príbeh však medzi dverami ani nestihla dopovedať, keď ju žena prerušila so slovami, že jej, žiaľ, nemôže pomôcť. Jej muž pred dvoma dňami bez stopy zmizol a polícia už rozbehla pátranie.

Anna sa preľakla. Na záhadný pergamen bola uvalená kliatba, ktorá ju prenasleduje ako tieň. Rýchlo sa rozlúčila, a keď kráčala k svojmu autu, znova ju napadlo, že sa asi načisto pomiatla. Vzápätí ju však vlastné sebavedomie utvrdilo v tom, že má celkom jasnú myseľ, pretože je schopná napriek svojmu stavu a zložitej situácii, ktorá ho spôsobila, priamo a logicky uvažovať. Beztak akoby ju a jej život zachvátila záhadná moc, ako chobotnica, ktorá chápadlami uloví aj vzdialenú korisť.

1

Je nezmysel, keď ľudia tvrdia, že ak niekto chce skoncovať so životom, musí mať zatemnenú myseľ. Vossius ju mal natoľko jasnú, že mu - celkom nezvyčajne - ustavične chodili po ume všakovaké čísla. Čísla, ktoré preňho a situáciu, v ktorej sa nachádzal, boli bezvýznamné. Úplne seriózne napríklad zvažoval, či má zaplatiť dvadsať frankov za výťah, aby sa odviezol na tretie poschodie, alebo radšej niečo ušetrí a vyšliape na prvé poschodie. Zo schémy vedľa pokladne vyčítal, že prvé poschodie je vysoké len 57 metrov, čo by však malo na účinný samovražedný skok stačiť. Potom si však povedal, že zomrie len raz, a predsa by ešte raz chcel vidieť Paríž zhora, z tristometrovej výšky. Trpezlivo sa preto postavil na koniec radu pred pokladňou s pevným rozhodnutím ukončiť život za dvadsať frankov, celkom zhora.

Návštevníci Eiffelovej veže musia zvládnuť ťažkú skúšku trpezlivosti, pretože zástup ľudí, ktorý chce zdolať symbol Paríža, akoby sa nikdy nezmenšoval, ani v takýto nevľúdny jesenný deň. Vossius len tak začal rátať ľudí čakajúcich pred ním. Zastavil sa niekde nad deväťdesiat a vypočítal, že keby každému trvalo kúpenie vstupenky len dvadsať sekúnd, bude čakať polhodinu.

Určite, sú to nezmyselné myšlienky vzhľadom na smrť, majú však dokázať jasnosť myšlienok, ktorú mu daktorí budú onedlho popierať. Zašlo to až tak ďaleko, že ukradomky - teda so zdôraznenou náhodnosťou, ktorá neunikla ani jednému pozornému čakajúcemu - sledoval ľudí pred a za sebou, či si niekto všimol jeho nezvyčajný pokoj, typický pre ľudí, čo majú pred očami jediný cieľ. Pristihol sa dokonca, ako hlasno pokašliava, hoci ho nič nedráždilo - len aby bol nenápadný.

Počas tých nekonečných minút čakania si predstavoval správy v novinách, ktoré budú informovať o jeho skoku z Eiffelovky. Možno v kolónke *Spektrum* alebo - ešte znevažujúcejšie - jednou vetou v *Miestnej kronike* medzi dopravnou nehodou na Ulici Rivoli a vlámačkou v Latinskej štvrti. Pritom to, čo si zoberie do hrobu, je také významné, že by na druhý deň zmietlo všetky titulky svetových denníkov.

Nebál sa toho, čo ho čakalo, pretože človek sa beztak nemusí báť smrti, len umierania, a to v tomto prípade prebehne tak rýchlo, že nebude mať čas na lamentovanie. Kdesi raz čítal, že pri skoku z vysokej veže samovrah necíti bolesť, pretože krátko pred dopadom stratí vedomie.

Skepsu v ňom vyvolala len myšlienka, kto mu skutočne zaručí, že nejde len o teóriu - prax predsa ešte nikto neprežil. No i tak vôbec nepochyboval o svojom zámere, aj keď si uvedomoval, že rozhodnutie skoncovať so životom nevzišlo z jeho mysle. Bolo však natoľko silné, že ho od neho nemohlo nič odvrátiť.

Toto pevné rozhodnutie mu priam rozjarilo dušu a zapískal na elegantnú blondínu, ktorá idúcky okato predvádzala svoj nový kostým, a prevrátil oči ako barokový svätec. To by nikdy predtým neurobil, muž v jeho postavení a veku!

Zrazu si uvedomil, že viedol uvedomelý život, ktorý spoločnosť so záujmom sledovala, a dennodenne sa usiloval zvládnuť, čo sa od neho z hľadiska jeho postavenia očakávalo. Svoj život nežil bez hrdosti, život uznávaného vedca, profesora komparatistiky. Vybral si tento odbor, pretože bol naň priam predurčený pre svoju vynikajúcu pamäť a pokladal ho za veľmi dôležitý, aj keď nanajvýš jeden človek z tisícich vedel, že ide o porovnávaciu literárnu vedu.

Svoje manželstvo zanedbal pre múzy, presnejšie, pre výskumnú úlohu Kalifornskej univerzity v San Diegu - hoci, zanedbal ako zanedbal. Jeho počestné priemerné manželstvo by sa

rozpadlo, aj keby sa nebol rozhodol odísť do Leibethry. Preto mu padlo veľmi vhod, že mohol bez výraznejšieho rozruchu opustiť spoločnosťou ustanovený ideál ľudského spolunažívania a vymeniť stiesnenosť amerického inštitútu za voľnosť medzinárodného výskumného tímu.

Vossius urobil niekoľko krokov smerom k svojmu koncu. Bolo mu veľmi nepríjemné, že ľudia stojaci za ním sa okamžite posunuli, až cítil ich dych na zátylku. Pomaly mu začalo byť dlho, otravoval ho rad ľudí a pozvoľna sa v jeho vnútri umocňoval nevysvetliteľný pocit, ktorý človeka zachváti, keď je v úzkych.

Táto tieseň ho celý život odrádzala od organizovaných podujatí, za ktoré považoval všetky stretnutia, kde sa pri stole zišlo viac ako šesť osôb. Vossius bol zvyknutý, tak ako Aristoteles a jeho žiaci, riešiť závažné myšlienkové pochody počas chôdze, a nie na stoličke. Stiesnenosť ohlupuje, znel jeho obľúbený a častý citát, ktorý dokladal príkladmi z histórie.

Profesor mal vo všeobecnosti zvyky, ktoré sa vymykali z normálnych koľají a urobili z neho nanajvýš nezvyčajného muža. Patrila k nim hladovka, ktorú si Vossius naordinovával v nepravidelných, dvoj až štvormesačných intervaloch. Vtedy osem dní pil len minerálku. Dôvodom tohto sebaodriekania neboli problémy s hmotnosťou, ako by sa niekto mohol nazdávať, Vossius skôr veril, že týmto spôsobom si zvýši koncentráciu a schopnosť myslenia. Počas jednej z hladoviek dokonca prišiel na Barabášovu stopu.

Jeho postenie malo teda filozofický základ a nesúviselo so starostlivosťou o zdravie, o to Vossius vôbec nedbal. Prvoradým cieľom jeho pracovnej činnosti nikdy nebolo zarábať peniaze, lebo by isto poctivo dodržiaval štyridsaťhodinový pracovný týždeň. Nie, povolanie preňho predstavovalo potrebu, dalo by sa povedať dokonca závislosť, z ktorej sa nevedel vymaniť ani v noci. Nočné výjazdy do sveta komparatistiky, pri ktorých sledoval až do

úplného vyčerpania dáku stopu (kola a cigarety tiež urobili svoje), ho neraz doviedli na pokraj kolapsu. Vossius veru nikdy nežil zdravo. Jeho povolanie patrilo k vášňam, ktoré človeka strhajú, no úplne ho nezničia.

Keby bol tušil, že sa raz stane obeťou vlastných vedomostí, nikdy by si nezvolil toto strašné povolanie. Ako obmedzený úradník alebo remeselník so zmyslom pre umenie mohol žiť dôstojným životom, nemusel by utekať sám pred sebou. Sokrates sa mýlil - a nebolo to iba raz -, keď povedal, že jediným bohatstvom ľudí sú vedomosti a jediným zlom hlúposť. Jestvuje množstvo príkladov na to, že nevedomosť môže pre ľudstvo predstavovať obrovské šťastie a vedomosti zákerné nešťastie. Nikto to predsa nemyslí zle, keď sa povie, že šťastnejší sú tí prostoduchí. No je to tak. Žijú si ako v raji, prácou si zarábajú len na chlieb, netrápi ich spleť pochybností nad ich vlastnými vedomosťami, pretože poznanie nie je nič iné, iba ustavične sa opakujúca forma pochybovania.

Ľudstvo sa predsa dopracovalo k najvyššiemu poznaniu len vďaka pochybovaniu. A keby on, Vossius, nezačal pochybovať, že Dante, Shakespeare, Voltaire a Goethe, či dokonca Leonardo da Vinci nie sú len geniálnymi rozprávačmi, ale že sú možno zasvätení do nepredstaviteľného mystéria, o ničom by nevedel, no bol by šťastný.

Takto sa však musel báť sám seba, svojich vedomostí, ale aj ľudí, čo sa one zaujímali. (Vossius si v tejto chvíli nepripúšťal, že je na úteku pre zločin, ktorý spáchal.) Ležérne, takmer unudene, čo však, ako už bolo spomenuté, nezodpovedalo jeho vnútornému stavu, vopchal si ruky do vreciek na nohaviciach. Na pravej strane nahmatal fľaštičku a svojvoľne od nej odtiahol ruku.

Nerozrušila ho samotná fľaštička, ale dielo, ktoré spôsobil jej obsah - žieravý, bezfarebný, bez pachu, olejovej konzistencie, H_2SO_4. Prstami prechádzal po hranatej fľaštičke a znova sa

poobzeral, nespozoroval však nijaký pohyb, podľa ktorého by mohol usudzovať, že ho niekto sleduje.

Z kanála, nad ktorým práve stál, sa šíril odporný zápach odpadovej vody. Vossius chcel vystúpiť z radu, aby mu unikol, spätil sa však, aby nevzbudil pozornosť. Smiešne, pomyslel si, akým jednoduchým spôsobom sa možno v tomto meste dopustiť zločinu, a potom sa jednoducho stratiť v dave.

Nebolo to vôbec ťažké, pretože Vossiusove nezvyčajné a geniálne vedomosti sa vôbec neprejavili na jeho úplne priemernom zovňajšku. Vyzeral primerane na svojich päťdesiatpäť rokov. Na oválnej mäkkej tvári dominoval dlhý, štíhly nos a vysoké čelo. Tak sa zvyčajne opisuje čelo, keď vlasy postupujú čoraz väčšmi dozadu. Vossius sa zďaleka nevyznačoval výrazným telesným znakom, napríklad obrovskými ušami, z ktorých by vyrastali husté chlpy ako tŕstie. Pri bližšom pohľade pôsobila jeho tvár veľmi harmonicky a malé očká jej dodávali akúsi prefíkanú, no priateľskú iskru. Tie očká sa nepretržite pohybovali, áno, už po krátkom stretnutí mal človek pocit, že bez ustania po čomsi pátrajú. Bol vždy korektne oblečený, nie však práve podľa najnovšej módy. Aj v tento uváženia hodný deň vytŕčala spod hnedozeleného obleku rozopätá košeľa a nechýbal mu pokrčený béžový kabát.

2

Odjakživa miloval Paríž. Po vojne tu študoval, býval neďaleko Pasteurovho inštitútu na Ulici des Volontaires, celkom hore v podkroví u vdovy, ktorej z kútika úst vždy visela cigareta. Izbu prenajímala, aby si prilepšila k vdovskému dôchodku. Dve okná viedli do dvora a nábytok už veru všeličo zažil, možno aj útok na Bastilu. Zo všetkých možných miest tvrdého gauča, ktorý cez deň slúžil na sedenie a v noci ako lôžko, trčala konská srsť, a tak aj páchol.

V zime, keď vietor zavýjal cez ošarpané okná ako pouličný pes spod mosta nad Seinou, okrúhla čierna železná piecka nestačila plniť svoje poslanie. Madame Marguery, tak sa volala fajčiaca prenajímateľka, navyše kúrila briketami, no pre istotu odmietla Vossiusovu ponuku, že toto cenné teplodarné bremeno rád vyvlečie na šieste poschodie sám. Brikety počítala punktičkársky ako knihovník a prideľovala štyri kusy na deň. Vossiusa ešte i dnes striaslo pri tejto predstave.

V núdzi sa však človek stane vynachádzavým, najmä ak ide o prosté každodenné potreby. Na blších trhoch pri Bráne Clignancourt a u starinárov vo Village Saint-Paul sa vtedy dali kúpiť za pár centimov hrubé staré knihy v pevných kartónových väzbách, ktorým z nepochopiteľných dôvodov chýbala titulná alebo iná strana. Vossius sa vonkoncom nezdráhal napchať taký dôstojne potlačený papier do piecky - aj keď ho, popravde, hrýzlo svedomie.

Na obranu jeho cti však treba spomenúť, že Vossius každú knihu pred spálením skontroloval - nie kvôli horľavosti, ale - ako sa patrí na začínajúceho vedca - z hľadiska duchovného obsahu. A ako mladý Vossius veľmi rýchlo zistil, ten ani zďaleka nedosahoval vysoký stupeň výhrevnosti týchto diel. Jednoducho

povedané: tenké knihy sa vyznačovali vyššou duchovnou hodnotou ako hrubé, no tie zas lepšie horeli.

Lakomosť madame Margueryovej však spôsobila, že Vossius jedného dňa naďabil medzi hrejivými knihami na Danteho dielo *Divina Commedia*, vytlačené v taliančine bez udania miesta a roku. Táto kniha sa od ostatných výrazne odlišovala: všetky knihy, ako bolo spomenuté, sa vyznačovali vysokým stupňom poškodenia, boli staré a nekompletné, a teda prakticky nepredajné. Toto vydanie Danteho *Božskej komédie* obsahovalo okrem troch známych častí *Inferno* (Peklo), *Purgatorio* (Očistec) a *Paradiso* (Raj) aj doslov *Veritá* (Pravda), časť, ktorá vlastne nejestvovala alebo jestvovať nemohla, pretože sa nenachádzala ani v jednom známom vydaní.

Neskôr preklínal sám seba, že vtedy túto knihu nehodil do čiernej železnej piecky. Touto nenápadnou ošumelou knihou, na ktorej cenu si už ani nevedel spomenúť - určite to však nebolo viac ako 25 centimov - sa všetko začalo. V tom čase to, prirodzene, netušil. Tých 25 centimov, ktoré Vossius rozhodne nevydal na svoj duchovný rast, ale na opovrhnutiahodnú túžbu po teple, zmenilo jeho život. Ba ešte horšie, zapríčinilo, že jediným východiskom bol skok z Eiffelovej veže.

Vráťme sa k Dantemu. Každý študent literatúry sa oboznámi v prvom semestri so záhadami, ktoré zahaľujú jeho hlavné dielo ako pavučina, či, presnejšie povedané, ono pozostáva len zo záhad, čo dokladá už sám názov *Božská komédia*. Je známe, že Dante Alighieri svoju knihu nenazval *Božská komédia*, ale iba *Komédia*, to však iba umocňuje mystérium tohto diela. Smiešneho v ňom totiž veľa nenájdete, pravdupovediac nič. Názov však určite nezvolil náhodne.

Ľudia si celé storočia mysleli, že kniha, ktorá opisuje peklo, očistec a raj, je zaiste v zmysle Svätej matky cirkvi zbožným dielom. Reverenda však ešte z nikoho svätca neurobila. Dante pri

prechádzke rajom stretáva kráľov, básnikov a pohanských filozofov, no nijakých pápežov, o ktorých sa, mimochodom, nevyjadroval najvznešenejšie. O zbožnosti teda nemôže byť ani reči. Bože, odpusť, dokonca za Pannou Máriou sa skrýva Beatrice, autorova nenaplnená láska z mladosti.

Dante bol rozhodne múdra hlavička, možno najbystrejší človek svojich čias, a často sa vyjadroval len v náznakoch, za ktorými sa skrývali omnoho hlbšie vedomosti. Nezachoval sa však ani riadok napísaný jeho rukou, čo len potvrdzuje ďalšie špekulácie. Florenťania preto už päťsto rokov po jeho smrti založili Danteho katedru. Keď sa však profesori ujmú osudu človeka, neraz sa stáva, že sa iba hádajú o tom, čo chcel básnik povedať, čo sa skrýva za jeho dielom. Vo Florencii spočítali verše (14 000) a v stavbe diela si všimli záhadnú číselnú symboliku, ktorá nasvedčuje, že za *Komédiou* sa skrýva ešte viac. Tri hlavné časti sú rozdelené do 33 kapitol: 3 krát 33 sa rovná 99, a 99 sa považuje za číslo dokonalosti.

Už starí Gréci vedeli, že čísla nezriedka odzrkadľujú kozmické alebo spoločenské usporiadania. Aj Dante narábal s touto symbolikou, keď opísal raj, ako sa vznáša rozdelený na deväť krúžiacich nebies nad zemeguľou, a pekelný kužeľ sa v deviatich vrstvách zužuje až k stredu Zeme, kde sídli Lucifer. Dante poznal mágiu čísel a ich symboliku: napríklad kozmický význam čísla 4 (živly, ročné obdobia, geologický vek) alebo spojenie duchovného a materiálneho v čísle 6. Vedel však ešte oveľa viac.

Bola to len náhoda, že sa oficiálne nezachoval jediný rukopis *Komédie*, že prvý prepis sa objavil až pätnásť rokov po jeho smrti?

Vossius teda zjavne našiel medzi svojím akademickým palivom exemplár onej neznámej pôvodnej Danteho verzie a požiadal jedného spriateleného romanistu, aby mu priblížil obsah doslovu s názvom *Veritá*. Mladý zbožný muž menom Jerome si zobral knihu na noc domov a na druhý deň ju hodil pred Vossiusa

so slovami, že by len mrhal čas, keby prekladal takýto brak, ktorý je navyše sfalšovaný a s originálom od Danteho Alighieriho nemá nič spoločné. Vossius nevidel dôvod, prečo by spochybnil Jeromeho slová, no keďže išlo o veľmi starú knihu a navyše kuriozitu, nezahodil ju. Prežila dokonca niekoľko sťahovaní, pri ktorých iné veci postrácal.

3

Medzitým sa Vossius konečne dopracoval k pokladni, a ako sa predtým rozhodol, kúpil si lístok za dvadsať frankov, ktorý ho oprávňoval vyviezť sa výťahom až na najvyššie poschodie. Nenápadne sa ešte raz obzrel, či ho nikto neprenasleduje, nič zvláštne si však nevšimol. Zaradil sa teda za dve staršie dámy stojace pred sklenenou klietkou a čakal na výťah.

Netrvalo dlho, dvere sa hlasno otvorili a ľudia sa vrhli do obrovskej kabíny ako zvieratá v cirkuse. Mierne trhnutie a výťah sa pohol. Ako v každom výťahu hocikde inde na svete, ľudia z nepochopiteľného dôvodu upriamovali pohľady na dvere. Nik sa neodvážil pozrieť na toho druhého. A už vôbec nie Vossius, ktorý chcel zostať nenápadný. Aj on teda, ako všetci ostatní, civel s neprítomným výrazom na dvere.

Nevšimol si preto, že v zadnej časti výťahu stáli dvaja muži, ktorí z neho nespúšťali zrak. Mali na sebe tmavé kožené bundy a pôsobili pomerne strašidelne, navyše boli dvaja. Aj oni sa tvárili nezúčastnene, no pri pozornejšom pohľade sa dalo spozorovať, že sa dorozumievajú očami a trhavými pohybmi hláv.

Vtom výťah urobil pohyb, ktorý spôsobil šteklivý pocit v žalúdku - najmä Vossiusovi, pretože ten neznášal výťah - a zostal stáť. Otváranie dverí sprevádzal rovnaký kovový zvuk a ľudia, ktorí doteraz zamyslene mlčali, sa začali hlučne tlačiť von. Vossius dal zámerne všetkým prednosť. Muži v kožených bundách teda museli vystúpiť pred sledovanou osobou, jeden pritom vykročil vpravo, druhý vľavo.

Pohľad z prvého poschodia Eiffelovej veže je do istej miery lepší ako z najvrchnejšieho poschodia, pretože lepšie vidieť okolité domy a mestské časti. Vossius sa na samovraha krátko pred činom správal nanajvýš uvoľnene. Vôbec sa nezaoberal tým, čo ho čaká, prešiel na druhú stranu plošiny, oprel sa rukami o zábradlie a

zadíval sa na Palác Chaillot nad Seinou, kde sa ľudia hmýrili ako mravce v plnom pracovnom nasadení. Tam, v parkoch navôkol, trávil ako študent mnoho popoludní, nabalený knihami, ktorých sa však pre množstvo pekných dievčat, väčšinou na kolieskových korčuliach, ani len nedotkol.

Jedna z nich sa volala Avril. S týmto menom sa už nikdy v živote nestretol, tak ako ani so samotnou Avril. Bola to Írka a ohnivočervené vlasy mala ostrihané na hríbik. Za slnečného počasia mala snehobielu pleť posypanú na nose a lícach pehami, ktoré takmer žiarili, keď však bolo zamračené, zasa zmizli. Zvláštna záhada prírody. Avril mu povedala, že študuje balet a strávili spolu veľa spoločných dní a nocí. Nikdy nevyhovela jeho želaniu, aby ju aspoň raz videl tancovať, hoci si to veľmi želal.

Nikdy nespomenula klasický tanec, a tak sa stalo, čo sa stať muselo: jedného dňa ju tajne sledoval od jej bytu na Ulici Chapon, až kým nevkĺzla do pochybného lokálu Carnavalet, ktorý navštevovali zväčša Alžírčania. Avril tam netancovala ani tak balet ako skôr nahá na stole - rozhodne to nebolo väčšie javisko. Po tom, čo Vossiusa prekvapene zbadala v hľadisku, zmizla z Paríža zo dňa na deň. Pritom jej neurobil žiadnu scénu. Ako sa neskôr dozvedel, Avril nasledovala istého Alžírčana do Afriky.

Vossius sa pri pohľade na Palác Chaillot usmial. Bol to prvý úsmev v tento deň a napadlo mu, že vlastne i posledný v jeho živote.

V tomto okamihu, keď preňho nejestvoval čas a mal pred sebou len čiernu dieru, do ktorej chcel skočiť, pocítil, ako mu niekto odrazu vykrútil ruky za chrbát a pritlačil o kríže - bol bezbranný.

„Nehýbte sa, monsieur!“ Z oboch strán k nemu pristúpili dvaja muži, a kým mu jeden držal ruky za chrbtom, druhý mu skúsenými pohybmi prehmatal oblečenie, pričom mu z kabáta vytiahol peňaženku a z nohavíc hnedú, hranatú fľaštičku. „Monsieur,“

povedal zdvorilo prvý, „predbežne vás zatýkame. Nasledujte nás a neklaďte odpor!“

Všetko prebehlo tak rýchlo a nečakane, že Vossius sa nezmohol ani na slovko protestu a vôbec sa nebránil, keď mu jeden z mužov bolestivo založil za chrbtom putá. Utrpenie mu však nespôsobovala bolesť, ale to, že mu zabránili skočiť do veľkej čiernej diery, ako si to predsavzal.

4

Vossius, prirodzene, presne vedel, prečo ho zatkli, a tušil, kam ho odvedú. Preto sa nič nepýtal. Nasledoval mužov k starému modrému peugeotu, ktorý stál pred stanovišťom taxíkov na Nábreží Brauly a pomerne nepohodlne si sadol na zadné sedadlo.

Policajná prefektúra na Ulici du Palais, niekoľko krokov od katedrály Notre Dame na Ile de la Cité, pôsobila zvonka veľmi príjemne. Ponášala sa na ostatné verejné budovy v meste, ktoré zmenia svoju tvár o tristošesťdesiat stupňov, len čo do nich vkročíte. A tak aj prefektúra pripomínala z ulice rozprávkový palác Louvre, vo vnútri však nemala ďaleko od Minotaurovho labyrintu, nepomohli ani stĺpy, schodisko a vyzdobené balustrády.

Vossiusa odviedli do miestnosti na druhom poschodí, tu ho prijal, ako sa patrí, istý komisár menom Gruss. Spýtal sa ho na meno, miesto a dátum narodenia, povolanie a adresu. Muži v kožených bundách sa mlčky prizerali.

„Viete o tom, monsieur," povedal Gruss s predstieranou zdvorilosťou, „že ste obvinený z trestného činu, a teda môžete odmietnuť vypovedať, no..." teraz zmenil tón a výhražne pokračoval, „neodporúčam vám to!"

Gruss dal pokyn hlavou jednému z chlapov. Ten vstal a otvoril bočné dvere. Do miestnosti vstúpil muž, podľa sivej uniformy a čiapky jednoznačne dozorca z Louvru. Predstavil sa, Gruss ukázal na Vossiusa a spýtal sa muža, či ho spoznáva.

Dozorca z múzea prikývol a potvrdil, že skutočne ide o muža, ktorý pristúpil k obrazu Leonarda da Vinci, vytiahol fľaštičku a vylial ju na obraz. Tekutina pritom nezasiahla tvár zobrazenej dámy, ale dekolt, a kým stačil zasiahnuť a muža zadržať, zmizol ani gáfor, achbože, taký drahý obraz!

Dozorcu vyviedli a Gruss sa Vossiusa opýtal: „Čo na to poviete, monsieur?"

„Je to pravda!“ súhlasil Vossius.

Komisár a muži v kožených bundách sa na seba pozreli.

„Priznávate teda, že ste obliali kyselinou obraz *Madona v ružovej záhrade* od Leonarda da Vinci?“

„Áno,“ potvrdil Vossius.

Nečakané priznanie komisára natoľko zmiatlo, že sa začal nepokojne posúvať na stoličke sem a tam, akoby sedel na horúcom kameni. Nakoniec sa predsa vzchopil a zároveň zmenil tón reči a neprirodzene milo, akoby sa prihováral malému dieťaťu, položil Vossiusovi otázku: „A neprezradili by ste nám, prečo ste to urobili, monsieur? Myslím tým, mali ste nejaký dôvod?“

„Dôvod som, prirodzene, mal. Alebo sa nazdávate, že som to urobil z dlhej chvíle?“

„Zaujímavé!“ Gruss vstal spoza stola, ktorý mu dodával rešpekt, oprel sa o lakte a s cynickým úškrnkom podotkol: „Ach, pán profesor, neviem sa dočkať vysvetlenia!“

Prehnane pritom zdôraznil slovo „profesor“, akoby chcel naznačiť, že sa obáva vedeckého vysvetlenia, ktorému nik nebude rozumieť.

„Obávam sa,“ začal Vossius zoširoka, „že ak vám poviem pravdu, budete ma považovať za blázna...“

„Vaše obavy sú oprávnené,“ prerušil ho Gruss. „Bojím sa, že Po hocijakom vysvetlení vás budem mať za blázna, monsieur.“

„Veď práve,“ utrúsil Vossius.

Potom nastalo dlhé ticho, komisár a profesor na seba len hľadeli, každý pritom myslel na niečo iné. Gruss bol skutočne zvedavý, aký dôvod uvedie ten blázon na svoj prečin, kým Vossius pociťoval zvláštny strach a obavy, že bez ohľadu na to, čo povie, vyhlásia ho za nesvojprávneho. Čo má teda robiť?

Gruss dúfal, že Vossiusa vyprovokuje a donúti k odpovedi, a preto poznamenal: „Povedali mi, že ste pred zatknutím robili dojem, akoby ste chceli skočiť z Eiffelovky?“

„Áno,“ odvetil Vossius, no vzápätí to priznanie oľutoval, pretože si odrazu uvedomil, do akej nepríjemnej situácie sa dostal. Reakcia nedala na seba dlho čakať.

„Ste pod lekárskym dohľadom?“ opýtal sa Gruss chladne. „Teda, trpíte depresiami? Nezdráhajte sa. Aj tak sa to dozvieme.“

Vossius bez zaváhania odvetil: „Nie, prepánajána, len sa ma nepokúšajte zahnať do tohto kúta. Som úplne normálny!“

„Dobre, dobre!“ Gruss zdvihol obe ruky. „Nerobte si však zbytočné nádeje, lebo len nesvojprávnosť vás môže zachrániť pred väzením.“

Toto slovo zostalo visieť v miestnosti ako studený cigaretový dym: nesvojprávnosť! Vossius lapal po dychu. Komisár drzo a neokrôchane vytrčil spodnú peru dopredu, pričom sa mu kútiky úst vykrútili dohora. Týmto úškľabkom prezradil, ako ho potešila Vossiusova reakcia. Nikdy by si nebol pomyslel, že by ho mohli považovať za blázna, no najmä že by sa k nemu podľa toho i správali. Nikdy!

Ako sa mal zachovať? Ako to už na svete chodí, aj v tomto prípade nikto neuverí pravde. Vypočujú si ho, budú sa naňho usmievať a skôr ako sa mu podarí predložiť jediný dôkaz, zavrú ho za mreže. Jeho, chudáka pána profesora... Ako sa volal ten odbor? Komparatistika?

Preto sa usiloval odpovedať na Grussove otázky čo najstrohejšie. Išlo mu o to, aby nevzbudil dojem, že to v hlave nemá celkom v poriadku. Pravdupovediac, takýto výsluch si predstavoval celkom inak, tvrdo a neúprosne, tak ako to poznal z kriminálnych filmov. V tejto neútulnej miestnosti na druhom poschodí policajnej prefektúry sa však všetko nieslo skôr v priateľskom či takmer láskavom tóne, ako pri prijímaní do nového zamestnania. Všimol si, že ani Gruss a ani jeden z kriminalistov si nerobili poznámky, nespisovali protokol, a pritom viac ráz uviedol konkrétne dáta a miesta, dôležité údaje zo svojej minulosti.

Vossius bol však priveľmi rozrušený, aby si vedel vysvetliť túto skutočnosť. Jeho správanie a opatrnosť, aby neprezradil niečo, čo by vyvolalo podozrenie, že je nesvojprávny, v ňom vyvolali náramné napätie, nebol schopný poriadne vnímať veci okolo seba.

Túto napätú atmosféru náhle prerušili dvaja muži v bielych plášťoch. Jeden niesol malý kufor, druhý široké remene a popruhy. Komisár im dal znamenie, pristúpili k Vossiusovi, zdvihli ho zo stoličky ako starca a povedali, každý akoby sám pre seba, no predsa súčasne: „No tak, monsieur, pôjdeme na malú prechádzku. Dobre?“

Hoci bola táto situácia celkom jednoznačná, Vossius až po niekoľkých sekundách pochopil, čo sa vlastne robí. Uvedomil si jej bezvýchodiskovosť, ale muži v bielom ho už pevne držali za ruky a viedli po chodbe k schodisku. Vossiusovi v prvom momente napadlo, že by sa mal vzoprieť, dokonca sa chcel pokúsiť vytrhnúť a utekať ozlomkrky. Potom však zvíťazila rozvaha a úsudok, že takéto správanie by dokazovalo jeho paranoju. Poddal sa teda osudu.

5

Muži v bielych plášťoch natlačili s hlúpymi poznámkami Vossiusa do auta so zamrežovanými oknami a vysokou skriňovou časťou, pripomínajúceho skôr nabielo natretú dodávku so zeleninou. Vossius mal stiesnené pocity, keď si všimol, že len čo si v zadnej časti vozidla sadol, posúvacie dvere sa zvonka zamkli. Cez mrežu v prednej časti sa spýtal na cieľ cesty, odpovedali mu však, aby sa upokojil, jeho zdravotný stav si vyžaduje lekársku starostlivosť, je to len pre jeho dobro. Táto odpoveď ho mala zjavne upokojiť, no docielila presný opak.

Počas cesty cez Saint Michel smerom na Royal si Vossius premyslel plán, ako sa bude správať v nadchádzajúcej situácii. Predsavzal si, že všetky požiadavky vykoná so zvýšenou zdvorilosťou, aby svojím správaním neposkytol priestor na možné dohady. Pravdu chcel povedať len skutočným odborníkom, takpovediac profesorom.

Pri Nemocnici St. Vincent de Paul auto zabočilo doprava, na zatrúbenie sa otvorila ťažká železná brána a Vossius si letmo všimol tabuľku s nápisom *Psychiatria*. Teraz nesmieš stratiť nervy, pomyslel si sám pre seba bez pohnutia perami, a na výzvu ošetrovateľov ich bez reptania nasledoval do dlhého vnútorného traktu. Ozvena ich krokov, ktorá sa niesla nekonečnou chodbou, priam naháňala strach.

Na konci chodby jeden z ošetrovateľov zaklopal na dvere, bielovlasý lekár s tmavým hustým obočím otvoril, kývol hlavou, akoby ich očakával, a podal Vossiusovi ruku: „Doktor Le Vaux.“

„Vossius,“ opätoval profesor a pokúsil sa usmiať, čo sa mu však vôbec nepodarilo, vzápätí svoj čin oľutoval a jeho výraz len podčiarkol vážnosť situácie. „Profesor Marc Vossius.“

„Atentátnik s kyselinou, navyše pokus o samovraždu,“ povedal druhý ošetrovateľ a podal Le Vauxovi hárok papiera, obaja potom

opustili miestnosť dverami na opačnej strane. Doktor zatiaľ nazrel do kartotékovej karty, ktorú držal natiahnutými rukami, položil ju na biely písací stôl z chrómovaných rúrok a vyzval Vossiusa, aby si sadol na stoličku s čiernym koženkovým poťahom. Miestnosť z nevysvetliteľných dôvodov páchla po kyslých rybách.

„Doktor Le Vaux," začal Vossius a snažil sa zachovať pokoj, „musím s vami hovoriť."

„Neskôr, môj milý, neskôr!" prerušil ho Le Vaux a pritlačil pacienta oboma rukami na stoličku.

„Ide totiž o to..." pokúsil sa Vossius nanovo začať, Le Vaux sa však nedal zmiasť, a kým Vossiusovi zdvihol viečka, zopakoval: „Neskôr, môj milý, neskôr!" Znelo to na jednej strane ako tisíckrát opakovaná veta, na druhej strane akoby pacientovým slovám neprikladal nijakú dôležitosť.

Ako mechanik, ktorý presne podľa predpisov kontroluje stav vozidla, pritlačil Le Vaux palce o Vossiusove lícne kosti a krúživými pohybmi ukazovákov a prostredníkov masíroval pacientovi spánky. Celkom ľahostajne a bez čakania na odpoveď sa spýtal: „Bolí to?" Gumeným kladivkom poklepkal Vossiusovi po čele, potom po pravom kolene preloženom cez ľavé a stále s tou istou ľahostajnosťou kládol rovnakú otázku.

Vossius odpovedal záporne. Mimochodom, ani si nechcel predstaviť, čo by nasledovalo, keby sa priznal, že to bolelo. Bol nadmieru zúfalý, lebo tušil, že sa dostal do systému, odkiaľ niet úniku.

Le Vaux si za písacím stolom robil poznámky a pritom mrštil čelo, akoby úporne rozmýšľal. „Povedzte mi niečo o svojom detstve!" opýtal sa zrazu. „Určite ste mali ťažké detstvo. Aký vzťah ste mali k matke? Aký vzťah máte k ženám vo všeobecnosti? Čo vás viedlo k tomu, aby ste na prsia madony vyliali kyselinu? Mali ste pritom pocit, akoby ste močili? Cítite po tomto čine výraznú úľavu?"

Vossius to už ďalej nemohol vydržať, vyskočil a začal dupať, ani čo by chcel rozdrviť doktorove slová ako Gargantua kameň. Škodoradostne sa zasmial a víťazoslávne zakričal: „Len smelo, doktorko, len smelo, určite vám ešte napadne nejaká otázka!“ Tak sa rozčúlil, až očervenel ako rajčina. No presne tejto reakcii sa chcel vyvarovať, pretože jeho protivníkovi nahrávala hlúpe argumenty. Vossius sa preľaknuto pozrel na Le Vauxa.

Takéto výpady pacientov však neboli preňho ničím nezvyčajným. Keď jeden z ošetrovateľov vopchal hlavu do dverí a ponúkol mu pomoc, urobil len odmietavé gesto, ktorým chcel povedať: poradím si s ním aj sám. Nahlas však povedal iba: „Upokojte sa, prosím. Teraz vám dám injekciu a hneď sa budete cítiť lepšie.“

„Injekciu nie, nie injekciu!“ jachtal Vossius a Le Vaux zatiaľ s neokrôchaným pokojom naťahoval striekačku. Pacientovo rozpoloženie ho vonkoncom neznepokojovalo. „Táto injekcia je celkom neškodná,“ ubezpečoval ho so sadistickým úsmevom a dodal: „Chápem vaše rozrušenie.“

Vossius sa triasol na celom tele. Čo mal robiť? Od zlosti a pobúrenia to v ňom len tak vrelo. V istom okamihu mal pocit, že skočí na nafúkaného psychiatra a ujde, no potom zvíťazil rozum a vedomie, že by sa ďaleko nedostal. Uvažujúc o tom ešte pozrel na okná, ale tú myšlienku hneď zavrhol - všetky okná tejto budovy boli zamrežované.

Le Vaux držal striekačku medzi ukazovákom a prostredníkom ako drahú havanskú cigaru, prisunul si stoličku a spýtal sa: „Prečo ste sa rozhodli skočiť z Eiffelovky? Obávali ste sa trestu za atentát v Louvri? Alebo ste mali pocit, že vás prenasledujú?“

„Samozrejme, že som mal ten pocit!“ vybľafol Vossius nečakane, odpoveď však vzápätí oľutoval, no už ju nemohol vymazať.

„Rozumiem.“ Le Vaux predstieral súcit.

„Ničomu nerozumiete,“ namietol Vossius, „vôbec ničomu! Keby som vám vyrozprával celý príbeh, okamžite by ste ma vyhlásili za blázna.“

Le Vaux prikývol a s istým pôžitkom si obzeral striekačku medzi prstami, asi ako vydierač, ktorý nabitou pištoľou mieri na rukojemníka. „Porozprávajte mi ho aj tak,“ vyzýval ho blahosklonne.

„Odložte tú injekciu!“ žiadal Vossius. Doktor ho počúvol a Vossius začal úporne premýšľať.

„Vôbec netuším, ako vám mám ozrejmiť moju situáciu,“ dal sa zoširoka do vysvetľovania, „ak vám poviem pravdu, celkom isto ma budete považovať za blázna.“

„Čo keby sme sa o tom porozprávali zajtra?“ navrhol Le Vaux.

„Ó nie,“ nesúhlasil Vossius. Ešte stále dúfal, že psychiater si uvedomí, že on, Vossius, tu nemá čo hľadať, že je úplne normálny ako hocikto iný, a preto dodal: „Dozajtra sa moja situácia nezmení.“

Pre Le Vauxa nebolo Vossiusove správanie ničím nezvyčajným. Veľmi dobre poznal zábrany, ktoré mal pacient, keď chcel vysvetliť svoj počin. Zo skúsenosti vedel, že toto zdráhame rástlo v priamej úmere s inteligenciou a Vossius bezpochyby oplýval nadpriemernou inteligenciou. Aby ho Le Vaux posmelil, použil starý psychiatrický trik a postavil sa k oknu, ruky si založil za chrbát a naoko unudene porezal von, akoby chcel povedať: Len pokojne, času máme dosť. Zabralo to.

„Určite si myslíte, že som vylial kyselinu na Leonardov obraz v duševnom ošiali,“ začal utrápene Vossius, „no verte mi, bol som pri plnom vedomí, tak ako teraz, keď sa s vami rozprávam. Dôvody sú omnoho staršieho dáta a pramenia z mojej práce profesora porovnávacej literárnej vedy.“

Dobrotivé nebesá! Le Vaux sa obrátil a pozrel na Vossiusa. Obával sa prednášky z pacientovej vedeckej disciplíny, čo by bol

typický príznak schizofrénie. Táto choroba si z nepochopiteľných dôvodov vyberá ľudí, ktorých zaťažuje nadpriemerná inteligencia.

Vossius pravdepodobne odhalil doktorove myšlienky. Na pacienta to bolo nanajvýš nezvyčajné, pretože väčšinou je doktor presvedčený, že jedine on vie čítať pacientove myšlienky. Vossius však na Le Vauxove veľké začudovanie povedal: „Viem si predstaviť, ako teraz zvažujete, či trpím jednoduchou paranojou alebo paranoidnou schizofréniou, a len ťažko vám dokážem, že sa mýlite v obidvoch prípadoch. Počúvajte, pán doktor, som celkom normálny, tak ako vy alebo hocikto iný."

Le Vaux sa medzitým opäť presunul k oknu a v typickom postoji civel von, hoci sa už zotmelo, a teda nič nevidel. Mlčal - pre Vossiusa to bolo znamenie, že ho počúva.

„Pred ôsmimi rokmi som po prvý raz požiadal Múzeum Louvre, aby podrobili obraz *Madona v ružovej záhrade* chemickému a röntgenologickému výskumu. No už vtedy ma považovali za šialenca, presne ako teraz vy, s tým rozdielom, že ma nechali na slobode. Odbili ma tak, že si moju teóriu so záujmom vypočuli, ale nemohli vyhovieť mojim požiadavkám. Drahocenné umelecké dielo by sa vraj mohlo poškodiť. Bol to, prirodzene, nezmysel. Je všeobecne známe, že umelecké diela na celom svete, Louvre nevynímajúc, sa podrobujú vedeckým analýzam. Týmto spôsobom sa odhalili Rembrandtove obrazy, ktoré Rembrandt nikdy nenamaľoval, u iných diel sa potvrdil skutočný autor, teda nijaká nezvyčajná procedúra. Nie, dôvod, prečo ma v Louvri odmietli, spočíval v tom, že profesor literatúry chcel dokázať epochálny objav. Objav, ku ktorému sa mal dopracovať skôr historik umenia. Nazdávam sa, že rivalita medzi profesormi umenia sa neodlišuje od lekárskej rivality."

Skutočne výstižná poznámka, Le Vaux mohol len súhlasiť, a Vossius si tým nevedomky získal isté sympatie. Le Vaux mu položil otázku, tón hlasu však celkom zmenil: „Vysvetlite mi, pán

profesor, aký zmysel by mala spomínaná analýza? Myslím tým, čo ste si od nej sľubovali?“

Vossius sa zhlboka nadýchol. Uvedomil si, že to, čo povie teraz, bude mať rozhodujúci vplyv na jeho ďalší osud. Šancu má jedine vtedy, ak prezradí celú pravdu. Predstava, že by strávil roky alebo mesiace, či len niekoľko týždňov medzi týmito múrmi s najpoľutovaniahodnejšími ľuďmi, ktorí sa pohybovali kdesi mimo svojho vlastného vedomia, táto hrozba v ňom zahlušila všetky pochybnosti. *Musí* s pravdou von.

„Leonardo,“ začal Vossius zoširoka, „bol jediným z najväčších géniov, akí kedy žili. Mnohí ho už za života považovali za blázna, pretože sa zaoberal vecami, ktorým jeho súčasníci nerozumeli. Pitval mŕtvoly, aby sa oboznámil s anatómiou človeka, skonštruoval lietadlá, lyžicové bagre, estakády a ponorky, ktoré sa stali skutočnosťou o mnoho storočí neskôr. Bol vynálezcom, architektom, maliarom a vedcom, oplýval vedomosťami, ktoré sú vlastné len niekoľkým jedincom z celého ľudského spoločenstva. Vedel o veciach, o ktorých vlastne vôbec nemal vedieť, čo však zasa vedelo len zopár vyvolených.“

„Nerozumiem vám,“ prerušil ho Le Vaux. Vossius vzbudil jeho záujem.

„Pozrite sa,“ vysvetľoval Vossius, „na svete jestvujú múdri ľudia, nie je ich veľa, no predsa je to úctyhodný počet. Osvietených - odporné slovo, no nepoznám nijaké výstižnejšie - je nanajvýš tucet. Sú to ľudia, ktorí chápu všetky súvislosti, vedia, čo svet drží pohromade. Leonardo bol jedným z nich, málokto však o tom vedel. Väčšina ho považovala za múdru hlavičku, nič viac. Jedným z tých, čo vedeli, že Leonardo je génius, bol Rafael. Obdivoval Leonardovo maliarske umenie, uctieval si však jeho osvietenosť. Rafael nebol zasvätený do Leonardovho poznania, no vedel o ňom. Preto na svojom obraze Aténska škola namaľoval filozofovi Platónovi, všeobecne jednému z najmúdrejších pozemšťanov, hlavu Leonarda da Vinci. Niektorí to považovali za kompliment, iní si to vôbec nevšímali, pretože nenachádzali vysvetlenie. Pravdu pozná len málo ľudí.“

„Rozprával Leonardo o tom, čo vedel?“

„Nie ako potulný kazateľ či jarmočný vyvolávač. Naznačil však niečo vo svojich spisoch. Boli to hádanky pre literárnych a umeleckých kritikov. Používal nezvyčajné prirovnania a napísal,

že telo Zeme je podobnej povahy ako telo ryby, pretože vdychuje vodu. Je popretkávané cievami, ktoré plynú ako krv pod ľudskou pokožkou a zásobujú planétu miazgou života. Poriadne naivné a nepochopiteľné pre niekoho, kto sa zaoberal lietaním.“

Le Vaux si pritiahol stoličku, posadil sa oproti Vossiusovi a lakťami sa oprel o kolená. Tento muž, ale hlavne jeho slová ho zaujali. Paranoikom napadnú tie najnezvyčajnejšie myšlienky, ktoré sú síce absurdné, no v konečnom dôsledku majú logiku, dokonca podloženú vedeckými tézami. Le Vaux sledoval každý pohyb pacienta. No ani pohyby rúk, ani motorika očí nenasvedčovala o nejakej anomálii, ktorá by prezrádzala niečo viac o profesorovom duševnom stave.

„Veľký Leonardo,“ pokračoval Vossius, „nepovažoval svoje maliarstvo za natoľko dôležité ako vedu. V testamente sa ani slovom nezmienil o svojich obrazoch, spomenul však všetky rukopisy a knihy, akoby to boli tie najdôležitejšie veci v jeho živote. Jedno z jeho diel nesie názov *Trattato delia Pittura* a obsahuje okrem poučných názorov na umenie tajomné poznámky o Bohu a svete.“

„Napríklad?“

„Napríklad odkaz na božský obraz podľa skutočnosti, na ktorom sa nachádza sup obklopený ružami a v srdci má tajomstvo, prekryté hrubou vrstvou červene, schopné zlomiť palmu. Generácie historikov umenia si lámali hlavy nad týmto opisom, až sa zhodli na tom, že obraz sa nezachoval.“

„Môžem hádať, monsieur? Vy ste ten obraz našli! Mám pravdu?“

„Úplnú pravdu,“ celkom samozrejme súhlasil Vossius.

„S dovolením, kde?“

Vossius sa zasmial. „V Louvri, pán doktor.“ Jeho hlas znel veľmi vzrušene. „Obraz však ani zďaleka nevyzerá tak, ako si ho predstavovali páni umenovedci.“

„A ako teda?“

„Tým domnelým nezachovaným Leonardovým dielom je *Madona v ružovej záhrade*.“

„Zaujímavé,“ zareagoval doktor Le Vaux. Niet pochýb, pred sebou má typický príklad paranoje. Škoda profesorovej inteligencie. Le Vaux už vlastne nechcel klásť ďalšie otázky a počúval len na pol ucha, Vossius však vysvetľoval ďalej.

„Od začiatku mi bolo jasné, že tento problém nevyriešia historici umenia, ale literárni vedci. Cestu mi ukázal Dante Alighieri.“

Panebože! Le Vaux sa musel veľmi usilovať, aby zachoval vážnu tvár. Hoci za roky pôsobenia na klinike mal v tom prax, tento Vossius mu dal zabrať.

„Budem stručný,“ vyhlásil Vossius, pretože si, samozrejme, všimol psychiatrov výraz, „no pochopte, zaoberám sa tým už roky. Napísal som prácu o symbolike flóry a fauny v *Božskej komédii*, v odborných kruhoch, mimochodom, veľmi uznávanú. Pritom som si všimol, že Dante, rovnako ako Leonardo, sa vo veľkej miere vyjadroval v hádankách, za dejom jeho kníh sa skrývajú metafory a obrazy. Pomocou nich však chcel malú skupinku zasvätencov informovať o epochálnych poznatkoch. V *Božskej komédii* sa to len tak hmýri rastlinami a zvieratami a cestu do pekla pochopíme, len keď poznáme ich význam. Dante napríklad hovorí o leopardovi, levovi a vlčici, a myslel tým na neresti: rozkoš, pýchu a chamtivosť. Ak spomína orla, môžete si byť istý, že ide o apoštola Jána. Najprv to bola len domnienka, no čím dlhšie sa zaoberám Leonardovými spismi, tým viac podobností nachádzam vo vyjadrovacích prostriedkoch. Až som sa nakoniec rozhodol čítať Leonarda pomocou Danteho kľúča. Vrátim sa však k záhadnej poznámke v *Traktáte o maliarstve*: na božskom obraze, na ktorom vraj ruže obkolesujú supa, v skutočnosti zobrazuje *Madonu v ružovej záhrade*, pretože sup patrí k takzvaným

mariáliám. Ako mnoho iných symbolov aj tento má pôvod v mytológii. Origenes vidí v tomto vtákovi tajomstvo nepoškvrneného počatia, pretože podľa povesti samičku supa oplodnil východný vietor.“

Vossiusove slová na psychiatra rozhodne zapôsobili, hoci len potvrdili jeho názor na profesorovu diagnózu. „Ak je vaša teória skutočne pravdivá,“ zaujímal sa Le Vaux, „aké tajomstvo sa potom skrýva pod vrstvou červene?“

„Keby múzeum Louvre vyhovelo mojej požiadavke a presvietilo Leonardov obraz, dokázala by sa moja teória. Nazdávam sa totiž, že Leonardo mal na palete mínium a nebol ani prvým, ani posledným umelcom, ktorý zanechal vo svojom obraze odkaz, v tomto prípade však ide o svetoborný odkaz s nepredstaviteľnými následkami.“

Le Vaux napäto sledoval pacienta.

„Nuž veru,“ pokračoval Vossius, „Leonardo sa vyjadril, že toto tajomstvo by mohlo zlomiť aj palmu, či dokonca onú palmu!“

„Akú palmu?“

„Palma symbolizuje víťazstvo, mier a cudnosť. Mučeníci bývajú zobrazovaní s palmovými listami v rukách. Palma je však aj symbolom Cirkvi.“

Nastalo dlhé ticho. Le Vaux rozmýšľal. „Chcete azda povedať, že Leonardo da Vinci...“

„Áno,“ prerušil ho Vossius, „som presvedčený, že Leonardo poznal strašné tajomstvo, ktoré by bolo schopné zlomiť Cirkev ako palmový list týčiaci sa do neba.“ Keď hovoril tieto slová, oči mu len tak žiarili.

„Teraz som to pochopil!“ zvolal odrazu Le Vaux. „Vyliatím kyseliny na Leonardov obraz ste chceli dokázať svoju teóriu. Podarilo sa vám to?“

Vossius pokrčil plecia. „Všetko sa to tak rýchlo zbehlo, že som musel utiecť, skôr ako ma objavili.“

Le Vaux prikývol a povedal: „Uvedomujete si, pán profesor, že máte jedinú šancu, ako sa vyhnúť väzeniu. Musím potvrdiť, že trpíte paranojou.“

„Paranojou?“ zhrozil sa Vossius. „Sám tomu predsa neveríte!“

Le Vaux zdvihol husté obočie: „Čomu by ste verili vy na mojom mieste?“ Potom vyzval pacienta, aby si vyhrnul rukáv pravej ruky.

Vossius ho poslúchol ako v tranze. Nemohol pochopiť, prečo mu doktor neverí. Le Vaux mu prehmatal mäkkými prstami predlaktie, až našiel vhodnú cievu, priložil k nej ihlu a vpichol. „Uľaví sa vám,“ dodal.

Noviny *Le Figaro* o deň neskôr uverejnili nasledujúcu správu: „Atentát na Leonardovu Madonu. *Paríž* (AFP). - Nemecký profesor oblial v duševnom pomätení obraz Leonarda da Vinci *Madona v ružovej záhrade* kyselinou sírovou. Následkom útoku v Louvri, pri ktorom došlo k výraznému poškodeniu diela, vedci narazili na pozoruhodný objav. Umelec pravdepodobne zobrazil Madonu pôvodne s náhrdelníkom z ôsmich drahokamov. Šperk však neskôr z neznámych príčin premaľoval. Reštaurátori Múzea Louvre sa teraz dohadujú, či majú zachovať pôvodnú koncepciu s náhrdelníkom, alebo ho znova premaľovať. Atentátnika, ktorý sa neskôr pokúsil o samovraždu, hospitalizovali na psychiatrickej klinike St. Vincent de Paul.“

1

Anna von Seydlitzová žila do dňa, keď jej manžel havaroval s neznámou ženou, ako tisíce iných žien. V podstate šťastne, so spokojnosťou zaopatrenej manželky. Nemala deti, to však ani ju, ani Guida netraumatizovalo, a keby sa jej niekto opýtal, či by sa za Guida ešte raz vydala, bez váhania by odpovedala áno.

Nehoda však všetko zmenila. Trápilo ju podozrenie, že ju Guido podvádzal, že v istom zmysle žil dvojitým životom, a ona o tom nevedela. Kŕčovito sa snažila vniesť trocha svetla do svojho sedemnásťročného manželstva, jej pocity však boli kalné ako vody močiara. Cítila sa zdrvená, akoby ju zrazila na zem neznáma moc.

Mučila ju predovšetkým neistota a nemohúcnosť vymaniť sa z toho všetkého. Prirodzene, mohla si povedať: tak už dosť, minulosť ma nezaujíma, dôležitý je dnešok! No vždy keď na to myslela, trápila ju obava, že by mohla vletieť priamo do pasce oným tajomným silám, ktoré v posledných týždňoch dali o sebe vedieť.

Najhoršie na jej nepokojnom a podráždenom duševnom stave bolo, že stratila objektívnosť a nevedela rozlíšiť náhodnosti a pozoruhodnosti, ktoré súviseli s týmto prípadom. Bola na najlepšej ceste k nebezpečnej psychóze. Jej myšlienky sa totiž motali ako v začarovanom kruhu, a preto sa čoraz väčšmi vzďaľovala od riešenia. A už vôbec sa neodvážila niekomu zdôveriť, ani len najlepšej priateľke, lebo sa obávala, že by sa o Guidovom pomere dozvedela ešte viac.

Celý prípad sa začal uberať iným smerom, keď sa noviny rozpísali o incidente s kyselinou v parížskom Louvri a o hádke reštaurátorov, ktorú spôsobil nečakane odhalený náhrdelník na

krku madony. Veľkú pozornosť si vyslúžil najmä Marc Vossius, atentátnik a pravdepodobne duševne narušený nemecký profesor Kalifornskej univerzity v San Diegu.

Vossius? Vossius? Anna si bola istá, že to meno už počula. Áno, Guthmann ho spomenul deň pred tým, ako sám zmizol, no rozhodne v celkom inej súvislosti: Vossius sa pol života zaoberal Barabášom. Guthmann poznamenal, že niektorí preto Vossiusa považujú za blázna.

Anna nevidela veľkú súvislosť medzi poškodením Leonardovho obrazu a zmiznutým pergamenom, no predsa ju zarazil pozoruhodný spoločný fakt: Barabáš! Guthmann našiel meno Barabáš na pergamene! A Vossius sa zaoberal fantómom Barabáš!

Anna sa v posledných týždňoch naučila, že aj tie najneuveriteľnejšie veci, ktoré vôbec nechápala, boli predsa len reálne. Profesor, ktorý zaútočil na Leonardov obraz, je dosť zvláštny, navyše skúma meno Barabáš, a to meno sa zjavilo na jej pergamene. Anne to pripadalo natoľko nezvyčajné, že sa po zvážení týchto skutočností rozhodla vyhľadať profesora Vossiusa.

2

Annu prekvapil telefonát z Paríža. Ohlásil sa muž, ktorý kedysi zohrával v jej živote dôležitú úlohu, no odvtedy prešlo veľa času. Volal sa Adrian Kleiber, a bol to nadaný fotograf a novinár, pracujúci pre Paris Match. Adrian urobil v Paríži kariéru, a to aj vďaka Anne. Bol to Guidov najlepší priateľ, až kým si neskočili do vlasov, aby vyriešili problém, kto má väčšie právo na Annu.

Adrian a Guido sa vtedy, pred sedemnástimi rokmi, úplne vážne vyzvali na súboj, ktorý sa neuskutočnil len preto, lebo Anna sa vyhrážala, že ak na seba namieria zbrane, nezoberie, si ani jedného. Nato sa Adrian dobrovoľne vzdal, no dôvod jeho rozhodnutia Anna nepoznala. V každom prípade si zbalil svoju bolesť a hnev a pobral sa do Paríža. Nikdy jej však nezabudol poslať narodeninovú kyticu - možno len preto, aby nazúril Guida - pred šiestimi, siedmimi rokmi však prestal kytice posielať a viac o sebe nedal vedieť.

A teraz zatelefonoval. Jeho hlas znel odmerane. Anna si ho pamätala inak. Koniec koncov od ich posledného rozhovoru prešla celá večnosť. Telefonovali spolu vyše hodiny, Anna povedala Kleiberovi o Guidovej smrti a usilovala sa mu vysvetliť záhadné skutočnosti, ktoré s tým súviseli. Meno Vossius najskôr vôbec nespomínala, len sa vyjadrila, že by chcela s pátraním pokračovať v Paríži, a požiadala ho o pomoc. Adrian Kleiber nadšene súhlasil, ponúkol jej svoj byt a sľúbil, že ju počká na letisku.

Kleiber sa vyznal v ženách, o tom nemohol nik, kto ho poznal, pochybovať - ani muži. Hoci nebol krásavec, ani nebol veľmi vysoký a mal nápadne kučeravé vlasy. Bol však múdry, vtipný a mal vkus - presne v tomto poradí. Dokazovala to i skutočnosť, že vo veku, keď majú iní muži za sebou aspoň rozvod, on sa ešte nestihol ani oženiť a rozhodne tým netrpel. V skutočnosti sa vyznačoval istou samoľúbosťou, ktorá robí človeka šťastným, no

nikdy si nenasadil opovrhujúcu masku chorobného egoizmu. Kleiber akoby nepoznal problémy a okrídlená fráza: To nie je problém! patrila k jeho obľúbeným vetám, ktorú používal až tak často, že tým, čo ho nepoznali, liezla na nervy. No kto ho poznal lepšie, ten mu veril.

Prešlo teda dobrých sedemnásť rokov, odkedy sa videli naposledy. Anna počas letu rozmýšľala, ako Adrian po toľkých rokoch asi vyzerá.

Let AF 731 pristal na letisku Le Bourget presne o pol dvanástej. Anna musela s malým kufrom v ruke prejsť mnohými halami, zdolať množstvo schodov, až konečne prekročila prah vstupnej haly.

Adrian na ňu kýval veľkou kyticou ruží, objal ju, zdvihol zo zeme a dva razy sa s ňou skrútil - presne ako kedysi. Anna si z očí utrela drobné slzičky, hoci si predsavzala, že nedá najavo dojatie.

Obaja sa trocha ostýchavo premeriavali, potom začal Adrian koketne predvádzať svoj zovňajšok, ktorý však ženy veľmi nepriťahoval. Veď do dnešného dňa ešte nenašiel tú pravú.

„Čo ti mám povedať?“ smiala sa Anna šibalsky. „Že si ten najkrajší, najmúdrejší a najpríťažlivejší starý mládenec z celého Paríža? Dobre teda, si ten najkrajší, najmúdrejší a najpríťažlivejší starý mládenec z celého Paríža. Spokojný?“

„Celkom spokojný!“ zvolal Kleiber. „Najmä preto, lebo si to povedala ty.“

S Adrianom človek jednoducho nemohol byť vážny, pomyslela si Anna a ďalej sa smiali a vtipkovali. Cítila sa zrazu slobodná, no súčasne sa nemohla zbaviť pochybností, či jej tento milý blázonko bude vedieť pomôcť.

„Odporný príbeh,“ podotkol nečakane Kleiber v čiernom mercedese, ktorý ich viezol smerom do mesta. Akoby čítal Annine myšlienky, odrazu celkom zvážnel. „Boli ste šťastní?“

Anna celkom nepochopila Adrianovu otázku: „Myslíš, či Guido a ja...?“ Pokrčila plecami. V hlave sa jej premietalo všetko, čo sa odohralo po manželovej smrti. Pritom si znova uvedomila, že Guidovu smrť zámerne zatláčala do úzadia.

„Neprišla som sa ti vyplakať na pleci,“ vysvetľovala. „Musíš mi pomôcť vypátrať záhady situácie, do ktorej som sa dostala, rozumieš? Zbláznim sa, ak to pôjde takto ďalej.“

Kleiber chytil pravou rukou Annino ľavé predlaktie: „Upokoj sa, Anna, môžeš sa na mňa spoľahnúť.“

Anna pocítila so zadosťučinením jeho jemné pohladenie a pritom z nej bezprostredne vyšlo: „Bojím sa, rozumieš? Strašne sa bojím, mám strach z neistoty, ten najotrasnejší strach, aký vôbec existuje. Neviem, či to chápeš?“

„Nechápem,“ odvetil Kleiber vážne, „no pokúsim sa ťa pochopiť. Teraz si tu a tvoje problémy sú preč - zostali v diaľke.“

„Nie, nie, nie!“ rozrušila sa Anna a Adrian preľaknuto odtiahol ruku. „Práve preto som prišla sem, dúfam totiž, že tu sa dozviem niečo viac o význame jednej starej listiny.“

Kleiber mlčal. Nerozumel Anninym slovám, no tušil, že táto žena má hrozné tajomstvo a bolo by nanajvýš nevhodné, keby podceňoval jej pocity, aj keby to boli len malicherné predstavy. Anna sa pozrela na Kleibera: on nepoznal strach. Bol to hazardér, a táto vlastnosť mu isto neraz pomohla, dokonca aj pri riskantnom nasadení na bojiskách v Kórei a vo Vietname. Anna zasa, naopak, vedela, že nebáť sa hraničí takmer s hlúposťou, aj keď s tým doteraz nemala problémy.

„Ešte som ti zďaleka neporozprávala všetko,“ poznamenala. Adrian zatiaľ zišiel z diaľnice pri Bráne Bagnolet a zabočil na Ulicu Belgrand.

„Nie všetko?“

„V Paríži chcem nájsť istého nemeckého profesora, pravdepodobne je to jediný človek, ktorý by mi v danej situácii mohol pomôcť.“

„Ako sa volá?“

„Marc Vossius.“

„Nepoznám ho.“

„Tým horšie, zavreli ho totiž do blázinca, a ty mi musíš pomôcť, aby som ho našla.“

„Nemeckého profesora v parížskom blázinci?“

„Viem, čo si teraz myslíš,“ ohradila sa Anna, „ale ten muž je pre mňa nesmierne dôležitý, momentálne je mojou jedinou nádejou.“

Kleiber stúpil na brzdu a zašiel k pravému okraju cesty. „Moment,“ povedal, „pred niekoľkými dňami písali všetky noviny o profesorovi, ktorý v Louvri oblial kyselinou obraz Leonarda da Vinci...“

„Presne toho myslím,“ potešila sa Anna.

„Ale to je blázon. Zavreli ho, chápeš?“ Ukazovákom si pritom poklepkal po čele.

„Možno,“ odvetila Anna s úplným pokojom, „ale keď zvážim všetko, čo sa okolo mňa odohralo za posledné týždne, jeho čin sa mi nezdá až taký nezmyselný.“

Kleiber oboma rukami držal volant a hľadel cez predné sklo na cestu. Mlčal. Anna si vedela živo predstaviť, čo sa mu asi premieta v hlave.

„Viem,“ riekla nakoniec, „nedá sa to len tak jednoducho pochopiť, a vôbec by som ti nezazlievala, keby si dospel k presvedčeniu, že mi preskočilo. Sama niekedy pochybujem o svojom zdravom rozume.“

„Nezmysel,“ namietol Kleiber. „Len nevidím nijakú súvislosť medzi šialeným profesorom a tvojím príbehom, iba že,“ tu urobil prestávku, „obe sú nanajvýš pochabé. Uznaj, že človek so zdravým

rozumom neobleje drahocenný obraz kyselinou sírovou, poviem ti veru, ten profesor môže výskať od šťastia, keď ho označia za blázna. Keby ho odsúdili na náhradu škody, zadĺžil by ešte aj svoje vnúčatá.“

Anna pokývala hlavou. „Samozrejme, že som o tom uvažovala. Poruchu vedomia však mohlo spôsobiť všeličo, rôzne vplyvy, a keď prestali účinkovať, postihnutý bol opäť v poriadku. Človek, ktorý urobí čosi také ako Vossius, vôbec nemusel stratiť rozum. V súvislosti s tým činom sa azda naozaj javí ako blázon, inak je však možno úplne normálny a dokonca špičkový odborník vo svojom vedeckom odbore.“

Toto vysvetlenie znelo veľmi dôveryhodne, no stále sa vynárala jedna námietka: „Čo má Vossius spoločné s tvojím prípadom?“

Anna sa trpko zasmiala: „V skutočnosti nás spája jediné slovo. Je to meno, veľmi nezvyčajné meno: Barabáš.“

„Barabáš? Nikdy som to nepočul.“

„Veď práve. Toto meno sa spomínalo na stratenom pergamene, ktorý mal pri sebe Guido. Tvrdil to rozhodne jeden významný koptológ, ktorého som požiadala o pomoc. A ten mi povedal, že istý profesor menom Vossius sa zaoberá touto evidentne historickou postavou.“

„Teraz rozumiem!“ nadšene zvolal Kleiber. „Čo sa ešte spomína v tom starom pergamene?“

„Neviem,“ odvetila Anna. „Deň po tom, ako som toho koptológa navštívila, bez stopy zmizol aj s kópiou pergamenu.“

Kleiber pokrútil hlavou. „To je šialené, totálne šialené,“ povedal. „Toho Vossiusa musíme nájsť a veru ho aj nájdeme. Našiel som už iných ľudí. To nie je problém!“

3

Adrián Kleiber býval v priestrannom apartmáne s veľkými oknami na Ulici Verdun medzi Kanálom Saint-Martin a Východnou stanicou, vysoko nad strechami Paríža. Mohutná budova vyžarovala typický šarm parížskych palácov z prelomu storočí. Svoje čaro mala aj vstupná brána s červeno-modrou sklenou mozaikou, či drevený výťah s medenými prvkami a rozheganými dverami, a veľké, trochu ošumelé schodisko, dostatočne široké na to, aby po ňom pochodovala celá armáda.

Jednotlivé izby bytu oddeľovali nabielo natreté dvojkrídlové dvere, ktoré sa nikdy nezatvárali. Umelecké predmety a nábytok prevažne secesného a islamského štýlu Adrian nakúpil v obchodoch so starožitnosťami a na parížskych blších trhoch. Uprednostňoval pritom „bric-a-brac“ medzi Bránou Clignancourt a Bránou Saint-Ouen. Anna von Seydlitzová odborným okom zhodnotila, že nejeden kus mal dnes obrovskú hodnotu.

Adrian Kleiber jej ponúkol najmenšiu zo štyroch izieb s poznámkou, aby sa cítila ako doma. Jediný okenný výklenok sa otváral ako malý, okrúhly balkón do zadného dvora. V izbe stála biela pohovka a dve staré tmavé komody. Viac by sa do malej izbičky ani nevošlo. V porovnaní s rozmernosťou a samotou Anninho vlastného domu, no najmä pod Adrianovými ochrannými krídlami sa tu cítila útulne.

Adrianovi sa medzitým ako novinárovi začal celý príbeh páčiť a všetko sledoval so zvedavosťou a dobrodružným zanietením, aké je vlastné ľuďom tejto profesie. Stačilo zopár telefonátov, vďaka ktorým sa Anna presvedčila, že Kleiber má všade priateľov a známych, a už aj vedeli, že zadržaného profesora majú hľadať na psychiatrickej klinike St. Vincent de Paul na Ulici Denfert-Rochereau.

Počas večere v hostinci *Chez Margot*, malom lokáli pri kanáli so sotva piatimi stolmi a domáckou atmosférou (bola to zásluha Margot, príjemnej, nápadne našminkovanej štyridsiatničky, ktorá varila aj servírovala - čo si, samozrejme, vyžadovalo čas), dohodol sa Kleiber s Annou von Seydlitzovou na postupe, ako sa dostať k Vossiusovi.

Nebolo by vhodné, keby prezradili dôvod hľadania, pravda býva v takýchto situáciách na ťarchu. Rozhodli sa, že Anna sa bude vydávať za profesorovu neter a jedinú príbuznú. Inak sa k nemu nedostane.

Kleiber mal pod plášťom schovaný malý fotoaparát, pretože tvrdil, že bez fotoaparátu sa cíti nahý ako kráľ. Anna sa mu to pokúšala vyhovoriť, bolo však neskoro, lebo už prekročili prah bočného vchodu Nemocnice St. Vincent de Paul s ošarpanou tabuľkou Psychiatria. Adrian, ktorý hovoril po francúzsky takmer bez nemeckého prízvuku, sa pokúšal vysvetliť vrátnikovi v bielom plášti za posuvným okienkom dôvod ich návštevy. Narazil však na pevnú stenu nedôvery. Vrátnik sa zahĺbil do Anninho preukazu, aby s pomalosťou dyslektika poctivo vypísal z nemeckého dokumentu Annino meno. Konečne siahol po slúchadle telefónu slonovinovej farby, vykrútil číslo, informoval človeka na druhom konci o Vossiusových príbuzných a očami zatiaľ fixoval zvláštnych návštevníkov. Potom im vo vstupnej hale ponúkol bielu lavičku.

Čakali asi desať minút - Anne to pripadalo ako celá večnosť - potom vrátnik konečne otvoril okienko, zakýval na čakajúcich, obrátil sa na Kleibera a vysvetlil, že pacient sa práve vyjadril, vraj nemá nijakých príbuzných, a teda sa ani nechce stretnúť s pani von Seydlitzovou.

Adrian teraz nasadil svoj novinársky talent. Dal sa prepojiť k lekárovi na oddelení a obsypal ho námietkami, z ktorých Anna rozumela len toľko, že muž v takom poľutovaniahodnom stave si,

prirodzene, nepamätá na svoju jedinú príbuznú. Jej samej však veľmi leží na srdci, aby sa mohla stretnúť s milovaným strýkom.

Tieto slová zabrali. Lekár ich uviedol na druhé poschodie, do izby pre návštevníkov číslo 201.

Anna si izbu pre návštevy na psychiatrickom oddelení predstavovala presne takto: svietivobiele steny, zamrežované okná, vedľa dverí hranatá stolička, v strede miestnosti starý ošúchaný stôl, okolo neho štyri ošarpané stoličky, na vysokánskom strope guľatá lampa s mliečnym tienidlom. Šíril sa tu pach vosku na parkety a kyslých rýb.

4

Po chvíli sa vo dverách zjavil Vossius v sprievode ošetrovateľa a lekára. Mladý, poriadne arogantný doktor sa bezočivo vyjadril, že na rozhovor majú pätnásť minút, a zmizol. Ošetrovateľ doviedol Vossiusa, ktorý mal oblečené biele nemocničné šaty a pôsobil výrazne apaticky, k stolu v strede miestnosti a sám zaujal miesto na stoličke vedľa dverí.

„Ste odporný úbožiak!“ povedal Kleiber ošetrovateľovi po nemecky, ten sa usmial a Anna sa preľakla.

Adrian sa k nej obrátil: „Chcel som sa len presvedčiť, či rozumie po nemecky. Videla si, nerozumie ani slovo. Väčšina Francúzov nehovorí po nemecky, pokladajú však za úplnú samozrejmosť, že všetci Nemci ovládajú francúzštinu.“

Profesor sa posadil na jednu zo škaredých stoličiek, pokojne si prekrížil ruky na hrudi, akoby čakal na vysvetlenie.

Anna cítila tlkot svojho srdca až v hrdle. Netušila, ako sa stretnutie bude vyvíjať, či z profesora dostanú aspoň slovo. Vedela len, že tento záhadný muž, ktorý mlčky a vyčkávajúco sedel oproti nej, bola jej posledná nádej.

Akoby si chcela dodať odvahy, nadýchla sa a začala: „Pán profesor, viem, že ma nepoznáte, a preto som musela použiť trik, aby som sa k vám dostala. Samozrejme, nie sme príbuzní, no mohli by ste mi veľmi pomôcť. Rozumiete mi, pán profesor Vossius?“

Muž zavrel oči, pravdepodobne jej rozumel a vrásky okolo úst sa mu odrazu pohli. Všetko to však trvalo veľmi dlho a Anna nepokojne zopakovala otázku: „Rozumeli ste mi, pán profesor?“

Vossius pomaly pohol perami. „Chcem - odtiaľto - preč,“ povedal ticho, no zreteľne. „Chcem odtiaľto preč, potom vám všetko vysvetlím.“

„Ako sa cítite, pán profesor? Myslím tým, starajú sa o vás dobre?“

Muž si vytiahol ľavý rukáv. Na predlaktí sa dali zreteľne rozoznať vpichy ihiel.

„Utlmujú ho,“ riekol Adrian. „Ako na každej psychiatrii na svete.“

Anna si položila ruku na profesorovu: „Ako vám môžeme pomôcť, hovorte!“

Vossius sa pokúsil o úsmev. „Všetko vám vysvetlím. Chcem odtiaľto preč.“

„Dostaneme vás odtiaľto,“ odvetil Kleiber chlácholivo, „potrebujeme však vašu pomoc. Potrebujeme všetky informácie. Rozumiete?“

Vossius prikývol.

„Viete, čo ste vykonali, pán profesor?“ vzrušene sa opýtala Anna. „Viete, prečo ste tu?“

Vossius sa na okamih zahľadel na Annu, akoby sa chcel rozpamätať, potom výrazne prikývol.

„Prečo ste to urobili? Prečo ste obliali obraz kyselinou?“

Vtedy z muža vyletelo: „Prečo, prečo, všetci sa pýtajú prečo, a keď vám to vysvetlím, odvrátite zrak a poviete, že som blázon. Nepoviem už ani slovo!“

Anna pristúpila k Vossiusovi tak blízko, akoby mu chcela prezradiť tajomstvo: „Pán profesor, má to niečo spoločné s Barabášom?“

„Barabášom?“ Vossius zdvihol pohľad, premeral si najprv ju, potom Kleibera, nakoniec vyskočil, dlhým ukazovákom mieril na ženu a kričal: „Kto vás poslal?“

Anne sa len ťažko podarilo profesora usadiť na stoličku a trvalo ešte hodnú chvíľu, kým sa upokojil. Vysvetlila mu, že vlastní koptský pergamen, na ktorom sa spomína meno Barabáš, a istý mníchovský profesor jej prezradil, že on, Vossius, je v tejto

sfére najvýznamnejším bádateľom - nevyrozprávala mu však celý príbeh.

Vysvetlenie profesora zjavne uspokojilo, áno, dokonca sa opäť pohrúžil do počiatočného pokoja - no jeho stav by lepšie vyjadrovalo slovo apatia. Pohodlne sa oprel, kŕčovito sa usmial a opýtal sa: „Čo viete o Barabášovi, ha?“

„Budem úprimná,“ odvetila Anna, „o tomto fantómovi neviem vôbec nič.“

Výraz jeho tváre sa zmenil na teatrálne gesto triumfátora, natiahol krk, zdvihol obočie, ktoré vytvorilo dva polmesiace, a hlasno ako lokomotíva vydýchol cez nos. Bolo na ňom vidieť, že vychutnával situáciu, pretože ho konečne niekto bral vážne.

Vossius sa práve odhodlal vysvetľovať, keď vtom lekár oddelenia otvoril dvere a drsným tónom komandanta zvolal do izby návštev: „Čas vypršal. Poďme, Vossius!“

Kleiberovu požiadavku, aby im ešte dožičil päť minút na dokončenie rozhovoru, zamietol kývnutím ruky a so slovami, že ak je to nevyhnutné, nech prídu zajtra.

Ošetrovateľ odprevadil Vossiusa a Kleiber zatiaľ pristúpil k lekárovi a poznamenal, že pacient pôsobil, akoby bol pod vplyvom silných sedatív, a podľa neho sú podávané dávky nadmerné. Vossius je predsa pokojný, dokonca pri plnom vedomí, a určite by si on, lekár, neželal, keby dal podnet na preverenie jeho liečebných praktík. V minulom roku sa podobný prípad istého lekára inej kliniky objavil palcovými titulkami vo všetkých denníkoch. Aby to nezašlo až tak ďaleko, Kleiber odporučil lekárovi vynechať pred zajtrajším stretnutím dávku sedatív.

Kleiberove silné slová na lekára zapôsobili. Hoci pichľavo odpovedal, že lekárske rozhodnutia môže pokojne prenechať jemu, predsa sa vyjadril zmierlivo, že zváži, či by pacient poprípade vydržal bez silných sedatív.

Anna obdivovala Kleiberovo suverénne vystupovanie voči psychiatrovi. Bola presvedčená, že Adrian sa vie vynájsť v každej situácii. Jednoducho nepoznal problémy a bol teda tým správnym mužom pre situáciu, v ktorej sa nachádzala.

Keď bočnou bránou vyšli z Nemocnice St. Vincent de Paul na ulicu, ktorou poletovali veľké gaštanové listy hnané ostrým jesenným vetrom, obaja mali v hlave tú istú otázku: Je Vossius naozaj blázon, alebo nie?

„Čo si myslíš?“ opýtal sa Kleiber Anny a chytil ju za rameno.

„Po takom krátkom stretnutí ťažko povedať.“ „Keď si spomeniem na všetky jeho odpovede, reagoval logicky. V podobnej situácii by som nereagoval inak, najmä ak si uvedomíme, v akom stave sa nachádzal!“

5

Anna s Kleiberom sa dohodli na pláne, ako na druhý deň profesora čo najrýchlejšie podnietia hovoriť. Podľa Kleibera Vossiusa najviac vyprovokovali, keď spomenuli poškodenie obrazu kyselinou, pre ktoré sa dostal na psychiatriu. Preto ho musia konfrontovať s výsledkom jeho činu a pozorovať, ako zareaguje. Možno mu to rozviaže jazyk.

Adrian Kleiber získal u agentúry AFP farebnú fotografiu poškodeného Leonardovho obrazu a na druhý deň sa obaja znova vybrali do Nemocnice St. Vincent de Paul.

Vossius bol ako vymenený. Annu oslovil „drahá neterka“ a Adriana „drahý synovec“, teda aj on hral hru, ktorú návštevníci včera začali. Profesor im vysvetlil, že dnes ešte nedostal injekciu, má preto jasnú myseľ a rád by im najprv položil niekoľko otázok.

Anna von Seydlitzová s tým rátala a svoj príbeh si heslovito pripravila. „Viem,“ povedala, keď mu vyrozprávala udalosti posledných týždňov, „že to všetko znie nanajvýš neuveriteľne, no prisahám, nič som si nevymyslela, prebehlo to presne tak.“

Profesora Annino rozprávanie vôbec neprekvapilo, ani neznepokojilo. Dodal len: „Zaujímavé.“ A ešte raz: „Zaujímavé.“

Počas rozhovoru dospeli Anna aj Adrian nezávisle od seba k presvedčeniu, že profesor, tak ako dnes pred nimi sedel, bol celkom normálny. To však nemuselo nič znamenať. Nie je predsa typickým znakom schizofrénie, že sa pri nej striedajú fázy pomätenosti a jasnej mysle?

Kleiber sa len tak mimochodom spýtal Vossiusa, či už videl výsledok svojho poškodenia.

Profesor vyvalil naňho oči.

Kleiber vytiahol z obálky fotografiu a položil ju na stôl pred Vossiusa. Ten sa zahľadel na veľkú machuľu vo výstrihu madony, v ktorom sa dal jasne rozoznať náhrdelník z drahokamov. „Bože

môj,“ jachtal, „vedel som to, od začiatku som to vedel. To je dôkaz Leonardovho posolstva!“

„Nerozumiem vám, pán profesor,“ poznamenala Anna a Kleiber ju doplnil: „Mohli by ste nám vysvetliť, čo myslíte pod Leonardovým posolstvom?“

Vossius prikývol. „Domnievam sa, že vy dvaja ste beztak jediní ľudia v Paríži, ktorí mi uveria.“ A prisunul si stoličku bližšie k nim.

Kleiber ukázal na fotografiu. „Experti teraz vedú búrlivé diskusie o tom, či sa má obraz zreštaurovať s náhrdelníkom alebo bez.“

„Ale čo experti!“ hodil Vossius rukou. „Už ste niekedy videli madonu s náhrdelníkom z drahokamov?“

„Nikdy som si to neuvedomil,“ odvetil Kleiber a Anna pokrútila hlavou. Ani jeden netušil, na čo Vossius naráža.

„Ten náhrdelník však Leonardo da Vinci vraj skutočne namaľoval,“ ozvala sa Anna, „alebo sa nazdávate, že ide o falzifikát novšieho dáta, či dielo jedného z jeho žiakov?“

„Práve naopak, drahá neterka,“ rozhorčil sa Vossius, „Leonardo namaľoval náhrdelník celkom zámerne a už od začiatku vedel, že ho nakoniec prekryje okrovožltou telovou farbou.“

Počas toho, ako profesor rozprával, Adrian Kleiber ho pozoroval zboku. Nebol si istý, čo si má o ňom myslieť. Zdalo sa mu, že sa zaoberá vecami, ktoré sa príliš vzďaľovali od reality, a Kleiber začal pochybovať, či s Annou až priveľmi nedôverovali psychickému stavu tohto muža. Adriana však vzápätí veľmi zaujalo profesorovo rozprávanie.

„Svet je plný tajomstiev. Niektoré tajomstvá sú také veľké, že presahujú chápanie väčšiny ľudí. Lebo keby sa o nich dozvedeli a pochopili by ich celý význam, pomiatli by sa. Od dávnych čias je preto zvykom, že tajomstvá ľudstva odovzdávajú najmúdrejší z

ľudského rodu zasa len tým najmúdrejším, s podmienkou, že budú mlčať a tajomstvo prezradia, až dozrie čas.“

Anna znervóznela. Chcela sa opýtať: Čo, prepánajána, má náhrdelník na obraze spoločné s tajomstvami ľudstva, no profesorove slová ju umlčali.

„Už päťsto rokov,“ pokračoval Vossius, „si ľudia lámu hlavy nad tým, na čo narážal Shakespeare, keď povedal, že medzi nebom a zemou jestvujú veci, o ktorých sa nám ani len nesníva. Shakespeare bol jedným zo znalcov tajomstva, presne ako Dante a Leonardo da Vinci. Každý z nich zanechal tajomné znamenie, zašifrované posolstvo. Shakespeare a Dante si poslúžili literami, Leonardo na tento účel, prirodzene, použil štetec. No aj vo svojich spisoch zanechal odkazy na svoje vedomosti, ale, žiaľ, nijaké dôkazy.“

„Rozumiem,“ povedal Kleiber, „vaším útokom na obraz ste chceli dokázať svoj objav.“

„A to sa mi podarilo,“ odvetil Vossius a dlaňou poklopal po fotografii. „Toto je dôkaz!“

„Náhrdelník?“ spýtala sa Anna bezradne.

„Náhrdelník,“ súhlasil profesor a očami zablúdil k ošetrovateľovi, ktorý nezúčastnene sedel na stoličke vedľa dverí. Čas návštevy už dávno vypršal a Anna sa obávala, že každú chvíľu vtrhne do miestnosti lekár a rázne ukončí rozhovor. Nepokojne teda nabádala Vossiusa: „Vysvetlite nám konečne súvislosti medzi náhrdelníkom, ktorý Leonardo ukryl pred zrakmi obyčajných smrteľníkov, a koptským pergamenom!“

Vossius prikývol. Zreteľne vychutnával situáciu ako zadosťučinenie za všetko zlo, a čím viac ho Anna súrila, tým zdráhanlivejšie sa vyjadroval. „Je zrejmé,“ povedal konečne, „že obaja, pôvodca pergamenu a Leonardo da Vinci, vedeli to isté, obaja totiž použili rovnaké heslo.“

Anna a Adrian sa na seba bezradne pozreli. Muž oproti im nič nedaroval, tvrdo skúšal ich trpezlivosť, až Kleiber začal pochybovať, či profesora možno merať normálnym metrom, alebo patrí k posadnutým vedcom, ktorých treba brať s rezervou.

Vossius vzal fotografiu a držal ju ako trofej pred sebou. Prstami pravej ruky sa dotkol miesta, na ktorom bol náhrdelník z ôsmich rozličných drahokamov, doguľata vybrúsených a uchytených zlatými lupienkovitými úponkami.

„Osem drahokamov," poznamenal profesor, „pekný šperk, to by mohlo byť všetko, a predsa každý kameň má osobitný význam. Začnime vľavo, bližšie k divákovi. Ten prvý žltkavobiely je beryl, kameň s vlastnou históriou. Označuje sa ako kameň narodených v októbri. V stredoveku ho mleli, zmiešali s tekutinou a touto zmesou liečili oči. Neskôr sa objavila jeho schopnosť zväčšovať, ak sa patrične vybrúsil. V niektorých rečiach sa okuliare pomenovali práve po tomto drahokame - napríklad bríle alebo Brille. Druhý, bledomodrý kameň, inak príbuzný berylu, je akvamarín, ktorý mení farby od modrej po oceánovozelenú. Tretí, tmavočervený kameň, pozná každý, je to rubín. Aj tomu sa pripisovali liečivé účinky a na žezlách cisárov a kráľov ho nájdeme ako symbol moci. Ten štvrtý, fialový, je ametyst, kameň narodených vo februári, ktorý má obrovskú symbolickú moc. Používal sa ako amulet proti jedom a stavu opitosti, ale aj ako symbol trojjedinosti, pretože obsahuje tri farby: purpurovú, modrú a fialovú. Patril vraj medzi kamene, ktoré zdobili hruď vysokých cirkevných hodnostárov a skrášľovali základy múrov nebeského Jeruzalema. Nasledujúce dva kamene, piaty a šiesty, majú rozdielne farby, no v obidvoch prípadoch ide znova o beryl. Siedmy, čierny achát, je iba polodrahokam, no v antike a v stredoveku ho zomletý uctievali ako afrodiziakum a z nepochopiteľných dôvodov sa s obľubou používal na zdobenie obradných nádob. Zostal nám už len posledný, zelený smaragd, ktorý sa práve v čase Leonarda da Vinci vysoko cenil. Považoval sa za symbol evanjelistu Jána, navyše za znak mravnosti a čistoty,

a v stredoveku sa oceňovali najmä jeho liečivé účinky. Osem drahokamov, zdanlivo náhodne zoradených, a predsa ich Leonardo nenamaľoval v náhodnom poradí, tak ako sa nič v živote neudeje náhodne. Prečítajte začiatočné písmená drahokamov zľava doprava, ako som vám ich opísal - musím vás však upozorniť, že Leonardo použil svoju materčinu, prípadne ak ovládate latinčinu - a dostanete slovo, ktoré vás možno prekvapí.“

Anna von Seydlitzová zovrela obe ruky v päsť a napäto sa zahľadela na fotografiu. Potom čítala: „B-A-R-A-B-B-A-S. Božemôj,“ zakoktala potichu, „čo to má znamenať?“

Vossius mlčal. Ani Adrian nevydal hláska. Pozrel na fotografiu a skontroloval si pre seba poradie písmen. Profesor sa nemýlil: BARABBAS.

No kým si obaja stačili uvedomiť význam tohto objavu a kým sa stihli niečo opýtať, vtrhol do izby návštev lekár z oddelenia a tlieskaním zakončil rozhovor. Vossius vstal, priateľsky sa usmial a v sprievode ošetrovateľa sa stratil v chodbe.

7

Keď autom križovali most Saint Michel, opýtala sa Anna Kleibera: „Myslíš si, že Vossius je schizofrenik? Teda či ho na klinike držia oprávnene.“

„Ten chlap je úplne normálny ako ty a ja,“ odpovedal Kleiber, „zdá sa mi len, že so sebou vláči obrovské bremeno, ktoré ho dohnalo na pokraj zúfalstva. Obávam sa však, že nám veľmi nepomôže. Nejde mi do hlavy, že by Leonardo da Vinci mohol mať niečo spoločné s tvojím pergamenom.“

„Vossius je jediný, kto nám môže pomôcť,“ namietla Anna. „Aspoň sme sa dozvedeli, že za menom Barabáš sa skrýva nanajvýš záhadná skutočnosť, s ktorou sa v minulosti zaoberali tie najmúdrejšie hlavy. Aj mne sa profesorovo vysvetlenie zdalo spočiatku pritiahnuté za vlasy, no čím dlhšie o ňom uvažujem, tým som si istejšia, že ten muž má pravdu. Leonardo da Vinci bol rozhodne veľký figliar. Je známe, že už za svojho života ťahal ľudí za nos, keď napríklad používal zrkadlové písmo, a ten náhrdelník z drahokamov bude tiež jedným z jeho čertovín.“

„No kde je tu súvislosť? Nie je mi jasná súvislosť.“

S tým musela Anna súhlasiť: „Ani mne nie je jasná. Keby sme poznali súvislosť, poznali by sme pravdepodobne aj riešenie.“

„A to nám len tak nezavesí na nos.“

Anna prikývla.

„Iba ak...“ rozmýšľal Kleiber.

„Hovor!“

„Iba ak by sme s ním uzavreli obchod.“

„Obchod?“

„Aj keď,“ zarazil sa Adrian, „obchod asi nie je vhodným pomenovaním. Výstižnejšie by bolo: dohodu.“

„Hovoríš v hádankách.“

„Len si spomeň,“ vysvetľoval Kleiber, „Len si spomeň na naše prvé stretnutie s Vossiusom. Aké boli jeho prvé slová?“

„Chcem odtiaľto preč!“

„Presne tak. Myslím si, že nám tú príhodu porozprával len preto, aby dokázal, že je normálny. Lekárom nedôveruje. Tí ho už odpísali. Kto obleje obraz kyselinou, musí byť šialený. Zaiste od nás očakáva, že mu pomôžeme, a tá hra na neterku a strýka mu prišla vhod, preto dobrovoľne spolupracoval. Nie, profesor rozhodne nie je prípad pre psychiatrov. Treba ho presvedčiť, že mu veríme a že urobíme všetko pre to, aby sme ho odtiaľ dostali. Musí nám však vyklopiť celú pravdu okolo Barabáša.“

„To nie je zlý nápad,“ zhodnotila Anna, „no Vossius chcel skočiť z Eiffelovky, je to kandidát na samovraždu, a každý, kto sa pokúsi siahnuť si na život, skončí na psychiatrii.“

„Veď viem, viem,“ uvedomil si Kleiber, „no hádam si ho tam nenechajú navždy. Každého samovraha po terapii prepustia. Mimochodom, vôbec nechápem, prečo chcel Vossius skoncovať so životom. Nečudoval by som sa, keby to celé z nejakého dôvodu len nainscenoval. Nejde mi len do hlavy, že nepomyslel na možné dôsledky. Nazdávam sa, že profesor si vypracoval starostlivý plán, pri jeho vykonávaní sa však prihodilo niečo nečakané a teraz sedí v blázinci. A to je naša šanca.“

Toho istého dňa Anna s Adrianom večerali v Coquille v 17. obvode. Kuchyňa tu bola skôr tradičná ako módna, čo obom vyhovovalo. Posedenie, ktoré sa malo niesť v príjemnej nenútenej atmosfére, sa však premenilo na napäté mlčanie, vyvolané tým, že každý sa zaoberal vlastnými myšlienkami. Nielen Anna, ale aj Adrian sa natoľko zamotal do tohto prípadu, že nech robili hocičo a mysleli na čokoľvek, vždy skončili na psychiatrii St. Vincent de Paul pri profesorovi Vossiusovi.

Anna bola ešte pred chvíľou pevne rozhodnutá a vďaka Kleiberovej pomoci dokonca posadnutá novou odvahou. No teraz

sa jej opäť zdalo, že stojí pred silným protivníkom, ktorého nikdy nepremôže, a navyše pochybovala aj o Kleiberových schopnostiach. Najviac ju trápila otázka, prečo sa jej samej ešte nič neprihodilo, veď všetci ostatní, čo krížili jej životnú cestu, záhadným spôsobom utrpeli ujmu na zdraví. Guido bol mŕtvy, Rauschenbacha zavraždili, Guthmann zmizol. Pozrela sa na Kleibera, a aby zahnala túto myšlienku, pokúsila sa o úsmev - zbytočne.

Kleiber si nevedel vysvetliť Annin výraz tváre, zdržal sa však otázky. Náklonnosť, ktorú pri prvom zvítaní po rokoch pociťoval, uvoľnila cestu neuveriteľnej nervozite. Tak rád by stretol túto ženu za priaznivejších okolností. Patril však k mužom, ktorí vedeli každú situáciu využiť vo svoj prospech. Veru, Kleiber dúfal, že si Annu získa svojou podporou, a nič natoľko neumocňuje vzájomnú náklonnosť ako spoločný nepriateľ.

8

Keď nasledujúci deň prišli do nemocnice St. Vincent de Paul, zdalo sa, že ich už očakávali. No lekár z oddelenia neodviedol Annu a Adriana do miestnosti pre návštevy, ale bez jediného vysvetlenia ich odprevadil do pracovne doktora Le Vauxa. Hlavný lekár oznámil s určitou rozpačitosťou, ktorá neprislúchala mužovi jeho postavenia a takejto situácii, že profesorovi Vossiusovi predchádzajúcej noci zlyhalo srdce a krvný obeh a s veľkým poľutovaním by teda on, Le Vaux, chcel profesorovým najbližším príbuzným vyjadriť hlbokú sústrasť.

Na dlhočiznej chodbe, kde ako vždy páchol vosk na parkety, musel Kleiber Anne poskytnúť oporu svojho ramena. Nie že by ju natoľko zasiahla Vossiusova smrť - aj keď si v priebehu dvoch dní získal jej sympatie -, Anne sa len potvrdilo tušenie, ktoré si nechcela pripustiť, no podľa ktorého profesorova smrť zodpovedala hroznej zákonitosti. Anna od začiatku neverila, že by Vossiusova smrť bola len náhodou, a ako pri predošlých prípadoch nechápala súvislosti.

Pridŕžajúc sa Adrianovho ramena, ako omámená sa vliekla páchnucou chodbou, spolu zišli širokým kamenným schodiskom do vstupnej haly, kde ich očakával ošetrovateľ, ktorý mlčky a s hlúpym výrazom tváre sedel počas návštev na stoličke pri dverách. Predstúpil pred Kleibera, pošepol mu niečo, Anna mu však nerozumela, no v tejto situácii ju to vôbec nezaujímalo. Muži sa bez dlhého debatovania dohodli, že o devätnástej večer sa stretnú v neďalekom bistre na Ulici Henri Barbusse oproti Lavoisierovmu lýceu.

Anna von Seydlitzová si nebola istá, či sa jej tá nezvyčajná dohoda náhodou len neprisnila. Adrian jej až doma vysvetlil ponuku toho podozrivého muža. Tvrdil mu, že môže k profesorovej smrti poskytnúť dôležité informácie, a na Kleiberovu

námietku, prečo tak neurobí hneď na mieste, odvetil, že je to veľmi nebezpečné.

Nech sa už skrývalo za slovami ošetrovateľa čokoľvek - Adrian ani Anna si pri najlepšej vôli nevedeli predstaviť, že by im chcel ten ťažkopádny chlap nejakým spôsobom pomôcť - napriek tomu sa museli chytiť aj toho zjavne najbezvýznamnejšieho faktu, ktorý by mohol vniesť aspoň trocha svetla do ich situácie.

Bistro bolo na parížske pomery nezvyčajne veľké a neprehľadné, ošetrovateľ ho isto vybral práve preto. Teraz sa vyfarbil ako nečakane obratný a vnímavý muž. Rozhodne vedel, čo chce, keď spomenul, aký malý plat dostávajú ošetrovatelia psychiatrických oddelení - použil pritom slovo méprisable - a preto sa musia usilovať aj na iných miestach. Jedným slovom, rád by ich informoval o skutočnej príčine profesorovho úmrtia, navyše vlastní Vossiusovu pozostalosť, ktorá by sa im mohla hodiť.

Kleiber sa spýtal, aký prípad má na mysli, na čo ošetrovateľ povedal - prešiel pritom z francúzštiny do lámanej, no zrozumiteľnej nemčiny - že s veľkým napätím sledoval ich rozhovor s Vossiusom počas predošlých dní. Na otázku, odkiaľ vie tak dobre po nemecky, odvetil, že jeho žena je Nemka a jeho svokrovci nepovedia ani slovo po francúzsky, to je vraj najlepšia škola.

„Koľko?“ spýtal sa Kleiber sucho. Považoval za osobnú prehru, že nespoznal zámer tohto naoko hlúpeho ošetrovateľa, a uvedomil si, že táto prehra ho bude stáť veľa peňazí.

Muži sa dohodli na sume päťtisíc frankov, dve tisícky hneď, zvyšok po doručení obálky.

Kleibera zarážala ošetrovateľova istota. Zdalo sa mu priam, že ten človek čosi podobné nerobí prvý raz.

„Kde beriete istotu, že dostanete aj zvyšok?“ chcel ho vyprovokovať Adrian Kleiber.

Ošetrovateľ sa uškrnul: „V istom zmysle ju mám v ruke. Ak prezradím, že ste sa dostali na psychiatrické oddelenie pod zámienkou, že ste sa vydávali za Vossiusových príbuzných, políciu to bude po jeho náhlom skonaní isto veľmi zaujímať. Nechcime teda navzájom so sebou vybabrať - tak sa to predsa u vás hovorí, nie? - a uzavrime obchod.“

S viditeľnou spokojnosťou vzal dvetisíc frankov, bankovky dvakrát prehol a vopchal si ich do vrecka na saku. Potom sa naklonil nad tmavý stôl a povedal: „Vossius nezomrel prirodzenou smrťou. Zahrdúsili ho koženým opaskom.“

Odkiaľ to vedel?

„Našiel som profesora o pol šiestej ráno. Na krku mal modravú stopu. Pod posteľou ležal kožený opasok.“

Annu tieto slová neprekvapili, Adrian sa, naopak, nevedel vyrovnať s novou situáciou. Nechápal, z akého dôvodu klinika utajovala skutočnú príčinu smrti a radšej uviedla zlyhanie srdca.

„Ešte sa pýtate?“ rozrušil sa ošetrovateľ a hovoril opäť po francúzsky. „V Nemocnici St. Vincent de Paul už bolo dosť škandálov, no vrah, ktorému sa podarilo pod rúškom tmy dostať na psychiatrické oddelenie, to sme tu ešte skutočne nemali, a na ústav by to nevrhalo dobré svetlo. Na klinike sa, prirodzene, robilo interné vyšetrovanie, ktoré ešte nie je uzavreté, Le Vaux však stále nepozná vysvetlenie.“

A čo si myslí ošetrovateľ? Francúz si nervózne prešiel roztiahnutými prstami cez tmavé vlasy. „Vossiusa včera navštívila podozrivá osoba. Nemôžem to však potvrdiť, večer som nemal službu. No vraj to bol kňaz, jezuita. Rozprávali sa po anglicky.“

Anna a Adrian sa na seba pozreli. Ich bezradnosť v tomto okamžiku opäť dosiahla vrchol. Jezuita u Vossiusa?

„Ten abbé bol v každom prípade posledný, s kým sa Vossius rozprával. Aj on je, samozrejme, podozrivý. Kto dosvedčí, že to

bol skutočne jezuita? Záhadný kňaz však rozhodne po necelej polhodine zo psychiatrie St. Vincent odišiel. Potvrdil to vrátnik.“

V nasledujúcich minútach sa rozprávali o tom, ako ľahko alebo ťažko možno nepozorovane vstúpiť na pôdu psychiatrickej kliniky. Ošetrovateľ bol presvedčený, že votrelec musel mať na uzatvorenom oddelení komplica, inak sa tam nemohol dostať.

„A vy?“ spýtal sa Adrian zamyslene. „Mám na mysli, čo ak práve vy...“

„Počúvajte,“ prerušil ho hrubo ošetrovateľ, „pokojne ma môžete považovať za podliaka, pretože vám predávam informácie, to je mi, pravdupovediac, jedno. Napomáhanie pri vražde je však niečo celkom iné, na to zabudnite.“ Náhlivo do seba nahádzal obsah taniera, hodil na stôl peniaze, jedna bankovka pritom zletela zo stola, a zmizol bez pozdravu.

„Nemal si ho napadnúť,“ poznamenala Anna monotónne. Cez zadymenú miestnosť upierala zrak na imaginárny bod. Adrian si všimol jej trasúce sa ruky.

9

Neboli si istí, či ošetrovateľ príde na druhý deň, ako sa dohodli, a za zvyšnú sumu donesie ďalšie informácie. Anna a Adrian diskutovali do neskorých ranných hodín o tom, čo ešte môžu od neho očakávať. Zamotali sa pritom do vymyslených dobrodružných konštrukcií, no ani trochu sa nepriblížili k riešeniu. Po niekoľkých hodinách boli presvedčení, že ošetrovateľ im prezradí meno Vossiusovho vraha. Ale nestalo sa tak.

Ošetrovateľ sa presne podľa dohody - peniaze neprekonajú len česť lotra - zjavil nasledujúci deň v rovnakú hodinu v bistre, prevzal sľúbený zvyšok peňazí a s rozvahou profesionála položil na stôl zalepenú hnedú obálku.

Kleiber ju okamžite otvoril.

„Kľúč?“ povedala Anna a nevládala zakryť sklamanie.

Obálka skutočne obsahovala bezpečnostný kľúč značky Sécurité France, jeden z desaťtisíc, nič viac.

„To má byť všetko?“ spýtal sa Kleiber.

Ošetrovateľ mu odvetil: „Áno, to je všetko. Ten kľúč sa vám vidí bezvýznamný, keď však poviem, že Vossius ho schovával zabalený vo vreckovke pod vankúšom, azda získa na dôležitosti.“

Kleiber vzal kľúč a zovrel ho do päste. „Možno máte pravdu,“ riekol po krátkom uvážení, „no pokiaľ nepoznáme zámku, do ktorej kľúč pasuje, je nám celkom nanič.“

„To je už vaša starosť,“ povedal ošetrovateľ. Mierne uklonil hlavu a bez pozdravu sa vzdialil.

Nasledujúce dva dni prešli ani v zlom sne. Dokonca aj Kleiber, ktorý mal vždy naporúdzi nejaký nápad, bol teraz v koncoch. Snažil sa presvedčiť Annu, aby s ním nastúpila do lietadla a odletela za slnkom, do Tuniska alebo Maroka. Pokúšal sa jej vyhovoriť, aby necestovala sama naspäť do Mníchova.

Anna sa ospalo usmiala. V podstate jej bolo všetko jedno. Zachvátila ju trýznivá obava, že by sa Adrian mohol stať ďalšou obeťou. Túto myšlienku sa neodvážila ani vysloviť, nenápadne sa sústredila len na predstavu, ako by mohla Adriana uchrániť od tejto hrozby. Na druhej strane sa cítila slabá na to, aby v pátraní pokračovala bez jeho pomoci. Už takmer súhlasila s Adrianovou ponukou na spoločnú dovolenku, keď odrazu natrafili na stopu, ktorá celý prípad presmerovala na inú koľaj.

Anna dala Adrianovi film so snímkami koptského pergamenu, Kleiber urobil vo fotolaboratóriu nové kópie a rozhodol sa, že teraz on vyhľadá odborníka, aby mu preložil mysteriózny text, z ktorého poznali len meno Barabáš. A pretože zábery boli „poriadne fušerské“ - ako sa vyjadril laborant -, zhotovil dobrý tucet zväčšenín, ktoré sa od seba odlišovali rozdielnym osvetlením a kontrastom. Aj text bol preto na rôznych miestach raz lepšie, inokedy horšie čitateľný.

Annu tento výsledok zďaleka nenadchol tak ako štyri prsty na ľavom okraji jednej zväčšeniny (originál niekto len narýchlo držal pred fotoaparátom, čo vysvetľovalo aj zlú kvalitu snímok). Presnejšie povedané, išlo len o tri a pol prsta, pretože neznámemu chýbal posledný článok ukazováka. „Donat!“ vykríkla.

„Donat?“

„Muž so ženou na vozíku! Od začiatku som mu neverila. Žena, ktorá sedela v Guidovom aute a po dvoch dňoch ju prepustili z nemocnice, sa vydávala za Donatovu ženu. On si to nevedel nijako vysvetliť. Je to klamár, klamár a ešte raz klamár!“

„A tomu... Donatovi chýbal posledný článok ukazováka, o tom si presvedčená?“

„Úplne,“ ubezpečovala Anna. „Videla som to na vlastné oči. Donat však predstieral, že nevie, o čo ide. Nechápem prečo. Čo predo mnou tajil?“

Anna sa bála, bála sa nových otázok, ktoré sa vynorili po najnovšom objave. No popravde stála presne na tom istom mieste ako v deň Guidovej autonehody. Jej pátranie malo dokonca, naopak, efekt archeologických vykopávok: čím viac objavila, tým viac otázok zostávalo nezodpovedaných, a najradšej by všetko nechala pri tom, že Guido udržiaval mimomanželský vzťah a hanebne ju podviedol.

Mala pocit, akoby proti svojej vôli účinkovala v divadelnej hre, a pritom nepoznala ani ostatných hercov, ani text. No či chcela alebo nie, úlohu musela dohrať do konca.

Hranice šialenstva

1

Po necelej hodine nočnej cesty diaľnicou zo solúnskeho letiska smerom na juh odbočil zelený landrover na Katériné. Katériné je pekné malé mestečko na severovýchode Grécka. Leží pod úpätím takmer tri tisíc metrov vysokého Olympu, v strede je malebné námestie so stolmi a stoličkami, večer osvetlené holými žiarovkami. Hlavná ulica vedie ďalej na juhozápad, do Elassonu, odkiaľ sa možno dostať k Meteore a presláveným kláštorom vysoko na skalách. Kedysi ich bolo dvadsaťštyri, dnes sú obývané len štyri.

Auto asi v polovici cesty trochu spomalilo a odbočilo doľava na poľnú cestu. Tvorili ju len dva štrkové pruhy, ktoré od seba oddeľoval pás trávy, a Guthmann pochopil, prečo poňho prišli terénnym autom. Lúče oboch reflektorov predvádzali na kostrbatej ceste skutočný tanec svätého Víta. Táto drgľavá jazda, mimochodom, viditeľne spôsobovala šoférovi veľké potešenie.

„Ešte tri kilometre hore kopcom," povedal Tales Guthmannovi, „a sme v Leibethre. Posledný úsek však musíme prejsť na vlastných."

Guthmann s úsmevom prikývol, nepadlo mu to však zaľahko.

Auto sa štveralo hore kopcom na jednotke, zvládalo jednu zákrutu za druhou. Ostré skalné steny a strmé zrázy sa ukazovali raz na jednej, raz na druhej strane. Guthmannovi sa začal nebezpečne skrúcať žalúdok. Tales, ktorý poznal každý meter tejto haditej cesty, povedal: „Rád by som vás ešte upozornil na niekoľko zvláštností, ktoré nás čakajú - lepšie povedané, zvláštnosti to budú len pre vás ako nového návštevníka Leibethry."

Guthmann prikývol.

„Začína sa to oslovením každého obyvateľa. U nás nejestvuje žiadne Vy a už vôbec nie Ty. Pri oslovení členov nášho rádu používame úctivé Oni, lebo podľa našej filozofie je človek mierou všetkých vecí. A pretože skutočne zastávame tento názor, nežijeme v askéze, ktorá sa vyžaduje od mníchov v Meteore, v Agia Trias alebo Agios Stephanos. Všetci nosíme tmavé oblečenie, to však nemá nič spoločné s odriekaním, symbolizuje to len náš spoločný myšlienkový svet. Každý z nás má preto rádové meno.“

„Rozumiem,“ poznamenal Guthmann hĺbavo, aj keď nerozumel vôbec ničomu a Talesove slová mu pripadali nanajvýš rozporuplne. Takmer začal pochybovať o správnosti svojho rozhodnutia, no keď si už raz zvolil túto cestu a zničil za sebou všetky mosty, Leibethra bola skutočne najistejším miestom v Európe, kam sa mohol vypariť a kde ho nikto nenájde. Guthmann chcel presne to - vypariť sa, hodiť za hlavu všetky starosti, frustrujúce manželstvo, konkurenčný boj svojho akademického povolania a nudné spoločenské udalosti, ktorým sa muž v jeho postavení nemohol vyhýbať, a preto sa mu celkom sprotivili.

Tales sa v prítmí auta zboku pozeral na Guthmanna a povedal: „Hádam neľutujete, že sa rozhodli prísť sem?“

„Ale nie,“ ubezpečoval ho Guthmann, aby upokojil spolucestujúceho, „som len unavený ako kôň. Najprv let, teraz táto úmorná cesta, mám toho dosť!“

Vysoko v diaľke sa nad nimi zjavili svetlá, trblietavé ako svätojánske mušky za teplej júnovej noci.

„Leibethra!“ zvolal Tales, vystrel ukazovák tým smerom a po chvíli dodal: „Ešte máte čas, ešte si môžete všetko zvážiť...“

Guthmann mu však skočil do reči: „Nemám čo zvažovať. Som pevne rozhodnutý.“

„V poriadku,“ povedal Tales, „chcel som vás len upozorniť, cesta späť totiž nie je možná. Ale to som vám už dôkladne vysvetlil.“

Guthmann sledoval približujúce sa svetlá: Leibethra! Srdce mu búšilo, priveľa počul v ostatnom čase o tomto záhadnom mieste. Tales mu vysvetlil, akí ľudia žijú v kláštore. Aj keď kláštor... Hrad rádu - tak označil Tales skalný hrad, a tento pojem mu asi vyhovoval najlepšie. „Stalo sa už, že by niekto vaše spoločenstvo, myslím tým, pokúsil sa...“

„V posledných rokoch len jeden,“ skočil mu do reči Tales, ktorý okamžite pochopil Guthmannovu otázku a napravil si okuliare s tenučkým rámom. Nemecký profesor si už stačil všimnúť, že to bol sprievodný znak Talesovej mrzutosti. „Každý môže dobrovoľne vystúpiť,“ spresnil Tales, „no nesmie sa viac vrátiť do normálneho života. Pre tento prípad sú tu Frýgické skaly.“

„Nerozumiem.“

„Frýgovia v Malej Ázii zhodia zločinca zo skaly, nesotia ho však vlastnoručne, ale mu to odporučia. Veľkorysý trest smrti. Tak sme to robili v minulosti aj my, dnes sme humánnejší. Moderná biochémia nám medzičasom poskytuje prostriedky, ako si zabezpečiť mlčanie každého zasväteného.“

Landrover pomaly prešiel po mostíku nad priepasťou. V tme nebolo vidieť na dno. Motor zavíjal na najnižšej prevodovej rýchlosti, auto sa štveralo hore strmou cestou, takou strmou, že lúče reflektorov žiarili do prázdna ako majáky. Potom sa zrazu predok auta prehupol dolu, pretože cesta naraz začala rovnako strmo klesať. Guthmann rozoznal tmavé domy stojace okolo ostro osvetleného námestia, na ktorom ešte vládol čulý ruch.

Keď sa približovali, všimol si ľudí s nahlúplymi tvárami, mužov s nezvyčajnými grimasami a ženy, ktoré zjavne bez dôvodu vybuchovali do smiechu. Deti normálneho vzrastu mali hlavy veľké ako melóny. Holohlavý starec v bielych háboch ťahal za sebou na motúze drevenú hračku. Niektorí priateľsky kývali, iní pribehli k autu a strúhali grimasy ako malé deti.

„Nebojte sa,“ povedal Tales, ktorý si všimol Guthmannov bezradný výraz tváre, „to sú všetko neškodné, poľutovaniahodné bytosti, ktorým príroda odoprela zdravý rozum. Čo je však normálne? Sám dobre viete, že hranicu medzi genialitou a šialenstvom nemožno presne určiť. Leibethra je oficiálne kolóniou pre duševne postihnutých. Patronát nad ňou má náš rád. Poskytuje nám to uznanie a istotu, že nás nechajú na pokoji. Zároveň sa chránime štítom šialenstva.“

„Ako tomu mám rozumieť?“

„Každý, kto sa k nám chce dostať, musí prejsť touto kolóniou.“

Šofér hlasno trúbil, aby si prerazil cestu dedinou. Navyše cez otvorené bočné okno vykrikoval, akoby chcel vystrašiť zvedavcov tlačiacich sa na auto.

Za zákrutou sa vynorila osvetlená brána, ktorá viedla priamo do skaly. Keď sa auto priblížilo, otvorila sa, akoby ju ovládala čarovná moc. Dostali sa do haly s kamennou klenbou. V pozadí parkovalo niekoľko terénnych vozidiel, vľavo za mrežami hučali elektrické agregáty. Na opačnej strane boli dva výťahy s dverami z červenkastého mahagónového dreva, ktoré mali okienka z brúseného skla. Také sa dnes používajú len v starých nájomných domoch.

„Sme na mieste,“ povedal Tales, keď výťah zastal, a požiadal profesora, aby vystúpil. „Batožinu vám prinesú. Poďte.“

2

Guthmann očakával kláštor. Toto mu však skôr pripomínalo hotel. Nevychádzal z úžasu. „Pravdepodobne ste si všetko predstavovali trochu inak!“ „Veru áno!“ súhlasil. „Menej luxusu, viac askézy.“ Odniekadiaľ doliehala klasická hudba. Na vyblýskanej kamennej dlážke vysvietenej vstupnej miestnosti tvaru polmesiaca boli presne zoradené kreslá z nalakovaného dreva a prútené stoličky, ktoré vyrábali remeselníci z okolia. Stenu oproti výťahom zdobil rad malých okienok s kruhovými oblúkmi. Na obidve strany viedli chodby. Všetko pôsobilo dojmom rozľahlosti, presný opak stiesnenosti kláštorov v Meteore.

Tales nasmeroval cudzinca vľavo k úzkemu schodisku, ktoré viedlo na akúsi galériu. Po oboch stranách si všimol množstvo dverí harmonicky radených v pravidelných rozostupoch po dvoje. Ako kráčali dlhou chodbou, Guthmann si uvedomil, že ešte nikoho nestretli. Ľudoprázdna stavba však nepôsobila tak hrozivo ako preplnené dedinské námestie.

„Aby som sa vrátil k vašej poznámke,“ idúcky povedal Tales, a vzápätí sa opravil: „aby som sa vrátil k ich poznámke: Askéza je obdivuhodná vec, to však neznamená, že askéta je mudrc. Nič proti askéze v zmysle skromnosti! Pokiaľ Diogenovi stačil ako prístrešok sud, nemožno proti tomu namietať. Diogenes si tento spôsob života zvolil dobrovoľne a bol šťastný. Askéza mníchov však nie je nič iné ako nedorozumenie. Pavol jednoducho nepochopil filozofiu gréckych stoikov a videl v nej osvedčený spôsob, ako sa zbaviť nerestí a hriešnikov. Kresťanská askéza sa zameriava na potláčanie a zničenie ľudskej povahy, a to nielen pohlavného pôžitku, ale aj zrakových, sluchových a chuťových pôžitkov. Život podľa skutočnej stoickej filozofie sa však nevzďaľoval od prirodzenosti. Keby mala Cirkev pravdu, všetky kláštory by boli hniezdami šťastia, mieru a pravdy. A ako je to v

skutočnosti? Na svete nenájdete miesta, kde by boli nepriateľstvo a klamstvá rozšírenejšie ako v kláštoroch.“

Guthmann zadržal dych a preľaknuto hľadel na Talesa: „Cítiť z nich zatrpknutosť, Tales, hlboká zatrpknutosť.“

„Neveria mi?“

Guthmann pokrčil plecia.

„Môžu mi veriť každé slovo, pán profesor, viem, o čom hovorím, pol života som strávil za múrmi kláštora a pol života som sníval len o jednom - o slobode vôle a voľnosti. Vedia si i predstaviť, čo to znamená? Nie. To pochopí len ten, kto žil v sebaodriekaní. Všetko skutočné a aktívne na tejto Zemi je hmotné, a sila človeka nie je nič nemateriálne alebo abstraktné, skutočná sila človeka, ktorou človek dokáže hory prenášať, spočíva vo voľnosti. Ozajstné ľudské šťastie zabezpečí len skutočná rozumná a prirodzená túžba a odmietanie, konanie a umožňovanie. Kutňa uberie človeku polovicu jeho duševných schopností.“

„Oni boli mníchom?“

Tales sklonil hlavu a Guthmann si na jeho temene všimol veniec zakrneného vlasového porastu, zvyšky niekdajšej tonzúry. „Kapucín,“ povedal Tales a ani nezdvihol zrak. „Tak dlho im holia na hlave svätožiaru, až vlasy rezignujú. Príznačný akt. Askéza, až kým sa vlasy nepoddajú. Jedného dňa som však pochopil, že je zbytočné, aby na náhrobnom kameni stálo *Žil ako svätec* a miliardy ľudí sa pritom pýtajú: A čo urobil pre ľudstvo? Nechcem ich však nudiť svojou minulosťou.“

„Ó, vôbec nie,“ namietol Guthmann, „no,“ urobil rozpačitú prestávku, „nimi propagovaná úplná voľnosť v konečnom dôsledku naznačuje, že ponúkate miesto aj ženám.“

„Prirodzene,“ súhlasil Tales. „Už som im povedal, toto nie je kláštor, skôr hnutie. Potrpíme si na to, že združujeme najmúdrejšie hlavy, takže by sme zosmiešňovali sami seba, keby tu boli len muži.“

„A nevznikajú tým komplikácie?“

Tales sa zasmial. Guthmann s údivom postrehol, že muž, ktorý ho sprevádza už sedem dní, sa po prvý raz zasmial z plného hrdla. „Nedajú sa vysmiať!“ zvolal. „Veď to je zákon prírody: protikladné správanie muža a ženy, rozvoj múdrosti do dvoch protichodných, a predsa podmienených a doplňujúcich sa smerov zapríčiňuje takzvané prvotné napätie. Napätie je však jedným z najfascinujúcejších prejavov nášho ducha.“

Tales počas týchto slov otvoril nezamknuté dvere, ktoré boli vo vrchnej časti označené riadkom symbolov veľkých ako dlaň - trojuholníky, niektoré dolu hlavou, iné stojace na strane a štvoruholníky, ktoré by zaiste dávali zmysel, keby na ne človek hľadel dostatočne dlho.

„V Leibethre neexistujú čísla,“ poznamenal Tales, keď si všimol profesorov skúmavý pohľad. „Možno ich to zaráža, no človek nepotrebuje čísla. Používame ich len neoficiálne ako prostriedok s istým cieľom, mnohí sa totiž domnievajú, že sa vedia vyjadrovať len pomocou čísel. Čísla nesmierne narastajú a jedného dňa zožerú ľudstvo ako zhubný rakovinový nádor orgány.“

Guthmann mlčal, no vnútorne súhlasil s Talesom. Už Pytagoras, zakladateľ matematiky, tvrdil, že desiatimi prstami možno vysvetliť celú podstatu sveta. Na vyjadrenie vesmíru a priestoru stačia tri rozmery, čas tvorí minulosť, prítomnosť a budúcnosť, a každá realita má začiatok, stred a koniec. Guthmann ani nestihol dokončiť myšlienku, keď pri pohľade, ktorý sa mu naskytal, onemel od úžasu.

Stál v strede vkusne zariadeného apartmánu, pozostávajúceho z obývačky s televízorom a telefónom, z pracovne s knižnicou a kúpeľne s bielymi dlaždicami, akú by očakával skôr v luxusnom hoteli, nie v kláštore. Kým Tales ukázal profesorovi jeho nové priestory, šofér priniesol batožinu.

„Dúfam, že som nepreháňal,“ povedal Tales, „všetko je presne tak, ako to zanechal ich predchodca. Zariadiť sa môžu podľa vlastných predstáv, aby sa cítili príjemne. O necelú hodinu prídu po nich, aby sa zúčastnili na spoločnej večeri.“

Po týchto slovách zmizol a Guthmann uvažoval, či je to skutočnosť, alebo len sníva. Cítil sa unavený a vedel, že únava vie zmyslovo vyčariť tie najneuveriteľnejšie veci. Vzápätí sa ponoril do žltého vzorkovaného ušiaka, natiahol nohy, obzrel sa a chcel sa štipnutím presvedčiť, či cíti bolesť. Vtom zazvonil telefón.

„Áno,“ povedal Guthmann opatrne.

Bol to Tales: „Zabudol som im povedať, že na večeru sa chodí v tmavom obleku.“

3

Zvláštny človek, pomyslel si Guthmann, no nebolo všetko, čo sa odohralo za posledné dva týždne, zvláštne? Odkiaľ Tales vedel o situácii, v ktorej sa on, profesor Werner Guthmann, nachádza? Kde nabral on, Guthmann, odvahu nasledovať Talesa, muža, ktorého vôbec nepoznal, ktorý mu nepovedal ani svoje skutočné meno a ktorý mu sľuboval veci, akým by človek so zdravým rozumom neveril. Nebola Leibethra len snom, utópiou? Nebol to len prelud naivných filozofov zhromaždiť na jednom mieste, pod jednou strechou najmúdrejšie hlavy ľudstva, z každej disciplíny toho najväčšieho odborníka, aby mohli bojovať proti úpadku ľudstva, ktorý, ako sa hovorí, sa začal súbežne s dejinami ľudského spoločenstva?

Sedel a rozmýšľal, či nenaletel na poriadnu hlúposť. Zvláštne, no táto myšlienka mu za posledné dni ani raz nenapadla, isto preto, lebo Talesove slová zneli nanajvýš presvedčivo. Čas v kresle uplynul ako voda a Guthmann sa musel bleskovo prezliecť na večeru.

V dohovorený čas sa ozvalo klopanie na dvere, Guthmann priskočil k dverám a otvoril. Očakával Talesa, pretože nikoho iného tu nepoznal. Pred ním však stála žena a povedala: „Volám sa Helena, mám ich odprevadiť na večeru, pán profesor.“

Guthmann zmeravel. Sám nevedel, ako dlho mlčky stál pred neznámou ženou, netušiac, či ju má pozvať ďalej alebo si ju najskôr premerať od hlavy po päty. Rozhodol sa pre druhú možnosť. Z Heleny vyžarovala inteligencia a prísnosť, častá kombinácia vlastností, aj keď na toto spojenie niet dôvodu. Vlasy mala hladko začesané dozadu a zdalo sa, že svoju prísnosť chcela ešte väčšmi podčiarknuť lesklým gélom. Zvyšok urobili úzke čierne okuliare. Helena mala oblečený priliehavý tmavý kostým a čierne lodičky na vysokých opätkoch. Guthmann bol presvedčený,

že svojím vzhľadom chcela vysielať erotické signály, ktoré profesora rozhodne neminuli.

„Prepáčte,“ - opravil sa - „prepáčia, som mierne zmätený, nečakal som ich.“

Helena akoby prepočula jeho slová a chladno povedala: „Je najvyšší čas. Musia si uvedomiť, že večera je v Leibethre inštitúciou. Neslobodno sa oneskoriť. Disciplína stojí u nás na prvom mieste.“

Na predtým ľudoprázdnych chodbách bol teraz čulý ruch. Ľudia sa idúcky zhovárali ako v divadelnom foyeri, a táto skutočnosť ubrala stavbe, ktorá podľa Guthmanna skrývala mnohé tajomstvá, na magickosti.

„Ešte nemajú meno?“ vyzvedala Helena, keď kráčali dolu strmými schodmi. Guthmann pokrútil hlavou.

Zo schodov viedli ich kroky vpravo, krížom cez polmesiacovitú vstupnú miestnosť s výťahmi napravo a, ako všetci ostatní, kráčali dlhou chodbou na druhej strane. Schádzalo sa tu čoraz viac ľudí v tmavých odevoch, medzi nimi aj ženy, a smerovali do haly s vysokými hradami. Kamennú dlážku pokrývali koberce. Obrovský stôl v tvare písmena T zaberal takmer celú miestnosť.

„Nedodržiava sa tu pevný zasadací poriadok,“ poznamenala Helena, „okrem vrchstola.“ Keď si všetci prítomní našli miesto okolo dlhého stola - bolo ich asi šesťdesiat -, zjavili sa vo dverách, vedúcich priamo k vodorovnej priamke písmena T, štyria muži v sprievode zvláštnej postavy, o ktorej sa napriek tmavému dvojradovému obleku nedalo povedať, či je to muž alebo žena.

„To je Orfeus,“ povedala Helena a kývla hlavou smerom k prichádzajúcim. Keď pochopila Guthmannov spýtavý pohľad, doplnila, akoby vysvetľovala niečo celkom samozrejmé: „Orfeus je hermafrodit, musia vedieť. Či viac žena alebo viac muž, to je pritom zanedbateľné. Sama som sa touto myšlienkou ešte nikdy

nezaoberala, no v každom prípade sme ho jednohlasne zvolili za Orfea, pretože je najmúdrejší z nás. Je to mudrc, ktorý pozná tajomstvá života. Ak jestvuje človek, ktorý by vedel zastaviť rieky, roztopiť ľadovce, naučiť skaly hovoriť a stromy chodiť, potom je to on. Orfeus je génius - čo to hovorím, viac ako génius!“

Guthmann sa dozvedel od Talesa, že na čele rádu stojí istý americký profesor, univerzálny génius z Berkeleyho univerzity. Okrem neslýchaných rozumových schopností sa pýši aj zdedeným akciovým kapitálom, ktorý je taký úctyhodný, aspoň tak sa to hovorí, že môže otriasť burzami v Paríži i New Yorku. Dôvod, prečo odišiel z normálneho života, pripomína Guthmannove motívy: vzbura proti panujúcej vedeckej mafii. Tohto Orfea si však predstavoval celkom inak.

Guthmann sa neisto naklonil k Helene, ktorá si sadla vedľa neho: „Dúfam, že som im dobre rozumel, to je profesor...“

„Arthur Seward,“ skočila mu Helena do reči, „Berkeley, Kalifornia. My však nehovoríme o svojej minulosti, iba ak z vlastnej vôle. Aj preto má každý z nás rádové meno.“

„Rozumiem,“ povedal Guthmann tichučko, a teraz, keď sa Orfeus so svojím sprievod posadil, spozoroval po Orfeovej pravici Talesa.

Čašníci v bielom oblečení prinášali pestré zeleninové predjedla a Helena pri tej príležitosti poznamenala: „Ak doteraz jedávali mäso, zabudnú naň, my sme vegetariáni.“

„V poriadku,“ zamrmlal Guthmann. Predjedlo mu veľmi chutilo. „Zaujímalo by ma ešte: Tales tu zastáva vysokú funkciu, to som nevedel, respektíve, on mi nič podobné nenaznačil.“

„Ó áno,“ súhlasila Helena a z jej hlasu sa dal vytušiť určitý obdiv, „Tales predstavuje v našom mikrokozme vodu, ktorá dáva všetko do pohybu.“

„Ako mám tomu rozumieť?“

„Tí piati vpredu tvoria spolu pentagram, ktorý sa vznáša nad nami.“ Helena nakreslila prstom na stôl neviditeľnú päťcípu hviezdu. „Táto hviezda symbolizuje silu univerza a duchovnú samovládu. Môže sa ľubovoľne otáčať, stále si zachová rovnakú formu. Jeden vrchol predstavuje Orfeus, druhý Tales, tretí Anaximenes a posledné dva Heraklit a Anaximander. Preto hovoríme o pentagrame. Dalo by sa povedať, že stelesňujú senát alebo predstavenstvo. Takže: na vrchole stojí Orfeus a k nemu sú priradené štyri elementy. Tales symbolizuje vodu a má na starosti všetky záležitosti vedy, náboženstiev a cirkví. Anaximenes reprezentuje vzduch. Do jeho rezortu spadá umenie a história. Heraklit zastupuje oheň. Je majstrom filozofie a psychológie, okrem iného aj mojím majstrom. Anaximandrov element je zem a pozná odpoveď na všetky otázky techniky a budúcnosti. Dohromady sú schopní obsiahnuť celý kozmos. Vo svojich odboroch však nie sú sami. Každý z nich má štyroch adlátusov so špecializovaným zameraním a rozdielnou materčinou.“

Medzitým sa podávalo hlavné jedlo, vynikajúci pokrm z ryže s baklažánom a hrozienkami, k tomu suché červené víno. Guthmann, ktorý začal tušiť, že bude stáť v Talesových službách, možno bude i jeho adlátusom, položil otázku: „Ako to v skutočnosti je s tým pentagramom? Teda prečo sa skladá práve z tých piatich? Alebo inak: Prečo ste Heraklitovým adlátusom, a nie naopak?“

Na vážnej Heleninej tvári sa zjavil úsmev: „Členov pentagramu,“ odvetila stroho, „volíme všetci. Každý môže slobodne demonštrovať svoje vedomosti. Ak spoločenstvo ocení adlátusa vyššie ako jeho nadriadeného, vymenia si funkcie.“

„Už sa to niekedy stalo?“

„Áno, no nie veľa ráz. Naposledy Talesovi. Tales bol šesť rokov adlátusom svojho šéfa. Raz sa mu podaril náramný objav. Jeho nadriadený však tvrdil, že to bol jeho objav, až to celé

vyústilo do ostrej hádky. Všetci sme stáli pred rozhodnutím, koho zvoliť. Vzostup jedného by znamenal zostup druhého, pretože dvaja nemôžu reprezentovať jeden element. Preto sme ich vyzvali, aby podali dôkazy o svojej hypotéze. Orfeus im poskytol na vedecké bádanie vysokú sumu, onedlho sa však ukázalo, že obaja sa prenáhlili. Tales do dnešného dňa nepredložil svoje dôkazy a jeho rival sa ešte stále nevrátil z cesty do Francúzska, kde dúfal, že nájde vysvetlenie. Keďže Tales doviezol z Nemecka ich, pána profesora, možno usudzovať, že nie je ďaleko od dôkazu. Alebo ho už aj má?“

Guthmann urobil pohyb rukou, ktorý mal naznačiť, že od dôkazu sú ešte ďaleko. Tajne si opäť kládol otázku, či sa správne rozhodol, či sa v Leibethre nedostal z dažďa pod odkvap. Rýchlo však potlačil túto myšlienku a povedal: „Ak mám byť úprimný, v podstate neviem, o čo v skutočnosti ide. Tales sa vyjadroval len v náznakoch, hľadal experta na koptské papyrusy a spýtal sa ma, či by som bol ochotný pracovať pre istú organizáciu.“

„Organizáciu?“ prerušila ho Helena. „Tales naozaj použil slovo organizácia?“

„To už neviem, možno sa vyjadril inak, jeho ponuka mi však rozhodne prišla vhod. Pravdupovediac, nachádzal som sa v kríze - hroziaci rozvod, pri ktorom by som prišiel o veľkú časť majetku, a celá vedecká činnosť, pozostávajúca viac z papierovačiek ako z bádania. Preto ma veľmi lákala ponuka hodiť zo dňa na deň všetko za hlavu.“

Helena chápavo prikyvovala: „Väčšina z nás má podobný osud.“

„A oni?“ vyzvedal Guthmann.

„Čo už im len narozprávam,“ začala Helena s horkosťou v hlase. „Volal sa Jan, bol Holanďan a tak ako ja neurofyziológ. Spoznali sme sa v neurofyziologickom ústave univerzity v Göteborgu. Som Švédka, len pre ich informáciu, volám sa Jessica

Lundströmová. Zobrali sme sa, potom sa však ukázalo, že ja som lepšia vedkyňa. Jan nezvládol, že nie on, ale práve ja som sa stala vedúcou Katedry neurofyziológie na univerzite v Göteborgu. Začal piť, nakoniec prišiel aj o miesto asistenta, mlátil ma a sabotoval moju prácu. Jedného dňa som so všetkým skoncovala.“

Guthmann hľadel na ženu, ktorá odrazu pôsobila bezradne, odkázaná na pomoc, a so smutným výrazom civela na stôl. Prísnosť, ktorá inak neopúšťala jej tvár, sa odrazu pominula.

„A čím sa teda zaoberajú v Leibethre?“ opatrne sa spýtal Guthmann.

Helena okamžite zmenila pohľad, akoby sa vrátila z iného sveta: „Od Heraklita som dostala úlohu analyzovať biologické dedičstvo troch hlavných typov mozgu a v tejto súvislosti vyriešiť tajomstvo citov. Pretože kto vie ovládnuť city, ovládne ľudstvo.“

„Už sa dopracovali k riešeniu?“

„Z hľadiska evolúcie áno, len pokiaľ ide o kolektívne riadenie citov, tu je riešenie v nedohľadne.“

„Helena, musia mi to vysvetliť!“ nadchýnal sa Guthmann.

„Veď hej, cieľ je jasný. Ide o schopnosť vybaviť istú kategóriu ľudí - rovnakého povolania, vekovej kategórie, či celý národ - tým istým citom. Napríklad: všetci Arabi budú milovať všetkých Židov. Alebo všetci Nemci budú milovať všetkých Francúzov. Chápete, čo by to znamenalo v konečnom dôsledku? Nevznikali by viac vojny.“

„Na druhej strane,“ namietol Guthmann, „by to však znamenalo, že ten, kto bude poznať správny vzorec, bude schopný podnecovať nenávisť, dokáže poštvať Arabov proti Židom a Nemcov proti Francúzom, a tým odpútať pozornosť od vlastných problémov.“

„Jestvujú drogy, ktoré sa podávajú, aby bolo možné ovplyvňovať ľudskú vôľu. Ich predchodca, profesor Vossius,

takmer skočil z Eiffelovky. Nazdávate sa, že sa pre samovraždu rozhodol z vlastnej vôle?“

„V Leibethre teda máte moc nad životom a smrťou?“

„Presne tak, pán profesor, a preto sa každým problémom zaoberáme veľmi vážne. Lenže, ako som už povedala, riešenie globálnych problémov ešte nie je na obzore.“

„A to všetko súvisí s biologickým dedičstvom troch základných typov mozgu? Môžu mi to presnejšie vysvetliť?“

Helena sa dostávala do svojho živlu: „Ľudský mozog sa skladá z troch koncentrických častí, ktoré sa vyvinuli až v priebehu evolúcie. V strede je mozgový základ, nazývaný aj mozog reptíli, pretože plazy ho majú ešte aj dnes. V tomto mozgovom základe spočívajú len inštinkty, stravovacie návyky, útočenie a obrana. Nad ním leží medzimozog. Je to ďalší stupeň vývoja už spomínaného základu a je starý len niekoľko sto miliónov rokov, je teda výdobytkom cicavcov. Až tu sa po prvý raz objavil pojem cit: strach a agresia, ale aj opatrnosť a cit pre čas. Homo sapiens sa však vyznačuje až tretím, nad oboma spomínanými ležiacim veľkým mozgom. No - a to je hlavným problémom mojej práce - informácia, ktorá sa dostane do veľkého mozgu, musí najskôr prejsť reptílím mozgom a medzimozgom, preto je vždy sprevádzaná aj citmi. Isto si vedia predstaviť, aké možnosti by sa nám otvorili, tak v pozitívnom, ako aj v negatívnom zmysle, keby sme tieto funkcie mohli ovládať.“

„Ako si predstavujú toto ovládanie?“

„Krátkodobo pomocou drog, zamiešaním do pitnej vody alebo umelým hnojivom. Dlhodobo pomocou génovej manipulácie.“

4

Helena profesora neuveriteľne fascinovala. Drsnosť a mužský prvok v jej správaní ho zvláštne priťahovali. Za úzkymi čiernymi okuliarmi sa skrývali veľké tmavé oči a Guthmann si nebol istý, či dôvodom, prečo ich Helena nosila, bola krátkozrakosť alebo len chcela svoje čarovné oči uchrániť pred priamym pohľadom iných. Podobne ako čipkovaná bielizeň nechráni pred zimou, ale má funkciu dráždiť.

Akoby Helena uhádla Guthmannove myšlienky, položila mu otázku tak, že pritom naňho nepozrela: „Na čo myslia?“

„Ó, som... som fascinovaný,“ jachtal Guthmann rozpačito. „Nie som si istý, či tu s mojimi skromnými vedomosťami budem vedieť udržať tempo. Koho už len zaujímajú staré koptské texty?“

„Nemajú obavy,“ namietla Helena, „každý, koho vidia sedieť za týmto stolom, nerozumie prakticky ničomu z toho, čo robí ten druhý. Pre toho druhého je zasa veľkou neznámou práca svojho suseda. Všetci dohromady však tvoríme univerzálny mozog ľudstva.“

Helena ukazovákom naznačila dopredu, kde sa zvislá čiara písmena T stretala s epistylom. „Pozrú sa na tých dvoch v prednom rade. Ten vpravo pracuje tak ako ja pre Heraklita. Volá sa Timon, jeho občianske meno znie Dr. Marc Warrenton, prišiel z Oxfordu a je to najlepší odborník na svete v oblasti kryptomnézie.“

„Kryptomnézie?“

„Kryptomnézia je schopnosť spomenúť si na zabudnuté informácie. U niektorých ľudí je natoľko vyvinutá, že v tranze a v hypnóze sa vedia rozpamätať na informácie z minulých životov. Považuje sa to za dôkaz reinkarnácie. Timon s pomocou istého Angličana objavil skutočnosti zo starého Egypta, ktoré sa neskôr potvrdili pri archeologických vykopávkach. Mladý muž oproti nemu sa volá Straton, pod menom doktor Claude Vail bol známy

ako najmladší vedúci ústavu vo Francúzsku. Narodil sa ako zázračné dieťa, v dvanástich rokoch si urobil maturitu, v štrnástich napísal doktorskú prácu z oblasti medicíny, v osemnástich sa dostal na post vedúceho vedeckovýskumného centra v Toulouse. Tu sa zaoberal v prevažnej miere zmrazovaním spermií tekutým dusíkom. Prišiel sem, pretože ku koncu musel zápasiť nie s vedeckými, ale s etickými problémami. Dnes sa chvastá, že keby mal svoju techniku k dispozícii už v prvom storočí, hocikedy by bol schopný vyprodukovať Senecovho syna.“

Guthmanna fascinovali Helenine slová a pomaly pochopil, že Leibethra je útočiskom závislých, ľudí závislých od vedy, ktorí poznali jediný hriech, a to hlúposť. V tomto okamihu však ešte nebol schopný povedať, či mu toto miesto pripadá hodné obdivu alebo opovrhnutia. Dianie okolo svojej osoby, ako aj informácie, ktoré mu dala Helena, ho nanajvýš rozrušili.

„Viem si predstaviť,“ opäť prehovorila Helena, „že ich trápia mnohé otázky.“

Guthmann sa natiahol za pohárom, výdatne si odpil z červeného vína a súhlasne prikývol: „Isto. Zaujímalo by ma napríklad - myslím tým, Leibethra predsa stojí veľa peňazí, kto sa za tým skrýva, kto to všetko financuje?“ Pritom sa na Helenu pozeral úkosom, akoby sa obával, že svojou otázkou zašiel priveľmi ďaleko.

Helena sa však zasmiala: „Oni azda nepriniesli nijaké imanie?“

„Žiaľ, nie,“ odvetil Guthmann a prekrížil si ruky na hrudi. „Profesor koptológie nie je nijaký milionár.“

„Veď to ani nie je potrebné! Uvedomia si, že ľudia, ktorí vystúpia zo svojho životného zaradenia, zväčša nie sú žobráci. Vystúpia, pretože sú nasýtení až po krk. Orfeus je bohatý, dokonca veľmi bohatý, Filon pochádza z juhoamerickej veľkostatkárskej rodiny, Hegesiovi patrí polovica najväčšej požičovne automobilov

na svete, Hermes je spoluvlastníkom ropných nálezísk v Nigérii, a každý priniesol svoj majetok so sebou. Nie, o peniazoch sa v Leibethre nikdy nehovorí.“

Atmosféra v sále bola čoraz hlučnejšia. Ľudia striedali miesta, diskutovali a začleňovali sa do malých skupín. Odniekadiaľ znela Mozartova skladba. Raj pre filozofov.

„Chceli azda niečo povedať?“

Guthmann sa uškrnul. Viditeľne sa nemohol zaoberať nijakou myšlienkou tak, aby si to Helena nevšimla. „Len mi napadlo,“ odvetil ospravedlňujúco, „Leibethra je raj pre filozofov.“

Helena mlčala, no Guthmann z jej mlčania vytušil, že povedal niečo nevhodné, čosi, čo sa nestretlo s jej porozumením. Helena schmatla pohár a na dúšok ho vypila, akoby si červeným mokom chcela dodať odvahu. Nakoniec vstala a bez slova odišla od stola cez celú miestnosť priamo k jednému z okenných výklenkov v hrubom múre. Boli také veľké, že do každého výklenku sa zmestila drevená lavica na sedenie. Cez okno civela do noci.

Guthmann ju bezradne pozoroval. Nebol si vedomý previnenia, preto vykročil k oknu za Helenou a ospravedlňujúco povedal: „Povedal som azda niečo nevhodné?“

„Nie, nie,“ prerušila ho Helena, „Leibethra by skutočne mohla byť rajom filozofov - keby tu neboli filozofi.“

„Aha,“ zareagoval Guthmann, „tomu môže rozumieť, kto chce, ja tomu nerozumiem.“

Helena sa začala vykrúcať. „Nesmiem o tom hovoriť,“ poznamenala trpko, „a už vôbec nie s nováčikom.“ .

Guthmann si nevedel vysvetliť jej rozhorčenie, uvedomil si však, že mlčaním ju vyprovokuje, a Helena sa o chvíľu skutočne rozhovorila.

„Tento pekný dojem," začala Helena a očami zatiaľ nepokojne pozorovala ľudí v sále, „je klamný. Presnejšie povedané, každý jeden je nepriateľom toho druhého. V Leibethre, kde by mal vládnuť rozum, v skutočnosti panuje absolútny amoralizmus, negácia všetkých morálnych hodnôt, nevšímavosť voči rozdielu medzi dobrom a zlom v prospech poznania. Pretože vedenie je droga. V Leibethre sa zo začudovania a pochybovania, z ktorých vzišla filozofia, stali smiešne vlastnosti. Tu sa ráta iba moc. A tú vraj predstavujú vedomosti."

Ešte pred chvíľou pôsobila Helena ako sebavedomá, silná, priam samoľúba a studená žena, teraz z nej však hovoril strach, a táto obava viditeľne nebola bezdôvodná. Guthmannovi sa zdalo, akoby od neho čakala pomoc, opatrne sa teda spýtal, či jej môže pomôcť.

Guthmann svojou otázkou zožal len nepochopenie - v Leibethre nik nerobí niečo pre toho druhého, iba ak by to bolo v záujme vyššej veci. Hierarchia je tu pevnejšia ako vo Vatikáne a jestvujú len dve možnosti - slúžiť, alebo odísť.

Alebo skočiť.

Guthmann sa neodvážil spýtať, aký stupeň v hierarchii dosiahla. Rozmýšľal, akého zaradenia sa dočká on. Odrazu pochopil, prečo mu Tales tak nástojčivo vtĺkal do hlavy, že z cesty, na ktorú sa odhodlal, nie je možný návrat. A bude to kamenistá cesta.

„Pozrú sa na tamtých troch," upozornila ho Helena a namierila pohľad doľava k stĺpu, pri ktorom stáli v tesnom kruhu dvaja muži a jedna žena a pokojne debatovali. Žena, dynamicky pôsobiaca šesťdesiatnička, priťahovala pohľady extrémne krátkymi vlasmi a veľkým živým potkanom, ktorý jej sedel na pleci.

„Sami sa považujú za tajných vládcov Leibethry. Sú to traja najvýznamnejší vedci sveta v oblasti rakoviny: Juliana viedla Nemocnicu Bethesda v Chicagu, až pokiaľ s dvoma promile alkoholu v krvi nezrazila starú ženu, ktorá na následky nehody zomrela. Aristipp, ten s bradou, prišiel z berlínskej Nemocnice Charité, kde ho nenávideli, pretože pracoval pre tajnú službu. A Krates, taliansky výskumník, odišiel z bolognskej univerzity, pretože pre svoju mladosť nedostal nijakú šancu, teda nijaké prostriedky na výskum. Potkan je symbolom Julianinho úspechu. Na ňom sa jej prvý raz podarilo zmeniť rakovinové bunky na zdravé - aspoň tak to tvrdí.“

Čím viac informácií o Leibethre sa Guthmann dozvedal, tým väčšmi pochyboval o tom, či je skutočne správnym mužom na správnom mieste. Zaiste, na poli vedy mu nechýbalo uznanie. Bol jedným z dvoch najfundovanejších koptológov v Európe. No v porovnaní s výskumom, ktorý sa uskutočňoval v Leibethre, zdala sa mu jeho práca celkom bezvýznamná. Doteraz sa aj Tales v súvislosti s Guthmannovou otázkou, čo tu bude on, profesor koptológie, robiť, vyjadroval veľmi nejasno. Iba prízvukoval, že bude môcť pokračovať vo svojom výskume.

Neskôr - večera sa natiahla až do skorých ranných hodín - zavolal ho Tales nabok, pretože ho chcel predstaviť Orfeovi.

Orfeus, nízky, s dlhými plavými vlasmi, jemnou tvárou a oblých tvarov, pôsobil aj zblízka ako žena oblečená v prísnom pánskom obleku. Jeho hlas však znel mužne, dominantne a vyžaroval chlad typický pre prokurátorov. Orfeus chcel však napriek tomu pôsobiť príjemne a Guthmannovi ustavične priateľsky prikyvoval, aj keď práve mlčal.

Tales sa na záver spýtal, aké meno dostane Guthmann. Orfeus vyslovil meno „Menas“, podľa koptského učenca, a spýtal sa, či mu vyhovuje.

Guthmann prikývol. Bol prekvapený, že Orfeus poznal toto meno, ktoré je známe len zasvätencom. Orfeus ešte spomenul niečo o význame apokryfických koptských textov vo vzťahu ku kresťanským náboženstvám a jeho vedomosti boli skutočne zarážajúce. Potom sa rozlúčil blahosklonným stiskom ruky. Tales mu ešte stihol oznámiť, že hneď na druhý deň oboznámi nového eléva s jeho úlohami.

Ostatní, ktorých Guthmann až do tejto chvíle vôbec nevnímal, chápali rozhovor s Orfeom ako prijímaciu skúšku do spoločenstva orfikov. Zrazu jeden za druhým začali pristupovať k Menasovi, predstavili sa svojím rádovým menom a podali mu ruku. V tejto ceremónii - celá udalosť sa rozhodne považovala za ceremóniu - však nebola ani štipka srdečnosti. Povinné zoznamovanie ich zväčša skôr otravovalo, a Menasovi to rozhodne neuniklo. Helena zjavne nepreháňala.

Teraz sa s teba stal niekto celkom iný a to, čo je za tebou, už nie je dôležité. Keď na smrť unavený kráčal hore strmým schodiskom do svojej izby, uvažoval nad Orfeovými slovami. V tomto stave sa hodil na posteľ, keď zrazu niekto zaklopal.

„Kto je?“ Bola to Helena. „Nechcete sa so mnou vyspať?“ spýtala sa a zavrela za sebou dvere.

Na stope

1

Annu von Seydlitzovú zo všetkého najviac znepokojovalo, že netušila, akú rolu má v celom prípade. Hrala v tejto tragédii len bezvýznamnú vedľajšiu úlohu, ktorá sa vykryštalizovala na podklade jej zvedavosti, alebo si ju vybral neúprosný osud za hlavnú hrdinku? A ona nemohla inak, iba hrať ďalej.

V okamihoch, keď našla mŕtveho Rauschenbacha, či keď sa dozvedela o Vossiusovom zavraždení, išlo jej hlavou: Máš len jeden život, prečo ho riskuješ? V takýchto okamihoch rovnako zvažovala alternatívy. Ako sa mala správať? Robiť sa, akoby sa nič nestalo? Utiecť?

Anna sa lepšie cítila, keď sa vzoprela osudu. Najmä však, dostala sa k bodu, odkiaľ už nebola možná cesta späť.

Adrian Kleiber bol pre ňu počas týchto dní nenahraditeľnou oporou. Poskytoval jej oporu, keď hrozilo, že neudrží na uzde svoje pocity a panicky exploduje, akoby sa na ňu rútilo peklo. Vďaka nemu sa upokojila a myšlienkami sa vrátila do čias, keď boli Guido a Adrian priateľmi.

Čosi sa v nej ustavične búrilo proti minulosti. Možno práve preto odbila svojho milého z mladosti, sotva sa k nej priblížil, a to spôsobom, ktorý Adrian nechápal. Anna sa mu to usilovala vysvetliť málovravnou frázou, že všetko si vyžaduje čas. Kleiberovi na Anne naozaj záležalo, preto sa s tým zmieril.

Z tohto dôvodu sa Adrian Kleiber celkom samozrejme počas spoločnej cesty do Mníchova vyjadril, že sa ubytuje v hoteli, a nie v jednej z komfortných izieb Anninho domu, ktoré mal inak k dispozícii. Hotel Hilton bol vzdialený od Anninej vily desať minút cesty autom. Bývali v ňom prevažne obchodníci a podnikatelia. A

práve na tomto mieste mali nasledujúci deň získať informáciu, v ktorú nik nedúfal, no ktorá mala rozhodujúci význam.

Dôvod ich náhleho odletu z Paríža bolo nečakané identifikovanie Donata na kópiách pergamenu. Anna zastávala názor, že bude lepšie, ak tohto muža na druhý deň navštívia bez ohlásenia a priamo ho budú konfrontovať s fotografiou. Bude im musieť vysvetliť, ako sa dostal jeho znetvorený prst na fotografiu.

Vo vzduchu bolo cítiť zimu a východnou časťou Mníchova vial ľadový vietor. Anna von Seydlitzová a Adrian Kleiber stáli okolo obeda pred domom na Hohenzollernskom okruhu číslo 17. Za plotom sa záhradník usiloval pozametať lístie z troch javorov. Premeral si návštevníkov, a keď videl, že by radi vošli, pristúpil k plotu.

„Dobrý deň!“ povedal a stiahol si ošúchanú látkovú čiapku.

„Ideme za pánom Donatom!“ zavolala Anna cez plot.

„Za Donatom, aha,“ zopakoval záhradník a oprel sa o sivú železnú bránu, „to idete veru neskoro.“

„Neskoro? Čo tým chcete povedať?“

„Donat je preč, to tým chcem povedať, mladá pani, preč, fuč!“

„Tomu nerozumiem.“

„Ani ja,“ vyjadril sa záhradník, „no keď som sem minulý utorok - som tu každý utorok - prišiel, dom bol prázdny, vyprataný, Donat a jeho žena sa vyparili. Zavolal som správcu, aby som sa dozvedel, čo sa stalo, ale ani ten o ničom nevedel. Ani ho to veľmi nerozrušilo, nájomné bolo zaplatené na tri mesiace dopredu. A mňa platí správca. Veru, tak je to.“

Anna a Adrian sa na seba pozreli. Anne od bezmocnosti takmer vyhŕkli slzy, meravo civela na prázdny dom bez záclon a zopakovala: „Veru, tak je to.“ Annine slová zneli trpko a znova sa v nej prebudilo trýznivé tušenie, že kráča zakázaným územím.

Záhradník sa bez vyzvania pustil do rozprávania: „Viete, ja som tých ľudí vlastne vôbec nepoznal, preto o nich nemôžem

povedať ani dobré, ani zlé. Asi nemali ktovieaký vzťah. Určite to nie je med lízať, manželka len na vozíku! Ktohovie, čo sa tam prihodilo. Mne je to však v podstate jedno. Vy ste ich azda poznali?“

„Nie, nie,“ ponáhľala sa Anna s odpoveďou a vzápätí sa spýtala: „Skutočne neviete, kam odišli?“

Záhradník pokrútil hlavou: „Ani len sused si nevšimol, že sú preč. Nechápem, ako sa niekto môže vypariť za jednu noc so všetkými vecami, naozaj nechápem.“

Anna sa nútene usmiala. Vydýchla si. Pocit stiesnenosti, ktorý ju zasiahol v prvom okamihu, vystriedala zvláštna úľava. Nemusela sa obávať, že v tomto starom dome objaví niečo príšerné, čo by ju zdesilo.

Keď kráčali k autu, Adrian objal Annu okolo pliec. Pôsobil rovnako bezradne ako ona.

„A čo teraz?“ opýtala sa Anna, keď si sadla za volant auta. „Čo bude ďalej?“

„Porozprávame sa o tom až zajtra,“ odpovedal Adrian a natiahol sa na vedľajšom sedadle. „Som unavený, a vtedy neviem rozmýšľať. Zavez ma do hotela.“

Pred hotelom ho letmo pobozkala na rozlúčku. Doma sa však necítila dobre. Vila jej pripadala cudzia, takmer nepriateľská. Obrazy a sochy, ktoré sa jej vždy páčili, na ňu nechápavo hľadeli. Len z dlhej chvíle zapálila všetky lampy, bez nálady sa hrabala v pošte, ktorá sa nazbierala za ostatné dni. Naliala si koňak, no nenapila sa. Dostala sa k bodu, z ktorého sa nevedela pohnúť, a jej posledná nádej bol Adrian.

K Adrianovi pociťovala omnoho väčšiu náklonnosť, ako by si bola ochotná priznať. Šok z Guidovej smrti bol však priveľký. Po tom, čo sa stalo, ju zaiste bude stáť veľa premáhania, kým sa oddá inému mužovi. Adrian ju chcel, cítila to a obávala sa, že by to

mohlo jedného dňa viesť k veľkej katastrofe. Dlaňami si pritlačila oči. Len na to nemysli!

V podstate bola blázon. Hnala sa za fantómom, na pokraji šialenstva - a to všetko len pre urazenú samoľúbosť, lebo ju podviedol vlastný muž. Nie po prvý raz sa spytovala, či to stojí za námahu, či sa jej život opäť dostane do normálnych koľají, keď sa dozvie meno tej nerestnice a fakty okolo Guidových záletov. Táto otázka však bola zbytočná, lebo natoľko sa zamotala do rozbehnutého pátrania, že nemala iné východisko: návrat nebol možný, musela pokračovať.

2

Anna pravdepodobne zaspala, pretože keď zazvonil telefón, vyskočila, akoby ticho prerušila paľba. Pozrela sa na hodiny. Bolo krátko po deviatej. Vykročila k telefónu, ktorý odporne drnčal, a nedôverčivo chodila okolo neho ako mačka. Kto to len môže byť v túto hodinu? Najprv ho nechala zvoniť, volajúci sa možno vzdá. Zvonenie však bolo čoraz nepríjemnejšie, a tak zdvihla.

Bol to Kleiber. „Musím sa s tebou súrne zhovárať," povedal. Jeho hlas znel rozrušene.

„Teraz nie," namietla Anna. „Som na smrť unavená, pochop!"

Kleiber sa nedal odbiť. „Prídem taxíkom. O desať minút som u teba."

„Čo to má znamenať?" rozčúlila sa Anna. „Myslela som, že v tomto smere je všetko jasné. Spamätaj sa."

Kým však Anna von Seydlitzová stihla položiť slúchadlo, na druhej strane linky zaznelo: „Hneď som tam." Potom zložil.

Anna sa rozhodla, že Adriana odbije hneď pri dverách. Chodila chodbou sem a tam a pokúšala sa nájsť vhodné slová, ktorými by sa jej podarilo poslať nočného návštevníka preč. No keď sa zjavil vo dverách, na všetko zabudla.

„Nepustíš ma ďalej?" opýtal sa Adrian a opatrne ju odtlačil. Prv ako stihla niečo povedať, znova sa spýtal: „Kde je ten kľúč, ktorý ošetrovateľ zo psychiatrie našiel pod Vossiusovým vankúšom?"

Ty asi nemáš zdravý rozum, chcela zvolať Anna, vtrhneš sem uprostred noci a pýtaš sa na kľúč spod profesorovho vankúša. Potom sa však pozrela Adrianovi do tváre, do tváre s vážnym výrazom. Mlčky teda podišla k barokovému sekretáru a podala mu kľúč.

Adrian ho položil na stôl v salóne, siahol do vrecka na bunde, vytiahol iný kľúč a položil ho vedľa prvého. Na stole ležali dva

rovnaké kľúče zo žltkastého trblietavého kovu a oba mali plastikové prívesky v tvare mušle.

Anna hľadela na kľúče, potom sa pozrela na Adriana a povedala: „Nerozumiem tomu. Odkiaľ máš ten druhý kľúč?“

Adrian sa potmehúdsky usmial. Vychutnával, že vedel viac ako Anna. Nakoniec prehovoril a znelo to takmer komicky: „To je môj kľúč od hotelovej izby.“

„Z Hiltonu?“

„Áno.“

Anna teraz pochopila celý význam Kleiberovho objavu. „Znamená to teda, ak tomu dobre rozumiem, že Vossius býval pred zatknutím...“

„... v Hoteli Hilton. No možno zanechal v hotelovej izbe alebo v hotelovom trezore dôležité veci. Inak by kľúč nestrážil ani oko v hlave.“

„Tie veci však už isto vyhodili, určite je už neskoro.“

„Práve naopak!“ namietol. „Informoval som sa v hoteli. Veci, ktoré hostia nechajú v hoteli, deponujú ešte tri mesiace, šperky a cenné predmety dokonca pol roka.“

Po tejto informácii ju spontánne zaplavil pocit vďačnosti a v záplave citu sa vrhla Adrianovi okolo krku, bozkala ho a zvolala: „To znamená, že máme novú stopu!“

„Áno, máme novú stopu,“ zopakoval. „V Paríži sú tri Hiltony, ale nájsť ten správny hotel by nemalo byť až také ťažké.“

Anna sa spokojne zasmiala: „S akými náhodami sa len človek v živote nestretne! Keby si sa bol ubytoval v inom hoteli, nikdy by sme na túto stopu nenarazili.“

„Nikdy si nevyberám zlé hotely!“

„Samozrejme, že nie,“ ospravedlnila sa Anna prefíkane, „dobre, že si sa pobral do hotela.“

„Veru hej. Bol to však tvoj nápad.“

„Možno som niečo tušila. Skutočne to funguje.“

„Viem,“ povedal Adrian. „Ale v podstate zbytočne diskutujeme o príčine, ktorá nás doviedla na túto stopu. Hlavná vec, že vôbec máme novú stopu.“

Po tom, ako oboch zdeprimovala informácia o Donatovom zmiznutí, dodal im nový objav odvahu a rozhodli sa odcestovať hneď na druhý deň do Paríža. Anne to prišlo vhod. Po krátkom pobyte vo svojom dome totiž spozorovala, že nikde sa nebojí tak ako práve tu.

Kleiber sa rozlúčil s Annou okolo polnoci. Dohodli sa, že sa stretnú až predvečer, pretože chcela skontrolovať, ako beží jej obchod. Keď neskôr ležala v posteli, ešte dlho sa nevedela upokojiť. Počúvala bezvýznamné zvuky, dážď, ktorý sa práve spustil, a striekanie vody spod kolies áut prechádzajúcich okolo.

Jej myšlienky sa krútili okolo Vossiusa. Jeho rozprávanie, ako aj náhla smrť ju veľmi rozrušili. Keby žil čo len o deň dlhšie, možno by už mala všetky časti záhadnej skladačky pohromade. A znova by sa do jej duše navrátil pokoj, ktorý z nej vyhnali udalosti predchádzajúcich týždňov.

3

Pomaly, myslela si Anna, by mala byť opäť normálna, schopná normálne myslieť, normálne cítiť, normálne reagovať. Znepokojovala ju necitlivosť a chlad, aký z nej vychádzal. Bála sa, a by sa z nej nestal iný človek, a možno ním už aj je. Človek bez srdca, bez jasných myšlienok, ktorý pozná len jediný pocit - strach.

Mala šťastie, že stretla Adriana Kleibera, jediného človeka, ktorému sa zdôverila, a nemusela sa pritom obávať, že ju bude považovať za psychopatku. Sám sa už natoľko zamotal do prípadu, že nebol schopný odísť alebo povedať, že sa ho to netýka a nech ho viac neotravuje svojimi pochabosťami.

Ticho! Anna sa strhla. Zdalo sa jej, že počuje slabé vrzgnutie kľučky dverí do knižnice. Sedela vzpriamene na posteli, naťahovala uši a cítila, ako jej krv stúpa do hlavy. Opatrne dýchala ústami. Takto meravo čakala asi dve nekonečné minúty, potom sa spustila na vankúš. Plakala. Nervy. Musela si priznať, že bola s nervami na konci. Nie prvý raz ju vytrhli zo spánku nezvyčajné zvuky, ktorým potom načúvala, no isto sa aj tentoraz mýlila.

Vzlykala a prv než stihla domyslieť túto myšlienku do konca, začula, ako sa na prízemí rozbil pohár.

Koňak, ktorý si večer naliala! Siahla pod vankúš a vytiahla kuchynský nôž s dlhou čepeľou, ktorý najnovšie mávala v posteli. Držala ho pred sebou ako meč, vstala a po prstoch vycupkala zo spálne.

Opatrne ako v tranze kráčala tmavou chodbou k schodisku. Nepotrebovala svetlo, na rozdiel od votrelca poznala dom ako vlastnú dlaň. Tma jej slúžila ako najsilnejšia zbraň. Urobila prvý krok na najvyšší schod, načúvala a líca jej blčali ako vatra.

Nič.

V tomto okamihu si želala, aby dolu stál zlodej, želala si to len preto, lebo tak by sa presvedčila, že jej ešte načisto nepreskočilo.

Ak sa jej to znova všetko len zazdalo, radšej si zabodne nôž do vlastnej hrude a urobí všetkému rázny koniec, radšej skôr, kým sa celkom nezblázni.

Cítila, ako sa jej trasie ruka s nožom. Nevedela, či nazbiera silu a bodne chladnú čepeľ votrelcovi do tela. Potom si však opakovala: urobíš to, zabiješ ho, zvládneš to!

Keď stála na najnižšom schode, obrátila sa doľava. Mramorová podlaha bola ľadová, po dvoch krokoch však stúpila na perzský koberec. Prešla okolo príborníka s vázou a vedela, že do knižnice je to ešte päť, šesť krokov.

Dvere boli len privreté a cez úzku škáru prenikal slabý lúč svetla, ktoré do miestnosti vrhalo pouličné osvetlenie. Anna zastala. Načúvala. Uprene hľadela cez škáru. V skutočnosti očakávala, že uvidí rýchle záblesky baterky alebo začuje, ako niekto otvára zásuvky a skrine. Nič podobné sa však nedialo, vôbec nič.

Ó nie, nemýlila si sa, povedala si Anna v duchu, na vlastné uši si predsa počula rinčanie črepín, a keďže poháre neskáču na dlážku z vlastnej vôle, niekto v tej prekliatej miestnosti musí byť. A ty ho zabiješ týmto nožom!

Potom však dej nabral rýchly spád: pravou rukou, v ktorej držala nôž, odstrčila dvere, ľavou tresla na vypínač, stropné lampy sa rozžiarili, ako keď jasný blesk pretne tmu. Anna zmeravela.

Pohľad, ktorý sa jej naskytol, ju premenil na skalu. Pokúšala sa utiecť, no zistila, že jej údy odmietli poslušnosť. Pravá ruka s nožom sa hompáľala ako strašiakovi na poli. Hlavou robila trhavé pohyby, akoby sa chcela vymaniť spod akejsi magnetickej sily - márne.

V kresle pred ňou sedel Guido. Mal oblečený tmavý oblek a nekonečne pomaly zdvihol ruku, ani čo by chcel zakývať.

Anna zarevala z plného hrdla. Výkrik ju vyslobodil a znova sa mohla hýbať. Pustila nôž z ruky, zvrtla sa, bežala k šatníku,

prehodila si kabát, skočila do hocijakých topánok, vytiahla kľúče zo zámky a hnala sa k autu. Pred očami nemala konkrétny cieľ, inštinktívne však smerovala k hotelu, v ktorom býval Adrian.

Tvár jej zmáčali potoky sĺz. Svetlá na mokrých uliciach sa rozmazali do neforemných farebných čmuhov. Nebola schopná jasne myslieť. Pred zrakom sa jej stále vynáral Guido, meravo sediaci v kresle. Rukávom si utrela oči, akoby chcela zotrieť vidiny. Zbytočne. Hlasno nariekala, dala voľný priebeh svojmu zúfalstvu, dúfala, že sa takto zbaví preludu. No ten hrozný obraz sa jej nezmazateľne zaryl do zmyslov.

Pre hotelom vyskočila z auta, ani ho nezamkla. Neskôr sa nevedela rozpamätať, či vôbec vypla motor. Rozospatému vrátnikovi povedala svoje meno a požiadala ho, aby zobudil pána Kleibera. Ten dlho nezdvíhal, Anna teda vybehla po schodoch k izbe číslo 247, päsťou začala búchať na dvere a tichým, naliehavým hlasom volala: „Adrian, to som ja, otvor!“

Keď Kleiber otvoril dvere, vrhla sa mu okolo krku, horúčkovito ho bozkávala a prstami sa mu zabárala do ramien. Netušil, čo sa robí, cítil však Annin zmätok, a to ho znepokojovalo. Radšej sa nič nepýtal, len ju nežne hladkal po vlasoch.

Neuveriteľne po ňom zatúžila a zabudla na všetko okolo seba. Mala pocit, že z diaľky pozoruje samu seba, ako si strháva kabát a ťahá Adriana na mäkký koberec, obopína ho nahými stehnami. Ešte stále vzlykajúc hrýzla ho ako pavúk svoju korisť a v bezradnosti ho vášnivo bozkávala. S vášnivosťou, ktorú umocnilo dlhé odriekanie, sa vrhala na Adriana, kým konečne pochopil, že sa s ním chce milovať.

Adrian túžil po Anninej náklonnosti, no toto nezvyčajné správanie ho natoľko šokovalo, že nebol schopný opätovať jej vášnivosť a len vykonal, čo sa od neho očakávalo.

Obaja zostali vyčerpaní ležať na koberci. Anna civela do prázdna, Adrian na ňu hľadel zboku. Ani neotrhla pohľad od stropu, len celkom monotónne vyriekla: „Doma v knižnici sedí Guido.“

Adrian mlčal. Až keď si takmer pritisla tvár k jeho, pozrel sa jej do očí.

„Počul si, čo som ti povedala? Doma v knižnici sedí Guido.“

„Áno,“ odvetil, no výraz jeho tváre prezrádzal, že jej slová nebral vážne.

„Panebože!“ zvolala, „viem, že to znie šialene, som si však istá, že mi nepreskočilo.“ Potom mu porozprávala o svojom nočnom zážitku. Hoci sa z celej sily usilovala zachovať pokoj, jej slová boli čoraz roztržitejšie, bezradne začala koktať, až sa nakoniec rozplakala ako nepochopené a bezmocné dieťa. „Vidím to na tebe, že mi neveríš,“ vzlykala.

Kleiber považoval za vhodnejšie mlčať. Natiahol sa za jej rukou, Anna sa však vzpriečila. Zdvihol teda jej kabát: „Obleč sa, celá sa trasieš,“ povedal a Anna ho poslúchla.

Niekoľko minút sedeli bez slova vedľa seba na kraji postele. Obaja cítili teplo toho druhého a hoci si boli veľmi blízki, každý si myslel niečo iné. Adrian sa pokúšal nájsť vysvetlenie pre Annin náhly výbuch vášní. Bol, prirodzene, stopercentne presvedčený, že Anna uverila vidine, či dokonca vysnenej predstave, ako keď sa vysmädnutému v púšti objaví na horizonte fatamorgána oázy. Že by sa však od toho odvíjalo náhle sexuálne vzplanutie, to si nijako nevedel vysvetliť. Anna sa po tejto udalosti cítila, naopak, oveľa lepšie. Vôbec sa nezaoberala svojím vášnivým konaním, predošlý zážitok v knižnici prevýšil všetko ostatné. Ako by presvedčila Adriana, že je normálna?

„Myslíš si, že som sa zbláznila, však?“

„Ale nie,“ namietol, „no teraz to nie je dôležité. Verím ti, že si videla Guida, to však nesúvisí s realitou, rozumieš? Si v koncoch s

nervami, to ti nikto nemôže zazlievať. A vôbec to nesúvisí s paranojou. Tvoj rozum si z teba jednoducho vystrelil. Oveľa väčšmi ma trápi otázka, ako by som ti pomohol dostať sa z tejto krízy.“

Annu jeho slová hnevali. Prebodla ho zúrivým pohľadom. Zrevala: „Obleč sa, prosím ťa, obleč sa a poď so mnou!“

Adrian sa jej neodvážil odporovať. Práve naopak, nazdával sa, že keď sa spolu vrátia do jej domu, aspoň sa na vlastné oči presvedčí, že naletela preludu. Obliekol sa teda a odišiel s Annou do vily.

4

Dážď vystriedal ľadový jesenný vietor. Na ceste do Anninho domu nepadlo ani slovo, Adrian si všimol ako každým kilometrom narastá jej nepokoj. Keď zišla z okruhu na bočnú cestu, z ktorej sa prvý raz naskytal pohľad na dom, rozrušene povedala: „Tam!“ a ukázala na rozsvietené okno.

„Prisahám, keď som odchádzala, v celom dome bola tma ani v rohu.“

Adrian prikývol.

Anna zastala autom na druhej strane ulice, čelom sa oprela o volant a zavrela oči, akoby sa snažila všetko navôkol zrušiť. Ťažko dýchala.

„Nie,“ povedala konečne, „viac ma do toho domu nedostaneš. Bojím sa, rozumieš? Ak je Guido skutočne dnu, mám Pred ním strach. Ak tam však nie je, bojím sa samej seba.“

Adrian sa jej pokúsil zdvihnúť hlavu, ale ona ju kŕčovito pritáčala k volantu. Oslovil ju: „Anna, musíš sa vzchopiť. Nemá zmysel schovávať sa pred skutočnosťou. Musíš sa pozrieť pravde do očí, inak sa zblázniš. Poď!“

„Nezvládnem to s nervami.“

„Musíš to zvládnuť, tak poď!“

Keď si uvedomil, že jeho slová nezaberajú, vystúpil z auta, prešiel na stranu vodiča, otvoril dvere a vytiahol ju von. Dovolila mu to. Nebránila sa, pretože mu v podstate dala za pravdu: Ak nechce celý život so sebou vláčiť túto traumu, musí vojsť do domu.

„Pevne ma drž,“ požiadala ho bojazlivo. Ulica bola ľudoprázdna, vietor im šľahal do tváre, takže boli radi, keď stáli pred vchodom do domu. Z diaľky sa ozývali údery kostolných hodín. Bolo asi päť alebo šesť hodín, na tom však nezáležalo, no určite začínalo svitať.

Anna podala Kleiberovi kľúč. Nepamätala sa, či na úteku vôbec pribuchla dvere. Nech odomkne Adrian, ona toho nebola schopná.

Adrian Kleiber rozhodne nebol bojko. Hoci teraz, keď odomykal dvere a opatrne ich otvoril, cítil pulz až na sluchách. Už si vôbec nebol taký istý, či si Annine nervy z nej skutočne len vystrelili. Za ostatné dni predsa zažili toľko nezvyčajného. Nestretli sa s bláznom - po jeho čine sa nedal inak označiť - ktorý, ako sa ukázalo, bol celkom normálny? Aj on, Adrian, predsa spočiatku spochybňoval Annine výpovede. Guido von Seydlitz možno skutočne nebol mŕtvy. Čo ak všetky tieto záhadné udalosti zinscenoval práve on?

Obaja zadržali dych a načúvali. Ulicou prešiel mladík na bicykli, ktorý roznášal noviny. „Poď!“ povedal Kleiber a chytil Annu za ruku.

Anna sa cítila vo vlastnom dome ako votrelec. Zdalo sa jej, že skúma život cudzej ženy.

V polovici chodby zostal stáť, spýtavo sa pozrel na ňu a ona mu hlavou naznačila na posledné dvere pravo. Boli otvorené asi na šírku dlane a cez škáru prenikal lúč svetla.

Adrian mal pocit, že drží kus ľadu, a nie Anninu ruku. Keď stáli pred dverami knižnice, vystrel ruku a rázne potlačil dvere. Roztrasená Anna stískala Adrianovi ruku.

Keď sa otvoril pohľad do knižnice, Anna vykríkla. Kreslo bolo prázdne.

„Viem, čo si teraz myslíš,“ povedala, keď dlhšiu chvíľu stáli mlčky vedľa seba.

„Nezmysel,“ namietol.

Anna sa nedala: „Myslíš, že som na tom s nervami tak zle, že vidím mátohy.“

Adrian zopakoval: „Nezmysel,“ a pokúsil sa ju objať. Zostalo však len pri pokuse. Anna sa totiž vytrhla a začala lietať z jednej

miestnosti do druhej. Nakoniec sa rozbehla hore schodmi a Kleiber, ktorý zostal na prízemí, počul hlasné trieskanie dverí. Keď opäť zišla dolu, bola viditeľne pokojnejšia.

„Nič," povedala, „nič."

Adrian zamyslene stál v knižnici a hľadel na rozbitý koňakový pohár.

„Ja som ho nerozbila," ubezpečovala ho Anna a on ju zatiaľ pozoroval. „Zobudila som sa na rinčanie skla, inak by som vôbec nezišla dolu."

Adrian prikývol, no nepozrel sa na ňu. „To by znamenalo..." zamyslel sa a urobil dlhú prestávku.

„Povedz už konečne, čo máš na mysli!"

„... že pohár niekto hodil na dlážku náročky, aby vyprovokoval tvoju pozornosť."

„Niekto ho však mohol zhodiť, lebo bola tma."

„To je možné," súhlasil, „no v takom prípade by sa ten človek dal na útek. Nezostal by sedieť v kresle."

„Ten človek bol Guido!" zvolala rozčúlená.

„Veď dobre!" bránil sa Adrian.

„Bol to Guido! Bola som za toho muža sedemnásť rokov vydatá. Bol to Guido!"

„Prosím ťa, upokoj sa!" Adrian ju schytil za ruky a rázne sa jej pozrel do očí. „Vlastne na tom nezáleží, či to bol Guido, alebo niekto iný. Som si istý, že ten človek ti chcel nahnať strach, prípadne ťa odradiť od ďalšieho pátrania. Ak ten človek v kresle bol skutočne Guido, znamená to, že je nažive a že s tebou hrá odpornú hru, nech už má na to hocijaké dôvody. Ak to bol niekto len v Guidovom prestrojení, motív zostáva ten istý: chcú ťa zničiť."

„Ale to bol naozaj Guido," plačlivo zopakovala Anna.

„Dobre. Bol to Guido. Čo mal oblečené?"

Anna rozmýšľala. „Bola som veľmi rozrušená, nestačila som si všimnúť oblečenie. Mal však tmavý oblek, tmavosivý alebo hnedý. Áno, bol to jeden z Guidových oblekov.“

„Z jeho skrine?“

„Zdá sa mi, že myslíme na to isté,“ povedala Anna.

Guidova skriňa na prvom poschodí zaberala celú dĺžku steny. Obleky, saká a nohavice viseli tesne vedľa seba. Medzi nimi dva prázdne vešiaky.

„Chýba niečo?“ vyzvedal sa Adrian.

Anna sa dotkla každého obleku. „Nie som si istá,“ povedala, „no vidí sa mi, že chýbajú dva obleky. Ten, ktorý mal Guido počas autonehody, a druhý tmavosivý. Áno, presne ten!“

„To by znamenalo, že Guido, alebo muž, ktorý sa zaňho vydával, navštívil tvoj dom už predtým a čakal len na vhodnú príležitosť, aby ťa mohol na smrť vystrašiť.“

„Asi je to tak,“ súhlasila, „inak si to neviem vysvetliť.“

V tejto chvíli si Anna už nebola taká istá, či v kresle naozaj sedel Guido, alebo len niekto v jeho prestrojení. Adrian mal však pravdu: v konečnom dôsledku nebolo dôležité, kto sa za tým skrýval, pretože obaja boli rovnako podlí.

Anna bočila od kresla, radšej si sadla na čiernu vyrezávanú drevenú stoličku, ktorá pochádzala zo starého kláštora. Hlavu si podoprela rukami a opakovane sa pokúšala usporiadať. si myšlienky. Nešlo jej jednoducho do hlavy, prečo sa ju neznámy protivník usiluje dohnať k šialenstvu a nesiahne jej rovno na život. Robil tak iba zo sadizmu, alebo si od toho niečo sľuboval? Odpoveď nepoznala.

„Dostala si vôbec Guidov úmrtný list?“ doľahla jej z diaľky do uší Adrianova otázka.

„Úmrtný list? - Áno, prirodzene.“ Otvorila sekretár.

Prehrabovala sa v hŕbe papierov a Adrian jej položil ďalšiu otázku: „Videla si Guida po tom, ako skonal?“

Anna odpovedala záporne, odmietla sa pozrieť na Guidovu mŕtvolu. Mal hrozné poranenia. Čím dlhšie hľadala, tým viac sa jej zrýchľovali pohyby. „Úmrtný list ležal na tejto kope!“ presviedčala ho. „Prisahám. Vlastne nie, úmrtný list dostala pohrebná služba.“

Adrian nepripisoval jej slovám veľkú dôležitosť a spýtal sa: „Vieš si predstaviť, že by Guido mohol byť ešte nažive? Myslím tým, po tom všetkom, čo sa stalo?“

Anna si znova podoprela hlavu rukami a bezradne hľadela pred seba. Pred niekoľkými hodinami, bezprostredne po otrasnom zážitku, by túto otázku rozhorčene zamietla. Samozrejme, že spoznala Guida, muža, s ktorým prežila sedemnásť rokov v spoločnom manželstve. Teraz si však musela priznať, že vzhľad tohto muža sa jej nezachoval v pamäti natoľko, že by ho dokázala rozlíšiť od dvojníka. Pokrútila hlavou a pomyslela si, žiješ toľké roky s jedným človekom, nazdávaš sa, že ho dokonale poznáš, potom sa dozvieš, že viedol dvojaký život, a nie si schopná ho ani presne opísať.

Anna nenachádzala odpoveď. Adrian preto položil otázku inak: „Mám na mysli, čakala by si od Guida, že by vedel zinscenovať takú presvedčivú schovávačku?“

„Ešte pred niekoľkými dňami nie,“ odvetila Anna, „nemysliteľné, nie. No po tom všetkom, čo sa medzičasom prihodilo... Vieš, nemali sme zlé manželstvo, prirodzene, ani ukážkové. Ale v porovnaní s väčšinou manželstiev som to naše hodnotila skôr ako lepšie. Veď hej, Guido bol často na cestách, ja som mu však dôverovala, rozhodne som sa nemohla sťažovať. Pamätám sa na jeden vážny rozhovor. Krútil sa okolo témy, že sme obaja išli vlastnou cestou. Guido to komentoval slovami, vraj v moderných manželstvách to tak chodí. Odvetila som mu, že ak cíti potrebu podviesť ma, nech tak urobí tajne, aby som si nič

nevšimla. Guido to zjavne pochopil ako výzvu, inak si neviem vysvetliť prítomnosť cudzej ženy v jeho aute.“

Cez okno sa vkrádalo nevľúdne decembrové ráno. Anna vstala, aby uvarila v kuchyni kávu. Pritom si všimla, že pod kabátom bola ešte stále nahá, tak ako v noci vybehla z domu. Vyšla na prvé poschodie a obliekla sa.

Keď sa vrátila, povedala: „Viem si celkom dobre predstaviť, že to všetko zinscenoval Guido, vždy mal sklon k tajomnosti. A dokonca mal i motív, no aj tak by to bolo nelogické.“

„Súhlasím s tebou,“ povedal Adrian. „Ak by sa Guido zahrával s myšlienkou navždy zmiznúť, isto by našiel aj jednoduchšie riešenie. V tomto prípade sa však vynára otázka, kto je pochovaný v Guidovom hrobe? Nie, pokladám to za nemožné.“

„Keby ma chcel odstrániť, nemalo by to preňho zmysel. Jeho smrť je úradne zaznamenaná, nedostal by sa teda ani k môjmu dedičstvu.“

5

V rozhovore pri šálke kávy sa Anna s Kleiberom zhodli, že mysteriózny úkaz predošlej noci súvisel s ostatnými záhadnými udalosťami a nemal nič spoločné so vzťahom medzi ňou a Guidom. Ani jednému však nebol jasný úmysel, ktorý sa schovával za týmto pochmúrnym divadlom. Anna si pritom uvedomila, že reagovala nevhodne, presne tak, ako si to naplánoval a očakával tajomný režisér. Lepšie by bola urobila, keby sa mu vysmiala, nazvala ho úbohým komediantom a vyhodila z domu. Božemôj, pomyslela si, kto má na to nervy!

Annu napadla táto myšlienka celkom nečakane a zjavne ju bolo treba chápať v súvislosti s predchádzajúcimi udalosťami: odrazu sa jej žiadalo navštíviť Guidov hrob. Nezvyčajná chúťka, pretože od detstva nenávidela cintoríny. Ako šesťročná stála nad hrobom svojho otca, a tento zážitok sa jej vryl hlboko do pamäti. Odvtedy sa cintorínom vyhýbala. Po Guidovom pohrebe poverila všetkými prípadnými prácami a starostlivosťou o hrob istý ústav a predsavzala si, že viac na cintorín nevstúpi.

Skromný pohreb mala ešte v živej pamäti, hoci spúšťanie truhly do hrobu vnímala ako cez závoj. V podstate to ani nechcela vidieť, a tento deň sa jej celkom úspešne podarilo potlačiť - aspoň si to myslela - odrazu ju však k hrobu hnala tajomná moc, akoby sa chcela presvedčiť, či Guido skutočne leží pod hnedou, lepkavou vrstvou hliny.

Keď sa Kleiberovi zdôverila so svojím želaním, dúfajúc, že ju na cintorín odprevadí, najskôr sa zatváril neveriacky, pretože poznal jej odpor voči týmto miestam, potom si však všimol jej rozhodný pohľad a privolil. Anna mu vysvetlila, že až potom bude presvedčená o Guidovej smrti, keď uvidí neporušený hrob.

Hrob bol neporušený, to znamená prekrytý sivou mramorovou platňou a kvetmi, tak ako to objednala v pohrebnej službe. Kleiber

sa beztak spytoval, prečo sa vlastne odhodlala na túto kontrolnú návštevu. Anna však po návrate z cintorína pôsobila vyrovnane, dokonca oslobodene, hoci na situácii sa nič nezmenilo.

6

Pokiaľ išlo o ich vzťah, správala sa voči Adrianovi ako predtým - zdržanlivo. A on s tým rátal. Hoci sa spolu milovali na koberci v hotelovej izbe ako pár po dlhoročnom odlúčení, Anna zjavne potláčala tento zážitok ako nočnú moru. Adrian dokonca pochyboval, či je schopná vášne alebo či bol tento nezvyčajný akt lásky len skratom v jej duševnom živote.

Prirodzene, najjednoduchšie by bolo porozprávať sa o tom. No Adrian sa na to neodvážil, pretože poznal možnú odpoveď: nech jej dá čas, ešte je priskoro - tak mu to vysvetlila pri prvom zvítaní. Navyše by ho vôbec nezaskočilo, keby si Anna explóziu, vášne nepriznala.

Adrian neoplýval vo veciach lásky veľmi intenzívnym citovým životom, to bol i dôvod, prečo sa napriek svojmu veku ešte neoženil, a ani na to nepomyslel. Nemohol sa sťažovať na nedostatok žien, no jeho partnerstvá väčšinou netrvali dlhšie ako jeden rok. Potom každá žena pochopila, že tento muž bral vážne len *jediného* partnera - svoje povolanie.

Adrian si naplno uvedomoval túto skutočnosť a chápal, keď sa žena po istom čase vytratila z jeho života, z času načas sa opäť ukázala a zasa zmizla. Mileniek mal teda nadostač, nie však stálu partnerku, no vôbec tým netrpel.

S Annou to bolo celkom inak. Azda preto, lebo Anna od začiatku vytvorila medzi nimi bariéru. Nebol na to zvyknutý. Ženy mu všetko uľahčovali, možno až priveľmi, preto ho neuveriteľne vzrušovala veta, akú predtým od ženy nepočul: „Nedotýkaj sa ma.“ A ten sexuálny útok v rozospatom stave beztak patril k jeho najvýznamnejším erotickým zážitkom.

Jeho priateľská náklonnosť sa po onej noci v hoteli premenila na skutočnú vášeň, ktorá všetko prevýšila. Čo by nikdy nebol predpokladal: kvôli Anne sa dokonca načas vzdal svojho

povolania a „prípad“, za ktorým najprv tušil vynikajúci príbeh (v Nemocnici St. Vincent de Paul dokonca tajne odfotografoval profesora Vossiusa), teraz chápal ako osobnú záležitosť.

Preto sa ukazovali dva dôvody, pre ktoré sa Kleiber tak intenzívne zaoberal týmto prípadom. Po prvé, z osobnej zvedavosti - dobrý reportér je vždy zvedavý - a po druhé, uvedomoval si, že Annu získa len vtedy, keď jej pomôže vyslobodiť sa zo spletitosti nespočetných záhad.

Všetky jej nádeje sa sústredili na nenápadný kľúč jedného z troch hotelov Hilton v Paríži. Hotel Hilton na Letisku Orly nebol ten správny. Ani Hotel France a Choviseul na Ulici St. Honoré, kde sa na nich pozerali nanajvýš nedôverčivo, no predsa aspoň dostali informáciu, že nijaký profesor Marc Vossius v hoteli nebýval, rozhodne nie za posledné tri mesiace a nie pod týmto menom.

Zostal už len Paris Hilton na Ulici de Suffren, neďaleko Eiffelovej veže. Po predchádzajúcich skúsenostiach nepovažovali za vhodné pýtať sa naňho na recepcii, ale zašli priamo za manažérom hotela, elegantným Alsasanom, ktorý rozprával dobrou nemčinou. Povedali mu, že Vossius, Annin strýko, nečakane zomrel v Nemocnici St. Vincent de Paul a v jeho pozostalosti našli tento kľúč, pravdepodobne si v hoteli nechal batožinu.

Príbeh znel vierohodne a Wurtz, tak sa volal manažér, zmizol na okamih za nepriehľadnými sklenenými dverami, vrátil sa s kartičkou v ruke a povedal, že chýbajú už len tri dni do vypršania skladovacej lehoty. Po zaplatení účtu si môžu teda batožinu pána Vossiusa odniesť, madam nech to láskavo podpíše.

Kleiber vystavil šek a vrátnik im vydal kufor s taškou. S novou nádejou sa viezli Adrianovým mercedesom do jeho bytu na Ulici de Verdun.

Sami v tom okamihu nevedeli, prečo sa nazdávali, že obsah profesorovej batožiny by ich mohol doviesť na novú rozhodujúcu stopu. Adrian však konal podľa starého novinárskeho pravidla: zozbierať všetky možné informácie, aj tie, ktoré sa spočiatku javia ako bezvýznamné - neskôr by mohli mať rozhodujúcu úlohu.

V tomto prípade vôbec nemuseli čakať na „neskôr“. V kufri bola síce len bielizeň a iné oblečenie, no v taške sa okrem niekoľkých kníh a máp (zaujala ich veľmi podrobná mapa severného Grécka a o nič menej precízna mapa stredného Grécka) nachádzal obal s kópiami starých listín, podobných tej, ktorej kópiu vlastnila Anna.

Najvzrušujúcejším objavom z tohto obalu však bola letmo zapečatená veľká obálka. Anna ju podala Kleiberovi na posúdenie. Pozrel sa na Annu a pokrčil plecia.

„Otvor ju!“ povedala nervózne.

Adrian roztrhol obálku a vytiahol čosi hnedé, krehké, zabalené v dvoch priehľadných fóliách. Anna to okamžite spoznala. „To je on!“ zvolala celkom rozrušená.

„Čo?“ spýtal sa podráždene. „Čo je to?“

„Originál! To je ten pergamen, za ktorý mi Tales ponúkal v Berlíne trištvrte milióna!“

„Za tento starý kus papiera?“

„Za tento - ako si sa vyjadril - starý kus papiera. Som si stopercentne istá.“

Anna s Adrianom sa pozreli na seba a obaja mysleli zjavne na to isté. Ak skutočne išlo o ten vzácny a žiadaný dokument, potom sa musel Guido pred smrťou skontaktovať s Vossiusom alebo sa Vossiusovi podarilo zmocniť pergamenu po osudnej autonehode. A pritom sa vynárala otázka: Hral Vossius s čistými kartami?

Porovnanie kópií dokázalo, že Anna mala pravdu. Išlo skutočne o ten pergamen, ktorý bol jednému hoden celého majetku, druhému dokonca vraždy. Táto myšlienka ich znepokojovala. Pretože objav bol rovnako významný ako nebezpečný.

„Pravdepodobne ma doteraz uchránili od smrti len preto, že som vlastnila iba kópie," uvažovala nahlas. „Ak sa roznesie, že máme aj originál, ochraňuj nás pánboh."

„My však vôbec netušíme, čo si s ním počať," namietol Adrian. „Aby sme sa oboznámili s významom pergamenu, musíme požiadať o radu odborníka. Navyše je táto listina hodná celého majetku."

„Presne s tým kalkulujú akísi záhadní ľudia v pozadí. Nazdávajú sa, že zmäknem, keď mi ponúknu vysokú sumu. Myslím si, že potom by boli moje dni zrátané. Nie, tento pergamen mi slúži ako životná poistka."

Pre rozrušenie nad cenným pergamenom takmer prehliadli ďalšie dva objavy: letenku spoločnosti Olympic Airways linky Solún - Atény - Paríž, ktorej sprvu nepripisovali veľkú dôležitosť, a list bez dátumu a obálky, napísaný jemnou ženskou rukou a po anglicky. Na hlavičke bol odosielateľ: Aurelia Vossiusová, 4083 Bonita View Drive, San Diego, Kalifornia 91 902.

„Vossius bol ženatý," poznamenal Adrian.

„Skutočne," súhlasila Anna a začala list čítať. Nebol dlhý, len dvadsať nežne napísaných riadkov - list na rozlúčku, vraj roky s ním, Vossiusom, patrili medzi najkrajšie v jej živote, a ani teraz, po rozvode, nič neľutuje. Hoci nemá pochopenie pre jeho plány, želá mu veľa úspechov a možno sa ich cesty ešte niekedy skrížia. *Love - Aurelia.*

„Myslíš, že vie o jeho skone?" spýtala sa Anna, no nečakala odpoveď. „Dojímavý list."

„Zaiste ani profesora nenechal ľahostajným," povedal Kleiber, „inak by ho neuchovával."

Anna súhlasne prikývla: „Okrem faktu, že Vossius bol ženatý, najviac ma zaujala poznámka, že nemá pochopenie pre jeho plány. Otázne je, či tieto plány súviseli so záhadným pergamenom."

„Kto to môže vedieť!" zareagoval Adrian. „Je tu len jedna možnosť: musíš sa jej opýtať."

„V Kalifornii?"

„Prečo nie. Tá žena je pravdepodobne jedinou osobou, ktorá nám môže pomôcť. Rozhodne vie viac o pozadí jeho práce."

Annine pochybnosti, že Aurelia Vossiusová nemala najmenší dôvod informovať cudzích ľudí z Európy o svojom bývalom manželovi, sa nedali vyvrátiť. Musela si preto vymyslieť príbeh, ktorý by bývalej Vossiusovej manželke rozviazal jazyk alebo - to bol Kleiberov nápad - jej porozprávajú celú pravdu. Rozhodli sa ukázať pani Vossiusovej rozlúčkový list, ktorý pre ňu zaiste nebol bezvýznamný, zatiaľ čo pre nich bol zbytočný. Takýmto spôsobom by sa im malo podariť vzbudiť jej dôveru.

Zaumienili si teda z hodiny na hodinu, že poletia do San Diega. Svojím plánom náhle odísť z Paríža dokonca urobili niečo pre vlastnú bezpečnosť. Čo ak ich už dlhší čas niekto sledoval, pozoroval každý ich krok a registroval každý cieľ? Po tom, čo sa stalo, to rozhodne nemohli vylúčiť.

Adrian Kleiber preto vypracoval rafinovaný plán, ako by mohol dostať dokumenty z Vossiusovej batožiny do bezpečia. Anna odišla z jeho domu sama a odviezla sa taxíkom k Louvru, zatiaľ čo Kleiber sa aj s dokumentmi vytratil z domu na Ulici de Verdun cez vchod do dvora, preplazil sa šopou s bicyklami a vyšiel na Nábrežie de Valmy a cez Kanál Saint-Martin sa dostal k svojej banke na Námestí du Colonel Fabien.

Kleiber mal v banke bezpečnostnú schránku, nie na uschovávanie drahocenností, ale dôležitých dokumentov, ku

ktorým sa dostal pri vykonávaní svojho povolania. V tejto schránke uložil pergamen a ostatné Vossiusove papiere.

Adrian sa stretol s Annou v reštaurácii na Bourse du Commerce a tešili sa vydarenému manévru. V redakcii oznámil, že istý čas sa neukáže, čo nebolo nijakou zvláštnosťou, pretože prv ako odovzdal hotový príbeh, nezriedka rešeršoval nejakú tému aj niekoľko týždňov. Odlet do Kalifornie bol naplánovaný na druhý deň, vo štvrtok, o 9.30 z letiska Le Bourget.

8

Kalifornia ich privítala inak, ako si predstavovali. S búrkou a s dažďom ako pred potopou sveta. Prší tu len zriedka, no o to výdatnejšie. Najmä let s Los Angeles do San Diega smerom na juh pozdĺž pobrežia sa premenil na boj pilota so živlami. Anne neuveriteľne odľahlo, keď malé lietadlo len tesne preletelo z východnej strany ponad zástavbu domov a pristálo na letisku Lindbergh Field.

Kleiber poznal mesto z predošlých ciest a rezervoval hotel na North Harbor Drive s výhľadom ponad záliv pri San Diego na ostrov Coronado. V prístave kotvila Star of India, viac ráz prestavaná plachetnica z minulého storočia, ktorá teraz slúžila ako múzeum. Na šieste poschodie - kde Adrian zámerne rezervoval dve jednoposteľové izby vedľa seba - sa vyviezli výťahom, ktorý sa vznášal na vonkajšej fasáde hotela.

Prvý deň strávili každý vo svojej posteli, iba čo si vyšli na večeru a na krátku prechádzku na konečnú stanicu železnice v Santa Fe. V nasledujúce ráno žiarila pláž v slnečnom svite tyrkysovomodrými farbami, akoby tu nikdy iné počasie ani nebývalo.

Okolo obeda si prenajali auto, aby sa dostali do Bonity na juhu mesta, kde nájdu hľadaný dom, ako im povedal priateľský vrátnik, inak mladý Mexičan. Išli teda po ceste číslo 5 smerom na Tijuana, po desiatich minútach zišli z diaľnice výjazdom East Street, prešli asi kilometrovým predmestským sídliskom so samoobslužnými reštauráciami, čerpacími stanicami a supermarketmi a dostali sa priamo na Bonita Road. Po dvoch kilometroch, rovnakej dĺžky bolo aj udržiavané golfové ihrisko, tiahnuce sa popri ceste, ktorá sa na svetelnej križovatke rozdvojila, sa jednou odbočkou dostali k hľadanej adrese.

Nízky dom, ako väčšina na okolí s drevenou krytinou, ležal pri pohľade z ulice o čosi nižšie, čím sa naskytol úžasný pohľad na údolie. Pomarančovníky prezrádzali, že obyvatelia majú radi zeleň. Najmä strelície a agávy dodávali inak jednoducho pôsobiacemu domu exotický nádych.

Aurelia Vossiusová nebola doma, ale suseda, čiernovlasá Ázijčanka, ktorá tu so svojím mužom našla počas kórejskej vojny nový domov - tak sa prostosrdečne vyjadrila -, im povedala, že pani Vossiusová pracuje na mestskom úrade v San Diegu, vracia sa väčšinou okolo 17. hodiny a či jej môže niečo odkázať.

Adrian a Anna odpovedali záporne a oznámili, že o tri hodiny sa vrátia. Zatiaľ sa vyberú na Coronado, ktoré spája s pevninou vysoký most, pretínajúci pláž ako oblúk lutny.

Keď sa vrátili na Bonita View Drive, pani Vossiusová už o návšteve vedela, suseda jej oznámila, že to boli pravdepodobne Nemci.

Aurelia Vossiusová, drobná Američanka z Nebrasky, ktorá po službe v námornej flotile zostala v San Diegu, ich privítala s americkou zdvorilosťou, s istou dávkou nedôvery. Až keď Anna vytiahla Aureliin list Marcovi Vossiusovi - spoznala ho na prvý pohľad - vytratila sa jej z pohľadu neistota a pozvala ich dnu.

Vopred sa dohodli, že v súvislosti s Vossiusovým úmrtím nespomenú podozrenie na vraždu, pretože im chýbali potrebné dôkazy a mohli sa odvolať len na výpoveď čudného ošetrovateľa. No nazdávali sa, že pred profesorovou bývalou ženou nemôžu zatajiť jeho smrť. Koniec koncov len vďaka nej sa dostali k Vossiusovej pozostalosti a odtiaľ majú aj tento list.

Pani Vossiusová, v ktorej sa snúbila húževnatosť s ovládaním, vlastnosti typické pre malých ľudí, prijala správu o profesorovej smrti s nečakanou ľahostajnosťou, hoci - dalo sa to vytušiť z reakcie na starý list - s Vossiusom ju ešte spájalo silné puto. Nevedela ani o incidente s kyselinou, no ani ju to veľmi

neprekvapilo. Zdalo sa im, že v minulosti bola zvyknutá na trápenie v súvislosti s profesorovým svojvoľným správaním.

Aby si Anna získala Aureliinu dôveru a aby pochopila, že Annin osud bol záhadne prepojený s profesorovým osudom, pustila sa do obšírneho a pravdivého vykreslenia manželovej nehody a udalostí, ktoré s tým súviseli a ktoré ich vlastne doviedli za ňou.

Spoločný osud zbližuje a pani Vossiusová začala neznámym pomaly dôverovať, odložila počiatočnú zdržanlivosť a po vypočutí Anninho príbehu povedala: „Dúfam, že vás nebude šokovať, keď vám poviem, že ma to všetko vôbec neprekvapuje.“

Anna a Adrian sa na seba pozreli. Takúto odpoveď nečakali.

„Nie,“ pokračovala Aurelia Vossiusová, „neprekvapila ma ani Marcova smrť. Dala sa očakávať. Nazdávam sa dokonca, že ho dohnali k smrti.“

„Tí?“

„Tí! Orfici, jezuiti, výskumnícka mafia, čo ja viem, kto všetko ho naháňal.“

Anna a Adrian pozorne počúvali: „Orfici, jezuiti, výskumnícka mafia? Čo tým myslíte?“

Drobná žena sa natiahla za škatuľkou mentolových cigariet. Jej prsty teraz prezrádzali nervozitu. „Vy ste pravdepodobne jediní ľudia, s ktorými o tom môžem otvorene hovoriť,“ povedala a zapálila si cigaretu, „všetci ostatní by ma považovali za blázna.“

„Keď nad tým uvažujem,“ začala Aurelia a zatiaľ v pravidelných intervaloch vyfukovala oblaky dymu, „celá dilema sa začala už pred desiatimi rokmi, po Marcovom príchode do Kalifornie. Od Univerzity San Diego dostal výskumný a učiteľský úväzok v odbore komparatistiky. Patril k najlepším odborníkom v tejto oblasti. No hneď na začiatku svojej práce sa dopustil rozhodujúcej chyby. Dostal sa do rozporu s historikmi umenia, presnejšie, povedal im, tým expertom, čo ešte nevedeli a vlastne vedieť nemohli, a to spôsobilo, že Marc mal od začiatku nepriateľov.“

„A o čo išlo?“

„Jednoducho povedané: Marc predložil kunsthistorikom teóriu, podľa ktorej bol Leonardo da Vinei nielen geniálnym umelcom, ale rovnako vynikajúcim filozofom a oplýval tajomnými vedomosťami, ktoré by mohli zmeniť svet. Pánom z galérií sa, prirodzene, nepáčilo, že práve literárny vedec spochybnil jedného z ich najväčších velikánov, a vyjadrili sa, vraj nech sa len Vossius drží Shakespeara a Danteho.“

„Asi takto nám to profesor povedal v Paríži,“ poznamenala Anna. „Útok kyselinou na Leonardov obraz teda v nijakom prípade nebol namierený proti obrazu alebo zobrazenému motívu, a už vôbec nie proti Leonardovi, ale proti kunsthistorikom a ich tvrdohlavému postoju. To nám vysvetlil Vossius. Vy ste však spomínali *orfikov* a jezuitov.“

Pani Vossiusová kývnutím ruky naznačila nevôľu. Potom zahasila cigaretu v popolníku a zamrmlala čosi ako: „Sú to gangstri, samí gangstri.“

Anna a Adrian si dali znamenie očami. Nepovažovali za vhodné klásť ďalšie otázky. Ak by chcela Aurelia Vossiusová pokračovať, urobila by to z vlastnej vôle. „Profesor,“ povedala

Anna akoby mimochodom, „bol veľmi hrdý, že na obraze objavil odkaz na Barabáša.“

Pani Vossiusová zdvihla zrak: „Skutočne?“ Jej hlas znel zatrpknuto.

„Áno, na obraze sa zjavil náhrdelník z drahokamov, z ktorých sa dá vyčítať meno *Barabáš*.“

„Aha.“ Aurelia sa zatvárila ohrozene. „Potom beztak už všetko viete...“

„Ó nie, práve naopak,“ ponáhľala sa Anna s odpoveďou, „po tom, čo nám profesor umožnil nahliadnuť do svojich výskumov a my sme ho na druhý deň prišli opäť navštíviť na kliniku, bol mŕtvy.“

„Pokladáte to za náhodu?“ spýtala sa Aurelia Vossiusová chladno.

Anna sa preľakla. „Ako to myslíte, pani Vossiusová?“

„No, navzdávam sa, že Marc nezomrel prirodzenou smrťou.“

„Prečo, pani Vossiusová?“

Aurelia Vossiusová sklopila zrak a povedal s istou rozpačitosťou: „Predpokladám, že ste čítali môj list Marcovi. Preto si viete domyslieť, že sme sa nerozišli v zlom. Áno, roky s Marcom boli tými najkrajšími v mojom živote.“ Pri týchto slovách pokrčila list v dlani a pokračovala ďalej: „Potom však jeho bádateľský zápal vytlačil našu lásku. Niektorí muži sú zosobášení so svojou prácou a ženy to len veľmi ťažko nesú. Ani Marc nebol inakší, preňho bola práca milenkou, a to nevyhnutne viedlo ku katastrofe. V hlave mal jednu jedinú myšlienku, svoju milenku. A keď sa niekto pokúsil spochybniť mu jeho milenku, vtedy vybuchol.“

Anna a Adrian len s ťažkosťami stačili vnímať Aureliine narážky. Táto žena bezpochyby vedela viac, ako sa odvážili dúfať. Čoraz zreteľnejšie si však uvedomovali, že nebude také jednoduché vytiahnuť z nej celé tajomstvo.

„Čo ste tým chceli naznačiť: vybuchol?“ spýtala sa Anna.

„Marc precestoval polovicu zemegule, aby našiel dôkaz svojej hypotézy, skupoval kadejaké papyrusy a pergameny, ktoré nikomu neukázal. Niekoľkonásobne prešvihol finančné prostriedky určené inštitútom na výskum, Univerzita v San Diegu mu teda dala pokarhanie s vyhrážkou, že ho vyhodia. Marc sa vytrvalo bránil a nikomu nedovolil nahliadnuť do svojich najnovších výskumných poznatkov. Mlčal. Aj ja som sa len okrajovo dozvedela, o čo vlastne išlo.“

„A o čo išlo?“ Anna sa netrpezlivo mrvila na stoličke.

„Ste katolíčka?“ spýtala Aurelia bezprostredne Anny.

„Evanjelička,“ odvetila prekvapene a opatrne dodala: „Teda na papieri.“

„Mala by som ísť pekne po poriadku,“ pokračovala Aurelia Vossiusová. „Marc odmietol prezradiť výsledky svojho výskumu, rátal preto s výpoveďou, a tak odišiel radšej sám. Neboli sme chudobní, no môj plat nemohol pokryť ešte aj potreby súkromného vedca, ktorého príjmy neboli bohvieaké. Marc potom stretol na jednej zo svojich ciest istého komického chlapíka. Dal sa oslovovať *Tales* a...“

„Ako?“ zvolala Anna úplne rozrušene. „Tales - bielovlasý muž s nezvyčajne červenými lícami a zbožným výzorom rádového brata?“

„Neviem,“ odvetila pani Vossiusová, „nikdy som toho muža nevidela, no bol niečo ako rádový brat. Patril k orfikom, podozrivému elitnému rádu, ktorý vraj prijíma len najmúdrejšie hlavy planéty, teda najlepších vedcov v tom-ktorom obore.“

„Tales!“ zvolala Anna a pokrútila hlavou.

„Poznáte ho?“

„Že či! Naháňa jeden starý pergamen, o ktorom si myslel, že ho vlastní môj muž. Stretla som sa s ním v Berlíne po Guidovej

smrti. Zinscenoval nanajvýš zvláštne veci a za malý dokument mi núkal obrovskú sumu.“

Pani Vossiusová súhlasne prikývla: „Rád orfikov je nesmierne bohatý. Tí ľudia vlastnia neuveriteľný kapitál. Marc mi rozprával, že Tales sa iba smial, keď mu môj muž povedal finančné požiadavky na svoj výskum. Povedal mu, že dostane toľko peňazí, koľko len bude potrebovať.“

„Neuveriteľné,“ čudoval sa Kleiber, „celá záležitosť však určite mala nejaký háčik.“

„Dali mu niekoľko podmienok. Podmienka číslo jeden: Marc by musel za sebou spáliť všetky mosty a vstúpiť do rádu, ktorý sídli kdesi na severe Grécka. Podmienka číslo dva: Marc by musel všetky svoje výskumy podriadiť požiadavkám hnutia orfikov. Podmienka číslo tri: Raz uzatvorená zmluva sa nedala zrušiť, platila teda doživotne. Prvé dve podmienky mi Marc len spomenul, o tretej sme živo diskutovali. Zjavne o nej najviac pochyboval. Rozprával mi, že keď namietol Talesovi, vraj teraz nemôže vedieť, ako bude zmýšľať o desať rokov, Tales mu odporučil, aby práve preto všetko dopredu poriadne zvážil. Orfici, keď sú už raz prijatí do spoločenstva, sa oboznámia s toľkým množstvom tajných poznatkov, že predstavujú hrozbu pre celé ľudstvo. Ak sa rozhodnú opustiť rád, hnutie ich donúti siahnuť si na život.“

„Veď to sú šialenci!“ zvolal Kleiber. „Samí šialenci!“

Pani Vossiusová pokrčila plecami: „To je možné. No azda práve preto teraz chápete, prečo neverím, že môj bývalý manžel zomrel prirodzenou smrťou.“

„Rozumiem,“ povedal Adrian opatrne a pozrel sa zboku na Annu. Pochopili sa. Nie, v tejto situácii by skutočne nebolo vhodné prezradiť pani Vossiusovej celú pravdu.

Tá však vstala, prešla ku knižnici oproti kozubu a z drevenej skrinky vytiahla kus papiera. „Marcov posledný list,“ povedala a chrbtom ruky prešla po hárku preloženom na polovicu. Neprečítala

ani len jeden riadok, no pretlmočila obsah listu vlastnými slovami. Vossius, začala, sa zahrával s myšlienkou vystúpiť z rádu. Došlo k ostrej výmene názorov, pretože profesor chcel svoj objav zverejniť. Orfici si zasa chceli tieto poznatky nechať pre seba, pretože, ako sa vyjadrili, poznanie je jedinou skutočnou mocou nad svetom. Marc Aurelii nikdy neprezradil, čo robilo jeho objav takým prevratným. Len jej naznačil, že by vedel urobiť z Vatikánu múzeum a z pápeža operetnú figúrku.

„Profesor viditeľne nebol fanúšikom pápežov," uškrnul sa Adrian.

„Nenávidel ich," spresnila pani Vossiusová. „Nenávidel ich z celého srdca, nie pre vieru, ale z vedeckých dôvodov. Bol posadnutý myšlienkou, že pomstí Galilea Galileiho, ktorého inkvizícia hanebne odsúdila a Cirkev ho do dnešného dňa nerehabilitovala. Pre Marca bol 22. jún pamätným dňom, vtedy sa kamsi utiahol v meditáciách a pripravoval pomstu."

Anna, ktorá hltala každé slovo pani Vossiusovej, sa spýtala: „Prečo 22. jún?"

„Inkvizícia odsúdila Galileiho 22. júna ktoréhosi roku, pretože prisahal na kopernikovský systém. Samotná predstava tejto udalosti vyprovokovala Marca k agresivite, pretože, ako sa vyjadril, hlúposť zvíťazila nad poznaním."

Táto výpoveď vysvetľovala čudný charakter profesora Marca Vossiusa. Odrazu zapadal do mozaiky aj útok kyselinou na Leonardov obraz. Vossius to potreboval zverejniť, aby ľudí upozornil na svoj objav.

„A vy vôbec netušíte," vyzvedala Anna, „čo profesor objavil?"

Pani Vossiusová sa obom pozrela do očí, akoby si chcela overiť ich dôveryhodnosť. Zhlboka sa nadýchla, no neodpovedala. Celé roky vláčila so sebou fakty, o ktorých nemohla s nikým hovoriť, a teraz sem prídu dvaja neznámi, ktorým by mala všetko vyklopiť?

Na druhej strane sa nemohla zbaviť myšlienky, že ju s tou cudzou ženou do istej miery spája spoločný osud. Rozhodne bola presvedčená, že aj Guido von Seydlitz sa stal obeťou útoku. Preto sa rozhodla.

Vstala. „Poďte so mnou," vyzvala ich. Odviedla Annu a Adriana do malej štvorcovej izby, ktorej okno vedúce do záhrady bolo takmer úplne zarastené kríkmi, takže svetlo sem ani nemohlo preniknúť. Nespočetné množstvo kníh a prázdny pracovný stôl prezrádzali, že sa ocitli v profesorovej pracovni.

„Možno sa vám to bude zdať zvláštne," poznamenala pani Vosiusová, „ale od Marcovho odchodu som nič nezmenila. Pokojne sa poobzerajte."

Anna si skôr rozpačito - v duchu rozmýšľala nad Aureliiným nezvyčajným správaním - obzerala police s knihami a s počudovaním zistila, že išlo o zbierku biblií a komentárov k Novému zákonu, vo všetkých jazykoch, a daktoré boli staré niekoľko sto rokov. Z foliantov sa šíril odporný zápach.

„Môj muž objavil doteraz neznáme evanjelium, takpovediac praevanjelium, z ktorého vychádzajú tie štyri ostatné," povedala pani Vossiusová pokojne. „Na spresnenie, Marc objavil len časti z neho. Pochádzali z Minie v strednom Egypte. Istý brusič drahokamov narazil pred mnohými rokmi pri hľadaní vápencových ložísk na skrýšu s množstvom pergamenov. Tie potom daroval svojim synom, ktorí si staré listiny rozdelili a speňažili. Marc sa ich pokúšal opäť zozbierať. Pritom čoskoro spozoroval, že aj iní sa naháňajú za fragmentmi, hľadači medzi sebou takmer viedli vojnu."

Annu vyviedlo Aureliino rozprávanie načisto z miery. „Toto evanjelium," povedala monotónne, „zjavne obsahovalo fakty, ktoré istí ľudia chceli zatajiť..." Anna rozmýšľala o Guidovej nehode. Bola si celkom istá, že Guido sa stal obeťou atentátu, aby sa ktosi zmocnil pergamenu.

„Len sa pozrite!“ pani Vossiusová vyťahovala jednotlivé knihy z regálov, otvorila ich a podala Anne. V knihách boli niektoré pasáže označené, iné prečiarknuté, ďalšie boli doplnené neznámymi znakmi - labyrint spojníc, krížikov a čiarok, a to všetko nie desaťkrát, ale stokrát v stovkách kníh s poznámkami na okrajoch, odkazmi, prekladmi a inými súvislosťami. Aurelia Vossiusová bez rozmýšľania vyťahovala z regálov stále nové knihy s čoraz groteskнejšími poznámkami a odkazmi.

V jednej z kníh prečítala podčiarknuté riadky: *Chráňte sa kvasu farizejov, čiže pokrytectva. Veď nič nie je skryté, čo by sa neodhalilo, a nič utajené, čo by sa neprezvedelo. Lebo čo ste povedali v tme, bude počuť na svetle, a čo ste pošepli v izbách do ucha, bude sa rozhlasovať zo striech.*

Vossius poznamenal na okraji červeným atramentom:

Lukáš 12, 1-3

Matúš 10, 26

Marek 8, 15

Lukáš 8, 17

Barabáš 17, 4

Posledný riadok bol dva razy podčiarknutý.

Barabáš! Anna von Seydlitzová sa roztriasla na celom tele, prstom ukázala na spomínané miesto v knihe a podala ju Kleiberovi. Pozrel sa na Annu: Barabáš, fantóm.

Anna musela na vyslovenie nasledujúcej otázky zozbierať všetku odvahu, veď nemohla tušiť, ako Aurelia Vossiusová zareaguje: „Pani Vossiusová, povedal vám profesor, čo myslel tým *Barabášom*?“ Pritom jej ukázala zvýraznený riadok v knihe.

„Barabáš?“ Aurelia Vossiusová si to prečítala, chvíľu rozmýšľala a potriasla hlavou: „Nepamätám sa, že by niekedy spomenul toto meno.“

„Pozoruhodné,“ poznamenala Anna a listovala v knihe ďalej. Na inom mieste bol zvýraznený nasledovný text: *A toto je Jánovo*

svedectvo: keď Židia z Jeruzalema poslali k nemu kňazov a levitov, aby sa ho pýtali: „Kto si ty?“, on vyznal a nič nezaprel. Vyznal: „Ja nie som Mesiáš.“ „Čo teda, “ pýtali sa ho, „si Eliáš?“ Povedal: „Nie som.“ „Si prorok?“ Odpovedal: „Nie.“ Vraveli mu teda: „Kto si? Aby sme mohli dať odpoveď tým, čo nás poslali. Čo hovoríš o sebe?“ Povedal: „Ja som hlas volajúceho na púšti: Vyrovnajte cestu Pánovi, ako povedal prorok Izaiáš.“

Aj na tomto mieste si profesor poznamenal:

Ján 1, 19

Matúš 11, 14; 17, 10

Marek 9, 11

Barabáš? - Barabáš opäť podčiarknutý.

„Nie,“ ozvala sa znova pani Vossiusová, „nikdy nespomínal toto meno. Počujem ho prvý raz, som si istá. Čo vlastne znamená?“

Kleiber zahľadený do textu pokrútil hlavou a odvetil: „Z poznámok na okraji možno predpokladať, že úryvky sa u jednotlivých evanjelistov dopĺňajú, čo by znamenalo, že Barabáš je autorom piateho evanjelia. Táto skutočnosť však nevysvetľuje rozruch, ktorý vznikne všade, kde sa meno objaví.“

„Meno Barabáš,“ doplnila Anna, „má pravdepodobne akýsi tajný význam, slúži ako určité heslo, ktorému rozumejú len zasvätení a súčasne je kľúčom k tajomstvu prevratného významu.“

Pani Vossiusová sa tvárila, akoby ničomu nerozumela. Predstierala to, alebo skutočne netušila, čím sa jej manžel osem rokov zaoberal? Kým sa Anna a Adrian zaoberali knihami z regálov, rozhodne pôsobila nezvyčajne pokojne. Viditeľne sa zmierila so svojím vlastným a manželovým osudom.

Annu do istej miery zmiatlo množstvo odkazov v rôznych knihách a spýtala sa preto pani Vossiusovej, či profesor nikdy nerozprával o svojich výskumoch, či nikdy neprezradil cieľ svojej práce.

Vossius, odpovedala Aurelia, bol uzavretý človek. O svojej práci, prirodzene, rozprával, no jej takéto rozhovory spôsobovali ťažkosti, nezriedka jednoducho nechápala jeho myšlienkové pochody, najmä ak hovoril o svojej vedeckej disciplíne, komparatistike. Marc stelesňoval dvoch ľudí, milého a šarmantného priemerného muža, s ktorým chodila do Bonita klubu hrať golf, a posadnutého vedca, ktorý mal problémy zaradiť sa do každodenného života. Žiaľ, ten druhý človek čoraz viac vytláčal toho prvého, čo nepôsobilo veľmi dobre na ich manželstvo. „Teraz som však," dodala na záver pani Vossiusová, „toho narozprávala až-až."

Anna a Adrian to pochopili ako výzvu na odchod, a tak sa rozlúčili.

Cesta do hotela najskôr prebiehala mlčky, obaja sa totiž pokúšali usporiadať vlastné myšlienky, potom Anna prehovorila: „Čo si myslíš o pani Vossiusovej?“

Kleiber urobil grimasu medzi smiechom a plačom. „Ťažko povedať,“ odvetil, „nerád by som tvrdil, že klame, no nemôžem sa zbaviť pocitu, že pred nami zamlčala niečo dôležité.“

„Že nevedela, na čom jej manžel pracoval?“

„Napríklad,“ povedal Kleiber. „Nemôžeš predsa žiť s mužom osem rokov v jednej domácnosti, a pritom nevedieť, čím si zarába peniaze.“

„No v podstate to vedela. Nepoznala len podrobnosti jeho práce. Aj ja viem, čo robíš, no nepoznám detaily. Pravdupovediac, ani ma to nezaujíma, a preto je celkom možné, že sa o prácu svojho manžela nezaujímala.“

Kleiber pokrútil hlavou: „Neviem si to predstaviť. Ten človek neprecestoval za dákym malým kúskom pergamenu pol sveta len raz. Musel predsa vysvetliť svojej žene, prečo je ten pergamen preňho taký dôležitý. Ak jej to nepovedal sám od seba, isto sa ho na to pýtala. Pani Vossiusová to však odškriepila. No ja tomu neverím.“

Keď prechádzali okolo golfového ihriska Bonita klubu, Kleiber zastavil. „Nespomínala pani Vossiusová, že tu hrávali golf?“

„Áno, samozrejme,“ odvetila Anna. „Zdá sa mi, že sme obaja dostali ten istý nápad.“

Kleiber zabočil na veľké parkovisko. Na terase klubového domčeka sedelo v debate niekoľko hráčov pri pohároch ľadového čaju. Anna a Adrian sa predstavili ako Vossiusovi priatelia z Nemecka a spýtali sa, či niekto poznal profesora bližšie.

Nedá sa povedať, že sme ho poznali, len sme ho tu stretávali, znela odpoveď, no bližšie profesora poznal iba Gary Brandon, jeho asistent, a jeden z hráčov ukázal tým smerom, kde sa muž so ženou pokúšali vytiahnuť loptičku z kríkov. Gary a jeho žena.

Gary Brandon a jeho žena Liz, proti svojmu mužovi riadne pri tele, sa ukázali ako veľmi priateľskí a ochotní. Z krátkeho rozhovoru vyplynulo, že Brandon sa medzičasom stal Vossiusovým nástupcom. Keď Anna porozprávala Brandonovcom o jeho skone v Paríži, Liz ich vyzvala, aby sa večer zastavili u nich na pohárik. Radi by sa dozvedeli niečo viac.

Anne a Adrianovi prišlo toto pozvanie vhod. Možno sa od Brandonovcov dozvedia čosi viac o Vossiusovej práci.

Gary a Liz bývali na ostrove Coronado, na 7. ulici západne od Orange Avenue, v drevenom domčeku s miniatúrnou predzáhradkou a malým vnútorným dvorkom zo zadnej strany, na ktorom žblnkotala gýčová fontánka. Vodná plocha bola osvetlená a každých desať sekúnd menila farby ako nebezpečný chameleón. Na stenách a na tmavohnedom rustikálnom nábytku viseli a stáli zarámované fotografie - azda aj niekoľko stovák - ktoré zobrazovali manželov Brandonovcov v kruhu rozvetvenej rodiny a priateľov - najstaršie boli vari zo štyridsiatych rokov.

Rozhovor sa rýchlo zvrtol na Vossiusa, ktorého, ako sa ukázalo, Gary Brandon veľmi obdivoval. Vossius, tak sa vyjadril Gary, sa vyznačoval takzvanou absolútnou pamäťou, ktorou sa pýši jeden človek z milióna. Znamená to, že takýto človek si vie zapamätať raz prečítaný text a podľa potreby ho zreprodukovať od slova do slova aj po mnohých rokoch. Táto vlastnosť predurčovala profesora na porovnávaciu literárnu vedu. Vossius bol schopný pracovať exaktne ako počítač, a to v čase, keď ešte všetci ostatní používali kartotékové lístky. Profesor na požiadanie spamäti citoval pasáže z Danteho *Božskej komédi*e a Goetheho *Fausta* a navzájom ich porovnával. Bol to jednoducho génius. Hoci práve -

Brandon odrazu zvážnel - jeho absolútna pamäť spôsobila, že Vossius pomaly, ale isto strácal zdravý rozum.

Vossius však na nich počas rozhovoru v Nemocnici St. Vincent de Paul pôsobil úplne normálnym dojmom, namietla pobúrene Anna. Spočiatku ho síce podozrievali, či má skutočne jasnú myseľ, no nasledujúce rozhovory vyvrátili všetky ich pochybnosti.

Veď práve, poznamenal Brandon, to bolo typickým znakom jeho správania. S Vossiusom sa dalo diskutovať o tých najzložitejších problémoch a ani ste si nevšimli, že ten istý človek odrazu hovorí hlúposti.

Mal svoje obľúbené témy. Jednou z nich bolo absolútne právo rímskej Cirkvi. Na rozdiel od apologetiky Vossius záporne odpovedal na otázku, či možno dokázať prevahu kresťanstva nad ostatnými náboženstvami aj bez prijatia kresťanskej viery, teda len na vedeckom alebo rozumovom základe, a ustavične zhromažďoval nové dôkazy - naposledy oné údajné nové evanjelium.

Brandon nevedel odpovedať na otázku, čo je obsahom nového evanjelia. Nikto v ústave nevedel zodpovedať na túto otázku, pretože Vossius sa obklopil múrom tajnostkárstva. Je možné, že skutočne zozbieral fragmenty častí doteraz neobjaveného evanjelia, no o jeho skutočnom obsahu zaryto mlčal.

Aj pred svojím asistentom?

Aj pred svojím asistentom.

Bolo to, prirodzene, nanajvýš nezvyčajné a koniec koncov to viedlo k rozluke, pretože celá záležitosť už nemala nič spoločné s jeho pôvodnou odbornou disciplínou. Bohužiaľ, Vossiusa si totiž veľmi cenil.

Anna si počas Brandonovho rozprávania prezerala fotografie a pri jednej sa zastavila. Zobrazovala Garyho a Liz s iným párom pred úchvatnou kulisou Monumentu Valley. Tým druhým mužom

bol Vossius v samopašnom, priam mladíckom postoji, v akom ho nikdy nevideli. Pri pohľade na druhú ženu, dlhovlasú krásavicu, zachvátil Annu pocit, že ju už raz stretla, no nevedela kde.

Liz si všimla Annin pohľad a poznamenala, že tá fotografia je stará aspoň päť rokov. Tragický príbeh.

Anna sa spýtavo pozrela na Liz.

„Príbeh s Aureliou a Hannou!“ spresnila Liz. „Nepoznáte ho?“

„Nie,“ povedala Anna, „aký príbeh?“

Gary zobral Liz slovo a vyjadroval sa veľmi opatrne: „Marc a Aurelia viedli niekoľko rokov skutočne šťastné manželstvo. Kým neprišla Hanna. Zaoberala sa klasickou filológiou a navyše prednášala klasickú archeológiu. Hanna patrila k malej skupinke žien, vyznačujúcej sa úžasnými vedomosťami a nevídanou krásou. Hanna si obkrútila Vossiusa okolo prsta a on ju poslúchal. Aurelii sa zatiaľ zrútil celý svet. Bojovala, no zbytočne. Bolo nám jej ľúto. Myslím si, že ho dodnes miluje.“

Brandonove slová vysvetlili niektoré črty Aureliinho správania. Ktorá manželka bez ostychu prizná, že ju manžel podviedol?

„Pre nás,“ pokračoval Gary, „to nebola ľahká situácia. Vážili sme si Aureliu, no obľúbili sme si aj Hannu. V ostatných rokoch Hanna čoraz viac ovládala Marcov život, tak súkromný, ako aj pracovný. Čím dlhšie o tom rozmýšľam, tým väčšmi som presvedčený, že Hanna sa nalepila na Marca ako špiceľ.“

Anna a Adrian sa na seba spýtavo pozreli. „Čo chápete pod špicľom?“ spýtal sa Kleiber. „Musíte nám to vysvetliť.“

„No práve Hanna zoznámila Vossiusa s takzvaným rádom orfikov. Predpokladám, že Hanna doň patrila ešte pred príchodom do Kalifornie, sem prišla s cieľom získať Marca pre tento rád.“

„Viete o tom mysterióznom ráde viac?“ vyzvedala Anna váhavo.

„Mysteriózny je správne slovo na tento klub. Orfici sú pre vedcov mýtom a mnohí si myslia, že čosi také vôbec nejestvuje: združenie, ktoré zhromažďuje na jednom mieste géniov sveta a zabezpečuje ich nevyčerpateľnými prostriedkami. Keby som nebol býval Vossiusov asistent, zmýšľal by som podobne. Skutočne existujú a sú mocní - a nebezpeční. Pre ich úklady ich považujem dokonca za zločincov. Je známe, že pri dosahovaní svojich cieľov nepoznajú nijaké prekážky...“

„Akých cieľov?“ prerušil ho Kleiber.

„Vossius,“ zareagoval Gary, „ktorému som raz položil tú istú otázku - bolo to krátko predtým, ako tu nečakane všetko zanechal a odišiel - mi odvetil nasledovne: Každý deň v nevedomosti je strateným dňom.“

„Nemám čo dodať,“ uznal Kleiber.

„Veru,“ pokračoval Gary Brandon, „no títo orfici žijú v ošiali poznania, ktorý je nebezpečný ako každý ošiaľ. Nazdávam sa, že títo ľudia idú cez mŕtvoly, a som skutočne rád, že neoplývam takými vedomosťami ako Vossius alebo Hanna. Aspoň zostanem ušetrený od podobných vecí.“

„Myslíte si, že sa im stala osudnou vlastná múdrosť?“ Adrian sa zatváril pobavene.

„Áno, možno to znie šialene,“ odpovedal Brandon, „no Orfeovi stúpenci stále hľadajú nových géniov. Normálni vedci ich vôbec nezaujímajú.“ Zasmial sa.

„Mal Vossius vôbec predstavu o tom, čo ho u nich čaká?“

Gary Brandon pokrčil plecami: „Nikdy o tom nehovoril, a pravdupovediac, ani som sa o to nezaujímal - nevedel som, ako sa to celé skončí. Marc mal oči len pre Hannu a bol by šiel s ňou aj na kraj sveta. Hrozný príbeh.“

„A vy ste už viac o profesorovi Vossiusovi nepočuli?“

„Nikdy. Aurelia od neho dostala list. Nepovedala nám, čo jej napísal, nechceli sme sa vnucovať, chápete?“

„Vedeli ste, kde sa Vossius zdržuje?“

„Kdesi v horách na severe Grécka. Marc raz spomenul miesto, kde sa nachádza kláštor orfikov: Leibethra. Zaznamenal som si tento nezvyčajný názov, pretože bol ťažko zapamätateľný. Potom som preštudoval najpodrobnejšie mapy - márne. Ani najväčšie encyklopédie toto miesto nespomínajú. Objavil som ho až v starom lexikóne antiky. Písalo sa tam, že Leibethra leží na úpätí Olympu v macedónskej oblastí Priteria. Na základe rôznych svedectiev sa na tomto mieste vraj narodil, zomrel či odpočíva Orfeus. Obyvateľov Leibethry odpradávna považovali za vyslovene hlúpych.“

Kleiber sa obrátil k Anne a povedal: „Grécko predsa nie je na konci sveta. Je to posledná šanca...“ Anna nespúšťala oči z fotografie.

11

Neskôr, po tom, čo sa Anna a Adrian rozlúčili s Brandonovcami - museli im však sľúbiť, že ich budú informovať o všetkých novinkách prípadu Vossius - neskôr, teda, cestou do hotela, Anne neschádzala z mysle tá fotografia. Kleiber sa jej spýtal, prečo mlčí, no Anna neodpovedala alebo nechcela odpovedať. Ozval sa znova, aj keď nie z presvedčenia, ale aby ju vyprovokoval: „Liz a Gary Brandonovci nám podobne ako Aurelia Vossiusová nepovedali všetko.“

Naliehavo mu oponovala: „Myslím si, že Brandonovci nám povedali všetko, čo vedeli. Sami sa o prípad zaujímajú, inak by nás - na rozdiel od pani Vossiusovej - nepožiadali, aby sme ich informovali o ďalšom vývoji. Mám pocit, že príbeh ich veľmi dojal.“

„Hoci Brandon by mal byť vlastne rád, že mu Vossius nečakane uvoľnil svoje miesto. Zjavne boli skutočne dobrými priateľmi.“

„Je tu však ešte tá žena z fotografie, Vossiusová milenka...“

„Hovorili o nej s istým rešpektom, prejavovali k nej skôr obdiv ako náklonnosť. Ak ju rád orfikov skutočne nasadil na Vossiusa, celý prípad nadobudne nové dimenzie. V istom zmysle sa mení na aféru tajnej služby.“

Anna to nechcela pripustiť: „Fantázia ti pracuje na plné obrátky,“ povedala trocha posmešne, no vzápätí opäť zvážnela: „Držme sa radšej faktov.“

„Faktov, faktov!“ Adrian vybuchol, akoby ho Anna zasiahla priamo dovnútra. „Fakty sú v tomto príbehu beztak šialenejšie, ako by ich vedela vymyslieť bujná fantázia básnika.“

Anna prikývla a mlčala ako na ospravedlnenie. Dorazili pred hotel, Adrian zaparkoval a Anna navrhla, aby sa ešte prešli. Slnko stálo vysoko nad zálivom a modrozelená morská hladina sa

trblietala tisíckami bielych iskričiek. Zo zadného okna plávajúcej rybárskej reštaurácie na B-Street-Pier sa šíril páchnuci dym pripáleného oleja. Pouliční predavači z neďalekého Mexika vyzývali okoloidúcich vtipnými sloganmi spoza svojich predajných stánkov, postavených z kartónu, že ak si potrebujú vymeniť košeľu alebo nohavice, oboje nájdu práve tu.

„Takmer sa to neodvážim vysloviť," začala Anna zdráhajúc, kým kráčali smerom na sever, kde bola doprava o čosi pokojnejšia, „no tá žena z fotografie mi nejde z hlavy."

„Vossiusova milenka?"

„Áno, Vossiusova milenka."

„Čo je s ňou?" Kleiber sa postavil Anne do cesty a pozrel jej do očí.

Pôsobila priam bezradne. „Veď som ti už povedala," Anna sa len opatrne rozbiehala, „že som počas pátrania po žene, ktorá sedela v Guidovom aute počas nehody, navštívila Donata..."

„... toho chlapa, ktorý sa zrazu vyparil."

„Presne toho. Ten muž, teda Donat, mal ženu, bola ochrnutá, sedela na vozíku a okrem hlavy ničím nehýbala."

„No a čo je s tou ženou, hovor!"

„Zdá sa mi, že tá žena na vozíku je tá istá ako na Brandonovej fotografii, Vossiusova milenka."

Kleiber odstúpil od Anny, urobil niekoľko krokov k nábrežnému múru a zahľadel sa na tancujúce vlny. Darmo sa usiloval vtesnať obsah tejto skutočnosti medzi doterajšie poznatky - márne, bez výsledku. „Brandon nám teda skutočne čosi zatajil," povedal nakoniec.

„Nemohol tušiť, že som sa s Hannou Donatovou stretla takým nezvyčajným spôsobom."

„Alebo to vedel, zámerne však zamlčal jej skutočnú identitu."

„Nezmysel," namietla, „potom by predsa neprezradil jej meno."

„Spomínal iba jej krstné meno, Hanna.“

„Veď práve. Nezaujímali sme sa o jej priezvisko!“

„A ty si presvedčená, že Hanna je Donatovou manželkou.“

„Údajnou Donatovou manželkou,“ opravila ho Anna. „A vôbec o tom nie som presvedčená. Len sa na ňu neuveriteľne podobá. Nehoda s takými vážnymi následkami však zmení výraz tváre. V podstate to mohla byť ona: Hanna Luise Donatová.“

„Hanna Luise Donatová!“ zvolal Kleiber a chytil Annu za plecia. „Toto meno predsa použila aj žena, ktorá sedela v Guidovom aute.“

V Anninej tvári sa zrkadlila hlboká bezradnosť tohto okamihu. Zo zúfalstva prehltla, pretože už nepoznala nijaké východisko a z minúty na minútu jej bolo jasnejšie, že Guido ju nepodviedol, zatiaľ čo ona sa z vlastného popudu zamotala v bludisku zlovestných intríg a anonymného strachu. Opäť sa vynoril neopísateľný strach, ktorý sa jej plazil po tele a ukladal sa v hrdle, takže ani nevládala rozprávať. Ten neopísateľný strach z neznáma, ktorý ju sprevádzal na každom kroku a číhal na ňu všade. Strach.

Adrian ju odviezol do hotela. Vôbec nenamietal, že sa Anna utiahla na izbu s fľašou maltézskeho vína a do nemoty sa opila. Keď zaspala, vyšiel z jej izby, zatelefonoval Garymu Brandonovi a spýtal sa, či sa Hanna, Vossiusova milenka, volala priezviskom Donatová.

Oh yes, odvetil Brandon, že by im to nespomenul?

Nečakané odhalenie, že profesora Vossiusa a ženu z Guidovho auta spájalo niečo záhadné, Annu nadobro vyviedlo z miery. Nechcela prijímať potravu a dokonca mala problémy čosi prehltnúť. Keď sa počas nasledujúcich dvoch dní pokúšala niečo zjesť, nervózne a náhlivé pokusy sa zväčša nečakane skončili, Anna vyskočila od stola a utekala na toaletu. Keď Adrian začal rozhovor, po krátkej chvíli spozoroval, že Anna ho vôbec nepočúva.

A potom prišiel onen osudný štvrtok, keď Kleiber vo svojej bezmocnosti objal Annu a zaplavil ju nežnôstkami, hladil ju a bozkával ako liečiteľ v rámci nezvyčajnej terapie.

Na prvý pohľad sa zdalo, že Anna vychutnáva teplo muža, akoby sa mu chcela oddať. Keď ju však Kleiber v hotelovej izbe, kde sa celá scéna náhodou odohrávala, pritlačil na kreslo, pritom si kľakol a ponoril si tvár do jej lona, odrazu sa striasla, ani čo by ju zasiahol elektrický prúd. Schmatla Adriana za vlasy, odsotila ho nabok a nakričala naňho, vraj či nemá v hlave nič iné a nech ide do čerta.

Kleiber ukončil túto situáciu, ktorá ho trápila viac ako Annu (v to ráno skutočne nemala jasnú myseľ), tak, že sa rozbehol na parkovisko pred hotelom, skočil do auta, zapol motor, ktorého hlasné hučanie ho neuveriteľne upokojovalo, a rútil sa cez Freeway č. 5 smerom na juh.

Po desiatich minútach plynulej jazdy prešiel mexickými hranicami, kde ho vítalo hlukom, prachom a množstvom odporných pachov „najväčšie malé mesto sveta“, ako to oznamoval transparent nad cestou. Jeden deň a pol noci sa Kleiber opíjal v tijuanských krčmách, odháňal od seba kŕdle žobrajúcich detí a lacných prostitútok ako dobiedzavý hmyz. Okolo pol noci

prešiel hranicou, ktorá žiarila ako široký biely pás, a vydal sa späť na cestu do San Diega.

Po príchode do hotela mu vrátnik oznámil, že pani Seydlitzová predčasne odcestovala. Na Kleiberovu otázku, či mu nechala nejaký odkaz, priateľský starček odpovedal záporne.

Tvrdenie, že mu to v tomto okamihu prekážalo, by sa nezakladalo na pravde. Anna ho nezanedbateľne zranila a už vôbec si nevedel predstaviť, čo by nasledovalo, keby ešte bývala vo vedľajšej izbe. Ako by sa mal správať? Požiadať o prepáčenie? Za čo? Nesprával sa k nej v ostatných týždňoch nanajvýš zdržanlivo a vľúdne, ako sa patrí na ozajstného priateľa?

Svojím výstupom v predošlý deň ho jednoznačne neospravedlniteľne ponížila. Nielen udalosti v poslednom čase, ale aj Annina osobnosť nadobudla čosi hrozné, nevypočítateľné. Pritom sa naučil milovať túto ženu aj napriek jej náladovému správaniu, ktoré sa čoraz väčšmi zhoršovalo, napriek striedaniu bezradnosti a čulej inteligencie, potreby byť ochraňovaná na jednej strane a samostatnosti na strane druhej. Áno, miloval ju a nič si neželal tak vrúcne ako vyriešenie jej problémov. Po bilancovaní spoločného bádania však musel konštatovať, že dokonca aj jeho osobné problémy skôr narástli. Anna von Seydlitzová medzitým pravdepodobne dospela k názoru, že si pomôže aj bez neho. Nedokazoval to najjasnejšie jej odchod?

Kleiber uvažoval, čo sa asi odohráva v jej hlave. Zostalo tam ešte miesto pre neho? Čo ak ho len využila, prijala jeho pomoc, a teraz, keď zistila, že jej už ďalej nepomôže, odsunula ho ako neželaného prisťahovalca. Nemal však inú možnosť, iba sa za ňou vybrať.

Ani sa nevyzliekol a s trúchlivými myšlienkami, aké spôsobí tequilla aj tvrdému mužovi, hodil sa na hotelovú posteľ a zaspal.

Indície

1

Na čelnej strane dlhej sály sa skveli zlaté písmená: *Omnia ad maiorem Dei Gloriam*. Nápis bol v miestnosti, do ktorej prenikalo cez vysoké okná na ľavej strane žiarivé svetlo rímskeho jesenného rána, zreteľne čitateľný aj z posledných stoličiek. Všetko pre slávu najvyššieho Boha. V sále boli zoradené úzke stoly, v presných rozostupoch ako priečky rebríka, jeden za druhým, a len na pravej strane, kde knihy a staré folianty siahali až po strop - každý stĺpec bol označený písmovým kódom, ktorý v skratkách ako „Scient. theol.“ alebo „Synop. hist.“ alebo „Mon. secr.“ prezrádzal veľa poznania a svätosti - bola úzka ulička, ktorou prechádzali jezuiti v sivočiernych odevoch k svojim pracovným miestam.

Sálu v zadnej budove pápežskej univerzity Gregoriana na Námestí delia Pilotta, masívnej stavbe z tridsiatych rokov, pripomínajúcej skôr nafúkané ministerstvo ako *Almu mater*, väčšina študentov vôbec nepoznala. Dokonca aj študentov Biblického inštitútu, ktorí sa sem znenazdajky dostali cez bludisko chodieb a schodísk, zastavil pred vysokými dvojitými dverami strážnik. Kto vstúpil do sály - a podľa výzoru a rúcha v nijakom prípade nešlo o študentov - musel sa najprv zapísať do knihy a mlčky ísť za svojou prácou.

Na dlhých úzkych stoloch ležali rozložené plány ako v architektskom ateliéri, no pri pozornejšom pohľade pôsobili staré listiny ako jedna obrovská skladačka, pozostávajúca z množstva malých, nepravidelných políčok a množstva voľných miest, cez ktoré vykúkalo nalakované drevo dlhých stolov ako odpadnutá farba na poškodenom obraze.

Niektoré stoly boli osihotené, okolo iných sa zhromaždilo pol tucta jezuitov. V sále ich bolo dohromady asi tridsať a všetci sa akýmsi neprehľadným spôsobom venovali svojej práci. (V práci jezuitov, prirodzene, bol systém, dokonca dôkladne prepracovaný, takmer matematicky dotiahnutý. No vyžadovalo si to veľkú sústredenosť a pozorovateľ by sa musel prizerať ozaj zblízka, aby si všimol, že papiere prilepené na stoloch boli rovnaké, navyše kópie jedného a toho istého originálu. Dohromady tridsať zhodných skladačiek.)

Tak ako je každému človeku vlastný iný charakter aj jezuiti pristupovali k svojej práci osobitne: niektorí si rukami podopierali čelo a v hlbokom zúfalstve civeli do prázdna ako hriešnici v Michelangelovom Poslednom súde. Iní sa vyzbrojili lupami a prekresľovali na biele hárky, čo videli pod zväčšovacím sklom: nezvyčajné písmové znaky, z veľkej časti neúplné. Ostatní poskakovali s diabolským výrazom tváre okolo textov, akoby sa hrali na schovávačku s neviditeľným protivníkom.

Pri stole, kde sa zhromaždilo šesť ľudí, panoval na rozdiel od ostatných miest veľký rozruch, pretože doktor Stepan Losinski, chudý Poliak s malou vyholenou hlavou, hlboko posadenými očami a kostnatým hrboľatým nosom predniesol niekoľko slov, vlastne v tomto prípade išlo o vetu. A to sa nestávalo každý deň. V každom prípade tvrdil, že myšlienku vyčítal v koptskom písme, a tá okolostojacich tak vyplašila, akoby išlo o neslýchane strašidelnú záležitosť.

„On sám nebol svetlom,“ čítal Losinski a prstom označil miesto v texte, ležiacom pred ním na stole, *„no svedčiť chcel o svetle. Bolo to však pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, prichádzajúceho na svet. Bol vo svete a svet ním povstal, no svet ho nepoznal, a to bolo dobré...“*

Profesor Manzoni, jeden zo štyroch generálnych asistentov rádu, poverený vedením tajnej pracovnej skupiny, odsunul

okolostojacich nabok, naklonil sa nad Losinského hárok s nákresom a porovnal ho s predlohou prilepenou na stole. V duchu začal čítať, pritom pohyboval perami a nakoniec prehovoril vysokým, nepríjemným hlasom: „Prekliato sa to podobá na Jána, prvá kapitola, osem až jedenásť."

„No nie je to z Jána," podotkol pichľavo Losinski, „to viete rovnako ako ja."

Manzoni prikývol. Medzi oboma mužmi vládla neprekonateľná nenávisť, hoci Poliak bol len obyčajný koadjútor a Talian zase profesor a jeden z piatich najvyšších hodnostárov rádu, z hľadiska postavenia a statusu si teda vôbec neboli rovní. Ich vzájomná rivalita bola skôr na vedeckej úrovni. Losinski bol ako vedec zaoberajúci sa Bibliou, konkrétne Novým zákonom, skutočné eso. Manzoniho rád poopravil alebo mu dokázal trápne chyby, nehodné muža jeho postavenia a schopné zničiť povesť celého rádu, ktorý sa s obľubou vydával za elitné združenie kresťanskej vedy.

Ostatní sa uškŕňali, boli zvyknutí na slovné potýčky oboch mužov, ktorí sa neraz rozohnili ako bojujúce kohúty a v zmesi taliančiny a latinčiny sa okrikovali zlomyseľnými výrokmi ako „*caveto, Romane*" - v preklade: „Pozor, Riman!" Na čo protivník reagoval slovami: „*Nullos aliquando magistros habuis nisi quercus et fagos*" - „Veď tvojimi učiteľmi boli tak akurát duby a buky!"

Ani nezvyčajné správanie slobodomyseľných mníchov však nezatienilo skutočnosť, že pracovali na dôležitej úlohe, ktorá spôsobovala rovnaký rozruch ako stavba babylonskej veže. Biblický inštitút Gregoriany ju spracovával ako *secretum maximum*, teda ako prísne tajnú, porovnateľnú iba ak s mystériom desiatich dní, ktoré pápež Gregor vyškrtol pri zavádzaní nového, po ňom nazvaného kalendára. Manzoni zhromaždil okolo seba koptológov, klasických filológov, vedcov zaoberajúcich sa Bibliou

a najlepších paleografov z Traubeho a Schiaparelliho školy. Všetci sa sľubom zaprisahali k absolútnemu mlčaniu, pritom vlastne ani netušili, o čo v skutočnosti ide.

Pravdupovediac, práca tridsiatich jezuitov sa do tejto chvíle zakladala len na čistej teórii, no celá Cirkev v podstate spočíva na hypotézach. Pápežská kúria preto berie každú novú teóriu veľmi vážne. V tomto prípade sa objavili fragmenty pergamenového zvitku ako hrozná veštba pre matku Cirkev, podobná nápisu na stene počas hostiny babylonského kráľa Belšáccara, ktorého nato zavraždili. Ani jeden z učencov sa neodvážil vysloviť, čo pergamen vysvetľuje, pokým sa objavovali stále nové listy a útržky z toho istého prameňa, ktoré už aj v náznakoch naháňali strach.

Celú záležitosť navyše sťažil fakt, že na základe preskúmania fragmentov rádiokarbónovou metódou vraj pochádzajú z prvého storočia nášho letopočtu, teda z obdobia, ktoré pápežskú kúriu nanajvýš znepokojuje, pokiaľ ide o písomné pozostalosti spadajúce rokom vzniku práve do prvého storočia. Neraz sa totiž stalo, že náhodný alebo tajný objav sa dostal do nesprávnych rúk a pre väčší zisk sa rozdelil a predal do najrôznejších krajín. Pritom nikto ani netušil, čo pergamen obsahoval.

Spočiatku bolo známe len to, že ide o knihu koptských textov. Približne pred piatimi rokmi sa začali experti zaoberať významom jednotlivých fragmentov a dokázali zarážajúcu podobnosť s textami evanjelií Matúša, Marka, Lukáša a Jána. Na druhej strane si všimli nezvyčajné odchýlky a nezhody, porovnateľné azda s rozdielom medzi tromi navzájom súvisiacimi evanjeliami Matúša, Marka a Lukáša a celkom inak koncipovaným evanjeliom Jána. Do dnešného dňa to Cirkvi spôsobuje ťažkosti, podobne ako dogma nepoškvrneného počatia.

Spomenuté fakty teda vysvetľujú, prečo bol generálny predstavený rádu Piero Ruppero v najprísnejšej tajnosti poverený

za pomoci svojich najschopnejších rádových bratov Spoločnosti Ježišovej skúpiť všetky dosiahnuteľné fragmenty, uschovať ich a preložiť. V prípade, že by nemohol kúpiť originál, mal získať aspoň kópiu. Generálny predstavený Ruppero poveril vedením tajného projektu svojho hlavného asistenta Manzoniho, ktorý povolal regionálnych asistentov všetkých šesťdesiatich troch provincií, medzi nimi aj Poliaka Losinského, muža, ktorého vonkajší vzhľad by na diabla zapôsobil asi ako svätená voda.

Losinski mal niečo z tajného agenta. Bol to hazardér, ktorý sa nedal odbiť - najmä vo vzťahu k Manzonimu -, a natoľko priamy, že ostatných niekedy až striaslo. Nevyzeral ako koadjútor *Spoločnosti Ježišovej*, a to ani len zblízka. Práve naopak, ak si to vyžadovala situácia, verne zahral prechovávača z podsvetia, ktorý sa naoko živil čiernym obchodom so starožitnosťami. Hovorieval, že skutočne zbožní sú len tí, na ktorých to nevidieť. (Táto veta bola namierená najmä proti Manzonimu, ktorému sa dala povznesenosť nad všetkým pozemským - ak sa to má vyjadriť jemne - vždy vyčítať z tváre a svoju príslušnosť k jezuitskému rádu nemohol zatajiť ani v obyčajnom tmavom obleku.)

Losinského silnou stránkou bola všestrannosť a s tým spojené noblesné spoločenské správanie, ktoré rádovým bratom zväčša chýba. Vďaka svojej výnimočnej šikovnosti sa mu podarilo doniesť z cesty po Amerike tri fragmenty spomínaného pergamenového zvitku. Jeden odkúpil od súkromného zberateľa, síce za poriadnu sumu, to však nie je podstatné. Druhý vymenil v biblickom inštitúte univerzity vo Filadelfii za veľký rítový fragment. A tretí, azda najdôležitejší, doniesol zo San Diega aspoň ako kópiu, pretože v tamojšom ústave komparatistiky juhokalifornskej univerzity mu ho jednoducho nemohli vydať. Zatiaľ však netušil, aký význam majú jednotlivé časti mozaiky.

Okrem toho, že nové fragmenty prispeli k postupnej kompletizácii zložitej skladačky, prvé dva nemali pre rozlúštenie

posolstva veľký význam. Len posledný fragment, zatiaľ kópia, bol pre jezuitov veľkou záhadou, nielen z hľadiska obsahu, ale aj správneho umiestnenia. Isté záchytné body dovoľovali umiestnenie v troch prázdnych okienkach, čo prácu rozhodne neuľahčovalo.

Na Manzoniho pokyn Losinski opakovane písomne požiadal kalifornskú univerzitu o výmenu originálneho pergamenu za Leonardov autograf o anatomických výskumoch. Odpoveď neprišla. Losinski sa v dennej tlači s prekvapením dočítal, že muža, s ktorým pôvodne rokoval, vtedajšieho vedúceho ústavu, po poškodení Leonardovho obrazu kyselinou v parížskom Louvri, zatkli a umiestnili na psychiatrickej klinike.

Losinského táto správa hlboko zasiahla. Profesora Marca Vossiusa poznal ako optimistického, vzdelaného muža, ktorý napriek výraznej zdržanlivosti, pokiaľ išlo o skutočný predmet jeho výskumov, prejavoval voči nemu isté sympatie. Jezuita si nevedel vysvetliť, ako sa mohol Vossius natoľko pomiatnuť, že sa znížil k takému činu. Preto sa rozhodol vyhľadať Vossiusa v Paríži a spýtať sa ho na význam pergamenu. Našiel však celkom iného človeka, s akým rokoval v Kalifornii. Pripisoval to však pacientovmu psychickému stavu. Vossius sa správal odmerane a odporučil Losinského na ústav kalifornskej univerzity, ktorému prislúcha vybavovanie podobných žiadostí. Jezuita sa preto po krátkom rozhovore so žehnaním rozlúčil.

Jezuiti rímskej Gregoriany zďaleka nechápali súvislosti medzi pergamenom a šialeným činom profesora Vossiusa. Po tejto udalosti beztak s výraznou nástojčivosťou pokračovali v paleografických štúdiách. Po prvý raz sa objavilo podozrenie, že profesor mohol kópiu sfalšovať, teda v podstatnej miere diabolským spôsobom zmeniť alebo doplniť prázdne miesta, aby získal vo svojich výskumoch nedosiahnuteľný náskok. S poznaním rastie pochybnosť, a nikde sa neobjavuje toľko nedôvery ako vo vede a výskume.

2

Manzoni a Losinski boli najlepšími príkladmi nedôvery vo vede. Prefíkaný Poliak využil každú príležitosť, aby ťažkopádneho, no múdreho Taliana *svojimi* vedomosťami provokoval alebo blamoval pred ostatnými jezuitmi. Manzonimu sa opačný manéver napriek nespočetným pokusom ešte nikdy nepodaril a veľmi tým trpel. Manzoni, chlapík ako skriňa, s hranatou lebkou a nakrátko ostrihanými sivými vlasmi, nielenže sa pohyboval ťažšie ako Losinski, ale aj ťažkopádnejšie myslel. Navonok sa to prejavovalo nezvyčajne pomalým rozprávaním a otravnými prestávkami medzi jednotlivými vetami.

Úryvok textu, ktorý Losinski pred chvíľou predniesol, bol schopný rozvíriť novú zásadnú diskusiu o možnom význame pergamenového zvitku. Manzoni a Losinski mali opäť rozdielny názor. Hoci sa doteraz podarilo preložiť len desiatu časť z celého pergamenového zvitku - a dokonca ani nie v plnom znení, ale s medzerami - bolo ho možné považovať na základe obsahu, hovoriaceho o živote a učení Ježiša, za text evanjelia.

Losinski zalomil rukami, nechystal sa však modliť, iba chcel podčiarknuť dôležitosť svojich slov: „Brat v Kristu,“ obrátil sa na Manzoniho, „pripúšťam, že text má isté podobnosti s Jánovým, pochopte však konečne, že tento pergamen je o päťdesiat rokov starší ako pôvodný text Jánovho evanjelia. Jánovo evanjelium vzniklo okolo roku 100 po Kristovi. Vedci jednoznačne dokázali, že toto dielo bolo napísané okolo roku 50. Z toho vyplýva: Náš autor, ktorého meno zatiaľ nepoznáme, neodpisoval, odpisoval Ján.“

„Ale čoby!“ Manzoni sa nadýchol. „Jestvuje viac ako tucet apokryfických evanjelií a presne toľko apokryfických príbehov apoštolov. Jestvuje evanjelium podľa Tomáša, podľa Judáša, podľa Egypťanov, Petrove spisy, Pavlove a Ondrejove spisy,

dokonca korešpondencia medzi Senecom a Pavlom, Medzi Ježišom a Abgarom z Edessy. Tieto nevinné zlátaniny Cirkvi vôbec neuškodili. Preto považujem tajnostkárstvo okolo našej práce za prehnané.“

Losinski začal pred Manzoniho tvárou divo šermovať rukami, až sa zbehli aj ostatní jezuiti, aby sa stali svedkami výmeny názorov na najvyššej úrovni kléru. „To predsa nemôžete porovnávať!“ kričal nazlostene. „Všetky vami menované apokryfy sú len textami, ktoré úbohým spôsobom kopírovali dokumenty Nového zákona. A pritom vznikli s tými najzbožnejšími úmyslami a vôbec sa neusilovali falšovať. Dôležité je len - a to sa dokázalo -, že pochádzajú z omnoho neskoršieho obdobia.“

Manzoni zúrivo zovrel päsť a s rachotom udrel na úzky stôl. „Odmietam posudzovať Nový zákon prírodovednými metódami. Výskum Biblie je vecou filológov a bádateľov z oblasti dejín, alebo hoci aj paleografov, kryptológov a lingvistov. Ľudia od prístrojov sa však štyroch evanjelií nemajú čo dotýkať.“

„Piatich!“ povedal Losinski s neslýchanou grimasou, ktorú vystrúhal zakaždým, keď chcel prezentovať svoj triumf, a pre ktorú ho ostatní jezuiti nemali radi.

„Ako prosím?“

„Povedal som piatich, brat v Kristu. Rozhodne ďalej nemožno popierať skutočnosť, že životom a dielom nášho pána Ježiša sa zaoberalo päť evanjelistov.“

Losinského výpoveď vyvolala medzi mníchmi nepokoj. Zvláštny nepokoj. Zvláštny preto, lebo každý z nich po prevzatí svojej úlohy vedel, na čom pracuje. Väčšina však zastávala názor, že to, čo nesmie byť, ani nejestvuje, a Losinského jasné slová nahnali mníchom strach ako hriešne myšlienky. No podobne ako hriešne myšlienky sprevádza nielen utrpenie, ale aj potešenie, trápila jezuitov Gregoriany rastúca zvedavosť a smäd po pravde.

Kessler, jeden z najmladších zo skupiny, ktorá sa náruživo venovala celej úlohe bez ohľadu na výsledok, sa staval na stranu Losinského. Nadviazal na Poliaka a vyjadril sa nasledovne: „Ak by sa potvrdil náš predpoklad, že jestvuje päť evanjelií, autor nášho textu by potom nebol piatym evanjelistom, ale prvým. Matúš by v tom prípade musel uvoľniť miesto tomu, koho meno zatiaľ nepoznáme.“

„Nemáte dôkazy!“ odbil ho Manzoni.

„Nie, nemáme dôkazy,“ odpovedal mladý Kessler, „všimli sme si však niečo rozhodne zaujímavé.“

„Počúvame.“

„Štyrom známym evanjeliám chýbajú biografické údaje o živote nášho pána Ježiša. Vo všetkých štyroch evanjeliách by ste márne hľadali hocakú poznámku o vzhľade nášho Pána. Nenájdete nič! Prečo? Súhlasíme s názorom Cirkvi, že ani jeden zo štyroch evanjelistov nepoznal nášho pána Ježiša a svoje diela spísali len podľa ústnych svedectiev. Historické záujmy im boli vzdialené. Pokúšali sa poskytnúť pomoc vo viere. Marek so zámerom získať Rimanov zreteľnými slovami pre kresťanské náboženstvo. Matúš sa usiloval presvedčiť židovsky zmýšľajúcich súčasníkov, že v Ježišovi sa naplnilo ľudské očakávanie starého zväzku. Lukáš, intelektuál medzi evanjelistami, vychádzal z evanjelia podľa Marka, no obrátil sa na vzdelané vrstvy a venoval sa aj filozofickým otázkam, napríklad problematike Ducha svätého. Ján sa, naopak, vymkol z radu, veru, dalo by sa dokonca povedať, že keď sa pustil do svojho diela, predpokladal poznatky troch synoptických evanjelií a zjavenie nášho pána Ježiša poňal ako hlavnú tému. No ani jeden sa nezaoberá jeho vlastnosťami a výzorom.“

„Bože, odpusť, brat v Kristu,“ prerušil ho Manzoni vysokým hlasom, „to predsa nie je nič nové, čo ste nám tu porozprávali. Navyše pochybujem, či je dôležité vedieť, ako náš pán Ježiš

vyzeral. Či meral 180 centimetrov, vážil 75 kíl a ako väčšina jeho súčasníkov nosil dlhé tmavé vlasy.“

„Isteže nie,“ povedal mladý Kessler a jeho oči sa za okuliarmi bez rámu prefíkane blysli, „ak by sme to však vedeli, museli by sme priznať, že prameň, ktorý nám poskytol tieto informácie, sa odlišuje od ostatných tým, že jeho pôvodca Ježiša poznali“

V sále odrazu zavládlo ticho. Aj tí, ktorí sa doteraz zahĺbene skláňali nad textami, zadržali dych a zdvihli pohľad. Kessler držal v ruke malý kúsok pergamenového papiera, asi dvadsaťkrát dvadsať, takzvanú pauzu, teda kópiu, ktorú vytvoril tak, že priesvitný list položil na predlohu a motív obtiahol ceruzkou. Táto technika, používali ju, mimochodom, všetci jezuiti, umožňovala dopĺňať voľné miesta v texte tak, aby sa neporušil originál.

„Výsledok nosím pri sebe už odvčera,“ povedal Kessler, „chcel som sa na to ešte vyspať...“

„Nenapínajte nás toľko, Kessler!“ Manzoni bol netrpezlivý, fučal ako neposlušný žrebec. „Podeľte sa s nami o svoje poznatky!“

Medzi jezuitmi bolo zvykom, že ak niekto preložil alebo doplnil fragment, predniesol svoju prácu, aby potom aj ostatní prediskutovali jej obsah a pravdepodobnosť. Kessler, ktorý vychutnával pochybnú výhodu spracovávať začiatok pergamenového kotúča - alebo to, čo by sa na základe najrozličnejších príznakov mohlo považovať za začiatok - ešte nikdy nereferoval o svojej práci. Dôvodom bolo najvýraznejšie poškodenie práve začiatku pergamenového kotúča. Mal skutočne najťažšiu úlohu, pretože tento diel bol roztrhaný, rozstrapkaný, chýbali celé rohy aj iné časti.

„Rád by som vás upozornil, že som výsledok svojho prekladu prediskutoval s bratom Stepanom Losinským, a on sa vyjadril súhlasne. Pergamen sa teda začína tromi riadkami, ktoré nám chýbajú a pravdepodobne sa ich už nepodarí nájsť, pretože ide o

mechanické poškodenie. Štvrtý riadok sa začína slovami: ...*Otec. Ježiš, ktorý o sebe povedal, že prichádza od Boha ako učiteľ, aby nám dal znamenie... zoslaný mesiáš... bol som jeho svedkom... ako otec miluje syna... ľudia uctievali jeho postavu, ktorá mala štyri lakte až po hlavu, a bujné vlasy farby ebenového dreva, pokiaľ ja som menšieho rastu ako väčšina mužov v Galilei. Ľudia prichádzali zďaleka, aby načúvali jeho nežnému hlasu...*“

Sprvu všetci mlčali a zdalo sa, akoby si každý pre seba dával text ešte raz prejsť hlavou. Manzoni zareagoval ako prvý: „Bože dobrotivý,“ vzdychol a spýtal sa: „Do akej miery je text hodnoverný, koľko ste doplňali alebo čo by mohlo byť z iných dôvodov otázne?“

„Doplnil som dvadsať percent,“ odvetil Kessler, „jednu pätinu.“

„A opis nášho pána Ježiša Krista?“

„Možno ho považovať za hodnoverný. Patrí medzi najzachovanejšie časti, pretože text je všeobecne čitateľnejší na konci ako na začiatku.“ Kessler podal Manzonimu svoju pauzu.

Manzoni hltal očami Kesslerovu prácu. Rýchle pohyby, ktoré boli preňho rovnako nezvyčajné ako pochybovanie o dogmách Svätej matky cirkvi, prezrádzali vnútorné napätie. Ukazovákom a prostredníkom prechádzal po každom slove a súčasne pohyboval perami. Nakoniec list vrátil Kesslerovi, zahľadel sa cez vysoké okno von a povedal: „Ak sa potvrdí výsledok vašej práce, potom ste mali pravdu, brat v Kristu. V takom prípade mal pôvodca tohto textu veľmi blízky vzťah k nášmu pánu Ježišovi Kristovi.“ A prv ako odkráčal k svojmu pracovnému miestu na čelnej strane sály, potichu doplnil: „Dobrá práca. Skutočne dobrá práca.“

3

Losinski stiahol Kesslera nabok a hlavou naznačil na odchádzajúceho Manzoniho. „Veľa k tomu teda nepovedal," pošepol mladíkovi.

Kessler pokrútil hlavou: „Nebol na to pripravený. Myslím si, že to bolo naňho priveľa." Zasmial sa: „Úbohý Manzoni!"

Aj Losinski sa mierne uškrnul, no potom zvážnel: „Musíme rátať s tým, že nás zaistia. Záleží len na tom, aký význam pripíšu nášmu poznatku. Nebolo by to však prvý raz, čo by sa kúria rozhodla pre takýto krok. Konkláve je výdobytkom katolíckej Cirkvi."

„Na voľbu pápeža."

„Na voľbu pápeža. Pôvodne preto, aby donútili kardinálov k rýchlej voľbe. Medzičasom zohráva dôležitú rolu iná otázka: utajenie. Ani jeden kresťan sa nesmie dozvedieť, ako bol pápež zvolený, kto bol za a kto bol proti. Viem si predstaviť, že úloha, ktorou sa tu zaoberáme, by mohla byť pre kúriu dôležitejšia ako voľba nového pápeža. No najmä sa bude usilovať všetko utajiť."

„Zložili sme rádový sľub, brat v Kristu!"

„Ctím si vašu vieru v rádový sľub, no obzrite sa okolo seba. Dôverujete všetkým týmto ľuďom? Holanďanovi Veelfortovi, tomu francúzskemu kverulantovi alebo vášmu krajanovi Röhrichovi? Sľub sem, sľub tam, tretine našich bratov by som nedôveroval, keby na nich prišlo pokušenie."

„Pokušenie?"

Losinski zdvihol plecia a obrátil dlane, akoby chcel povedať: Ktohovie? Kessler si beztak nevedel vysvetliť, čo tým chcel povedať. Jeho myšlienky však rozhodne nepovažoval za cnostné.

Poliak pristúpil ku Kesslerovi so sklopeným zrakom: „Viete, strom poznania má mnoho neprajníkov, pretože od počiatkov ľudstva bažia ľudia po poznaní. Nakoľko vedenie je podobnou

vášňou ako telesná rozkoš, potom je nevedomosť niečo ako bolesť. A preto, že len málokomu spôsobuje bolesť potešenie, každý sa usiluje o poznanie, o vedenie. Na toto vedenie, a v spojitosti s tým i na moc, si nárokuje aj Svätá matka cirkev. Alebo mi budete odporovať, keď poviem, že vplyv pápeža na svoje ovečky spočíva vo veľkej miere v jeho vedomostnej nadradenosti?“

„Brat v Kristu!“ Kessler nepredstieral rozhorčenie. Také kacírske myšlienky z úst rádového brata ešte nepočul.

Losinski ukázal rukou na nápis na čelnej stene sály, kde sa Manzoni skláňal nad stolom. „Heslo zakladateľa našej rehole svätého Ignáca znie: *Omnia ad maiorem Dei gloriam, nie Omnia ad maiorem Ecclesiae gloriam*. Sme v službách Najvyššieho, nie v službách Cirkvi.“

Znova vystrúhal typickú bezočivú grimasu a pokračoval: „To, že Portugalci, Francúzi, Španieli, Švajčiari a ostatne aj Nemci zakázali našu reholu, je dosť podlé, no že sa na takýto krok podujal aj pápež, je hanbou pre inštitúciu Cirkvi. Prečo tak urobil? Historické knihy nám chcú nahovoriť, že tak urobil pod tlakom Bourbonovcov. Ale nie, Klement XIV. sa obával našich vedomostí. Preto sa nachádzame vo veľmi nepríjemnej situácii. Predstavte si, čo by sa stalo, keby sa potvrdila naša domnienka, že jestvuje päť evanjelií a naše štyri evanjeliá vychádzajú z tohto pôvodného.“

„Pravdupovediac, na následky som zatiaľ nepomyslel,“ povedal Kessler opatrne, „súvisí to však aj s obsahom a odkazom, ktorý sa v pergamene nachádza.“

„Čert nikdy nespí.“ Losinski sa nedôverčivo pozrel na mladého rádového brata. Vážil si ho pre jeho rýchle uvažovanie, výrazne odlišné od Manzoniho ťažkopádnosti. No nebol si istý, či tomuto Nemcovi môže veriť. Nepoznal ho až tak dobre. Pozorovateľ zvonka to nemohol tušiť, no pod zbožným rúškom

Spoločnosti Ježišovej mohla vzniknúť komplicita bežná skôr pre pochybné kartely, a nie kresťanskú rehoľnú spoločnosť.

„Neviem, či máte rovnaký názor ako ja, priateľ," pokračoval Losinski, „no súhlasím s *Doctorom mirabilis*, Rogerom Baconom, ktorý odmietol odvolávať sa na autoritu Cirkvi, uplatňujúcu bez zreteľných dôvodov nárok na vieru, rovnako ako filozoficko-dialektickú metódu, pretože nedovoľuje pochopiť veci samy osebe. Bacon zastával názor, že netreba za každú cenu uverejňovať všetky výsledky vedeckých výskumov, pretože v nesprávnych hlavách to môže narobiť viac zla ako dobra."

Kessler sa zasmial: „O tom by sa dalo zaujímavo polemizovať, hoci jeho myšlienky sú staré sedemsto rokov!"

„Vek im neuberá na múdrosti. Aristoteles žil pred 2 300 rokmi, no jeho dôkaz existencie Boha neraz spôsobuje problémy filozofom, ktorí zvyčajne všetko spochybnia a ofrflú. Alebo ste iného názoru, brat v Kristu?"

„Som koptológ a paleograf. Aristotelove spisy som nikdy podrobne neštudoval."

„To je chyba. Aristoteles uzemní aj najväčších pochybovačov. Viete, aby dokázal jestvovanie Boha, vychádzal z času. Čas je večný. Čas však predstavuje aj pohyb, smerom dopredu budúcnosť, smerom dozadu minulosť. No všetko, čo je v pohybe, potrebuje príčinu. Preto možno považovať za príčinu večného pohybu ďalšiu príčinu, a pre túto zasa ďalšiu a tak ďalej. To však nemôže ísť až donekonečna, preto musí jestvovať *Primum movens*, prvý hýbateľ, ktorý je nehybný. A tým je Boh."

„Výborná myšlienka!" zvolal Kessler, až jezuita s briadkou, ktorého vyrušil od práce, zdvihol zrak a upozornil ho, aby zachoval ticho. „Výborná myšlienka," zopakoval Kessler šeptom, „no vzdialili sme sa od témy. Nazdávate sa, že by bolo lepšie, keby sme výsledky našej práce radšej zatajili? Pochopil som vás dobre?"

Losinski pokrčil plecami. Jeho chudá postava pripomenula supa. „Nerozhodnete o tom ani vy, ani ja. Myslím si dokonca, že sa k tomu nebude môcť vyjadriť ani on.“ Poliak pohŕdavo kývol hlavou smerom na Manzoniho. „Rozhodne by ste však mohli ešte počkať s prezentovaním svojich výskumov,“ dodal na záver. „Čo si uchováte v hlave, to vám nik nemôže zobrať, brat v Kristu.“

Po týchto slovách sa obaja vrátili k svojej práci, Losinski pod prvým oknom v sále, Kessler na druhom konci radu stolov pred vysokánskym regálom s knihami.

Kesslera rozhovor s poľských bratom zmiatol. Nerozumel presne, čo chcel Losinski vlastne povedať, no pravdepodobne išlo o nejakú tajnú dohodu, ktorej význam on, Kessler, nepoznal.

Večer toho istého dňa, ktorý prebehol bez objavenia nových poznatkov, Manzoni zavolal Kesslera nabok a vážnym tónom ho upozornil, aby sa mal pred Losinským na pozore. Losinski je vynikajúci vedec s úžasným všeobecným vzdelaním, ktoré obsiahlo aj neortodoxné disciplíny klerika, ako sú džez a ezoterizmus, no srdcom je skôr kacír, a on, Manzoni, si vie predstaviť, že by nášho Pána Ježiša Krista zradil za tridsať strieborniakov ako Judáš Iškariotský.

Manzoniho slová zanechali v Kesslerovi rozporuplný pocit. Chladno odvetil, že ani on, Manzoni, nemá právo súdiť rádového brata, najmä ak sa doteraz nijako neprevinil. A dokonca aj Petrovi, ktorý tri razy zaprel Pána, prv ako kohút zakikiríkal, bolo odpustené.

Svoje slová nech radšej nekladie na zlaté misky, namietol Manzoni. Prirodzene, nikdy by si nedovolil tvrdiť, že by sa veľavážený brat Stepan Losinski rúhal viere, no to, že žije so Svätou matkou cirkvou vo zvláštnom rozkole, je verejným tajomstvom. On, Manzoni, by teda privítal, keby sa Kessler radšej držal brata Dr. Lucina alebo Francúza Bigoua, ktorí si ho vždy vďačne vypočujú.

Kessler to sľúbil - veď čo mu iné zostáva -, no cestou domov do kláštora jezuitov na Aventine, kde sa po prijatí svojej úlohy ubytoval v Gregoriane (ostatní jezuiti, ktorí neboli zvyknutí na kláštorný život, bývali v penziónoch v meste), sa nemohol zbaviť myšlienky, že sa zamotal do pavučiny nevysvetliteľných súvislostí, ktoré boli schopné narušiť svorné spolunažívanie mníchov. Hoci svorné ako svorné! Už niekoľko týždňov sa Kesslerovi zdalo, že medzi bratmi stojí neviditeľný múr a rozdeľuje ich na dve skupiny. Ani sám však presne nevedel, do ktorej skupiny patrí on.

4

Bezbožné a bezbohabojné správanie jezuitov Kesslera rozčúlilo a pristihol sa, že celá jeho pozornosť sa upriamuje viac na správanie bratov, a nie na vedeckú prácu. Losinski býval ako on v Kláštore svätého Ignáca na Aventine, dokonca mali izby na jednom poschodí. Poliakovi však doteraz nevenoval pozornosť. Jezuiti sú regulárni klerici, čo znamená, že sa od iných rádov odlišujú tým, že sa vzdali kláštorného habitu. Nosili teda odev svetských duchovných. Nepoznali ani službu v zbore, ich život bol orientovaný skôr svetsky.

Odkedy si Kessler začal všímať Losinského, spozoroval, že niektoré večery Poliak odchádza z kláštora a vracia sa až okolo polnoci, čo inak v pestrom živote celého spoločenstva nebolo nápadné, iba ak tým, že sa to často opakovalo. Kessler váhal, či má Losinského osloviť alebo ho večer sledovať. Rozhodol sa zavesiť sa mu za päty ako učeník za Pána.

Hneď na druhý deň odišiel Losinski zo svojej izby okolo 20. hodiny, ako zvyčajne odovzdal kľúč na vrátnici a rýchlymi krokmi kráčal Ulicou di Santa Sabina na Námestie Romula a Rema, kde nastúpil do taxíka. Kessler si zobral druhý taxík. Cesta viedla chvíľu popri Tibere až na Námestie Campo dei Fiori. Tu Losinski vystúpil z auta a zahol do tmavej bočnej uličky, ktorá viedla ku Korzu Vittorio Emanuele. Tu sa stratil vo vysokom šesťposchodovom dome.

Kessler nemal odvahu nasledovať Losinského až dnu. Preto počkal chvíľu na druhej strane ulice. Prvé dve poschodia boli tmavé, tretie, štvrté, piate a šieste poschodie boli osvetlené. Nakoniec sa odvážil priblížiť k domu.

Rímske portály domov sú kapitola sama osebe. Pôsobia pompézne a blahobytne, hoci sa za nimi skrýva len schátraný nájomný dom. Inak to nebolo ani v tomto prípade. Štyri vyleštené

mosadzné tabule informovali o jednom advokátovi, dvoch lekároch a reklamnej agentúre *Presto*. V prítmí slabo osvetlenej ulice sa dalo na staromódnej platničke so zvončekmi rozlúštiť osem mien, ktoré mu však nič nehovorili. Dvere boli zamknuté. Kessler sa teda vrátil do kláštora a premýšľal.

Kessler, opantaný hriešnou zvedavosťou, ktorá sa môže zmeniť na neuhasiteľnú túžbu, podobnú žiadostivosti po žene, sa rozhodol, že sa s Losinského pôsobením oboznámi iným dôsledným spôsobom. Len čo Poliak o dva dni neskôr odišiel zo svojej izby a vydal sa smerom na Námestie Romula a Rema, Kessler zvesil na vrátnici z háčika kľúč od Losinského izby, na háčik zavesil svoj kľúčik a otvoril si jeho izbu.

Miestnosť sa nijako neodlišovala od jeho izby: trojdverová skriňa z čias Pia X., čierna, dôstojná a masívna a vhodná na uschovanie kódexu Iuris Canonici, ďalej starší sekretár so symetrickými dvierkami na odidvoch stranách, zdobený srdcom z lúčov a v takom stave, akoby na ňom zanechali stopy kolínske nepokoje za pápeža Gregora XVI. Stolička s vysokými zvislými priečkami na operadle sa hodila k nábytku iba tým, že bola v otrasnom stave, ale rozhodne nie tvarom, a ešte hranatý drevený stolík na umývanie s lavórom, nenápadného vzhľadu ako Benedikt XV., no podobne ako tento pápež nanajvýš užitočný svojím poslaním. Najnovším kusom nábytku bola posteľ z čias Pia XII., tmavočervená pohovková opacha, s úložným priestorom naspodku.

Opísaný nábytok sa tlačil na priestore nie väčšom ako trikrát päť metrov. Zo stropu visela biela guľatá lampa. Za bieleho dňa dopadalo do izby svetlo cez jediné vysoké okno na úzkej stene oproti dverám. Pôvodne červený, mnohými topánkami dohneda zošliapaný kokosový behúň pokrýval drevené parkety, ktoré pod každým krokom jemne zaškrípali a zavŕzgali ako lanivo starého škunera.

Kessler cupkal miestnosťou po prstoch, no parkety vŕzgali aj tak. Otvoril ľavé dvere skrine, ktorá bola prepchatá knihami, staršími spismi a korešpondenciou. Všetko bolo rozdelené do štyroch políc - taký chaos vládol asi v Noemovej arche pred potopou. Za ďalšími dvoma dverami, ktoré sa otvárali zo stredu, mal Losinski naľavo poukladanú bielizeň. Pravú stranu, oddelenú zvislou stenou, zapĺňalo šatstvo - starostlivo vyžehlené tmavé obleky, aké jezuiti zvlášť obľubovali.

Na dne skrine ležalo napchaté vrece, podobné námorníckemu vaku na šatstvo. Navrchu bolo zviazané dvoma koženými remeňmi s prackami. Kessler sa pokúsil hmatom preskúmať hrboľatý obsah, a čím dlhšie tajomné vrece ohmatával, tým väčšmi sa chcel dozvedieť, čo sa asi môže pod hrubým zeleným súknom skrývať. Rozhodol sa odopnúť pracky.

„Bože môj dobrotivý!“ vyhŕklo z jezuitu. A ešte raz: „Bože môj dobrotivý!“ Kessler vytiahol z vreca ohnivočervenú, špicatú dámsku lodičku s vysokým opätkom. V živote ešte nedržal v rukách takú hriešnu topánku. Malá noha, ktorá si kedysi obúvala toto dielo, musela byť poriadne prehnutá a žena, čo ju nosila, isto pôsobila, akoby stála na špičkách. Štíhle nohy tak vyzerali ešte dlhšie, ako ich vynašiel Stvoriteľ. Pravdepodobne nosila čierne priesvitné pančuchy s tenkým pásikom vzadu, siahajúcim cez lýtka až po stehná.

Kessler zmätený svojimi nečistými myšlienkami vopchal červený hriech z kože opäť do vreca a s odporom ho chcel zviazať, pritom však nemohol prehliadnuť ďalšie veci: množstvo najrozličnejších topánok všetkých druhov, vzdušné sandále, prísne čierne lodičky, dokonca tam zbadal aj čižmy na ceruzkovo tenkých opätkoch.

Jeho pozornosť však zaujal najmä snehobiely predmet s dlhými bielymi stuhami. Musel ho jednoducho vytiahnuť. Predtucha ho nesklamala: hodvábna cvička baletky. „Bože môj

dobrotivý!“ Aká len bola jemná! A tá podrážka z jelenice! Kessler znova vopchal ruku do vreca, vzápätí ju však vytiahol, akoby sa rúhal. Táto topánka bola vyrobená len pre nohy mladej dievčiny v bielych pančuškách, ktoré siahali ako stonky kvietkov pod vysoko vyšnurovanú sukienku. Kessler zadržal dych.

Zrazu si uvedomil, že Losinského špinavá, odporná zbierka topánok v ňom vyvolala rovnako hriešne myšlienky, z akých obviňoval Poliaka. Celkom zmätený zviazal vrece a uložil ho naspäť do skrine. Práve zatváral široké dvere, keď mu zrak spočinul na neveľkom ošúchanom hnedom kufri uloženom na ozrutnej skrini.

Musel sa poriadne natiahnuť, aby ho vôbec dosiahol. Bol zamknutý. V najvyššej zásuvke sekretára objavil tri rôzne kľúče, ten najmenší sa zdal byť od kufra. Bolo to tak. Po zážitku s vrecom bol Kessler pripravený na všeličo, a predsa neveril vlastným očiam, keď otvoril veko: kufor bol plný peňazí, starostlivo naukladaných dvadsať a stodolárových bankoviek.

Kessler nemal k peniazom vzťah a vôbec netušil, o akú sumu ide: desať, päťdesiat alebo stotisíc? Po tomto objave sa len utvrdil v pretuche, že s Losinským niečo nie je v poriadku. A kým kufor opäť zavrel, položil na skriňu a kľúč vrátil do zásuvky, rozmýšľal, akú hru hrá ten Poliak, či má pomocníkov, a aký cieľ sleduje.

Podobné situácie boli vhodné na odlákanie špehúňa na inú stopu, pretože jedno vetrenie prevýši všetky ostatné pocity. Kessler sa preto objavom viac nezaoberal a pátral po indíciách, na základe ktorých by Losinského odhalil.

Zásuvky sekretára, tri vľavo a tri vpravo, od ktorých si Kessler najviac sľuboval, mu veľmi nepomohli. V neporiadku, charakterizujúcom skôr pomätenca, a nie člena Spoločnosti Ježišovej, sa nedal nájsť nijaký predmet, ktorý by prezrádzal niečo o Losinského zámeroch alebo stykoch.

Kessler sa teda zameral na ľavé skriňové dvere, za ktorými sa skrývali knihy a spisy. Knihy mnoho prezradia, vychádzať sa však dá aj z chýbajúcich kníh. Kesslerovi stačil krátky pohľad, aby sa presvedčil, že Losinského priveľmi nezaujímala povznášajúca literatúra, povinná pre zbožného kresťana, ani teologicko-filozofické diela jezuitskej tradície. Všimol si, naopak, kacírske knihy ako *History of the Knights Templars* alebo *Mesiášske hnutie nezávislosti od pôsobenia Jána Krstiteľa až po zánik Jakuba Spravodlivého, po znovusprístupnení Jeruzalemu Flavia Jozefa a kresťanských prameňov alebo Fyziologická nemožnosť skonu Krista na kríži* alebo *Zázračné svedectvo synoptikov vo vzťahu k ústnemu svedectvu* - každá schopná potupiť kresťanskú vieru.

Mal Manzoni skutočne pravdu, keď označil Losinského za kacíra? Prečo by však potom takého kacíra zapojil do projektu fundamentálneho významu pre Cirkev?

Kessler si to vysvetľoval jedine takto: Manzoni Losinským pohŕdal, nenávidel ho, potreboval však jeho vedomosti. Poliak bol bezpochyby múdrejší a vzdelanejší ako všetci ostatní, čím si získal veľa nepriateľov. Bol však Losinski skutočne nenahraditeľný? Vynárala sa otázka, či málo váženého Losinského nedržali v radách Gregoriany len preto, lebo inde by mohol narobiť väčšie škody.

Čo vedel Losinski?

Medzi spismi objavil Kessler napodobeniny, skice, rekonštrukcie a kópie starých gréckych a koptských papyrusov a pergamenov. Po okrajoch boli stovky odkazov napísaných starostlivým drobným písmom, ktoré boli v rozpore s okolitým neporiadkom. Bolo zrejmé, že Losinski sa zahryzol do problému ako vlk, ktorý keď chmatne jahňa do tlamy, viac ho nepustí. Kessler sa nemohol zaoberať každým hárkom osobitne, no pri letmom listovaní si všimol, že mal pred sebou staré a rané kresťanské texty, Losinského špecialitu. Množstvo nákresov a

fotografií Titovho víťazného oblúka, rímskej stavby nazvanej po cisárovi, nasvedčovali, že Losinski sa zaoberá alebo zaoberal problémom mimo Gregoriany.

Záujem mladého jezuitu vzbudil list, starostlivo uložený medzi dvoma hrubými kartónmi, pretože bol vzduchotesne obalený v priesvitnej fólii a navlas sa podobal na fragment, ktorý pred niekoľkými dňami preložil. Zdanie však klamalo, lebo koptský text sa na ten jeho iba podobal, nebol však identický. Tento fragment bol až nevídane dobre zachovaný a čitateľný, takže Kessler sa nevdojak zahĺbil do hnedastého písma. Postupoval pritom tak, ako to bolo medzi paleológmi zaužívané, a venoval sa najskôr najľahšie čitateľným slovám, teda označeniam miest a menám, alebo podmetu vety, ak bol vypichnutý na začiatku vety.

Takýmto spôsobom narazil na meno, ktoré ho zarazilo, pretože bolo nezvyčajné a zriedkavé ako meno Ježiš, hlavne v koptských textoch. Meno Barabáš.

Barabáš?

Kesslerove myšlienky prerušili šuchotavé kroky z chodby. Fóliu radšej rýchlo položil medzi kartóny a tie vrátil na pôvodné miesto. Zadržal dych a načúval. V takýchto okamihoch sekundy pripadajú ako hodiny - aspoň Kesslerovi sa tak teraz zdalo, a odvážil sa nadýchnuť, až keď sa kroky vzdialili opačným smerom.

Táto príhoda Kesslera natoľko vyľakala, že sa triasol na celom tele. Preto sa rozhodol na dnešok ukončiť svoje pátranie. Na vrátnici opäť vymenil kľúče od izieb, utiahol sa do svojej izby, a tak ako bol, sa hodil na posteľ. S rukami pod hlavou civel na strop.

5

Neskôr mu napadlo, že sa musí zdôveriť Manzonimu. Spomenul si na slová svojho predstaveného. Keď mu zveroval úlohou v Ríme, hovoril o integrite - tá bola dôvodom, prečo vybrali práve jeho. Kessler sa vo svojom doterajšom živote skutočne nedopustil ničoho, čo by mohlo spochybniť tento postoj. Ak by však zašiel za Manzonim, potom by sa musel priznať, že sa vkradol do Losinského izby, nehovoriac o ostatných veciach - ochraňuj nás, Panna Mária.

Ako to len má z Losinského vytiahnuť? Má ho jednoducho osloviť, spýtať sa ho, akým výskumom sa zaoberá? Poliak by isto všetko odtajil, Kessler by sa blamoval bez ohľadu na to, či by svoje sliedenie priznal alebo odškriepil. Losinski nebol človek, ktorého by jedno či druhé vyviedlo z miery. Nie, Kessler si musel priznať, že zďaleka neoplýval toľkou silou a rozhodnosťou ako Losinski. A hoci by si to nikdy nepripustil - vo svojom vnútri začal Kessler pochybovať, či sa nezaplietol do čohosi, čo sa jedného dňa vyjasní samo od seba ako Šérnov rodokmeň v Prvej knihe Mojžišovej.

Zaiste, bol tu hriešny obsah vreca, aký neprináležal mužovi v mníšskom rúchu. No nekochal sa on sám pochybnou zbierkou topánok? Nebol azda Losinski lepším rehoľníkom, pretože svoju telesnú vášeň, ktorá prenasledovala aj najzbožnejšieho kresťana, a nepokojnú fantáziu ukájal kožou a hodvábom, pokiaľ on - Pane, buď milostivý k úbohému hriešnikovi - v takéto dni navštívil domy na Trastevere, kde v tmavých vchodoch dvíhali ženy sukne, ak nejaké mali, pred každým mužom. Tak sa každý nositeľ sutany konfrontoval s rozdielom, ktorý bol z vôle stvoriteľa stvorený z Adamovho rebra. A keby deň po sviatku nepoškvrneného srdca Panny Márie, keď ho za horúceho letného dňa premohol pud, nebol stretol v najvykričanejšom podniku minoritu otca Francesca,

ktorému sa každý týždeň spovedal, sám by v tento večer nezostal len pri chlipnom pozorovaní. Určite by skončil v náručí červenovlasej prostitútky. Obaja však v náhodnom stretnutí videli Božie znamenie, spolu odišli a viac sa o tom nezmienili.

Pokiaľ išlo o Losinského neprehľadné úklady, zdalo sa rozumnejšie nadviazať s bystrým Poliakom priateľstvo a získať jeho dôveru. Koniec koncov práve on ho upozornil na opatrnosť pri prekladaní pergamenu - táto výzva zostala pre Kesslera do dnešného dňa záhadou.

Poliak však Kesslerovi nič nedaroval. V nasledujúcich dňoch sa mu zámerne vyhýbal - aspoň sa mu to videlo. Dokonca aj počas práce v Gregoriane, kde boli diskusie o jednotlivých slovách a úryvkoch textu na dennom poriadku, Losinski nezvyčajne mlčal. Sklonený nad prekladmi celé dva dni neprehovoril a na Kesslerovu zdvorilostnú otázku, či pokročil, odvetil odmerané nie. Kessler teda pokladal za vhodné radšej sa mu vyhýbať.

Napriek tomu poľského brata nespúšťal z očí, zaznamenával si naoko bezvýznamné udalosti, ako kúpu novín v stánku alebo kroky k poštovej schránke, a pokiaľ to bolo možné a nikto si ho nevšimol, prenasledoval Losinského na každom kroku. Po niekoľkých dňoch tak robil s istou opovážlivosťou, ktorá Kesslera povzbudila konať vždy v novom prezlečení ako agent zo zlej detektívky a získavať čoraz viac poznatkov o živote záhadného muža.

Deň po Dušičkách Losinski znova opustil kláštor a taxíkom sa odviezol na Ulicu Cavour, kde zastavil pred kamenným schodiskom, ktoré napravo viedlo ku Kostolu San Pietro in Vincoli. Mal ako vždy oblečený čierny kabát a jeho výzor nijako neprezrádzal príslušnosť k jezuitskému rádu. Bez obhliadnutia - Losinski si bol natoľko istý - vybehol rýchlo po schodoch. Kessler za ním horko-ťažko stačil vybehnúť.

San Pietro in Vincoli je známy reťazami apoštola Petra, ktoré sú tu uložené, no najmä Michelangelovou sochou Mojžiša, jednou z veľkých tragédií v histórii umenia. Losinského návšteva tohto miesta nepredstavovala nič nezvyčajné. Pozoruhodné nebolo ani to, že Poliak priamočiaro pristúpil k jednej z ošarpaných spovedníc, kľakol si pred drevenou mriežkou a prežehnal sa. Kessler, ktorý celý výjav pozoroval spoza stĺpa, si však všimol, že jezuitova spoveď pripomínala skôr karhanie spovedníka. Losinski si neprišiel po rozhrešenie svojich hriechov, ale naopak, úbožiakovi za mriežkou držal takú kázeň, že ten sa vôbec nedostal k slovu - aspoň to tak vyzeralo.

Celá udalosť sa ukončila náhle. V medzierke pod mriežkou, ktorú Svätá matka cirkev vymyslela na to, aby kňaz mohol posunúť spovedníkovi sväté obrázky na povznesenie, sa zjavila hrubá obálka a Losinski si ju okamžite schoval do vrecka. Sám posunul tou istou cestou menšiu obálku dnu, letmo sa prežehnal a vzdialil sa.

Toto stretnutie utvrdilo Kesslera v domnienke, že poľský brat hrá dvojitú hru. Losinského nechal odísť. Teraz ho väčšmi zaujímalo, kto sa skrýva v ošarpanej spovednici. Kessler bol presvedčený, že to nebude kňaz, ktorý dáva rozhrešenie úbohým hriešnikom.

So spovednice však vyšiel muž stredných rokov, ktorý pôsobil ako mních, hoci mal oblečený slušivý moderný oblek. Na rozdiel od Losinského pôsobil nanajvýš rozrušene, a kým vyšiel z kostola, skúmavo sa obzeral na všetky strany.

Kessler ho nasledoval s patričným odstupom a vôbec by sa nebol nečudoval, keby sa muž vydal Korzom Vittorio Emanuele k Vatikánu, a tam by zmizol v jednom z ofícií. Kessler sa však mýlil. V kaviarni na Ulici Cavour si neznámy objednal preso a potom jeho kroky viedli do Hotela Excelsior, na jednu z najvyberanejších adries v meste.

Vo vstupnej hale vládol čulý ruch, takže keď sa Kessler priblížil na niekoľko krokov k mužovi, nič neriskoval. Správal sa celkom gavaliersky a mladý jezuita, na ktorom, prirodzene, nebolo poznať jeho príslušnosť k rádu, si pripadal v porovnaní s neznámym ako bezradný chlapec. Čo má robiť?

Losinského záhadné stretnutie s neznámym v Kostole San Pietro in Vincoli priviedlo Kesslera do totálnej bezradnosti. A ani meditácia, ktorej sa oddal ešte v ten istý večer na modlitebnej stoličke vo svojej izbe (neskôr mu napadlo, že v Losinského izbe tento kus nábytku chýbal), mu nepomohla posunúť jeho domnienky o kúsok vpred. No pokiaľ doteraz z rozličných dôvodov pochyboval o Poliakovej nečestnosti, keďže zbadal výmenný obchod v spovednici, bol si istý, že Losinski je zapletený do nejakých špinavých obchodov.

Kessler by sa neodvážil povedať, či ide o tajný projekt Gregoriany alebo o celkom inú záležitosť. Neodvážil sa ani osloviť Losinského, pretože určite by všetko odškriepil a vzápätí by pocítil ku Kesslerovi nedôveru, čo by mladému jezuitovi znemožnilo vypátrať Losinského tajné aktivity. Presne o to sa usiloval.

Čím dlhšie Kessler nad tým uvažoval, tým väčšmi rástlo jeho presvedčenie, že medzi bratmi Spoločnosti Ježišovej vládne nedôvera. Predstava, že by vo svojej nevedomosti mohol byť zneužitý, ho veľmi trápila. Tak veľmi, že sa rozhodol prísť veci na koreň.

Samota

1

Anna von Seydlitzová sa od oného strašidelného zjavenia stránila svojmu domu. Predsavzala si, že až do vyriešenia celej udalosti nepobudne v dome ani noc. Počas dvoch dní, ktoré strávila v Mníchove a využila ich prevažne na vymenenie bielizne a preverenie obchodných záležitostí, sa ubytovala v hoteli, kde býval aj Kleiber.

Tá vec s Kleiberom ju mrzela, ale na druhej strane bola rada, že to takto celé dopadlo, lebo sa jej zdalo, akoby sa Kleiber zaujímal viac o ňu než o jej problémy. V tejto situácii totiž vôbec nepotrebovala, aby jej nejaký muž nadbiehal. Zaiste, keby prišiel, podala by mu ruku. Spomenula si pritom na slová svojej adoptívnej matky, ktorá ju prísnym hlasom poúčala, že nikdy neslobodno odmietnuť podanú ruku, ani keby patrila nepriateľovi. Teraz však takéto stretnutie celkom isto nepredpokladala. Momentálne sa jej v hlave premietalo toľko myšlienok, že pre muža jednoducho nezostalo miesto.

Hrdosť vie podvedenú ženu vyprovokovať k najnepredstaviteľnejším výkonom. Pred časom by bolo pre Annu nemysliteľné vydať sa odkázaná sama na seba za stopou, ktorá viedla cez pol zemegule a bola spojená s rizikami a nebezpečenstvom. A všetko len na to, aby vniesla svetlo do záležitosti, ktorá - odhliadnuc od toho, či sa jej to vôbec podarí - jej nepriniesla nijaké výhody. No medzi ňou a čímsi neznámym, tajomným a mysterióznym sa zjavne vytvorilo magické puto. Anna rozhodne nebola schopná nechať to tak.

Opantala ju často spomínaná mágia zla, ktorá sa jej zahryzla do myšlienok a nechcela ju pustiť? Prečo to všetko robila?

Podobné myšlienky však zaberali v jej živote len zanedbateľné miesto. V súčasnej situácii to bolo aj lepšie. Inak by bola prišla na to, ako veľmi sa zmenila.

Ešte nikdy v živote nebola posadnutá nejakou ideou a na ľudí, čo kráčali za svojím cieľom, znevažujúc samých seba, sa pozerala skôr stiesnene ako s obdivom. Teraz, sama posadnutá myšlienkou, sa vôbec nespoznávala. Všetko odsunula nabok, lásku, život, obchod, a pritom si to neuvedomila. Jestvujú veci, pred ktorými sa nedá utiecť.

Pátranie v Kalifornii utvrdilo Annu v presvedčení, že jej muž Guido sa musel zapliesť do celosvetového komplotu - vedome či nevedome, to by v tejto chvíli nevedela povedať. Samo objavenie nového biblického textu predsa neurobí z vedcov lovcov a z iných štvancov.

Pani Vossiusová, profesorova manželka, tu podľa Anninho uváženia nezastávala jednoznačnú rolu. Anna pochybovala o jej čestnosti. Veru, po niekoľkodňovom odstupe si položila otázku, či Aurelia Vossiusová nehrala falošnú hru. Najdôležitejšiu stopu jednoznačne predstavovala Brandonova poznámka o ráde orfikov kdesi na severe Grécka. Anna netušila, čo ju tam čaká, či sa vôbec dostane k záhadnému rádu. Bola však pevne rozhodnutá.

Musí ísť do Leibethry.

2

Vďaka presnému typu od Garyho Brandona odletela Anna von Seydlitzová do Atén, pokračovala do Solúnu, ktorý tamojší obyvatelia volajú Saloniki, a ubytovala sa v Hoteli Makedonia Palace, Leoforos, Megalou Alexandrou, v malebnom starom meste.

Guido, ktorý bol vo svojom povolaní stále na cestách, jej raz poradil: Ak v cudzom meste nemáš priateľov, daj hotelovému vrátnikovi kráľovské prepitné.

Mladý muž na recepcii sa volal Nikolaos a podobne ako každý druhý v tomto kraji hovoril vynikajúco po anglicky. Hodnotná bankovka, ktorú mu Anna vopchala do ruky, v ňom vzbudila nepredvídané schopnosti. Stretla sa s ním po skončení služby v pouličnej kaviarni neďaleko Bielej veže, odkiaľ bolo vidieť more. Anna začala bez okolkov rozprávať, ako sa jej zosnulý muž zaplietol do výnimočného komplotu a osoby z pozadia sa pravdepodobne nachádzajú v Leibethre. Do ďalších podrobností nezašla.

Nikolaos, nie starší ako dvadsaťpäť rokov, s čiernymi kučeravými vlasmi a bystrými tmavými očami, sa cítil polichotený otvorenosťou a dôverou cudzinky a prisľúbil pomoc. Najskôr sa však, povedal vážne, musí priznať, že počul o ráde v Leibethre, no v Saloniki nik o týchto ľuďoch nič netuší. Väčšina, ako aj on, iba počula, že ide o rád, ktorý sa v Leibethre stará o blázinec. Medzi postihnutými však nie sú Gréci alebo ľudia z okolia, ale cudzinci, ktorých tam doviezli.

Blázinec pravdepodobne slúži len na maskovanie, v skutočnosti sa za Leibethrou skrýva čosi celkom iné.

Celkom náhodou prevádzkoval Nikolaosov švagor Vasileos v Katériné, hodinu autom južne od Saloniki, hotel Alkyone, a Nikolaosovi sa čosi marilo, že švagor mu raz rozprával o

tajomnom kamennom kláštore na úbočí Olympu. Vtedy sa však o to veľmi nezaujímal, a tak si nespomína na podrobnosti.

Nasledujúci deň odviezol Nikolaos Annu von Seydlitzovú svojím autom do Katériné k švagrovi Vasileosovi, ktorý pristupoval k cudzinke s nedôverou, hoci sa ubytovala v jeho hoteli, a nie v susednom *Olympion*, a Nikolaos ju navyše priateľsky odporučil. Vasileos sa prejavil ako presný opak Nikolaosa: ťažkopádny, pochmúrny a uzavretý, hlavne vo vzťahu k hosťom. A navyše sa s ním dalo dorozumievať len pomocou akejsi zlátaniny nemčiny s prízvukom z okolia Rýnu a ťažko naučenej angličtiny so suchým severogréckym prízvukom.

Takáto je väčšina ľudí z okolia, ospravedlňoval Nikolaos švagrovo mrzuté správanie a vymenil si s Vasileosom niekoľko vážnych slov. Anna nerozumela ani slova, no podľa gestikulácie a reakcií pochopila, že Nikolaos vyčítal švagrovi, vraj nech sa láskavo správa k hosťom prívetivejšie, navyše pani z Nemecka je veľmi veľkorysá. Potom dal Anne svoje telefónne číslo v Solúne, na prípad, že by potrebovala pomoc, a odcestoval.

Katériné je malebné provinčné mestečko, dokonca aj za nevľúdneho, studeného počasia, ďaleko od jedinej diaľnice v krajine. Do Katériné sa nikto nevyberie, každý sa sem dostane iba náhodou. Aj vo Vasileosovom hoteli - výstižnejšie by možno bolo označenie ubytovňa - sa hostia len zriedka zdržali dlhšie ako jednu noc. Anna von Seydlitzová bola preto niečím výnimočným. Na druhý deň, keď sa prechádzala malebnými uličkami a po námestí, a ešte stále sa nechystala odcestovať, začali si starí muži, ktorí na pletených stoličkách vysedávali pred domami, pošuškávať, kto asi tá Cudzinka bude a čo tu chce. Bol to zvláštny pocit, no Anna von Seydlitzová sa cítila v cudzom kraji a medzi cudzími ľuďmi bezpečnejšie ako doma. Tam sa cítila sledovaná a pozorovaná.

Na priedomiach vysedávalo veľa mužov. A nielen starých. Muži s hranatými tvárami a hustým obočím, vychudnutí, no odolní

voči životu, ktorý sa v týchto končinách s nikým nemaznal. Jeden žije z druhého, kramár z murára, murár zo staviteľa, staviteľ z majiteľa píle, majiteľ píle z kramára - nie ako tí na juhu, ktorí žijú iba z histórie, dokonca aj z odpadkov, ktoré tu zanechala. Chudoba podnecovala nedôveru a obyvatelia Katériné boli veľmi nedôverčiví - medzi sebou, no hlavne vo vzťahu k cudzincom. Žena bez sprievodu bola ešte podozrivejšia, a tak sa jej podľa možnosti stránili.

3

Len Georgios Spiliados, pojazdný pekár, ktorý vozil svoj obchod uličkami na troch kolesách (zadná časť pozostávala zo starého bicykla aj s pedálmi, prednú časť tvorila drevená debna na dvoch kolesách, pôvodne obal z práčky, ktorú mu pred desiatimi rokmi predal miestny elektrikár a Georgios do nej vyrezal okienko a vsadil sklo, aby mohol každý obdivovať jeho chrumkavé, dožlta vypečené kataify a baklavy), teda iba pekár Spiliados sa pustil s Annou do rozhovoru, keď si od neho kúpila pečivo, ktoré jej Georgios z hygienických dôvodov zabalil do hnedého papiera. Pritom vyšlo najavo, že Spiliados pred mnohými rokmi pracoval v Nemecku a teraz sa pokúša vyžiť z podnikania. V meste síce všetci poznajú jeho grécke meno - rukou zdôraznil nápis na vozíku - no pre väčšinu je ešte stále *Nemec*.

Spiliados chcel vedieť, či tu Anna trávi dovolenku, v takom prípade totiž prišla v nesprávnom ročnom období - mestečko je najkrajšie v apríli, vzduch je vtedy teplý a voňavý. Anna mu s úsmevom odvetila záporne a jedným dychom sa ho spýtala, či nevie niečo o Leibethre. Pekár odrazu šliapol na pedále a chcel utiecť. No prv ako sa mu to podarilo, schmatla ho Anna za rukáv a zadržala ho.

Na otázku, prečo mal zrazu tak naponáhlo, odvetil protiotázkou: Či aj ona patrí k nim - tak sa vyjadril. Až keď ho Anna ubezpečovala, prepánajána, ona sa o tých ľudí zaujíma z celkom iných dôvodov, zostal pekár stáť.

Georgios Spiliados, inak vždy prefíkaný a sebavedomý, si spakruky utrel čelo a pokračoval len šeptom. Ak je novinárka, chcel by ju upozorniť, že istého reportéra z denníka *Daily Telegraph*, ktorý sa tadiaľto túlal dva týždne a zbieral informácie o ľuďoch z Leibethry - dokonca za to aj platil - jedného dňa s prerazenou lebkou. Oficiálne zdroje tvrdili, že spadol zo skaly na

Olympe. No jeho priateľ Joannis, ktorý úbožiaka našiel, ho ubezpečoval, že miesto, kde ho našiel, bolo na míle vzdialené od skál. Asi bude najlepšie, keď čo najskôr odcestuje.

Pekár bol jediný človek, ktorý mohol Anne pomôcť. Vopchala mu teda do dlane bankovku, ktorú on sprvu pohoršene odmietol. Jeho pohoršenie však netrvalo dlho a zastokol si peniaze za vnútorný okraj čiernej čiapky. Anna ho požiadala, aby pred nikým v meste nehovoril o jej záujme o Leibethru. Georgios jej to prisľúbil.

Dohodli si poobedňajšie stretnutie v pekárovom obchode o dve ulice ďalej. Ak by sa oneskoril, pošle po Vanne, svojej žene, odkaz. Keď sa bude na verejnosti naďalej pohybovať sama, vzbudí priveľkú pozornosť.

Keď Anna neskôr vošla do obchodu, Vanna vystrčila hlavu spoza závesu z pestrých plastikových pásov na zadnej strane vydláždeného obchodíka. Predávala spoza úzkeho podlhovastého stola, za ktorým stál nahrubo otesaný drevený regál, v ktorom ležalo už len niekoľko plochých chlebov. Vanna s tmavými fúzikmi nad perou a s vráskavou tvárou pôsobila skôr ako Georgiosova matka.

Zadná miestnosť, kam pozvala cudzinku, nebola o nič útulnejšia: v strede holý hranatý stôl so štyrmi stoličkami, vysoká bezdverová skriňa s pestrým riadom, vedľa biele umývadlo, oproti polica pripevnená na stene širokými železnými úchytkami. Vanna priniesla rakiju a povedala „bitte“ - jediné nemecké slovo, ktoré poznala.

Krátko nato prišiel Georgios. Anna sa mu usilovala vysvetliť, prečo prišla do Katériné. Rozprávala o Guidovej záhadnej nehode a doterajšom pátraní, ktoré ju doviedlo až sem. Georgios s ňou súcitil. Vypočul si jej príbeh, potom vypil na dúšok pohár slabej rakije, zavrel dvere do obchodu, vrátil sa a opäť si sadol k

hranatému stolu. Prstami bubnoval po drevenej doske, robil tak vždy, keď usilovne rozmýšľal.

Miestnosť len slabo osvetľovala holá žiarovka visiaca z obieleného stropu. Annine oči striedavo sledovali tvár, potom prsty a zasa tvár muža oproti. Georgios civel pred seba, mlčal a čím dlhšie trvalo jeho mlčanie, tým väčšmi Anna strácala nádej, že by jej mohol pomôcť.

„To je neuveriteľná príhoda," povedal konečne, „neuveriteľná príhoda, skutočne."

„A čo mi neveríte?"

„Ale verím, verím," zareagoval Georgios zanietene. „Zdá sa mi, že tí ľudia sú ozaj nebezpeční. My tu dolu o nich takmer nič nevieme. Čo sa tu o nich hovorí, to sú v podstate fámy. Jeden čosi šepne, druhý čosi šepne. Alexia, kováčova žena, vraj videla, ako ľudí upaľujú na hranici a pritom tancujú. A Sostis, ktorému patrí kameňolom na východnom úbočí, rozprával, že sú to blázni, čo sa navzájom vraždia. Že by to mali byť najmúdrejší z najmúdrejších, to počujem prvý raz. Neviem si to predstaviť. Ako si to podľa vás hovoria?"

„Orfici, Orfeovi stúpenci."

„Šialenstvo. Totálne šialenstvo."

„Nazdávam sa," vysvetľovala Anna Grékovi, „že schválne púšťajú do sveta podobné chýry, aby odpútali pozornosť od skutočnej činnosti."

„Oficiálne je Leibethra ústavom sociálnej starostlivosti pre duševne postihnutých," povedal Georgios. „Nikto však netuší, čo sa v skutočnosti odohráva za plotom, ktorý znemožňuje prístup do údolia. Zásobujú sa sami ako mnísi na vrchu Athos, majú vlastné autá, na ktorých prevážajú obrovské nákupy zo Solúna a poštár z Katériné tvrdí, že poštu si vybavujú len priamo na hlavnej pošte v Solúne."

„A oplývajú nepredstaviteľným bohatstvom," dodala Anna.

Georgios neveriacky pokrútil hlavou.

„A ako vám môžem ja pomôcť?“ spýtal sa Grék na záver.

„Chcem, aby ste ma zaviedli do Leibethry!“ povedala Anna von Seydlitzová rozhodne.

Georgios si prešiel prstami cez kučeravé vlasy.

„Vy ste sa zbláznili,“ zareagoval rozrušene. „Na to ma nedostanete.“

„Dobre vám zaplatím!“ nedala sa Anna. „Povedzme - dvesto dolárov.“

„Dvesto dolárov? Vy ste sa skutočne zbláznili!“

„Sto hneď a sto neskôr na mieste.“

Jej tvrdošijné naliehanie vyviedlo Georgiosa z miery. Vyskočil zo stoličky a nepokojne sa prechádzal strohou miestnosťou. Anna ho nespúšťala z očí. Dvesto dolárov bola pre pekára riadna kopa peňazí. Panenka Mária, dvesto dolárov!

Vytiahla z peňaženky stodolárovú bankovku a položila ju na stôl. Vtedy Georgios bez slova zmizol za dverami. Počula jeho kroky hore vŕzgajúcim dreveným schodiskom. Sama sa čudovala svojej odvahe, bola však odhodlaná na všetko. Ak ešte jestvuje šanca vniesť svetlo do tejto pochmúrnej aféry, potom sa musí dostať do Leibethry.

Pravdupovediac, vonkoncom netušila, čo ju tam hore čaká. No podobne ako keď tajomná sila skríži cesty vraha a obete, niečo ju nútilo, aby preskúmala skalný kláštor na úbočí Olympu, akoby sa tam skrývali odpovede na všetky tajomstvá. Oboma rukami si podopierala hlavu, zrak upierala na stodolárovú bankovku a čakala na Georgiosa.

Vrátil sa so starou rozloženou mapou. Nepovedal ani slovo, vzal bankovku a položil na jej miesto mapu. „Tu,“ zahundral a prostredníkom ukazoval na konkrétne miesto na mape: „Leibethra.“

Miesto bolo označené symbolom, kruh s krížom. Mal tam teda stáť kláštor. Chýbal však názov. Mlčky prechádzal prstom po ceste z Katériné do Elassonu, upozornil na tenučkú nenápadnú linku, ktorá asi označovala nespevnenú cestu na kraji lesa, miznúcu niekde na stráňach Olympu. Niekoľkými nejasnými pohybmi naznačil, že cesta pokračuje kdesi tu. „Ak to vôbec bude možné," mrmlal si nahnevane popod nos, „musíme sa ňou vybrať v skorých večerných hodinách. Za bieleho dňa vidia človeka už z diaľky."

„Súhlasím!" odvetila Anna, akoby to bola tá najsamozrejmejšia vec na svete, a odvážne dodala: „Kedy?"

Spiliados sa ťažkopádne postavil, vypol svetlo a pozrel sa oknom na oblohu. „Čas je práve vhodný," povedal, „mesiac ubúda. Ak chcete - zajtra."

Georgios opäť zapol svetlo a sadol si k Anne za stôl. Sklonení nad mapou pripravovali zajtrajší plán. Grék mal motorku značky Horex, ktorá na ceste do Elassonu nebude nápadná. O štvrtej bude Spiliados na ňu čakať s motorkou za kováčskou dielňou. Nechcel vzbudiť priveľkú pozornosť a Anna okamžite súhlasila s plánom. Obyvatelia Katériné nesmú dostať príležitosť na klebety.

4

Prvý deň mal slúžiť len na preskúmanie terénu. Anna chcela predovšetkým zistiť, či sa vôbec dá nepozorovane dostať do areálu orfikov. Uvedomovala si, že to bude nebezpečné, Georgios označil jej plán priam za samovraždu. Isté presvedčenie jej však dodávalo istotu: orfici zaiste mali dôvod, prečo bola zatiaľ uchránená.

Keď Anna kráčala do hotela, bola chladná noc, nie však studená. Odkedy zaplatila účet za izbu vopred na celý týždeň, Vasileos sa k nej začal správať nečakane priateľsky, čo sa u človeka s takou uhundranou povahou prejavovalo vetami: „*Kali mera*, ako sa máte“, alebo „*kali spera*, pani Seydlitzová“. Keďže Vasileos toho veľa nenahovoril, nemusela sa obávať, že sa bude rozširovať o jej plánoch.

Jej izba smerovala na ulicu a v túto noc uvažovala o nadchádzajúcom dobrodružstve. Ešte dlho po polnoci sa ozýval psí štekot. Jeden pes odpovedal na brechot druhého a prázdnymi dláždenými ulicami sa ozývalo zavíjanie. Z jedného domu za rohom, ktorý sa ako väčšina obydlí v Katériné ponášal viac na garáž než na ľudské obydlie, bez prestávky hučala grécka hudba. Ventilátor vo Vasileosovej reštaurácii, ktorá zaberala prízemie hotela, klepotajúc a vrčiac vyfukoval na ulicu kuchynské pachy. Ľudia prechádzajúci sa neskorými ulicami pokrikovali na seba cez ulicu a ani po polhodinovom rozhovore nepodišli k sebe bližšie, aby si tak nenamáhali hlasivky. Už po štvrtý alebo piaty raz precupkala cieľavedome ulicou žena na vysokých klopkajúcich opätkoch a po niekoľkých minútach sa opäť cieľavedome vrátila. Okrem toho bol počuť iba hrozivý zvuk automobilov, ktorých vodiči využívali prázdnu, hladkú asfaltovú cestu na námestí ako pretekársku dráhu.

Nazdávala sa, že Adrianova neprítomnosť jej bude naháňať strach a neistotu. Odkázaná sama na seba zistila, že opak je

pravda. Upustila teda od pôvodného predsavzatia ohlásiť svoj plán na policajnej stanici v Katériné. Požiadala Georgiosa, aby v prípade, že sa po týždni neozve, zašiel na políciu. Sama si nevedela vysvetliť, odkiaľ nabrala toľkú odvahu.

Nadránom, bola ešte tma, sa Anne predsa podarilo zaspať. Snívalo sa jej, že Olymp postihlo zemetrasenie a po rozdrvených stráňach sa v nespočetných prúdoch liala horiaca červená láva ako rozvodnené potôčiky po prietrži mračien. Muži a ženy na kovovo blýskavých lodiach usmerňovali svištiace plavidlá dlhými tyčami a narážali do seba, keď sa im prekrížili cesty. Kormidelníci lodí mali na tvárach pestré masky, zababušení boli v širokých zvlnených kabátoch, na rukách mali biele rukavičky. Podľa pohybov sa však dalo usudzovať, že to boli muži aj ženy. Mnoho lodí, rútiacich sa závratnou rýchlosťou do údolia, sa roztrieštilo na skalách, ktoré rozdeľovali lávové potoky a syčiac sa potápali v bublajúcej mase.

Pod úpätím vrchu sa prúdy lávy spájali do jednej rieky, ktorá narástla do ozrutných rozmerov a prekryla dediny a mestá. Ľudia, čo videli valiacu sa katastrofu, zostali stáť ani prikovaní neschopní utiecť - aj Anna. Keď ju však červený prúd dohonil, fučiac a prskajúc jej spálil prsty na nohách, vtedy sa rozochvená prebudila a usilovala sa zo seba striasť zlý sen ako popol.

V dohodnutý čas sa stretla s Georgiosom za kováčskou dielňou na ceste do Elassonu. Anna si zadovážila dlhé široké nohavice, aké nosili ženy z okolia. Grék sa na ňu začudovane pozrel - skutočne vyzerala ako domorodkyňa, čo by o nej nikdy nebol povedal. Pokrčila plecami, akoby sa chcela ospravedlniť za svoj odev. Smiala sa. Ešte nikdy v živote sa neviezla na motorke, čo Grék opäť nechápal, pretože - ako sa vyjadril - každý vodič auta musel predsa najprv sedieť na motorke.

5

Cesta viedla na západ a čím viac sa vzďaľovali od Katériné, tým bola prázdnejšia. Len občas okolo nich prefrnglo nákladné auto. Potom prišli na križovatku s bielo-čiernymi tabuľami a nakoniec sa cesta vlnila už len ľudoprázdnou neúrodnou krajinou. Anne slzili oči. Nebola totiž zvyknutá na to, že na motorke veje okolo nej vietor.

Georgios asi po polhodine cesty spomalil a pohľadom preveroval ľavý okraj cesty. Dva cyprusy označovali odbočku na nespevnenú cestu. Nebolo tam dopravné značenie a cestu tvorili len dva pásy štrku. Georgios zastavil.

„To je cesta do Leibethry," povedal a akoby ho to stalo veľké premáhanie, konečne zabočil na cestičku.

Nebolo jednoduché viesť ťažký stroj po úzkom kamenistom páse. Georgios ozaj majstrovsky balansoval. „Držte sa!" zvolal vždy, keď prechádzal z jedného pásu do druhého, pretože sa mu zdal zjazdnejší.

Cesta viedla od kopca s cyprusovým porastom strmo nadol. Na tomto mieste bola natoľko hrboľatá, že zadné koleso motorky sa otáčalo naprázdno a vystreľovalo kamene ako delo. Georgios požiadal Annu, aby prešla tento úsek pešo a sám sa usiloval viesť motorku tak, že sa miestami opieral oboma nohami o zem.

Keď sa dostali na vrchol hory, ktorý označoval široký, zdola nepozorovateľný skalný výbežok, už sa stmievalo. Georgios vypol motor a odstavil motorku nabok. Zahľadel sa do krajiny a vystretou rukou urobil pohyb smerom na západ. Cesta sa hadila nadol a asi po kilometri začala opäť strmo stúpať - kým sa to dalo rozpoznať -, až sa stratila za čiernymi ihličnatými stromami.

„Tam je prístup k priesmyku vedúcemu do Leibethry," povedal.

Anna sa zhlboka nadýchla. Cestu si predstavovala jednoduchšie. Ticho navôkol pôsobilo stiesňujúco a krajina nevraživo. A k tomu vlhký chlad, ktorý sa vkrádal aj pod odev.

„Zvezieme sa po najbližšie stúpanie," povedal Georgios, „posledný úsek musíme prejsť pešo. Mohli by začuť hukot motora."

Prikývla. Len ťažko si vedela predstaviť, že za čiernou horou sa skrývajú ľudské obydlia.

Keď sa dostali na spomínané miesto, Georgios odtisol motorku do húšťavy. Z diaľky sa ozývalo šumenie bystriny. Prichádzalo zo smeru, ktorým viedla cesta. Teraz sa ťahala strmo nahor, schovaná v hustom ihličnatom lese. Anna dychčala.

„Ste celkom šialená!" poznamenal Grék, a dosť často pritom na Annu ani nepozrel.

Neodpovedala. Grék mal pravdu. Šialené však bolo všetko, čo zažila za posledné mesiace. A táto prekliata, tmavá, strmá, kamenistá cesta bola jediným riešením, ako sa pohnúť ďalej. Nezainteresovaný človek by to len ťažko pochopil.

Čím vyššie stúpali v pochmúrnej tme, tým hlasnejšie bolo šumenie. Z údolia vanul mierny vetrík a prefukoval ihličím. Z močaristej pôdy po oboch stranách cesty stúpal zatuchnutý pach.

Cesta ich potom celkom nečakane vyviedla z lesa a otvoril sa im pohľad do kotliny, ktorú na druhej strane ohraničoval klinovitý otvor, s dvoma hrčovitými skalami po boku.

„Musí to byť ono," zamrmlal Georgios, „prístup k priesmyku."

Priesmyk bol vzdialený necelých tristo metrov. Keď sa približovali, Anna sa zrazu zháčila pred malou drevenou chatkou s hranatým okienkom smerom do údolia, postavenou pred pravou skalou.

„Panebože!" zastonala a schmatla Gréka za ruku.

„Pravdepodobne strážnica pred vchodom do priesmyku," povedal Spiliados.

„Čo teraz?“ Anna bezradne civela jedným smerom.

Grék jej nevedel odpovedať a kráčal mlčky ďalej. Svoje poslanie chcel mať čo najskôr za sebou. Koniec koncov nebol zle platený. „Proti ozbrojenému strážnikovi nemáme šancu,“ hundral namosúrene.

Strážnica ležala v tme. Anna a Spiliados sa v bezpečnej vzdialenosti niekoľko krokov od chodníka schovali v húšťave. Potom Grék zdvihol kameň a hodil ho smerom k drevenému domu. Kameň sa hlasno odrazil od steny a skotúľal sa na cestu. Ticho.

„Asi tam nie je strážnik,“ šepol Georgios.

Anna prikývla. Opatrne sa približovali k chate. Pôsobila, akoby sa v jej blízkosti už dlhší čas nik nezdržiaval. Anna vytiahla baterku a zasvietila na okno: skriňa, jednoduchý drevený stôl a dve stoličky, to bolo celé zariadenie. Na stene visel starý poľný telefón, prvý dôkaz, že kdesi v tejto samote žili ľudia. Dvere boli zamknuté.

„Obyvatelia Leibethry sa asi cítia veľmi bezpečne,“ poznamenala, „keď neobsadzujú ani strážnice.“

„Ktohovie,“ namietol Spiliados, „možno nás už dávno sledujú a práve sme sa chytili do pasce.“

„Vy sa azda bojíte, Spiliados!“ zasipela zúrivo. „Dobre, svoje poslanie ste splnili, ďakujem vám.“ Anna natiahla ku Grékovi ruku. „Tu je vašich sto dolárov!“

Georgios skutočne pôsobil, akoby sa bál, no pohŕdajúca poznámka paničky zapríčinila, že jej vzdorovito odvetil: „Nechajte si svoje peniaze! Zoberiem si ich, až keď sa zdravá vrátite. Odprevadím vás až k miestu, kde si budem istý, že ste v cieli.“

Svojou provokáciou chcela dosiahnuť presne toto, pretože tušila, že najnebezpečnejší úsek ešte len leží pred nimi. Na dne rokliny sa popri nespevnenom chodníku vinul dravý potok, ktorý popri skale úplne podmyl pás cesty, takže keď sa nechceli brodiť v

žblnkajúcej vode, museli skákať z jedného kameňa na druhý - ozaj trúfalosť v chabom mesačnom svite.

Spiliadosova poznámka, že ich možno už dávno sledujú, nepripadala Anne vôbec tak absurdne, ako sa pred svojím sprievodcom tvárila. V úzkej rokline sa nevedela zbaviť myšlienky, že hocikde by sa mohol otvoriť priepust. Nemali by šancu uniknúť. To si však len pomyslela a mlčala.

Chlad, ktorý vystupoval z potoka, sa jej plazil po nohách a rukách, až ju striasalo. Možno to však bolo preto, lebo si predstavovala, že z rokliny niet úniku. Ťažko dýchala. Studený vzduch ju v pľúcach pichal ako naštrbený nôž. Kráčala však ďalej, čoraz vyššie. Pokiaľ cesta viedla otvorenou krajinou, bolo pomerne jasno, no medzi vysoké skalné steny len zriedka dopadlo svetielko. Georgios kráčal vpredu.

Náhle - Anna netušila, ako dlho kráčala mlčky za Georgiosom - Grék zastal. Teraz to videla aj ona: necelých sto metrov pred nimi osvetľovali elektrické reflektory strážnicu, umiestnenú medzi potokom a chodníkom, ktorý sa na tomto mieste rozširoval.

Georgios sa obrátil. „Ako chcete prejsť okolo?“ opýtal sa a pozrel sa do výšky na hrebeň, ktorý tu bol výrazne nižší ako doposiaľ. Ešte stále to však bola päť až desať metrov vysoká skala, neprekonateľné bralo.

„Najskôr sa presvedčme, či sú tam strážnici,“ šepla Anna, no ešte ani nestihla dopovedať, keď sa na drevenom dome otvorili dvere a vyšiel muž. Unudene prešiel niekoľko krokov sem a tam. Dalo sa pritom rozoznať, že na pleci mal prevesenú pušku. Nakoniec sa opäť stratil v domci.

Anna a Georgios sa opatrne blížili k strážnici. Podobala sa presne na predchádzajúcu drevenú chatu. Pomerne dlho hľadeli na závoru, potom Georgios povedal: „Navzdávam sa, že obaja myslíme na to isté riešenie.“

„Veru, jediná možnosť, ako prejsť nepozorovane popri strážnici, je potok.“

„A ten je prekliato studený.“

„Áno,“ povedala Anna. No kým Georgios zvažoval, či sa panička dá na také riziko a odhodlá sa na poriadnu štrapáciu, tá sa už dávno rozhodla. „Ďakujem, Georgios,“ povedala a potriasla mu ruku. Potom mu podala peniaze a začala si vyzúvať topánky a ponožky. Vyhrnula si nohavice a pokojne dodala: „Ak by ste do týždňa o mne nepočuli, upovedomte políciu.“

„Obávam sa, že vám to nepomôže. Odkedy je svet svetom, sem sa ešte nijaký policajt nezatúlal.“

Anna urobila chlácholivý pohyb rukou: veď hej, a vykročila.

6

Niekoľko metrov pred chatou, kde reflektor vrhal kruhové svetlo na cestu, vstúpila do potoka a v chladnej vode opatrne kládla jednu nohu pred druhú. Tašku a topánky si pridŕžala na hrudi. Voda našťastie siahala len po kolená. Podarilo sa jej teda dostať na druhú stranu ľahšie, ako predpokladala.

Pod ochranou tmy vhupla do topánok a stúpala ďalej. Cesta teraz viedla po pravej strane tesne vedľa skaly. Naľavo, pokiaľ siahal zrak, breh strmo klesal až do tmavého kamenistého údolia.

Keď Anna zahla za výbežok skaly, zastala ani prikovaná: z pohoria sa pred ňou vynáralo malé osvetlené mestečko. Domy a úzke uličky akoby vyrástli zo zeme. Spakruky si prešla cez oči, ani čo by si chcela z pamäti zotrieť sen. Potom zdvihla zrak do výšky a ten pohľad jej takmer vyrazil dych. Na skalách, v závratnej výšave, boli nalepené ďalšie domy, ale na rozdiel od tých dolných ich zahaľovala tma, ani čo by ukrývali temné tajomstvo.

Tajomné mesto bolo ľudoprázdne. Neozýval sa odtiaľ ani len štekot psov. Preto pôsobilo ešte neskutočnejšie. Najmä ostré svetlo, ktoré oblievalo domy dolného mesta, vyvolávalo strašidelný, metafyzický dojem, akoby úder blesku vyhasil všetok život. Toto bola Leibethra?

Anna išla ďalej a teraz si všimla, že žiarivo osvetlenému mestu chýbali pouličné lampy, a predsa domy nepochopiteľne svietili. Hoci mestečko bolo prilepené na skalnom úbočí ako nedobytná pevnosť, smerom k údoliu ho obháňal vysoký drôtený plot. Kamenistá cesta viedla k širokej vstupnej bráne. Bola otvorená. Cesta za ňou bola vydláždená tmavými kvádrami a vyzametaná ako javisko pred premiérou. Vo všeobecnosti jej toto ľudoprázdne strašidelné mesto pripomínalo kulisy v divadle. K výzoru skutočného mesta však chýbal pouličný prach, papiere, ktoré zvyčajne ležia na uliciach, a opadané lístie jesenných stromov. No

predovšetkým tu chýbali zvuky, ktoré vydáva aj mesto ponorené do spánku.

Kým Anna očami hltala všetko navôkol ani nadpozemské zjavenie a rozmýšľala, ako sa má zachovať, udialo sa čosi celkom nečakané. Začula monotónny ľudský hlas, ktorý sa ozýval ulicami a kdesi zozadu sa približoval a silnel. Sprvu jej pripomínal stredovekého nočného strážnika, aspoň tak znel. Až keď bol celkom blízko, rozoznala latinský text gregoriánskeho chorálu.

Rýchlo prebehla vstupnou bránou a ukryla sa vo vchode najbližšieho domu. Chránil ju kamenný stĺp a mala výhľad na celú hlavnú ulicu. Netrvalo dlho a v jednej z kamenných ulíc sa zjavila vychudnutá postava muža. Hlavu mal vyholenú, oblečené mal dlhé svetlé rúcho, niečo ako mníšsku kutňu, ktorá mu v záhyboch zakrývala chudé telo. Vrúcne ako modliaci sa v kostole spieval nábožný chorál.

Anna sa preľakla. Zbadal ju? Muž kráčal rovno k nej a pritom neprestal spievať. Anna sa bojazlivo schúlila za stĺp. Holohlavý zastal, roztvoril paže a volal do noci, až sa jeho hlas ozýval zo stien všetkých domov: *„Qui amat animam suam, perdet eam; et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam aeternam custodit eam.“* Potom sa obrátil na druhú stranu a oznamoval: *„Ego sum via, veritas et vita. Nemo venit ad Patrem, nisi per me.“*

Muž v bielom pôsobil zmätene. Pomaly spúšťal paže a zahľadel sa na nebo. Stál bezhybne ako socha. Anna očakávala, že volanie osamelého speváka bude niekoho rušiť, že sa niekde otvorí okno alebo niekto vybehne na ulicu. Nič podobné sa však nestalo. Vyzeralo to tak, akoby holohlavý bol jediným obyvateľom Leibethry.

Má ho osloviť? Prv ako dospela k rozhodnutiu, vystúpila spoza stĺpu, aby si ju muž všimol. Ten však stál vo svojom extatickom postoji a nedal sa vyrušiť ani výrazným zakašľaním, o ktorom si Anna myslela, že ho musel počuť.

„Haló!“ zavolala Anna a pristúpila o krok bližšie k holohlavému. „Haló!“

Ten otočil hlavu smerom k nej a neuveriteľne pomaly otvoril oči. Nepôsobil vôbec prekvapene, dokonca sa zdalo, akoby ju očakával. Dobrácky sa na ňu usmial a podal jej ruku. Najpozoruhodnešie však bolo, že prehovoril: „Kto sú, neznáma?“

„Hovoríte mojím jazykom?“ odvetila Anna zarazene.

„Hovorím všetkými jazykmi,“ odvetil holohlavý rozhorčene, akoby to bola úplná samozrejmosť. „Neodpovedali na moju otázku.“

„Volám sa Selma Döblinová,“ klamala Anna. Pretože jej v tom okamihu nenapadlo nič iné, použila dievčenské meno svojej mamy.

Holohlavý prikývol: „Moje meno im nemôžem prezradiť. Nesmiem. Vyľakalo by ich. Som stelesnený rozkol. Hovoria mi Rozkol.“

„Zvláštne meno pre zbožného mnícha,“ odvetila Anna.

„Hovoria mi teda Pýcha, ak sa im to páči lepšie,“ povedal muž, „alebo Povýšenosť, len zbožne mi, dočerta, nehovoria.“

Annou myklo, pretože dobromyseľné oči holohlavého sa z jedného okamihu na druhý zmenili na pichľavý pohľad, ktorý naháňal strach. Rozkol, Pýcha alebo Povýšenosť alebo ako ten chlap chcel byť oslovovaný, meravo, takmer hypnoticky upriamoval zrak na Annu. Hľadela do tváre muža, v ktorej sa zvláštnym spôsobom spojila stupidita blázna a múdrosť filozofa. Anna konečne pochopila, že holohlavý muž patrí k onému ľudskému štítu, ktorým sa obklopovali orfici, aby sa bránili pred nevítanými votrelcami. Uvedomila si však, že ak sa bude vhodne správať, tento muž jej môže byť nápomocný.

„Prekročili zákon,“ povedal holohlavý chladným hlasom. „Nijaký obyvateľ Leibethry nesmie v noci opustiť dom. Musia to vedieť, aj keď sú nová. Musím tento prípad oznámiť.“ Pohrozil jej

ukazovákom, smerujúcim hore, kde sa v tme vypínalo horné mesto. „A teraz idú!“

Vychudnutý mních schmatol Annu za pažu a viedol ju pred sebou ako zlodejku na výsluch. Mohla utiecť, naskytala sa však otázka: kam? Neurobila tak a radšej kráčala vedľa brata Rozkolu hlavnou ulicou až ku križovatke. Rohový dom mal dve poschodia, tak ako ostatné domy, bol však širší a mal množstvo malých okien. Pustá chodba viedla ku kamennému schodisku s hranatým železným zábradlím. Pôsobilo to tu ani v klietke, pretože medzi jednotlivými poschodiami bolo natiahnuté pletivo. Rovnako ako ulice aj schodisko bolo ostro osvetlené.

Anna sa pokúšala nemyslieť na to, čo ju asi očakáva. Veď si to chcela, povedala si v duchu. Holohlavý ju držal stále rovnako silno a viedol ju na prvé poschodie. Cez otvorené dvere vstúpili do veľkej miestnosti. Vládlo tu prítmie. Anna rozpoznala asi dvadsať železných postelí, na ktorých spali ľudia. Sála pôsobila nanajvýš čisto, strach jej však naháňala predstava, že by jeden zo spiacich mohol vyskočiť.

Rozkol ukázal na prázdnu posteľ vedľa okna a bez slova zmizol. Anna si zasunula tašku pod posteľ, potom sa posadila. Bolo jej jasné, že do rána musí odtiaľto zmiznúť. Rozkol by ju prezradil a ktovie, čo by s ňou urobili.

7

Ako tak sedela, podopierala si hlavu rukami a rozmýšľala, zdalo sa jej, že niekto k nej zozadu pristúpil. Dokonca mala pocit, že akási cudzia ruka sa jej dotkla vlasov. Rázne sa otočila, pripravená vyskočiť na útočníka, no zbadala vystrašenú tvár dievčaťa, takmer ešte dieťaťa s jemnými črtami. Dievča si rukami zakrylo tvár, akoby sa obávalo úderov. Anna sa zarazila. Keď dievča zistilo, že ju neznáma nemieni udrieť, pristúpilo bližšie, opatrne sa jej dotklo vlasov a hladilo ich ako najväčšiu cennosť. Anna pochopila: dievča malo vlasy ostrihané nakrátko. Všetky hlavy v miestnosti boli vystríhané.

„Neboj sa," šepkala Anna, hanblivé dievča však cúvlo a skrylo sa pod prikrývku na svojej posteli.

„Nerozumie im," ozval sa hlas z iného kúta, „je hluchonemá, okrem toho je infantilná, ak vedia, čo to je." Bola to stará žena so zvráskavenou tvárou a ovisnutými viečkami, ktoré pôsobili nesmierne smutne. Pritom istým spôsobom pôsobila veľmi inteligentne. Na tom jej neubrali ani nakrátko ostrihané vlasy, ktoré každého degradovali na obyvateľa ústavu.

Anna si premerala starú ženu. Tá si položila ruku na hruď a priam hrdo povedala: „Hebefrenická schizofrénia, rozumejú?" A po istej chvíli, počas ktorej vychutnávala Annin údiv, dodala: „A oni?"

Anna nevedela, čo odpovedať. Stará sa zjavne zaujímala o príčinu jej príchodu. „So mnou môžu rozprávať otvorene," povedala nakoniec, „som lekárka." Stará hovorila pomerne hlasno, Anna sa obávala, že ostatní v miestnosti sa zobudia. Keď neodpovedala, žena vstala z postele. Mala oblečenú dlhú nočnú košeľu, spod ktorej jej vykúkali nezvyčajne veľké, biele nohy. Podišla k Anne.

„Neboja sa,“ povedala o čosi tichšie, „som tu jediná normálna. Doktorka Sargentová. Nechajú ma hádať, prečo ich sem priviedli.“ Počas týchto slov predstúpila pred Annu, oboma palcami jej zatlačila na lícne kosti a zdvihla pravé viečko. „Povedala by som, perniciózna katatónia, ak vedia, čo to je.“

„Nie,“ odpovedala Anna.

„No, katatónia sa prejavuje pohybovými poruchami, nepokojnými stavmi a psychickým vzrušením. V niektorých prípadoch je sprevádzaná centrálne podmieneným zvýšením telesnej teploty. Vtedy hovoríme o pernicióznej katatónii. Pomerne nebezpečné, dieťa moje.“

Anna sa nestačila čudovať jej vedomostiam a jasným formuláciám. Čo si má myslieť o tejto záhadnej doktorke Sargentovej? Musela priznať, že jej srdce poriadne búšilo, nečakaná situácia ju veľmi znepokojila a jej pohyby možno naozaj pôsobili nekontrolovateľne. Ako to tá stará, prepánajána, tak rýchlo zistila?

„Čo im povedal?“ spýtala sa odrazu doktorka Sargentová.

„Kto?“

„Ján!“

„Nechcel mi prezradiť svoje meno. Ja som, mimochodom, Selma, Selma Döblinová.“

Stará prikývla: „Hovoria mi jednoducho doktorka. Všetci mi tu hovoria doktorka.“

„Dobre teda, doktorka. Prečo tu používate to zvláštne oslovenie, prečo hovoríte oni?“

Doktorka Sargentová zdvihla ruky: „Príkaz zhora. Všetko, čo tu prebieha, je príkaz zhora. Radím im, aby sa tomu nevzpierali. Tresty sú kruté. - Snažil sa ich Ján presvedčiť o kresťanskej viere?“

„Recitoval niečo po latinsky.“

„Úbožiak. Nie je tu ešte dlho. Bývalý kňaz, ktorý prišiel o rozum, a teraz sa nazdáva, že je evanjelistom Jánom. Celé dni a noci spieva texty evanjelií a usiluje sa všetkých obrátiť na vieru. Typický prípad paranoje. Zaujímalo by ma len, čo ju spôsobilo. Občas totiž začne nadávať ako kočiš. Inak je neškodný.“

„Povedal mi, že v noci nik nesmie na ulicu, vraj je to proti predpisom.“

„To je pravda,“ odvetila doktorka Sargentová. „A všetci sa podľa toho aj správajú, okrem Jána. Vychutnáva svoje takpovediac privilegované postavenie. Nik však nevie prečo.“

Anne ležala na jazyku otázka: Prečo ste tu vlastne vy, doktorka? Pôsobíte predsa celkom normálne. Chcela sa jej opýtať aj viac: Prečo sa nepozastavujete nad tým, odkiaľ som sa tu zobrala uprostred noci? Prečo sa so mnou rozprávate, akoby ste ma dávno očakávali? Prečo sa nezaujímate bližšie o môj duševný stav? Anna von Seydlitzová však nepoložila ani jednu otázku. Neodvážila sa.

„Určia im diagnózu,“ pokračovala doktorka Sargentová, „a odporúčam im, aby sa podľa toho aj správali.“ Anne sa zdalo, akoby stará žena čítala jej myšlienky. „Urobia im tú radosť,“ zasipela hlasno, „potom sa tu nebudú mať zle. V opačnom prípade...“

„V opačnom prípade?“

„Odtiaľto sa ešte nikto nedostal bez príkazu zhora! Aspoň som o takom prípade nepočula.“

Po týchto slovách nasledovala dlhá prestávka, počas ktorej o sebe navzájom uvažovali. Nakoniec Anna zozbierala odvahu a spýtala sa: „Ste tu už dlho, pani doktorka?“

Doktorka Sargentová sklopila zrak, Anne sa zdalo, že otázkou sa dotkla bolestivého miesta, čo mohlo zvrtnúť psychický stav doktorky Sargentovej do celkom inej polohy. Po malej chvíli však stará žena rezignovane, no vyrovnane povedala: „V Leibethre

žijem už dvanásť rokov. No tu,“ - prstom pritom poklepkala po okraji svojej postele, „som len rok. Schizofrénia, aspoň to tvrdia. Počujú, schizofrénia! V skutočnosti im však nepasovali do konceptu moje výskumy.“

Doktorka Sargentová odrazu priložila prst k ústam. Z chodby sa ozývali kroky. „Kontrola,“ povedala doktorka, „rýchlo pod deku!“ A skôr ako sa Anna stihla spamätať, doktorka Sargentová ju pritlačila na posteľ a obom im zakryla hlavy dekou.

V tom okamihu vstúpili do miestnosti dvaja strážnici v uniforme a ich pohľady kĺzali po spiacich. Na hlavách mali kožené helmy a okolo bokov opasky s obuškami a puzdrami na pištole.

Keď vyšli z miestnosti, doktorka Sargentová odhodila vlnenú deku a povedala: „Teraz máme pokoj až do rána. Neoplatí sa začínať si s nimi. Sú to surovci, veria mi, skutoční krvilačníci.“

Anna vstala. Krátka chvíľa s doktorkou Sargentovou pod dekou v nej vyvolala stiesnené pocity. Vrátila sa k svojmu lôžku a ľahla si. Teraz na ňu doľahla únava z namáhavej cesty. Údy jej oťaželi. Celkom zničená ležala na posteli a počúvala, načúvala noci - nemohla uveriť, že sa nachádza v meste bez zvukov.

Tak ležala v polospánku, pretože jedna časť mozgu nemohla prestať myslieť na to, ako bude asi prebiehať nasledujúci deň, nemohla prestať zvažovať, či by nebolo lepšie, keby utiekla a skryla sa. Bola však priveľmi unavená. Ťažké údy ju tlačili k tvrdému lôžku. Anna sa cítila ako v zlom sne, v ktorom sa usiluje utiecť, nohy jej však odmietajú poslušnosť.

Takto ležala dve-tri hodiny medzi mukami a naberaním nových síl, keď sa zrazu na ulici približoval plačlivo nariekajúci hlas. Mužský hlas opakoval jedno a to isté slovo. Anne pripadalo nekonečné volanie v mrazivom tichu veľmi zvláštne, no odrazu sa jej zdalo, akoby niekto volal jej meno.

Vstala. Načúvala s otvorenými ústami a teraz zreteľne rozumela. „Anna - Anna.“ Opatrne, aby nespôsobila hluk, vstala a podišla k oknu.

V strede ostro osvetlenej ulice, necelých päťdesiat metrov od domu, stál muž oblečený v čiernom s nápadne bielou tvárou. Guido. Anna prehltla. Vypleštila oči. Pravou rukou stískala ľavú, aby pocítila bolesť, chcela sa ubezpečiť, že nespí. Chcela vykríknuť. Nešlo to. Akoby muž v čiernom vedel, že stojí za oknom, obrátil smerom k nej tvár. Bol to on.

Anna precupkala po špičkách k doktorke Sargentovej. Spala. Triasla ňou, aby sa prebudila, no ani potom sa jej nepodarilo donútiť ju ísť sa pozrieť z okna. „Počujete volanie?“ šepkala Anna naliehavo.

„To je náš evanjelista Ján,“ zahudrala s nevôľou doktorka Sargentová.

„Nie!“ namietla Anna. „Veď sa pozrite z okna!“

„Tak potom je to Mauro, baletiak. Aj ten niekedy v noci utečie. Vraj kedysi tancoval v Boľšom.“

Anna ju schmatla za ruku. „Poďte, prosím vás. Chcem len, aby ste mi potvrdili, čo vidím.“

Doktorka Sargentová sa posadila: „Potvrdila? Prečo im to mám potvrdiť?“

Anna jachtajúc odvetila: „Muž na ulici - myslím si - som si istá - ten muž na ulici je môj muž.“

„Aj on je tu?“

Po dlhšom mlčaní: „Zomrel pred tromi mesiacmi pri autonehode.“

Nečakané tvrdenie doktorku Sargentovú celkom prebralo. Pozrela Anne do tváre a rozhorčene sa postavila, akoby chcela povedať: Ak to musí byť! V hrubých ponožkách, ktoré si nevyzúvala ani na noc, sa odtackala k malému oknu a pozrela von. Ešte stále počula plačlivé volanie: „Anna - Anna - Anna.“

Doktorka Sargentová namosúrene otáčala hlavou sem a tam, postavila sa na prsty, aby lepšie videla, potom sa obrátila a cestou späť k svojmu poľnému lôžku mrmlala: „Na ulici nikoho nevidím!“

„Veď sa započúvajte, to volanie!“

„Nič nepočujem a nič nevidím,“ namietla tvrdo doktorka Sargentová. „Sluchové halucinácie s akoazmami, organické ochorenie spánkového laloku v mozgu.“ Potom si cez hlavu natiahla vlnenú deku a obrátila sa Anne chrbtom.

Anna nerozumela jej slovám, no ešte stále počula volanie a oprela si čelo o sklo na okne: Guido zmizol. V hlave jej však stále znela zlovestná ozvena: Anna - Anna! Zapichla oči do kamennej dlažby, z ktorej sa ozývalo volanie, no ulica bola prázdna a osvetlená. To predsa *nemohlo* byť, to *nemôže* byť. Je už len na krok od šialenstva? Anna cítila napätie v celom tele. Začala uvažovať, či sa nepohybuje v nadrealite, či sa jej Guidova smrť, a jej fatálne následky len neprisnili, či sa z nej nestala bezradná figúrka vlastného delíria.

Sklo jej chladilo horúce čelo a Anna ho z celej sily naň pritláčala. Nebola schopná uvedomovať si, že sklo je krehké a veľa nevydrží. Triasla sa a civela na prázdnu ulicu, v očiach sa jej hromadili slzy. Vtedy sklo prasklo. Anna pocítila na tvári teplý prúd a potom sa jej zdalo, že sa prepadá do nekonečnej hĺbky, cítila chlad čierneho dna, ktoré sa čoraz väčšmi približovalo. Až dopadla a stratila vedomie.

8

Keď sa prebudila, bola ešte stále (alebo už zase) noc a v neútulnej miestnosti sa nič nezmenilo. Rukami si prešla po hlave: okolo čela mala obväz. Najviac sa však zľakla, keď zistila, že jej ostrihali vlasy tak ako ostatným obyvateľom Leibethry.

Nemôžeš tu zostať, napadlo jej ako prvé. No skôr ako začala snovať plán, uvedomila si, že jej ostrihali vlasy, a tým ju prijali do Leibethry. Patrila k nim. Mala teda najlepšiu Šancu preskúmať toto miesto. Bála sa však, bála sa Guida, ktorý sa uchýlil k takémuto divadlu. Alebo - ak to nebol on - bála sa tých, ktorí zaplánovali jej strach do svojich úkladov.

„No, už sú opäť pri sebe?“

Anna sa obzrela. Bola to doktorka Sargentová, ktorá so záujmom sledovala Annine pohyby.

„Čo to so mnou urobili?“ ustarostene sa vyzvedala a nervózne si poťahovala obväz.

„Radšej by sa mali pýtať, čo oni urobili!“ odbila ju doktorka Sargentová. „Boli v delíriu a chceli hlavou preraziť okno. Boli by si podrezali krk, keby som ich nebola bývala v poslednej chvíli odtiahla. Navyše bez prestania spomínali akéhosi Guida.“

Pohŕdavý tón jej hlasu Annu rozzúril: „Mala by som vám byť povďačná, že ste mi zachránili život?“ spýtala sa vyzývavo.

„Som doktorka Sargentová,“ odvetila chladno stará žena, „mojou povinnosťou je zachraňovať životy.“

„Ďakujem,“ povedala Anna.

„V poriadku.“

Svetlo v miestnosti bolo tlmené, no stačilo na to, aby sa dalo všetko rozoznať. Anna sa pozrela k oknu. „Doktorka Sargentová,“ šepla, „okno!“

„Čo je s oknom?“ spýtala sa doktorka Sargentová unudene.

„Hovorili ste predsa, že som hlavou rozbila sklo.“

„To je pravda!“

„Okno je však celé. Chcete mi azda tvrdiť, že ho už vymenili?“

„Presne tak. Veď štyri dni spali!“

„Ako prosím?“

„Dva dni a dve noci. Doktor Normann sa s nikým nebabre. Nikto sa tu s nikým nebabre, keď treba pacienta tlmiť. Vália tu spotrebujú na litre.“

Anna si vytiahla rukávy dlhej nočnej košele, ktorú jej obliekli. Na oboch rukách mala stopy po vpichoch.

„Oni sa divia?“ spýtala sa doktorka Sargentová. „Nazdávali sa, že ľudia sú tu pokojní od prírody? Veď sa okolo seba obzrú. Pozrú sa na každého jedného, na každého jedného.“

Ako z donútenia sa Anna postavila z lôžka a pomalými krokmi prešla po miestnosti. Ležali tam ženy s akromegáliou, s veľkými červenými hlavami a nadproporčnými, hrubými črtmi tváre, akoby ich vytesali z dreva. Ležali tam znetvorené deti s vykrútenými končatinami, hlúpymi grimasami, o niektorých telách Anna dokonca pochybovala, či sa môžu samy pohybovať. Srdce jej splašene búšilo, krv stúpala do hlavy. Bola zmätená.

Pristúpila k posteli doktorky Sargentovej, kľakla si a pošepla: „To je strašné. Ako dlho to už trpíte?“

„Na všetko sa dá zvyknúť,“ poznamenala doktorka Sargentová stroho.

V porovnaní s ostatnými ženami v sále pôsobila doktorka Sargentová pomerne normálne. Anna nemohla inak, musela vysloviť otázku: „Povedzte, pani doktorka, prečo vlastne ste tu?“

Oči starej ženy divo a nazlostene zaiskrili. Chcela začať vysvetľovať, zabránila jej v tom však zlá myšlienka a nakoniec odpovedala len jednou vetou: „To sa musia spýtať hore.“

Nebude ľahké získať si dôveru tejto ženy. O tom bola Anna presvedčená. Preto sa na to pokúsila ísť inak a vyslovila svoj

predpoklad, že doktorka Sargentová tu rozhodne nie je ako pacientka, ale má dozor nad touto miestnosťou. To však doktorka Sargentová vonkoncom nepripúšťala, vraj tu stráži každý každého, to je v Leibethre hlavná zásada.

Anna tomuto vysvetleniu nedôverovala. Keď ju navyše požiadala, aby jej porozprávala viac o čudnom bratovi Jánovi, o jeho minulosti, o tom, kde sa zdržiava, ešte väčšmi sa umocnilo jej tušenie, že doktorka Sargentová patrí k rádu orfikov, a nie k duševne postihnutým. Anna mala totiž nevysvetliteľný pocit, že ten úbohý spievajúci muž nejakým spôsobom súvisí s jej prípadom.

Doktorka Sargentová jej však dala jasne najavo, že podobné pátrania sú tu neželateľné, najmä nie od nej ako od pacientky. Neklamne považovala Annu za vážny prípad, najmä po domnelej vidine na ulici, ktorej jednoducho neverila. Na oddelenie, kde je umiestnený Ján, beztak nemá prístup a podľa toho by sa mala aj správať.

Anne neuniklo, že hluchonemé dievča po celý čas rozhovoru sledovalo jej ústa, akoby chcelo každé jej slovo vyčítať z pier. Popoludní, ktoré ženy strávili spolu na čerstvom vzduchu, Anna prvý raz mohla obdivovať monumentálne skalné mesto nad hlavou a hluchonemé dievča jej podalo tak, že si to nevšimla ani doktorka Sargentová ani strážnici, malý zložený lístoček. Na papieriku bol nákres. Keď sa naň Anna pozornejšie zahľadela, zistila, že je to plánik. Sprvu s nepochopiteľnými značkami a šípkami, ktoré vychádzali z jej ubytovne a smerovali k dva razy podčiarknutému slovu Ján.

Hoci Anna počas celého dňa vyzerala Jána, poľutovaniahodného evanjelistu nezbadala. Po zotmení sa ho teda napriek zákazu vybrala vyhľadať. Lístok s nákresom od dievčaťa jej pritom veľmi pomohol. Leibethra bola totiž spleťou takého množstva domov a uličiek, až pripomínala bludisko minotaura na

Kréte. Nik sa nečudoval, že Anna, nepociťujúc viac strach, sa túlala sama ulicami.

Obávala sa len možnosti, že na jednej z vysvietených ulíc stretne Guida. Nevedela si predstaviť, ako v takom prípade reagovať. Utiecť? Alebo k nemu pristúpiť a vlepiť mu? Alebo vysloviť pohŕdajúcu poznámku, že je úbohým hercom?

Domy v Leibethre nemali čísla, boli však označené písmenami alebo heslami, čo nepovolanému sťažovalo orientáciu. Nákres od hluchonemého dievčaťa bol však taký presný, že Anna si mohla dovoliť odbočiť z predpísanej trasy a nasledovať zvláštne zvuky, ktoré zneli ako kňučanie mačky alebo psa.

Ako všetky domy ani tento nebol zamknutý, stačilo odsunúť železnú závoru na jednokrídlových drevených dverách a ocitla sa vo vnútornom dvore. Na troch poschodiach, ktoré spájalo drevené schodisko, boli poukladané klietky rôznych veľkostí. Hoci ani polovica z klietok nebola zaplnená, dvorom sa ozýval poriadny hluk, a tak si nik nevšimol, že Anna vošla dnu.

Kňučanie sa ozývalo z klietky na prízemí. Keď pristúpila pred nepokojné zvieratá, rozoznala dve hrôzostrašné bájne bytosti, chrty s mačacími hlavami a holými chvostami. Z diaľky by skutočne vyzerali ako psy, nebyť ich mačacích pohybov - ostrými pazúrmi sa driapali na kmeň stromu.

Anna sa preľakla pri pohľade na znetvorené mačacie bytosti, no svojvoľne si začala obzerať stvorenia nezodpovedného chovateľa v ostatných klietkach. Boli tam skríženiny kozy a ovce s huňatými psími chvostami, prasa s rohami ako cap a dvakrát také dlhé ako obyčajné prasa, čo šúchalo bruchom po zemi.

Najväčšia klietka bola vyhradená pre čiernohnedú ozrutu, podobnú orangutanovi, no len od pupka nadol. Vrchnú časť obludy - a to bolo najstrašnejšie - pokrývala ružová koža, ako ľudská pokožka. Ramená mala neprimerane dlhé, no ruky a najmä nechty pripomínali ľudské ruky. Holá, výrazne červená hlava s drobnými

ušami sa podobala na zápasníka, oči spod hrubého obočia pozerali na ňu tak jasne, že by sa nebola čudovala, keby príšera prehovorila a spýtala sa jej spoza mreží, čo tu hľadá.

Táto predstava nahnala Anne strach a radšej rýchlo opustila strašidelnú chovnú stanicu a vrátila sa na trasu, ktorú jej predkreslilo hluchonemé dievča. Viedla popri úzkom rade domov cez námestie, po ktorého druhej strane stáli tri vysoké otvorené brány a poskytovali pohľad na ozrutnú skalnú jaskyňu, z ktorej bolo počuť hukot generátorov a agregátov. Na námestí vládol čulý ruch, takže keď sa Anna priblížila k otvoru, z ktorého viedlo do horného mesta niekoľko výťahov, nik si ju nevšimol.

Ľudia, čo sem prichádzali a odchádzali, sa vozili výťahmi a výrazne sa odlišovali od ostatných obyvateľov Leibethry. Len niektorí boli ostrihaní nakrátko a ich zväčša tmavé oblečenie pôsobilo dôstojne a klerikálne. Nik sa s nikým nerozprával a pri stretnutí sa na seba ani len nepozreli.

Pravdepodobne tu neboli stráže, ktoré by zabraňovali prístup do horného mesta Leibethry. Annu vo všeobecnosti zarážali nedbalé bezpečnostné opatrenia na tomto mieste. Hoci už zahliadla hrozivých ozbrojených strážnikov, objavovali sa len zriedka a nenaháňali až taký strach. Na Annu záhadne pôsobil aj pokoj a disciplína. Koniec koncov išlo o uzavreté zariadenie obrovských rozmerov.

S plánom od hluchonemého dievčaťa v ruke sa opäť vydala na cestu za Jánom, pomäteným evanjelistom, od ktorého očakávala nové informácie.

9

Dom našla za zákrutou označenej ulice, a tak ako to bolo nakreslené v plániku, zo steny vyčnievala ako kanón železná rúra a prúd vody z nej vytekal na dlažbu.

Anna von Seydlitzová sa nazdávala, že príde do nemocničného zariadenia, podobného ako to, v ktorom bola ubytovaná. Na jej veľké počudovanie v dome bola knižnica či jednoducho zbierka kníh a foliantov v tmavých zaprášených miestnostiach. Keď vkročila cez odomknuté dvere a prešla predsieňou, vedúcou k úzkemu čiernemu dubovému schodisku, vypočula si rozhovor doliehajúci z vedľajšej miestnosti, z ktorej dopadalo na chodbu ostré svetlo.

Anna najprv začula len nesúvislé slová, oba hlasy totiž zneli nanajvýš rozrušene, postupne však pochopila obsah diskusie. Predovšetkým si bola istá, že jeden z hlasov patril evanjelistovi Jánovi, ktorý vzrušeným hlasom oponoval spolubesedníkovi. Anna sa tomu veľmi začudovala, pretože protivník bral slová evanjelistu, ktorého Anna spoznala ako pomäteného človeka, celkom vážne. Jánov slovný prejav navyše skutočne nezavdával dôvod na pochybnosti.

Témou rozhovoru bol Prvý Jánov list, v ktorom varoval svojich čitateľov v Malej Ázii pred antikristami, čo sa objavia v hojnom množstve, keď sa bude blížiť posledná hodina. Neznámy sa z týchto slov smial a odvolával sa na Matúša, že aj Ježiš varoval pred falošnými prorokmi a falošnými mesiášmi, a nerobil tak bezdôvodne, no nemalo to veľký význam.

Anna mohla odbornú diskusiu sledovať len povrchne, radšej sa teda poobzerala v tmavej predsieni. Miestnosti, z veľkej časti zariadené knihami, vyžarujú obyčajne pokoj a harmóniu. V tomto priestore však množstvo kníh pôsobilo ako stavebný materiál obrovského chaosu. Prispelo k tomu aj to, že veľa kníh nebolo

uložených ako zvyčajne, chrbtom k divákovi, ale naopak, bielymi profilmi strán od steny (niektoré boli uložené celkom opačne, to znamená chrbtom k stene, alebo ležali na chrbte, vtedy spodné hrany strán smeroval k stene). K tomu sa pridalo aj to, že takmer z každej druhej knihy trčal nejaký papier alebo viac papierov. Prach, ktorý ich pokrýval, svedčil o tom, že ich niekdajší význam a obsah bol dávno prekonaný. Okrem vysokého hranatého stola a stoličky v strede miestnosti tu nebol nijaký iný nábytok.

Muži rázne skončili diskusiu a Anna sa ukryla vzadu za výbežok steny. Do dverí najprv vstúpil Ján. Namosúrene krútil hlavou, mrmlal si nejaké nezrozumiteľné slová a vyšiel po úzkom drevenom schodisku na prvé poschodie. Ozvalo sa hlasné zabuchnutie dverí.

O chvíľu vyšiel so zväzkom spisov pod pazuchou aj druhý muž. Anna ho okamžite spoznala, keď však pred neho predstúpila, náhle stretnutie jej vyrazilo dych. Prirodzene, ten hlas už niekde počula, bola si tým istá.

Guthmann!

V prvom okamihu ju nespoznal, pretože mala okolo hlavy ešte stále omotanú ako turban čiernu šatku, aby zakryla obväz.

„Ja som Menas," predstavil sa Guthmann Anne a sklonil hlavu na pozdrav.

„Menas? Vy ste profesor Werner Guthmann!" namietla Anna, keď sa jej opäť vrátila reč. „A dlhujete mi ešte odpoveď."

Guthmann pristúpil bližšie a zmätene jachtal: „Nerozumiem..."

„Som Anna Seydlitzová."

„Vy?" preľakol sa Guthmann. Anna jasne videla, ako sa striasol a prstami sa zadrapil do spisov. „To predsa nie je možné!" vykríkol.

Anna sa správala nečakane sebavedome. Urobila krok ku Guthmannovi a štipľavo poznamenala: „Medzi týmito múrmi je možné všetko. Alebo ste iného názoru?"

Guthmann prikývol. Podľa kŕčovitého zvierania spisov sa dalo usudzovať, že stretnutie mu nebolo len trápne, ale aj nepríjemné. Anna by sa nečudovala, keby tento zmätene pôsobiaci muž zobral nohy na plecia.

„Dlhujete mi odpoveď," zopakovala neodbytne. „Nechala som u vás kópiu pergamenu s koptským textom, no namiesto toho, aby ste mi ju preložili, vy ste zmizli."

„Varoval som vás," odvetil Guthmann a nereagoval na jej slová. „Dovliekli vás sem?"

„Dovliekli?" Anna sa nútene zasmiala. „Prišla som sem dobrovoľne. Chcem vedieť, o čo ide."

Guthmann na ňu neveriacky, priam bezmocne pozrel a plačlivo povedal: „Ani jeden rozumný človek nepríde do Leibethry dobrovoľne."

„Prečo ste tu teda vy?" spýtala sa.

„No ja som tu vlastne tiež dobrovoľne, keď sa to tak vezme," priznal profesor. „Pod nátlakom pokušenia - bola to dobre pripravená pasca a ja som sa do nej chytil."

„Čo tu robíte?"

Guthmann prikývol, akoby čakal takúto otázku, a odpovedal: „Potrebujú moje vedomosti a moju prácu..."

„... pretože Vossius je mŕtvy a jedine on vedel o tajomstve okolo Barabáša!"

„Panebože, odkiaľ to viete?"

„Pán profesor Guthmann," začala Anna stroho. „Už niekoľko mesiacov sa ženiem za fantómom, ktorý zanechal stopy na rôznych miestach sveta. Meno tohto fantóma je Barabáš. A ako sa doteraz ukázalo, objavuje sa v evanjeliu, ktoré biblickí vedci doteraz nepoznali. Takpovediac piate evanjelium."

„Viete toho priveľa!" zvolal zhrozene Guthmann. „Prečo s tým neprestanete?"

„Ešte stále neviem všetko. Hlavne chcem zistiť pravdu okolo dvojitého života môjho muža. Poznáte Guida von Seydlitza?“

„Nie,“ odvetil Guthmann.

„Vlastne som mala povedať: Poznali ste Guida von Seydlitza? Pretože prišiel o život pri autonehode a ja som za jeho pohreb zaplatila dva a pol tisíc mariek. Pred tromi dňami tu stál v noci na ulici a volal moje meno. A v inú noc sedel doma, v našej knižnici. Neviem, čo si mám o tom myslieť. Rozhodne sa však nevzdám, kým sa neprezviem celú pravdu.“

Guthmann chvíľu nepovedal ani slovo, civel pred seba na dlážku, a potom sa opýtal Anny: „Prečo ste prišli sem?“

„Z jednoduchého dôvodu,“ odpovedala, „muž, ktorého nazývate evanjelistom, bol prvý, koho som tu stretla. Vraj je pomätený a skutočne tak doteraz pôsobil. Keď som si však pred chvíľou vypočula váš rozhovor... rozhodne sa mi zdá, že niečo vie. Kto je ten muž?“

„Volá sa Giovanni Foscolo, to však nie je dôležité. Je to taliansky jezuita a génius vo svojom obore. Zaoberá sa Novým zákonom a ovláda naspamäť nielen všetky štyri evanjeliá a Skutky apoštolov, ale navyše cituje všetky listy apoštola Pavla Rimanom, Korinťanom, Galaťanom, Efezanom, Filipanom, Kolosanom, Solúnčanom, Timotejovi, Títovi a Filemonovi, ako aj Zjavenie apoštola Jána. Pozná však najmä všetky súvislosti, teda od Matúša 16, 13-20 po Marka 8, 27-30 alebo Lukáša 9, 18-21. Skutočný génius.“

„Preto tá hromada starých kníh a foliantov!“ poznamenala Anna a obzrela sa po tmavej miestnosti. „Ale prečo všetci tvrdia, že je blázon, keď je génius?“

Guthmann pokrčil plecami, no Anna mala pocit, že niečo pred ňou tají.

„Nie je celý háčik v tom,“ začala zoširoka, „že jezuita narazil na odkaz, ktorý zrútil celý jeho svet?“

Profesor sa na ňu vydesene pozrel: „Čo tým chcete povedať?“

„No, keď už orfici vynakladajú toľkú energiu na to, aby preskúmali záhadu piateho evanjelia, a keď je Giovanni Foscolo geniálny vedec, nemožno vylúčiť, že narazil na fantóma Barabáša - a zbláznil sa z toho.“

Tieto slová Guthmanna znepokojili, pustil sa do triedenia spisov a jeho hlas znel neisto ako na začiatku rozhovoru. „Už som vám toho veľa narozprával,“ povedal rozrušene. „Okrem toho ma čakajú. Ospravedlňte ma, prosím.“

„Nie, pán profesor Guthmann!“ protestovala. „Nemôžete sa jednoducho vypariť! Už raz ste ma nechali v kaši.“

Guthmann tíšil Annu výrazným pohybom ruky. „Ticho. V Leibethre majú aj steny uši. Ani jednému by nám nepomohlo, keby nás spolu objavili. Navrhujem, aby sme sa tu zajtra stretli o tom istom čase.“ Prv ako Anna stihla súhlasiť s návrhom, Guthmann sa zvrtol a zmizol.

Anna stála opäť celkom sama medzi nemou vedou, na ktorej sa usadil prach ako sneh na zimnej krajine. A ako v zimnej krajine zostali po Giovannim stopy na miestach, odkiaľ vybral knihy a kam ich zasa vrátil. Niektoré stopy boli čerstvé, z dnešného alebo predchádzajúceho dňa. Iné sa opäť strácali pod novými vrstvami prachu a nepotrvá dlho, úplne zmiznú.

Pred očami tajnej návštevníčky sa mihali tituly vo všetkých jazykoch: *Mithras - Mysterien und Urchristentum*, *The Damascus-Fragments and the Origins of the Jewish-Christian Sect*, *Theologische Studien und Kritiken: Wann ist Matthäus 16, 17-19 eingeschoben?*, *Die Apokryphen Schriften zum Neuen Testament*, *Liber di Veritate Evangeliorum*.

Podobne ako šaty robia človeka, aj chrbty kníh prezrádzali ich pôvod a vek. Anna si však všimla, že niektoré knihy boli označené, buď písmenom O alebo P, napísanými čiernou ceruzkou alebo čiernym atramentom. Čím viac názvov si Anna v knižnici prečítala, tým väčšmi v nej rástlo presvedčenie, že nejde o zbožné a povznášajúce knihy. Práve naopak, z regálov vyžarovala na pozorovateľa istá hrozba. Anna mala takmer zábrany vytiahnuť jednu označenú knihu z police. Niesla názov *Apokryfické texty k Novému zákonu*, prvé písmeno A bolo pritom zvýraznené tmavou farbou. Pri zbežnom prelistovaní sa však nič zaujímavé nedozvedela, a tak položila knihu späť.

V okamihu, keď sa odhodlala vyjsť po strmom schodisku, aby sa porozprávala s Giovannim Floscolom, začula kroky, ktoré sa blížili k domu. Preto sa radšej rýchlo schovala za jeden z vysokých regálov s knihami. Vo dverách sa zjavili dvaja muži v strážnických uniformách, akých videla už po príchode do Leibethry, a mierili rovno na prvé poschodie. Anna si vypočula krátku výmenu

názorov a z bezpečného úkrytu, spoza steny s knihami, mohla sledovať, ako odviedli duševne postihnutého jezuitu.

Anna nasledovala mužov v bezpečnom odstupe. Rozumela Foscolovým slovám, ktoré volal do noci: „Požehnaný buď, kto číta a počúva slová proroka a drží sa toho, čo bolo napísané. Lebo čas sa blíži...“ no nechápala význam tých slov. Zdalo sa, že Foscolo poznal cestu, ktorou ho viedli strážnici po ľudoprázdnej ulici. Prišli až k veľkej osvetlenej budove s bielymi nepriehľadnými oknami a portálom so sklenenými dverami, ktorý jej dodával výzor kliniky.

Foscolo vošiel aj s mužmi do budovy a hoci nik nestrážil vstup, Anna sa neodvážila vojsť do domu. Prepadla ju myšlienka, že ak Guido skutočne žije, isto sa skrýva medzi týmito múrmi.

Jediní ľudia, ktorí jej mohli pomôcť v tejto situácii, bola doktorka Sargentová a profesor Guthmann. Doktorke veľmi nedôverovala, Guthmannov postoj tiež nebol jednoznačný, no jeho zdráhanie dosvedčovalo, že toho vedel viac, ako priznal.

Na druhý deň prišla večer na stretnutie s profesorom. Neprekvapilo ju, že knižnica, v ktorej predošlý večer stretla Guthmanna a Foscola, bola otvorená a vysvietená, hoci v nej nik nebol. Patrilo to k osobitostiam Leibethry. Nik sa tu nemal cítiť sám a nepozorovaný, nik. Zvedavosť ju hnala k schodisku vedúcemu na prvé poschodie. Hoci sa usilovala kráčať čo najopatrnejšie, predsa schody pod jej krokmi vŕzgali, čo by ju ihneď prezradilo, keby sa niekto nachádzal v dome.

Zastavila sa na podeste. Započúvala sa, a keď nezaregistrovala nijaký zvuk, urobila tri kroky k zavretým dverám. Nemienila zaklopať, ako by sa patrilo na cudziu osobu - čo sa však patrilo na tomto mieste? - a otvorila dvere. Miestnosť bola na jej prekvapenie prázdna. Šťukla vypínačom a na strope sa ostro rozžiarila lampa, ktorá osvetlila jednoducho zariadenú pracovňu. Na širokom drevenom stole medzi dvoma oknami vedúcimi na ulicu ležali

spisy, mapy a papier zviazaný motúzom. Stena na ľavej strane bola polepená lístočkami, ktoré vytvárali nepravidelnú mozaiku, navyše popísané znakmi, ktoré Anna nepoznala, no pripomínali symboly z jej pergamenu. Napravo stála stará pohovka s červeno-hnedým geometrickým vzorom, často sa vyskytujúcim práve v Grécku.

Keď zavrela dvere, celkom sa preľakla, pretože na vešiaku visela jedna z dlhých sután, v ktorých vystupoval Foscolo. Nepochybne sa nachádzala vo Foscolovej pracovni a kládla si otázku, či takto vyzerá pracovňa duševne narušeného človeka. V zdanlivom chaose papierov, rozprestierajúcich sa od stien cez stôl až po dlážku, z ktorej vyrastali ďalšie hŕby spisov, sa rozhodne dal rozpoznať systém.

Annu výrazne zaujal najmä jeden hrubý zväzok. Ležal na vrchu hromady, bol napísaný na stroji a stálo na ňom: *Marc Vossius. Bezmenný hrob v Minii v strednom Egypte a jeho význam pre Nový zákon*. Anna von Seydlitzová vyvodila z tohto objavu dva podstatné závery: Vossius skutočne zohrával v tomto prípade kľúčovú úlohu a jedna doposiaľ neznáma stopa pravdepodobne viedla do Egypta.

Kým vzrušene listovala v hrubom manuskripte, ktorého obsah bol pre ňu do veľkej miery nečitateľný a nezrozumiteľný, premkol ju pocit, že niekto za ňou stojí. Chcela sa otočiť, no strach ju celkom znehybnil. V tomto strnulom stave sa jej okolo krku ovinula ruka a prv ako by sa bola mohla brániť, niekto jej položil cez ústa a nos handričku. Anna stratila vedomie.

11

Prebrala sa do polospánku. rozhodne sa aspoň pamätala na nasledujúce udalosti. Neodvážila sa však tvrdiť, či sa jej to len prisnilo alebo či to skutočne zažila. Netušila ani, kde sa nasledovné odohrávalo. Videla iba ženu, ktorá k nej pristúpila z tmy a pred očami jej držala kyvadlo, kolísajúce sa z jednej strany na druhú. Ona zatiaľ ležala s ťažkými údmi.

Neznáma zrazu začala rozprávať, hovorila tichým, vtieravým hlasom a hoci tma jej zahaľovala tvár, Anna rozpoznala hlas doktorky Sargentovej. Znel tupo a celkom inak, ako si ho pamätala z rozhovorov. Stará žena ťažko dýchala, akoby vykonávala namáhavú prácu.

Tón, akým sa jej doktorka Sargentová prihovárala, pôsobil na ňu odpudzujúco, podobne ako celý zjav starej ženy. Hoci sa nemohla pohnúť, bránila sa celou silou.

„Počujú môj hlas?“

„Áno,“ odvetila zoslabnuto Anna a zistila, že jej rozprávanie spôsobuje ťažkosti.

„Vidia pred očami kyvadlo?“

„Áno. Vidím.“ Anna ho skutočne videla, hoci nevedela, či má oči otvorené alebo zavreté.

„Koncentrujú sa na môj hlas a len na môj hlas. Všetko ostatné odteraz pre nich nemá význam. Rozumeli ma?“

„Áno,“ odpovedala Anna takmer mechanicky. Nechcela odpovedať, no nemohla inak.

„Odvetia teraz na všetky moje otázky, a keď sa zobudia, nebudú sa na nič pamätať.“

Anna sa vzpierala, celou silou bojovala proti vlastnej vôli, no nepremožiteľná sila ju donútila odpovedať: „Odpoviem a neskôr sa nebudem na nič pamätať.“

Hnevala sa sama na seba a najradšej by bola vyskočila a utiekla, no len čo domyslela túto myšlienku do konca, znova ju premohla obrovská ťažoba a zostala nehybne ležať.

„Čo hľadajú v Leibethre?“ vyzvedal odporný hlas.

„Pravdu!“ odvetila Anna spontánne. „Hľadám pravdu!“

„Pravdu? - Tu pravdu nenájdu!“

Anna sa chcela spýtať: A kde potom, keď nie tu? Cítila však, že stratila schopnosť klásť otázky. Hlas ju neposlúchal. Nepokojne teda čakala na ďalšiu otázku doktorky Sargentovej.

„Kde schovali pergamen?“ spýtal sa hlas rázne a hlasno.

„Neviem, o čom hovoríte,“ zareagovala Anna bez rozmýšľania.

„Hovorím o pergamene s menom Barabáš!“

„Nepoznám.“

„Vlastnia ten pergamen!“

„Nie.“

Anna napäto očakávala ďalšiu otázku, hlas doktorky Sargentovej však mlčal. Anna nevedela, kde leží. Nech hocijako napínala uši, aby identifikovala zvuk, ktorý by jej priblížil miesto, kde sa nachádza, nepočula nič a ležala ako hluchá. Nepodarilo sa jej ani otvoriť oči, podobne ako všetko ostatné, čo chcela presadiť svojou vôľou, údy jej však vypovedali službu. Pochopila, že doktorka Sargentová sa ju pokúša ovládať pomocou hypnózy.

Lekárkine slová jej hučali v hlave ako zlovestné echo: *Kde schovali pergamen... pergamen... pergamen...*

Anna sa touto myšlienkou zaoberala už sto ráz, a preto si ju uvedomovala aj v tejto situácii: Ak prezradíš pergamen, tvoj život stratí hodnotu. Nič ti neurobia, kým nezískajú pergamen.

Nevedela by povedať, ako dlho takto meravo ležala. Držala sa jedinej myšlienky: nič neprezradiť. Odrazu však, hoci mala zavreté oči, spozorovala nad sebou tieň a znova sa ozval hlas doktorky

Sargentovej: „Teraz odpovedia na všetky moje otázky a nezamlčia nič, čo majú v pamäti.“

Anna pocítila na čele lekárkine prsty. Bol to nepríjemný dotyk, no nedokázala sa mu vzoprieť a vyhnúť.

„Poznajú obsah pergamenu?“ pýtal sa hlas naliehavo.

Anna odpovedala: „Nie, nepoznám.“

„Oni však vlastnia kópiu!“

„Nik ju nevie rozlúštiť.“

„A originál?“

„Neviem.“

„Vedia to celkom presne!“ Doktorka Sargentová sa na ňu vyrútila. Anna pocítila, ako ju stará žena chytila za ruky a začala ňou triasť. Počula hrozby jej studeného soptiaceho hlasu: „Rozviažeme vám jazyk injekciou.“ Na nič viac sa nepamätala.

12

Keď sa Anna prebudila, ležala v neprirodzene tichej, zatemnenej miestnosti. Natiahla sa a pokúsila sa rozohnať meravosť svojich údov. Táto situácia zjavne naháňala smrteľný strach, Anna sa však nebála. Všetok strach už spotrebovala počas predchádzajúcich týždňov. Práve naopak, v situáciách podobných tejto vyvinula nevídanú odvahu. Vstala, nahmatala v tme maličký vypínač, ktorý rozsvietil v miestnosti difúzny lúč, a pristúpila k oknu. Chytila kľučku, stlačila ju a narazila na vonkajšiu drevenú okenicu, ktorú sa jej podarilo aspoň čiastočne otvoriť.

Lúč svetla ju oslepil a trvalo pomerne dlho, kým si naň zvykla. Najprv uzrela len nebo, keď sa však pozrela dolu, hlboko pod sebou zazrela hornatú krajinu a uvedomila si, že sa nachádza v hornom meste. Objavili ju teda a pochopila, že sa jej do Leibethry nepodarilo vkročiť nepozorovane. Od samého začiatku ju sledovali.

Nevidela dôvod, prečo by mala byť okenica zatvorená, a pustila do izby denné svetlo. Miestnosť bola stroho zariadená, dlážka obitá iba doskami a stála tu neuveriteľne odporná biela železná posteľ. Dvere, ako všetky v Leibethre, nemali zámku, nebola teda zamknutá, a keď vykukla von, zbadala nekonečne dlhú chodbu s množstvom dverí.

Nepokladala za vhodné skúmať okolie. Samotný fakt, že ju ani tu nezamkli, nasvedčoval, že orfici sa cítia neuveriteľne isto. Ujsť sa teda nedalo. Momentálne bola Anna na to beztak priveľmi unavená. Bolela ju hlava. Spustila sa na posteľ, hlavu si zaborila do dlaní a usilovala sa premôcť spánok. Navyše jej bolo veľmi zle. A kým len tak civela do miestnosti, zrak jej padol na stoličku, cez ktorú boli prevesené čerstvo vyžehlené šaty. Anna si až teraz všimla, že má oblečenú dlhú tvrdú nočnú košeľu, aká sa nosí na psychiatrických oddeleniach. Zľakla sa vlastného výzoru.

Čím dlhšie upierala pohľad na šaty - oči si pritom trela rukami, zdalo sa jej totiž, že sníva -, tým rýchlejšie dýchala, srdce jej bilo až v hrdle a krv stúpala do hlavy. Šatstvo na stoličke pred ňou patrilo Guidovi.

Anna sa zdvihla a opatrne podišla k stoličke, akoby sa obávala, že šaty zrazu ožijú a zaútočia. Cez operadlo bolo prevesené sako, nohavice ležali na sedadle, spodok prevísal nadol.

Najskôr mala zábrany dotknúť sa obleku, potom sa však odhodlala a pozrela sa na vnútrajšok saka, kde bola prišitá visačka mníchovského krajčíra. Skutočne - Guidov oblek!

Pustila sako z ruky, akoby sa popálila. Pred sebou zrazu videla hrozivý obraz Guida. Cítila, ako ju opantáva panika. Aké hrozivé, otrasné divadlo to hrá Guido, orfici alebo nech už sa za tým skrýva ktokoľvek?

Už-už chcela vyjsť z chladnej izby, keď začula na chodbe pomalé ťažké kroky muža.

Guido!

Triasla sa na celom tele. Cítila, ako sa jej podlomili kolená. Bezradne sa zadrapla do železnej postele a vypúlenými očami pozorovala dvere.

Kroky sa približovali a čím boli bližšie, tým hrozivejšie pôsobil na Annu ten zvuk. Nakoniec sa tesne pred dverami zastavili. Ozvalo sa klopanie.

Anne by sa nedorezal krvi. Aj keby chcela odpovedať, nebola toho schopná. Lapala po vzduchu a pritom sledovala, ako kľučka pomaličky klesá a dvere sa otvorili. Anna chcela vykríknuť, no nešlo to. Iba sledovala, ako sa k nej približujú otvárajúce sa dvere.

Niekoľko sekúnd stáli mlčky oproti sebe. Anna a - Tales. Bol to ten červenolíci muž a prvý sa odhodlal prehovoriť: „Asi ma neočakávali,“ povedal s odpornou grimasou, ktorú už poznala a ktorá dodala jeho širokej ružovej tvári ešte viac červene.

Anna, ešte stále neschopná prehovoriť, pokrútila hlavou. Myslela si, že bola pripravená na stretnutie s Guidom. Teraz, keď bola od toho ušetrená, musela si priznať, že by takú situáciu vonkoncom nezvládla. Želala si len jedno - aby bol Guido mŕtvy, mŕtvy, mŕtvy!

„Od nášho posledného stretnutia v Berlíne," začal červenolíci s úškrnom, „nám spôsobili svojím správaním len ťažkosti a nebudem im tajiť, že hrajú nebezpečnú hru, dokonca veľmi nebezpečnú."

„Kde - je - Guido?" jachtala Anna, akoby prepočula Talesove slová, a ukázala pritom na šatstvo prevesené cez stoličku. Odpor, ktorý od začiatku pociťovala k tomuto mužovi, sa zmenil na nenávisť. Anna by z nenávisti bola schopná vraždiť.

„Kde je pergamen?" spýtal sa Tales ľahostajne, vôbec nereagoval na Anninu otázku a chladno dodal: „Mám, samozrejme, na mysli originál," a s typickou prudkosťou vyfúkol z nosa vzduch.

Keď zistil, že nebola ochotná odpovedať na *jeho* otázky, zamyslel sa a povedal s odporným sebaovládaním: „Boli predsa vydatá za Guida von Seydlitza. Nespomínali, že prišiel o život pri dopravnej nehode?"

Chlad, ktorý sa šíril z Talesa, a spôsob, akým Annu zosmiešňoval, ju celkom vyviedol z miery: „Áno," odpovedala, „pri dopravnej nehode."

„Zopakujem otázku: Kde je pergamen? Ak chcú, môžeme sa dohodnúť na hocijakej sume. Takže?"

„Neviem," klamala Anna a pokúšala sa rovnako ovládať ako jej protivník. Rozhodne znelo veľmi provokatívne, keď chladno dodala: „A keby som to aj vedela, nie som si istá, či by som vám to prezradila."

„Ani za milión?"

Pokrčila plecami. „Čo znamená milión oproti životnej poistke, ktorú mi zabezpečujú informácie o pergamene. Skutočne sa nazdávate, že som si nevšimla, ako skončili tí, čo vedeli o pergamene? To, že som ešte nažive, vysvetľuje jediný fakt.“

Tales nepôsobil, že by dlho uvažoval nad Anninými slovami. Nahnevane pokrútil hlavou a z tohto gesta sa dalo vyčítať, že nebol schopný odpovedať na výčitky. Tales bol však priveľmi inteligentný na to, aby odrazu zmenil svoju stratégiu: Anna von Seydlitzová mala pravdu, hrala totiž s lepšími kartami - Tales sa musel podľa toho správať. Hrozbami u tejto ženy nič nezmôže.

Preto zmenil tón hlasu a s predstieranou vľúdnosťou jej začal rozprávať, že orfici ju sledujú už od príletu do Solúnu. Keď spozoroval v jej tvári pochybnosti, poznamenal s úsmevom: „Zdá sa mi, že ma podceňujú. Skutočne sa nazdávajú, že sa im podarilo dostať do Leibethry potajomky?“

„Áno,“ odvetila Anna s vyzývavou otvorenosťou, „rozhodne mi nik nezabránil vstup do Leibethry.“

Tales zúrivo vyfúkol vzduch z nosa ako rozdráždený býk: „Ak vstúpili do Leibethry, potom len na moje želanie,“ prskal, no v nasledujúcom okamihu opäť nasadil odporný úsmev: „Georgios Spiliados, pekár z Katériné, ktorý ich sem doviedol, je jedným z nás. Len tak medzi rečou.“

„To predsa nie je možné!“ rozhorčene zvolala.

„Veď hovorím, podcenili ma. V Leibethre sa nič nedeje náhodne. Ak sa tu niečo stane, tak z našej vôle. Azda sa len nenazdávali, že sa sem dostanú nepozorovane? Táto myšlienka je rovnako absurdná ako idea, že sa dá odtiaľto utiecť. Môžu sa o to pokúsiť, no nepodarí sa im to. Len blázon by sa podujal na taký čin. Vidia predsa, že v Leibethre sa dvere nezamykajú. Načo?“

Anna sa nevedela vyrovnať s myšlienkou, že Georgios Spiliados patril k orfikom. „Georgios nehovoril o vás tie najlepšie

veci,“ povedala zamyslene, „a musela som ho dlho prehovárať, aby ma sem doviedol. Dobre som mu zaplatila.“

Tales s úškrnkom pokrčil plecia a dlane vytočil dohora: „Na ceste k cieľu sa neštítime nijakých prostriedkov, rozumejú?“

S tým mohla Anna len súhlasiť, no mlčala. Hlavou sa jej premietalo priveľa vecí. Nakoniec sa spýtala Talesa: „Čo ste urobili s Guidom, Vossiusom a Guthmannom? Chcem počuť odpoveď!“

Výraz Talesovej tváre sa zachmúril a povedal: „Na jedno si musia zvyknúť: V Leibethre sa nekladú otázky, tu sa poslúcha. V tomto zmysle sme celkom normálnym kresťanským rádom. Ale len v tomto zmysle.“

„Rozprávala som sa s profesorom Guthmannom,“ začala Anna.

„S bratom Menasom,“ opravil ju Tales a dodal: „Viem.“

„Nepôsobil veľmi dôveryhodne.“

„A mal by?“

„Mám pocit, že Guthmann sa bojí.“

„Menas je bojko.“

„No významný vedec.“

„Ako sa to vezme.“

„A vy potrebujete jeho vedomosti.“

„Presne tak.“

„Nezdá sa vám, že by ste mi mali povedať pravdu?“

„Zasa položili otázku,“ namietol Tales. „Mimochodom, poznajú pravdu. Vedia, o čo ide: v istom hrobe sa našiel koptský pergamen a tento pergamen obsahuje piate evanjelium. Žiaľ, na dôležitosť tohto písma sa prišlo, až keď sa jednotlivé časti roztrúsili po celom svete.“ Tales podišiel k oknu a prekrížil si ruky za chrbtom. Pozeral sa von a pokračoval: „Tento papier je schopný zlomiť moc katolíckej Cirkvi. Týmto pergamenom zničíme Cirkev!“

Talesov hlas znel hrozivo a hlasno, ako ho ešte nikdy predtým nepočula. „Ani ja nie som prívržencom Cirkvi," poznamenala, „z vašich slov však cítiť nekonečnú nenávisť."

„Nenávisť?" zareagoval Tales. „To je viac ako nenávisť, to je pohŕdanie. Človek je božské stvorenie. No tí, čo si vyhradili právo hovoriť v Božom mene, popierajú všetko božské. Dvetisíc rokov cirkevných dejín nie je nič iné ako dvetisíc rokov potupy, vykorisťovania a boja proti pokroku. Kňazi dávali celé storočia stavať obrovské katedrály, na Božiu slávu, ako tvrdili. V skutočnosti sa za tým skrývala myšlienka utláčať kresťana, dokázať mu jeho malosť a bezvýznamnosť. Bezvýznamnosť brzdí myslenie a myslenie je nepriateľom Cirkvi. Cirkev sa drží pri živote príkazmi. Jej učenie jasne káže prikazovať a poslúchať. A všetko pod heslom viery. Veriť je ľahšie ako myslieť. Kto sa pýta na otázky viery, dostane nekresťanské odpovede. A to je dôvod, prečo sa Cirkev od svojich počiatkov stráni pokroku a poznaniu. Poznaním sa končí viera. Všetky nezmysly, ktoré rozširuje Cirkev, boli vysvetlené čarovným slovkom: viera. Každému, kto vystúpil proti Cirkvi, sa vyčítala nedostatočná viera. A proti viere nejestvujú dôkazy, iba proti neviere." Tales sa obrátil k Anne: „Tento pergamen je pre Cirkev výbušninou, ktorá z jedného dňa na druhý zvalí všetku jej moc, rozumejú?"

Anna rozumela, len nechápala, prečo práve ten kúsok pergamenu, ktorá ona vlastnila, bol taký dôležitý. Neodvážila sa však spýtať, lebo by tak nepriamo prezradila, že vie, kde je pergamen. Aký význam sa skrýva za menom Barabáš v súvislosti s Cirkvou?

„Ponúkam im milión!" začula Talesov hlas. „Rozmyslia si to dobre. Skôr alebo neskôr sa ho beztak zmocníme. Potom však už z toho nebudú mať nič." Tales vyšiel z izby a jeho kroky sa ozývali dlhou chodbou.

Ak Tales neklamal a pergamen mal skutočne silu výbušniny, potom bol tento dokument pre rímsku Cirkev ešte hodnotnejší ako pre orfikov. Anna sa zľakla, že ju čosi také vôbec napadlo.

13

Hoci teraz chápala, čo orfici sledujú, o Guidovi sa nedozvedela nič. No ležali tu jeho šaty, nohavice a sako. A kým sa na ne bojazlivo dívala, akoby očakávala, že ožijú, napadlo jej, že by si ich mohla obliecť. Nemala totiž svoje oblečenie a chystala sa na vlastnú päsť preskúmať horné mesto Leibethry.

Táto myšlienka bola taká jednoduchá a zišla jej na um tak bezprostredne, že sa jej veľmi zapáčila, dokonca sa pri tejto predstave uškŕňala. Guido sa predsa nemôže zjaviť dovtedy, kým bude nosiť jeho šaty. Jestvuje teória, podľa ktorej strach možno prekonať iba objektom strachu, napríklad strach z hadov pohladením hada, strach z lietania kurzom lietania - v Guidových šatách sa zrazu nebála Guidovho zjavenia a predsavzala si, že konečne príde na koreň tohto odporného divadla.

Dlhú chodbu, na ktorej bola jej izba, z obidvoch strán uzatvárali nepriehľadné sklenené dvere. Neboli však zamknuté. Všetko pripomínalo nemocnicu. V strede sa nachádzalo niečo ako izba pre lekárov alebo sestričky s posuvným oknom smerom do chodby. Miestnosť bola prázdna. Anna zvedavo načúvala za dverami, neozval sa však ani hlások. Samota pôsobila stiesňujúco. Anna začala otvárať jedny dvere za druhými. Potvrdilo sa pritom jej tušenie: Išlo o nemocničné oddelenie bez pacientov.

Z prázdnoty, ktorá bola všade, by sa pomiatol aj zdravý človek. Bola presvedčená, že je v tom určitý systém. Dvere na nekonečnej chodbe otvárala najskôr opatrne, potom čoraz rýchlejšie, a keď sa presvedčila, že izba je prázdna, opäť ich zavrela.

V poslednej izbe na opačnom konci chodby zmeravela. Preľakla sa, pretože nakukla do tridsiatich alebo štyridsiatich prázdnych miestností a až v poslednej ležal pacient. Anna pristúpila bližšie.

„Adrian!“

Bol to Adrian Kleiber.

Občas nastanú situácie, ktoré prepadnú človeka s takou razantnosťou, že nie je schopný jasne myslieť a rozum sa prieči spracovať realitu. Anna sa nachádzala presne v takejto situácii. Jediné, čo z nej vyšlo, bolo: „Adrian!“ A ešte raz: „Adrian!“

Kleiber pôsobil apaticky, nebol však natoľko šokovaný a vľúdne sa usmial. Bezpochyby bol pod vplyvom drog.

„Spoznávaš ma, Adrian?“ spýtala sa Anna.

Kleiber prikývol a po chvíľke povedal: „Prirodzene.“

Vzhľadom na jej oblečenie a vystríhané vlasy to vôbec nebolo samozrejmé. „Čo to s tebou porobili?“ zúrila Anna.

Kleiber si vyhrnul ľavý rukáv pyžamy a pozrel sa na predlaktie. Bolo posiate vpichmi po injekciách. „Prichádzajú dva razy za deň,“ povedal unavene.

„Kto?“ zvolala vzrušene a medzi obočím sa jej zjavila zvislá vráska.

„Zatiaľ sa mi nik nepredstavil.“ Pokúsil sa o úsmev.

Anna medzitým pochopila celý dosah situácie a vyrútila sa na Kleibera s hŕbou otázok. Odpovedal len s námahou, no jasne, a tak sa dozvedela, že ho unieslo komando orfikov a vzrušujúcim spôsobom ho prepravili z Marseille do Solúna.

„Veď to je šialené!“ zlostila sa Anna, „bude ťa hľadať Interpol. Nemôžeš predsa zo dňa na deň zmiznúť, ty nie!“

Kleiber odmietavo kývol rukou: „Sú to chladnokrvní gangstri. Museli ma pozorovať už dlhší čas. Rozhodne vedeli, že som si rezervoval letenku do Abidžanu. Poznali čas odletu a číslo letu. A keď som prišiel na letisko Le Bourget, vtiahli ma do auta. Potom som stratil vedomie. Keď som sa prebral, sedeli okolo mňa traja muži v kňazských rúchach. Limuzína smerovala do južného Francúzska. Nik ma nebude hľadať. Oficiálne som odletel na Pobrežie slonoviny.“

„Ako dlho si už tu?“

„Neviem. Päť, šesť dní, možno dva týždne. Stratil som pojem o čase. Tie prekliate injekcie.“

„A čo vypočúvanie? Žmýkali ťa?“

Kleiber sa nadýchol. Bolo na ňom vidieť, ako sa usiluje na niečo rozpomenúť, a pritom chcel zakryť svoju slabosť. Nakoniec potriasol hlavou: „Nie, nevypočúvali ma, aspoň sa nepamätám, že by sa ma na niečo vypytovali alebo ma s niečím otravovali. Pamätal by som si to.“

Anna trpko poznamenala: „Títo ľudia sa vyznajú v drogách a disponujú prostriedkami, ktoré na istý čas úplne vytrú spomienky. Okrem toho ochromia aj pamäť, takže postihnutým vôbec neslúži. Nie, nie, nazdávam sa, že ťa chcú postupne prinútiť k poddajnosti, a potom ťa začnú vypočúvať.“

Adrian chytil Annu za ruku. Priateľ, ktorý bol pripravený na každú situáciu a nemohol sa sťažovať na nedostatok nápadov, teraz pôsobil žalostne bezradným dojmom. „Čo len odo mňa chcú?“ jachtal plačlivo. V okamihu jeho absolútnej bezradnosti pocítila k nemu Anna hlbokú náklonnosť. Veru, zdalo sa jej, že z očí svetaskúseného novinára Adriana Kleibera vyčítala volanie o pomoc. Oboma rukami mu objala pravicu a ticho povedala: „Prepáč mi ten výstup v San Diegu.“

Prikývol, akoby chcel povedať: Aj ja ťa chcem požiadať o prepáčenie. Hľadeli na seba a rozumeli si, rozumeli si lepšie ako kedykoľvek predtým.

Nezvyčajné situácie zvyčajne ľudí zbližujú a aj oni dvaja teraz zjavne mysleli na to isté: na noc v mníchovskom hoteli, keď - nečakal to ani jeden - sa spolu vyspali v návale šialenstva, vyvolaného Guidovým náhodným zjavením v domácej pracovni. Áno, obaja mysleli na to isté, pretože Adrian okamžite pochopil, čo Anna chcela povedať slovami: „Je tu. Dva razy som ho videla.“

„Skutočne si myslíš, že je to on?“ spýtal sa Kleiber a pozrel sa na Annin pánsky oblek.

„Sama neviem, čo si mám myslieť, a je mi to jedno. Možné je všetko. Už skutočnosť, že si tu a že sa spolu rozprávame, je dosť šialená. Keď som ťa zbadala, v prvom okamihu som rovnako pochybovala o svojom rozume ako vtedy, keď som stretla Guida.“

„Anna,“ povedal Kleiber a ešte silnejšie jej stisol ruku, „čo mienia s nami urobiť?“

Tón jeho hlasu prezrádzal strach. Nebol to Adrian, ktorého poznala. Bol to ľudský vrak, trýznený nevýslovným strachom. Aj Anna sa bála, no bola na tom omnoho lepšie. Jej pocity výrazne prekročili hranicu, keď sa strach mení na zlosť, zlosť na pôvodcu strachu.

„Nemusíš sa báť. Pokiaľ im nič neprezradíš, neublížia ti. Nedovliekli ťa sem, aby ťa zabili, to mohli urobiť aj v Paríži. Spomeň si na Vossiusa. Nie, doviedli ťa sem, aby od teba vytiahli miesto, kde je uschovaný pergamen. A kým ho nepoznajú, a ty by si im mohol dať rozhodujúci typ, dovtedy sa ich nemusíš obávať, počuješ?“

„Ale čo môžeme robiť? Skôr či neskôr z nás všetko vytiahnu. Neštítia sa ničoho. Čo máme urobiť?“ Kleiberova tvár prezrádzala zúfalstvo.

„Predovšetkým sa nesmieme poddať osudu!“ dodávala mu Anna odvahu. „Musíme sa pokúsiť odtiaľto utiecť.“

„Nemožné,“ poznamenal Kleiber, „cítia sa natoľko istí, že nepovažujú za potrebné zamykať dvere väzenia.“

„To je naša šanca, jediná nádej.“

Anna sa naklonila k Adrianovi a nasledujúci rozhovor prebiehal šeptom. „Už dlhší čas pozorujem z okna malú nákladnú lanovku. Premáva nepravidelne a k vrchnej stanici je voľný prístup.“

„Nazdávaš sa...“ Adrian sa pozrel na Annu.

„Adrian, to je naša jediná šanca! Nie celkom bezpečná, no všimla som si, že v drevenej gondole prevážajú dokonca sudy s olejom. Myslím si, že riziko prísť o život tu je väčšie ako riziko na úteku.“

Apaticky prikývol a po chvíľke premýšľania, ktoré si vyžadovalo veľkú námahu, smutno povedal: „Hneď by som sa k tebe pridal, no nejde to. Nezvládnem to. Injekcie vo mne utlmujú rozhodnosť. Pokús sa o to sama. Možno sa ti neskôr podarí dostať ma odtiaľto iným spôsobom.“

Po dlhej chodbe sa približovali kroky.

„Lekárka s ďalšou injekciou,“ poznamenal skleslo.

Táto poznámka Annu rozrušila. Nesmú ju tu nájsť, inak je všetko stratené.

Čo sa prihodilo v nasledujúcom okamihu, to si Anna neskôr nevedela vysvetliť. Neplánovala to, a keď teraz o tom rozmýšľala, mala rešpekt sama pred sebou. Jej správanie na druhej strane len potvrdilo starú skúsenosť, že keď si ľudia nevedia rady alebo sa nachádzajú v bezvýchodiskovej situácii, sú schopní neuveriteľných činov. Podobne aj Anna von Seydlitzová: Bez rozmýšľania sa postavila za dvere a počkala, kým sa otvoria.

Anna ju aj zozadu okamžite spoznala. Bola to malá, ťažkopádna lekárka z miestnosti so železnými posteľami. Pravdepodobne jej vtedy prikázali získať Anninu dôveru. Doktorka Sargentová držala v ruke injekčnú striekačku. Anna spontánne schmatla uterák, ktorý visel na háčiku za dverami,

prehodila ho žene cez hlavu a ťahala za oba konce. Tá tlmene vykríkla, striekačka jej vypadla z ruky na zem, no nerozbila sa. S celou silou, akú bola Anna schopná zozbierať, zatiahla lekárke uterák okolo krku. Doktorka Sargentová bola taká šokovaná, že sa nedokázala brániť a za okamžik klesla na dlážku ako kameň na dno.

Adrian sledoval nečakanú scénu s vypúlenými očami. Keď konečne videl ležať lekárku na dlážke, vyskočil z postele, aby Anne pomohol. Odmietla však jeho pomoc a len šepla: „Táto príšera ti viac neublíži!“

Až keď Adrian prestrašene vykríkol: „Prestaň, veď ju zabiješ,“ Anna sa opäť spamätala a uvoľnila uterák. Lekárka ťažko chrapčala a lapala po dychu ako ryba na suchu. Anna ju nechcela zabiť, no hnev a pud sebazáchovy ju ešte stále neopustili. Anna zdvihla injekciu a pichla ju žene do stehna.

Kleiber obdivne hľadel na Annu, akoby chcel povedať: Nikdy by som to na teba nepovedal. No potom ustráchane povedal: „A čo teraz?“

Žena na dlážke ticho stonala. Anna kľačala vedľa nej, Adrian si kľakol vedľa lekárkinej hlavy.

„Ako sa človek cíti po takejto injekcii?“ pýtala sa Anna.

Adrian sa zhlboka nadýchol. Odpovedal len ťažkopádne. „Prvé dve-tri hodiny sa vznášaš ani v oblakoch. Všetko vnímaš akoby z diaľky, nie si však schopná reagovať. Tvoja vôľa ťa neposlúcha. Chceš napríklad niečo povedať, a nemôžeš, chceš sa postaviť, nohy ťa však neposlúchajú. Je to stav totálnej apatie.“

Anna reagovala chladne: „Dobre,“ uznala triezvo, „tej sa potom nemusíme obávať, rozhodne nie počas nasledujúcich dvoch hodín.“

Adrian prikývol.

„Ako sa cítiš?“

„Celkom dobre,“ klamal Kleiber.

Anna ho chytila za obe ruky: „Musíme to zvládnuť. Keď nás dostanú, zabijú nás! Nemáme inú voľbu, rozumieš?“

Adrianovi sa zvyšoval pulz. Pochopil, že teraz sa musí vzchopiť a zmobilizovať posledné sily. Na rozmýšľanie nemali čas. Dôveroval Anne. S ňou sa útek podarí, bol o tom presvedčený.

„Poďme, vstávaj!“ zavelila Anna a chytila malú, zavalitú ženu za nohy. Adrian ju chytil za ruky a nevládnu ju hodili na posteľ. Zakryli ju, takže pri zbežnom pohľade od dverí by sa kontrolujúci mohol nazdávať, že je to Kleiber. Adrian sa rýchlo obliekol, vreckovku, ktorá mu pri tom vypadla, zdvihla Anna. Vyšli z izby a Anna ho chytila za ruku: „Poď!“

15

Počas svojich pátracích prechádzok labyrintom horného mesta objavila Anna von Seydlitzová hneď v prvý deň malý drevený výstupok, v ktorom visela gondola nákladnej lanovky. Hneď vtedy uvažovala o tom, že by ju mohla použiť pri úteku ako dopravný prostriedok. Podobne ako všetky dvere v Leibethre, ani prístup k vrchnej stanici nebol strážený. Na úzkom priestore sa až po strop tisli prázdne sudy, debny a vrecia a čakali na prepravu do údolia. Nebolo nič jednoduchšie ako natiahnuť si prázdne vrece cez hlavu a zviezť sa v takomto prestrojení dolu.

Kleiber si vzrušene prezeral elektrické zariadenie, ktoré sa od ostatného technického vybavenia v Leibethre odlišovalo svojou primitívnosťou: Masívny ručný spínač so staromódnou porcelánovou pákou spúšťal zariadenie do chodu, dve šípky označovali smer jazdy. Skonštatoval, že jediným problémom bude prepraviť sa nepozorovane v gondole, teda vlastne len v debne bez krytu, upevnenej štyrmi reťazami. Mali by sa poriadne zamaskovať vrecami a nehybne ležať, pretože z horného mesta stanice vidieť do otvorenej gondoly. A pozná vôbec stanicu v údolí?

Anna sa figliarsky usmiala: „Muž, ktorý ma sem doviedol, hoci som to nevedela, patrí k orfikom. Nasadili ho na mňa od začiatku. Dozvedela som sa to až tu. Dopustil sa však jednej chyby, cestou sem mi ukázal stanicu v údolí. Leží bokom za strážnicou pri vstupe do dolného mesta.“

Vtom začal Adrian vzrušene rozhadzovať rukami: „Pasca, to je pasca!“

„Neverím,“ namietla Anna pokojne, „hoci - pri týchto ľuďoch musí byť človek pripravený na všetko. Bojíš sa?“

Adrian namiesto odpovede Annu objal. Cítila, že sa bojí a, pravdupovediac, aj ona mala rovnaké pocity. Čo sa stane, ak

spozorujú ich útek na polceste? Sami dvaja bezbranní medzi nebom a zemou. Radšej na to nemyslieť.

Ako ju Adrian držal v náručí, opäť ju zaplavili nahromadené pocity, ktoré v ostatných týždňoch úspešne potláčala. Milovala tohto muža - aj keď nemala odvahu priznať sa k svojim citom. A už vôbec nie v tejto situácii. Rozpršalo sa. Ťažké kvapky dopadali na plechovú strechu a z údolia stúpala para. Anna sa zamračila a skepticky pozrela do údolia. „Dočerta!“ zahrešila potichu, „ešte aj toto.“

„Prečo?“ ohradil sa Adrian. „Nič lepšie sa nám nemohlo prihodiť.“ Spod vriec vytiahol zelenú plachtu. „Aspoň sa môžeme schovať pod plachtu, a pritom nevzbudíme podozrenie.“

„Máš pravdu,“ súhlasila a Kleiber, ktorý už viditeľne lepšie vnímal, sa začal venovať elektrickému spínaču.

„Je tu jeden problém,“ mrmlal zamyslene.

„Aký?“ pristúpila Anna bližšie.

„Keď spustím spínač, gondola sa pohne - bezo mňa.“

„Hm.“ Anna sa zamyslela. „Ako teda?“

„Mám nápad,“ povedal Kleiber a poobzeral sa v úzkom prístrešku.

„Čo si vymyslel?“

„Potrebujem kúsok drôtu alebo pevný motúz.“

„Tu!“ zvolala Anna a ukázala na lano, ktorým sa upevňovala plachta o gondolu.

Kleiber vzal lano a pokúšal sa priviazať jeden koniec o páku spínača. Potom ho viedol zvislo cez kľučku skrine s náradím priamo ku gondole. Anna nevychádzala z úžasu: „To je geniálne. Áno, to musí fungovať. Jednoducho geniálne!“

Kleiber sa smial: „To sa ešte ukáže. Nevidím inú možnosť.“

Vietor zosilnel. Zavíjal cez škáry vrchnej stanice. Anna ustarostene pozrela von. Adrian naložil do gondoly prázdne vrecia,

cez ne roztiahol plachtu a pozrel na Annu. „Nastupovať! Bojíš sa?“ spýtal sa s pozbudivým úsmevom.

Anna neodpovedala, vliezla do gondoly a schovala sa pod plachtu. Adrian jej podal lano, ktoré viedlo k spínaču, potom sám vhupol do kolíšuceho sa nebezpečenstva a upelešil sa tak pohodlne, ako to len bolo možné. Pri pohľade do údolia, kde sa schyľovalo k búrke, obaja istú chvíľu mlčali.

Aby si dodala odvahy, povedala: „O desať minút je po všetkom,“ a Kleiber ironicky dodal: „Dolu už iste stojí privítací komitét.“ Potom potiahol lano.

Páka spínača sa vŕzgajúc prepla dolu a drevená gondola sa ráznym trhnutím pohla. Anna a Adrian si natiahli plachtu cez hlavy a len úzkou škárou pozerali do údolia. Dážď silnel a hlasno bubnoval na plachtu. Mocné nárazy vetra gondolu rozhojdali a Anna od strachu stískala Adrianovi ruku. Kleiber bol ešte buď pod vplyvom drog, alebo sa mu prinavrátila odvaha, rozhodne na sebe nedal nič znať. Bol odhodlaný na všetko, pretože horšie to už nemohlo byť.

V rozhojdanej debne ešte neprešli ani päťdesiat metrov, keď sa Anna roztriasla ako osika. „Nepozeraj dolu,“ povedala ticho a oči mala pevne zažmúrené. Čím viac sa gondola vzďaľovala od vrchnej stanice, tým väčšmi sa kolísala na všetky strany. Kleiber pozrel späť na skalné mesto zahalené v daždi a všimol si obrovskú monumentálnosť Leibethry so všetkými vežičkami a prístavbami. Pripomínala skôr Frankensteinov zámok ako kláštor.

Gondola medzitým dosiahla miesto, odkiaľ nebolo vidieť ani vrchnú ani údolnú stanicu, takže Kleiber si nebol istý, či dopravný prostriedok vôbec smeruje dolu. Svoje urobilo aj silné kolísanie.

„Stojíme!“ zvolal Anna, keď na chvíľu otvorila oči. „Zastavili nás!“

Kleiber jej rukou zakryl ústa. „To len tak vyzerá! Upokoj sa, o chvíľu je po všetkom.“ Potom ju pravou rukou objal okolo pliec.

Anna rozrušene dýchala, bolo jej zle. Neschopná formulovať jasné myšlienky si pomyslela: Dúfam, že sa táto strašná cesta čoskoro skončí. Aj keď odhalili ich útek a teraz presmerovali gondolu - hlavne, že bude mať pevnú pôdu pod nohami!

Pokiaľ išlo o Adriana Kleibera, vo svojom povolaní bol zvyknutý na výnimočné situácie a odvaha riskovať patrila k jeho vynikajúcim vlastnostiam. V tejto situácii sa však mohol blysnúť pred Annou. Už dlho pozoroval, že kolesá, pomocou ktorých sa gondola pohybovala na lane, sa posúvali smerom do údolia. No Kleiberova istota sa náhle pominula.

Z hmly sa pred nimi vynoril stožiar a ani sa nenazdali, keď drevená gondola narazila do železnej podpery. Bočná strana gondoly, bližšie k stožiaru, na ktorej sedel Kleiber, sa roztrieštila. Adrian pocítil silný úder do stehna, až vykríkol. Keď videl rútiace sa nebezpečenstvo, inštinktívne strhol Annu na seba, aby zabránil jej vymrštení z gondoly. To mu pravdepodobne zachránilo život, pretože sa tak odsunul od vonkajšej strany nabok. Stehno bolelo, a keď zdvihol ruku, zbadal na nej krv.

„Si zranený!“ vykríkla Anna hysterický.

„To nestojí za reč,“ Kleiber predstieral pokoj. Nevedel, ako vyzerá jeho poranenie, cítil len bodavú bolesť. Keď sa pozrel na Annu, všimol si, že plače so zavretými očami. Kleiber nepovažoval za vhodné v tejto situácii niečo povedať. Len sa nevedel dočkať okamihu, keď dorazia do stanice v údolí.

Neskutočne ako v rozprávkovom zjavení sa odrazu pred nimi vynorila drevená búda, jednoduchá zlátanina z dosák s veľkým tmavým otvorom. Ani Anna, ani Adrian netušili, ako gondolu zastavia.

„Skáč,“ reval Adrian, „musíme skočiť,“ a odhrnul plachtu. Anna sa však s otvorenými ústami kŕčovito držala prednej steny, neschopná pohybu. Od zeme boli vzdialení len dva-tri metre, takže by mohli skočiť. No Anna sa nehýbala. Chytil ju za plecia a

pokúšal sa ju dostať cez gondolu, pričom neprestajne volal: „Poď, zvládneš to, určite to zvládneš!“ Vtom rozkolísanou ozrutou myklo. Nosné lano sa ešte triaslo, potom bolo ticho. Iba dážď bubnoval na plechovú strechu.

Annu postupne opúšťal kŕč, Adrian sa zatiaľ obhliadal po búde, v ktorej sa ocitli. Priestor sa ponášal na hornú stanicu. Aj tu boli poukladané debny, vrecia a kartóny so zásobami. Ich útek si skutočne nik nevšimol, rozhodne ich aspoň nikto neočakával.

Anna a Adrian si pozreli do očí. Smiali sa - uvoľnený, šťastný smiech po chvíľach najväčšieho napätia.

„Ešte nie sme v cieli,“ poznamenala Anna a bočným oknom sa pozrela von. Necelých päťdesiat metrov odtiaľ bola strážnica a potok, takmer pohltené v hustom daždi.

„Kde sme?“ vyzvedal Kleiber neisto.

„Nemaj obavy, vyznám sa tu. Ak sa nám podarí nepozorovane prekĺznuť okolo strážnice, z najhoršieho sme von. Ver mi!“

Anna sa usilovala vliať Kleiberovi odvahu. Sama tomu nechcela uveriť, že bolo také jednoduché utiecť z Leibethry. Najmä keď si spomenula, ako sa dostala sem, zachvátili ju pochybnosti. Rozhodne by sa nečudovala, keby zo strážnice vyšiel muž so zbraňou v ruke a slovami: „Už vás očakávame. Poďte.“ Nič sa však nedialo.

16

Dážď veľmi nevyzýval opustiť strechu nad hlavou, obaja si však uvedomovali, že v drevenej búde nemôžu zostať ani o minútu dlhšie. Adrian prehodil Anne cez plecia prázdne vrece, skromnú ochranu pred dažďom a chladom. Sám zvinul plachtu do uzla, pootvoril dvere, ktoré viedli priamo k strážnici, a šepol: „Prečo sa nemôžeme vypariť iným smerom, prepánajána? Prečo musíme prejsť práve popri tej chatrči?“

Anna otvorila dvere o trochu viac, aby si Adrian mohol obzrieť najbližšie okolie. „Preto,“ povedala sucho a Kleiber si všimol, že za stanicou v údolí sa zvažovala k potoku strmá skala. Anna vystrela ukazovák a dodala: „Ver mi, je to jediná možná cesta nadol.“

Jednou rukou uchopil zloženú plachtu, druhou chytil Anninu ruku a obaja sa rozbehli k strážnici.

Chladný dážď im udieral do tvárí, zem bola mäkká a premočená. Pohľady sa im upierali na drevenú chatrč, ku ktorej trielili. Keď k nej dorazili, zohnutí sa preplazili okolo, potom bežali strmou cestou do údolia, nižšie a nižšie, až kým sa Anna dychčiac nezastavila, pretože ju začalo pichať v boku.

V stromoch vôkol nich šušťal dážď. Stopy pneumatík na ceste prezrádzali, že len nedávno tadiaľ prešlo auto. Okrem dažďa však nebolo nič počuť. Adrian roztiahol plachtu, prehodil si ju cez hlavu a pritiahol Annu, aby sa aj ona pod ňu schovala.

Takto v tesnom objatí pochodovali do údolia. Nesmeli strácať ani chvíľu. Nielen preto, že čoskoro prídu na to, že ušli. Začalo sa totiž stmievať a potme sa ďaleko nedostanú. Vysilení kráčali ďalej a ďalej, takmer bez slova, len občas sa zastavili a načúvali podozrivým zvukom, a znova pokračovali v ceste.

Anna sa len s ťažkosťami rozpamätávala na cestu, dážď totiž zmenil krajinu. Vedela však, že do údolia vedie iba jedna cesta.

Boleli ju nohy, pretože sa viac ráz šmykla a stratila rovnováhu. K tomu chlad, ktorý bol čoraz neznesiteľnejší a bol signálom vyčerpanosti.

Mali za sebou asi desatinu trasy po vyústenie na hlavnú cestu, a keď to Anna oznámila Kleiberovi, povedal, že by sa mali poobzerať po skrýši, kde by prečkali noc. Anna si spomenula na senník alebo maštaľ pre ovce na konci strmého chodníka. No tam sa dostanú najskôr za dve hodiny, poznamenala, a to už bude tma.

Preto zišli z cesty a vyšliapali kúsok na úbočie pod skalným žľabom, ktorého dva štíhle výčnelky sa týčili do neba ako prísažné prsty. Vplyvom počasia skala zvetrala a popraskala, takže v miestach, kde skala prechádzala do kamenistej pôdy, prirodzeným spôsobom vznikli otvory, ideálne na núdzové prenocovanie.

„Nijaký komfort," poznamenal Kleiber, „ale budeme v suchu a ochránení pred chladom."

Anna súhlasne prikývla. Ani ako dieťa nikdy nestrávila noc pod holým nebom, teraz jej však bolo všetko jedno. Bola na smrť unavená a chcela si len trocha pospať. Ani Adrian sa necítil lepšie. Usiloval sa síce predstierať, že má všetko pod kontrolou, v skutočnosti bol však na pokraji síl.

Opreli sa o drsnú stenu a hľadali si trošku pohodlia. Adrian cez oboch prehodil plachtu ako ochranu pred chladom. A tak odpočívali, dúfajúc, že sa im podarí zaspať.

„Na čo myslíš?" spýtala sa Anna do tmy po dvoch alebo troch hodinách. Dážď zoslabol, no zo stromov ešte padali kvapky.

Kleiber odpovedal: „Rozmýšľam, ako by sme sa odtiaľto čo najlepšie dostali." Cez mokré šaty cítil teplo Anninho tela.

„Potom obaja myslíme na to isté," poznamenala Anna s istou iróniou v hlase. „No a - napadlo ti niečo vhodné?"

Kleiber pokrčil plecami. Noc bola taká tmavá, že svoje tváre len tušili. „Budú nás naháňať ako Vossiusa a Guthmanna," mrmlal

len tak pre seba. „A to všetko pre jeden starý zažltnutý zdrap papiera. Absurdné!“

„Vieš, že to nie je obyčajný zdrap papiera,“ zlostne namietla, „hoci nepoznáme jeho obsah, ten papier má epochálny význam, inak by orfikom na ňom tak nezáležalo.“

„Dobre teda, na svete je piate evanjelium. Možno bude treba doplniť alebo zmeniť drobnosti Nového zákona. To však nevysvetľuje rozruch, ktorý vyvolalo. No hlavne to nikoho neoprávňuje zabíjať ľudí len preto, že poznajú isté súvislosti.“

„Nie, prirodzene, že nie,“ vykríkla Anna, až jej Adrian musel zakryť ústa a upozorniť ju, aby sa spamätala. Pokračovala teda tlmeným hlasom: „Kľúčom k tajomstvu je meno Barabáš. Kým sa nedozvieme, čo sa za tým skrýva, budeme večne tápať v tme.“

„Nikdy sa to nedozvieme,“ povedal a po dlhšej prestávke dodal: „Nie som si navyše istý, či je správne sa o to zaujímať. Vidíš predsa, do akej situácie nás doviedla zvedavosť. Nechýbalo veľa a...“

„Ty to nazývaš zvedavosťou,“ prerušila ho Anna, „myslím si, že sebaobrana je lepšie slovo. Raz som sa už do tej záležitosti zamotala a nebudem mať pokoja, kým mi nebude jasné pozadie. Pochop to, prosím ťa.“

Adrian ju ešte silnejšie objal, akoby sa chcel ospravedlniť za svoje slová. Pritúlení k sebe sa zhovárali celú nekonečnú noc, a keď jeden už nevládal od vyčerpania, pokračoval druhý. Rozprávali sa o všetkom, čo ich trápilo.

„Musím ti niečo povedať,“ povedal Adrian.

„Ja sa ti musím s niečím priznať,“ skočila mu Anna do reči. „Milujem ťa.“

Jej priznanie ho celkom zaskočilo. Mlčal.

A tak sa začala zvláštna ľúbostná noc v skalnom brlohu, ktorý inak slúžil iba ako úkryt divej zveri.

Nadránom, keď sa prvé denné svetlo začalo predierať cez zmáčané konáre, sa obaja strhli zo spánku. Z kopca sa blížil hukot motora.

„Prišli na to, že sme ušli!“ šepla Anna. „Poštvú na nás psy, tie strašidelné netvory, ktoré tam hore chovajú.“

Pokúšal sa ju upokojiť: „Neboj sa, miláčik, dážď je naším pomocníkom, zmyl všetky stopy.“

Hluk sa približoval. Tesne pod skalným otvorom rozpoznali reflektory terénneho auta, ktoré sa so zavíjajúcim motorom valilo do údolia. Posádku si nevšimli. Ako prišlo, tak rýchlo zasa zmizlo, sťa strašidlo na úsvite. Len hukot motora sa ešte dlho ozýval z kilometrovej diaľky. Anna si vydýchla.

V noci si premysleli plán. Museli vychádzať z toho, že orfici budú strážiť letisko v Solúne, preto sa chceli dostať na juh krajiny. Hlavne sa chceli vyhnúť Katériné, miestu, ktoré bolo zjavne v područí orfikov. Cez Elasson sa mienili dostať do Larissy, kde by sa ich cesty rozišli.

Kleiber navrhol, aby sa Anna vrátila domov cez Korfu. On sa chcel dostať až do Patrasu. V obidvoch mestách sú konzuláty, tam im pomôžu ďalej. Kleiberov nápad sa zakladal na myšlienke, že orfici podniknú všetko preto, aby ich dolapili. Keď každý pôjde inou cestou, ich šance sa znásobia. Anonymná plavba loďou bude rozhodne istejšia ako presun lietadlom. Adrian navrhol stretnutie v Hoteli Castello v meste Bari.

Anna von Seydlitzová dorazila do Bari o tri dni. Hotel Castello, ktorý Adrian spomínal, však nejestvoval. V meste nebol nijaký hotel s podobným menom a po Adrianovi nebolo ani stopy.

1

Zakaždým, keď sa stretli, a k tomu nevyhnutne dochádzalo niekoľko ráz za deň, Kessler sklopil zrak - hanbil sa. Hanbil sa so studom kajúcnika, pretože Stepana Losinského, ktorého si veľmi vážil na vedeckom poli, už niekoľko týždňov nedôverčivo prenasledoval ako zločinca. Pritom oboch spájalo puto rádu a tajná úloha pápežskej univerzity Gregoriany. No práve ono tajné poslanie čoraz viac rozsievalo medzi jezuitov rozkol a z hesla v sále, v ktorej izolovaní od vonkajšieho sveta odhaľovali význam pergamenu - *Omnia ad maiorem Dei Gloriam* - urobilo frašku.

Na druhej strane rozkol sám osebe nie je nič zlé či zavrhnutiahodné, pretože rozdielne názory veci pomôžu viac ako stupídna harmónia. V otázkach viery kresťanskej Cirkvi však takáto zásada neplatí, lebo už evanjelista Matúš vložil tieto slová do úst svojho pána a majstra: A prídu falošní proroci a budú robiť veľké zázraky, a ak sa bude dať, zvedú vyvolených.

Bola to osudná hodina, aspoň si to myslela skupina jezuitov, ktorí stáli na Manzoniho strane, pretože každým dňom, keď sa podarilo preložiť novú časť pergamenu, rástlo podozrenie, že s naším Pánom Ježišom Kristom to bolo celkom inak. V sále vznikli dve skupiny: jedna zastávajúca Manzoniho názory, ktorý sa zbožnými slovami bránil novým poznatkom ako Jozef Putifarovej žene, a skupina sympatizujúca s Losinským. K tej patril aj Kessler.

Kessler sa výrazne podieľal na prekladoch koptského pergamenu. Presne poznal doteraz známy obsah a vôbec nepochyboval, že išlo o pôvodné evanjelium. Preňho a pre Losinského to bola len otázka niekoľkých týždňov, kým pápežská

kúria vyhlási ich prácu za tajnosť a všetkých zúčastnených jezuitov izoluje ako kardinálske kolégium v konkláve.

Losinski, prefíkaný Poliak, ešte vždy dva razy do týždňa odchádzal večer smerom na Campo dei Fiori, kde zahol do tmavej bočnej ulice a po sto metroch zmizol v šesťposchodovom dome. Kessler ho špehoval aspoň sedemkrát, nenápadne a dúfajúc, že spozoruje niečo podozrivé alebo vypátra čo i len drobnosť, ktorá by mu prezradila čosi viac o jeho nočných výletoch. Za celý čas však takmer vystál dieru na chodníku a vzbudil pozornosť dvoch policajtov, ktorí náhodou alebo aj nie prechádzali okolo. Kessler sa teda radšej rýchlo vyparil.

Zbožnosť a zločin nikde nechodia tak ruka v ruke ako v Ríme, klerici, zapletení do špinavých podvodov, neboli nijakou zvláštnosťou. Aj diabol chodil v talári. Kessler sa rozhodne nazdával, že Losinski sa namočil do nekalých obchodov, alebo sa znížil k sexuálnym úchylkám najhrubšieho zrna, ktoré dva razy do týždňa ventiloval. To si myslel.

Nič však nie je také absurdné ako skutočnosť, a skutočnosť sa Kessler dozvedel nečakaným spôsobom deň po sviatku Troch kráľov, presnejšie: večer v ten deň, ktorý bol studený a sivý ako väčšina dní v tomto ročnom období. Opäť sledoval Losinského až k záhadnému domu, tentoraz s pevným predsavzatím, že ak bude jeho dnešná výprava neúspešná, pátranie skončí. Z tohto dôvodu podstúpil väčšie riziko ako predtým, a to tak, že kráčal za Losinským v nebezpečnej blízkosti. Dokonca ho nasledoval aj na tmavom schodisku, kde sa Losinski stratil v bielych dverách na treťom poschodí. Na menovke si prečítal: Rafshani, arabské či skôr perzské meno, ktoré mu nič nehovorilo, nanajvýš dodalo krídla jeho fantázii ako nežná dámska topánka v izbe poľského brata.

Kessler priložil jedno ucho na dvere, druhým zatiaľ kontroloval zvuky na schodisku, a vtedy sa stalo niečo nečakané:

Dvere zvnútra niekto otvoril a pred ním stál Losinski, malý a zhrbený ako sup s hrboľatým nosom a vpadnutými očami.

Obaja na seba mlčky hľadeli, no oba pohľady hovorili to isté: Ták, teraz som ťa dostal. Losinski, ktorý sa vzchopil ako prvý, pristúpil celkom blízko ku Kesslerovi, uškrnul sa a pritom - bolo to znamenie pripravenosti zaútočiť - hlavu mierne naklonil ako sup a ticho zasipel: „Špehujete ma, brat v Kristu? Ste ten posledný, od ktorého som to čakal. *Veritatem dies aperit...*“

Skutočne sa cítil, ako keď miništranta prichytia na susedových hruškách, preto nenachádzal správnu odpoveď. Hoci vnútorný hlas mu hovoril, že pristihnutý by sa mal cítiť vlastne Losinski. Ten však zabuchol za sebou dvere, schmatol mladého brata za ruku a tlačil ho ku schodisku: „Mám pocit, že sa musíme porozprávať. Nemyslíte?“

Kessler náruživo prikyvoval. Prvotné napätie medzi mužmi zjavne opadlo. Aspoň Kesslerovi sa to tak videlo, a keď mlčky vyšli z tmavého domu, Losinski opäť prehovoril. Pôsobil celkom sebavedome a vľúdne sa spýtal Kesslera, či o ňom niečo vypátral. Kessler odpovedal záporne a priznal sa, že si spočiatku všimol iba jeho pravidelnú neprítomnosť v Kláštore svätého Ignáca. Po Manzoniho ostrých útokoch však začal o ňom uvažovať a premohla ho zvedavosť. Losinski s úsmevom prikývol.

2

Na Campo dei Fiori vošli do tratórie a Poliak objednal Lambrusco. Prečo klerici s obľubou pili práve tento druh vína, nebudem vysvetľovať. Pre ďalší vývin príbehu to nie je ani dôležité, iba ak že Lambrusco rozväzuje jazyk rýchlejšie ako iné sladké vína, a možno sa domnievať, že Losinski ho objednal s týmto zámerom.

Kessler dlho nechápal, Čo mu chce brat povedať, dokonca sa čudoval, že Losinski ho nekarhá, nič podobné však neprichádzalo. Práve naopak, Poliak chválil Kesslerovu inteligenciu a úsudok, ktorý ho vyzdvihol nad ostatných bratov. Preto bol schopný zvládnuť zložitejšie úlohy, nie iba preklad koptského pergamenu na objednávku rímskej kúrie. Losinski skončil slovami: „Ak rozumiete, čo tým myslím.“

Kessler chvíľu uvažoval, no bezvýsledne, a potom krútiac hlavou povedal: „Ani slovo, brat Losinski, je mi ľúto.“

Losinski si prešiel dlaňou po vyholenej hlave. Toto gesto prezrádzalo, že náramne rozmýšľal, potom nalial sebe aj Losinskému ďalší pohár Lambrusca a obšírne začal vysvetľovať: „Naša práca je obyčajná fraška, pretože Manzoni naše preklady falšuje.“

„Falšuje?“

„Áno, falšuje. A to z poverenia kúrie. Kongregácia pre otázky viery sa len s obrovskou námahou vyrovnáva s obsahom piateho evanjelia - ktoré, ako vieme, je vlastne prvé. Páni v purpurových plášťoch sa boja o svoje teplé miestečko, a preto príkaz Svätého ofícia znie: Čo najviac prispôsobiť piate evanjelium obsahu štyroch známych, aby nevznikla diskusia o ich hodnovernosti. Jestvuje dosť heretikov, ktorí robia kongregácii ťažkosti.“

„To predsa nie je možné, brat v Kristu!“ Kessler udrel päsťou do stola.

„Je to možné!“ ubezpečoval ho Losinski a dal ruku dolu z vyholenej hlavy. „Ofícium sa navyše riadne pousiluje a zabráni zverejneniu pergamenu.“

„Hoci je bezpochyby pravé...“

„Hoci je bezpochyby pravé. Poznáte predsa najvýznamnejšiu kresťanskú cnosť!“

„Pokora!“

„Ó nie, brat v Kristu: mlčanie. Spomeňte si na Kauzu Galilei. Do dnešného dňa ani jeden pápež nenašiel pekného slova pre úbohého Galilea Galileiho, hoci každý sa v škole dozvie, že Urban VIII. ho odsúdil neprávom. Cirkev si nepripomína tento omyl s pokorou, ale prejde ho mlčaním.“

Kessler civel do svojho pohára a prikývol.

„Prečo,“ pokračoval zanietene Losinski, „sme my, jezuiti, najneobľúbenejšími rádovými bratmi pápeža? Prečo náš rád nejeden raz zakázali? Pretože nevieme mlčať. Vďaka Bohu, nedokážeme mlčať.“

„Vďaka Bohu, nedokážeme mlčať,“ zopakoval Kessler tlmeným hlasom a pohľad ešte stále upieral na Lambrusco. Sladké víno urobilo svoje. „Vďaka Bohu,“ opakoval, „nedokážeme mlčať. Ako to však súvisí s tým, brat Losinski, že dva razy do týždňa utekáte do tmavého domu a trávite tam noci?“ Kessler sa zháčil, len čo dopovedal túto vetu. No preto, že sa už dostal tak ďaleko a nemal čo stratiť, a navyše tušil, čo sa v dome odohrávalo, odvážil sa k poznámke: „Celibát nás všetkých zničí!“

Losinski nechápal. Spýtavo sa pozrel na Kesslera, akoby tento tvrdil, že Slnko sa krúti okolo Zeme. Pomaly mu však dochádzalo a rozosmial sa z plného hrdla, až jeho smiech prehlušil čulý ruch v tratórii. „Teraz rozumiem, brat v Kristu,“ zvolal a obrátil oči ako svätý Anton Paduánsky v extáze. „Ste na úplnom omyle. To je veľmi ctihodný dom - rozhodne pokiaľ ide o šieste prikázanie. Ak

by ste chceli, môžem vám prezradiť niekoľko diskrétnych adries, ktoré navštevujú naši.“

„Ó nie, tak som to nemyslel!“ bránil sa Kessler a cítil, ako sa červená. „Ospravedlňte moje špinavé myšlienky.“

„Ale čo,“ odbil ho Losinski mávnutím ruky, ktoré vyjadrovalo: to nestojí za reč! a prisunul sa bližšie k mladému bratovi: „Považujem vás za rovnako múdreho ako kritického.“

„To je základné pravidlo nášho rádu. Inak by som neprislúchal k *Spoločnosti Ježišovej*.“

„No dobre.“ Losinski urobil prestávku. Rukou si znova prešiel po hlave a bolo na ňom vidieť, s akou námahou hľadá správne slová. Nakoniec sa opýtal: „Ako to vyzerá s vašou vierou, brat v Kristu, teda nechápte ma zle, nemyslím vieru v Najvyššieho. Myslím tým, ako sa pozeráte na autoritu Cirkvi, na dogmy *defide divina et catholica, na Privilegium Paulinum* alebo na celibát?“

Otázka Kesslera prekvapila a nevedel, ako má odpovedať. Losinski bol prefíkaný chlapík, človek musel uňho rátať so všetkým. Odpovedal teda opatrne a priam dogmaticky: „Učenia Svätej matky cirkvi podliehajú rozličným dogmatickým stupňom presvedčenia. *De fide divina* je Bohom vyznaná pravda a povznesená nad všetko pochybovanie. Stupeň presvedčenia *de fide divina et catholica* má na zreteli, že charakter zjavenia sa opiera o pravdu a bezvýhradne sa vyučuje, *de fide definita* je, naopak, najslabší, pápežom *ex cathedra* hlásaný stupeň presvedčenia. Keď ste to začali, dogma pápežovej neomylnosti sa opiera o dogmatickú skutočnosť, že I. Vatikánsky koncil bol právoplatný. Pokiaľ ide o *Privilega Paulinum*, odpoveď nie je ťažká. Odvolám sa na Prvý list Pavla Korinťanom. Cirkev z neho vyvodzuje právny predpis, že právoplatne uzavreté manželstvo dvoch nepokrstených môže byť rozvedené, ak sa jeden z manželov dá katolícky pokrstiť a chce vstúpiť do stavu manželského s katolíkom. V tom istom

liste Korinťanom nájdeme biblický základ celibátu. Pavol hovorí, že slobodný sa stará o veci Pána, zatiaľ čo ženatý je rozdelený.“

Losinski urobil grimasu, akoby mu odpoveď spôsobila bolesť. Chvíľu nepovedal ani slovo, takže Kessler uvažoval, čo povedal zle. Poliak potom spustil spŕšku nadávok, že nepotrebuje doučovanie vo veciach základných cirkevných otázok. S tými sa dostatočne zaoberal ešte v čase, keď Kessler šťal do plienok - Bože môj trojjediný, skutočne sa tak vyjadril.

Napriek neprehliadnuteľnej zúrivosti Losinski zaplatil za oboch, v ten večer však už pre Kesslera nenašiel pekného slova. Mlčky kráčali ku Kláštoru svätého Ignáca.

Čo urobil zle? Nech Kessler rozmýšľal, ako chcel, nevedel si vysvetliť Losinského správanie.

3

Nasledujúci deň po práci v ústave oslovil mladší rádový brat staršieho: Nech mu povie, či a ako ho urazil, a vopred žiadal o prepáčenie.

Urazil? Podľa Losinského to nebolo správne slovo. Skôr ho sklamal. Nepýtal sa ho totiž na oficiálny názor Cirkvi, ale na jeho osobný. Ak sa však oba úplne zhodujú, potom je ich vzájomná diskusia len strácaním času a vďačného partnera na rozhovory nájde skôr v Manzonim.

To bol teda dôvod Losinského nepochopiteľného správania. Dobre teda, keď sa priznal on, ani Kessler sa nemusí dlhšie schovávať a odvetil, že predsa vôbec nemôže pochybovať, na čej strane stojí. Manzoniho si váži v jeho postavení, ale on, Losinski ho výrazne prevyšuje kritickosťou i rozumom, a preto by mal byť pre každého rádového brata príkladom, napriek jeho odmietavému postoju k úradu Cirkvi.

V Losinského očiach sa po Kesslerových slovách zaiskrilo. Veľmi sa v ňom zmýlil, vlastne ho podcenil. Kessler si vedel vynikajúco - a tým sa výrazne odlišoval od ostatných - nechať svoj vlastný názor pre seba: takouto vlastnosťou sa vyznačujú len ozaj múdri ľudia. Ak mohol byť niekto z bratov užitočný pre hnutie, potom jedine Kessler.

Aby presvedčil muža ako Kesslera o tom, že jeho doterajší život určoval omyl, nebude potrebovať veľa slov, ale nepodvrátiteľné fakty. Preto sa Losinski rozhodol, že dovedie nemeckého rádového brata na správnu cestu poznania rovnakým spôsobom, ako to bolo v jeho prípade.

Vybral sa teda s Kesslerom na staré rímske fórum, ale ani v náznakoch mu nechcel prezradiť, ako súvisí toto miesto s piatym evanjeliom. Slnko stálo nízko na oblohe a zohrievalo chladné popoludnie. Na najvyššom bode Svätej ulice, tam, kde víťazný

oblúk hovoril o slávnych skutkoch cisára Tita, Losinskí zastal a začal hovoriť: „Netuším, ako to vyzerá s vašimi znalosťami rímskych dejín, brat v Kristu, no ak by som vám rozprával o veciach, ktoré beztak viete, prerušte ma.“

Kessler prikývol.

„Tento oblúk,“ pokračoval Losinski, „dal postaviť v roku 81 po Kristovi cisár Domicián na pamiatku svojho brata Tita. Podľa panujúcich názorov oslavuje táto stavba víťazstvo cisára Tita nad Židmi v roku 70. To je však len polovičná pravda.“

„Polovičná pravda?“

„Reliéfy v priechode oblúka zobrazujú cisára na štvorzáprahu a bohyňu víťazstva, ktorá drží nad jeho hlavou veniec. Na opačnej strane sú rímski legionári, vlečúci so sebou vojnovú korisť z jeruzalemského chrámu, sedemramenný svietnik a strieborné trúbky. Reliéfy neukazujú len víťazstvo Rimanov nad Židmi, ale aj víťazstvo rímskeho náboženstva nad židovským. Myslím si však, že vám nehovorím nič nové.“

„Nie,“ povedal Kessler. „Len netuším, čo tým chcete povedať!“

Losinski sa uškrnul. Vychutnával nepokojnú zvedavosť brata, nakoniec ho chytil za rameno a previedol ho okolo víťazného oblúka. Na strane bližšej ku Koloseu ukázal na ďalší reliéf: „Aj toto je scéna z víťazného návratu cisára Tita. Teraz však dávajte pozor, brat v Kristu.“ Losinski odtiahol Kesslera na opačnú stranu: „Čo vidíte?“

„Nič. Zvetranú kamennú platňu. Dokonca by sa dalo predpokladať, že tieto platne boli vsadené na toto miesto neskôr.“

„Dobré pozorovacie schopnosti,“ nadchýnal sa Losinski a udrel päsťou do múru. „Je to skutočne tak.“

„No dobre,“ povedal Kessler, „ešte stále však nechápem, ako to súvisí s naším problémom.“

Losinski odtiahol Kesslera nabok a len o kúsok ďalej, na schodisku Chrámu Jupitera Statora mu naznačil, aby si sadol. Potom vytiahol z tašky fotografiu a vtedy si Kessler odrazu spomenul, že počas tajnej návštevy Losinského izby videl viacero záberov Titovho oblúka. Na fotografii bol reliéf, podobný reliéfu v priechode víťazného oblúka. Reliéf zobrazoval rímskych legionárov, ktorí prinášali do Ríma všelijakú korisť. „Nerozumiem," povedal Kessler a chcel Losinskému fotografiu vrátiť.

Ten sa však vzpriečil a začal vysvetľovať: „Na začiatku mojej práce na pergamene som hľadal porovnateľný materiál apokryfických textov a Manzoni pre mňa získal povolenie navštíviť tajný vatikánsky archív a odkopírovať pergamenové texty z toho istého obdobia. Celá námaha bola, mimochodom, zbytočná, zabrala priveľa času, pretože ani len Scrittori, strážcovia týchto tajomstiev, o nich nič nevedeli. V archíve som strávil celé dni a noci a mohol som nahliadnuť do vecí, o akých sa zbožnému kresťanovi ani nesníva. Život človeka je krátky na to, aby si mohol všetko prezrieť, o prečítaní ani nehovoriac. Pritom mi však napadlo, či Cirkev, ktorá má toľko tajomstiev, môže byť Cirkvou pravdy, za ktorú sa vydáva."

„Stiesňujúca myšlienka!" priznal Kessler.

„V tajnom vatikánskom archíve som sa rozhodne porozhliadal viac, ako si to vyžadovalo moje pôvodné poslanie, a pritom som narazil na tento dokument." Losinski ukazovákom poklopkal po fotografii v Kesslerových rukách.

„Na tento reliéf?"

„Bože môj trojjediný, áno. Kládol som si vtedy, prirodzene, tú istú otázku ako teraz vy, brat v Kristu, a - aby ste neboli smutný - tiež som nenašiel odpoveď. Vtedy som ani len netušil, že tento reliéf pochádza z víťazného oblúka cisára Tita. Len ma zaujalo, že toto zobrazenie označila Cirkev ako prísne tajné a umiestnila ho za

pancierové dvere, ktorými môže prejsť len niekoľko vyvolených. Oficiálne som sa na tento reliéf nesmel ani pozrieť, pretože som pred začatím rešerší musel sľúbiť, že v uzavretom priestore sa budem zaoberať len vecami, ktorými ma poverili. No v jednom nestráženom okamihu, ktoré boli počas celej mojej dvojmesačnej práce len dva, som kamennú platňu odfotografoval.“

Kessler zdvihol obrázok: „A toto je tá fotografia?“ Keď Losinski odpovedal kladne, Kessler si pridržal snímku pred očami, akoby chcel týmto spôsobom odhaliť jej tajomstvo. Potom sa opýtal: „Ako sa, prepánajána, dostal tento reliéf do vatikánskeho tajného archívu? No hlavne - prečo?“

Losinski sa múdro uškrnul: „K vašej prvej otázke: Upadlo do zabudnutia, že fórum ležalo v stredoveku zasypané pod metrovými nánosmi a pásli sa na ňom kravy. Niektoré ruiny slúžili ako základy alebo opevnenie. Podobne aj Titov oblúk. Bol súčasťou opevnenia Frangipánie a reliéfy na vonkajších stranách celé storočia nik nevidel. Opevnenie neskôr zrovnali so zemou, a keď pápež Pius VII. nariadil Titov oblúk zreštaurovať, reštaurátor Valadier objavil na vonkajšej strane zobrazenie rímskych legionárov. Pius, ktorý, ako vieme, bol nášmu rádu naklonený, sa objavu z prvého storočia najskôr veľmi potešil. Jedného dňa však prišiel v sprievode kardinálskeho tajomníka Bartolomea Paccu za reštaurátorom a žiadal, aby reliéf okamžite vyňal a dal odviezť do Vatikánu. Valadier namietol Jeho svätosti, že v tom prípade treba rátať so zrútením celého oblúka. Pius teda rozkázal, aby oblúk kameň po kameni rozobrali a znova poskladali na tom istom mieste. Namiesto reliéfu dal pápež obložiť oblúk travertínovými platňami, aby vznikol dojem, že reliéf podľahol zubu času. Originál je však od tých čias umiestnený v tajnom vatikánskom archíve. Len toľko k vašej druhej otázke, brat Kessler.“

Kessler nespúšťal oči z fotografie a povedal: „To znie fantasticky. Musí v tom však byť nejaký dôvod, prečo kresťan

nemôže vzhliadnuť na tento reliéf. Sám rozoznávam len vojakov s korisťou, s náradím a zvieratami, ktoré priniesli domov. Nevidím nijaké nahé ženy a nijaké oplzlé slovo týkajúce sa svätej katolíckej Cirkvi. Niečo však muselo Jeho svätosť znepokojil'! Asi ma roztrhne, ak mi to zaraz neprezradíte.“

„Pravda vás neobšťastní,“ upozorňoval Losinski, „varujem vás!“

„Možno,“ súhlasil Kessler, „nevedomosť ma však zničí. Tak teda hovorte!“

4

Obaja muži vstali. Losinskému sa idúcky lepšie rozprávalo. Predovšetkým sa nemusel obávať nepovolaných uší, a tak kráčali smerom k pápežskej kúrii po hladkej dlažbe Svätej ulice. Losinski začal zoširoka a položil Kesslerovi otázku: „Brat, pamätáte sa na udalosť spred dvoch mesiacov, ktorá sa objavila v novinách: Profesor v duševnom ošiali vylial v Louvri na Leonardov obraz madony kyselinu.“

„Áno, matne si spomínam,“ odpovedal Kessler, „opäť jeden z bláznov. Zavreli ho do blázinca a tam zomrel. Úbohí blázni.“

„Takže to sa nazdávate vy.“ Losinski zastal a skúmavo sa pozrel na Kesslera.

Nemec sa pohŕdavo smial a poznamenal: „Z lásky k umeniu to asi neurobil.“

„Nie,“ odvetil Losinski, „no možno z lásky k pravde.“ A bez nadýchnutia dodal: „Musíte mlčať. Ani slovo o tom, čo vám teraz poviem! Vo vašom vlastnom záujme.“

„Prisahám, na Pána a všetkých svätých!“ Miesto dýchajúce históriou, dvetisíc rokov staré stĺpy a sochy, sa Kesslerovi videli vhodným priestorom na oznámenie významnej skutočnosti.

Losinski očakával túto reakciu, nedal sa však zmiasť a pokračoval: „Už takmer dvetisíc rokov jestvuje tajomstvo, do ktorého je zasvätených len niekoľko vyvolených. Podáva sa z generácie na generáciu pod podmienkou, že nebude zaznamenané písomne. Pretože prvý strážca tohto tajomstva povedal: Písmo je diablovo dielo. Aby sa však posolstvo zachovalo, ten-ktorý nositeľ tajomstva smie svoje hrozné poznanie zašifrovať svojím spôsobom.“

„Rozumiem,“ prerušil Kessler rozrušeným hlasom koadjútora. „Leonardo da Vinci bol jedným z nositeľov tajomstva a tento profesor našiel jeho odkaz.“

„Áno, asi tak to bolo. Pretože profesor vylial kyselinu na konkrétne miesto obrazu, kde sa potom niečo objavilo, s čím nik nerátal: Leonardova madona mala náhrdelník s ôsmimi rôznymi drahokamami. Keď som sa o tom dopočul, hneď som vedel, o čo ide. Išlo o rovnaký objav, k akému sa dopracoval kardinálsky tajomník Pia VII. na Titovom oblúku.“

Kessler preľaknutý zastal. Nervózne prešľapoval z jednej nohy na druhú. „Keby som nevedel, že ste vážny človek, myslel by som si, že si zo mňa strieľate.“

Losinski naňho vážne pozrel, prikývol a pokračoval: „Chápem vaše úvahy, Kessler. Všetko je to ťažko pochopiť - najmä ak sa to dozvedáte nečakane a naraz. Sám som na tom pracoval niekoľko rokov a pravdu som sa dozvedal postupne. Akoby som skladal mozaiku z malých kamienkov, ktoré postupne vytvárajú obraz. Vy, bratku, ste naraz konfrontovaný s výsledným obrazom.“

„Vráťme sa k Leonardovi!“ horúčkovito vyzýval Kessler.

„Nemecký profesor, ktorý v Amerike prednášal komparatistiku, pravdepodobne narazil prostredníctvom literárnych štúdií na odkaz, že Leonardo da Vinci je zasvätený do tajomstva, ktoré zašifroval vo svojom diele. V tomto prípade ide o náhrdelník so starostlivo opracovanými drahokamami, ktoré rozpozná každý odborník.“

„A keď Leonardo dokončil náhrdelník, potom ho premaľoval?“

„Presne tak. Možno predpokladať, že týmto zanechal odkaz o tajomstve, odkaz, na ktorý narazil profesor pri svojich výskumoch, no historici umenia ho nebrali vážne. Zjavne si nevedel inej rady, ako dokázať svoju teóriu.“

Hoci Kesslera toto vysvetlenie fascinovalo, ešte stále bol voči Losinskému skeptický: „Dobre teda, povedzme, že máte pravdu a Leonardo skutočne vedel o svetovom tajomstve. Naskytá sa však otázka, kto ho doň zasvätil a komu mal tajomstvo odovzdať?“

Losinski civel pred seba na zem. Mlčal a počas celej otázky pôsobil zronene. Tento Kessler asi ešte stále nesleduje jeho slová s primeranou vážnosťou. Nakoniec povedal: „Neviem, jednoducho to neviem. Možno to vedia iní. Jestvuje veľa múdrych hláv, ktoré ukryli vo svojom diele tajomné posolstvá, ktoré nevie nikto rozlúštiť. Pred Leonardom to bol Dante, po ňom Shakespeare a Voltaire, hlavne Voltaire, ktorého meno, dal si ho inak sám - v skutočnosti sa volal Arouet - je anagram, podobne ako Leonardov náhrdelník a výjav na Titovom oblúku. Aj tu ide o zašifrované anagramy. Obe zobrazenia a Voltairove meno majú spoločné to, že sa skladajú z ôsmich písmen. Som presvedčený, že za menom Voltaire sa skrýva odkaz na jeho zasvätenie do tajomstva. Rozložil som toto meno na jednotlivé písmená a pokúsil som sa z nich vytvoriť francúzske slová, ktoré by v istom poradí dávali zmysel. Strávil som nad tým celé noci - bezúspešne.“

„Možno ste sa zmýlili vo svojej téze. Možno sa za menom Voltaire skrýva jednoduchá slovná hračka.“

„Áno, viem, že niektorí obmedzenci vidia v mene Voltaire anagram z AROVET L(e) J(eune), teda Arouet učeník. Tento kostrbatý význam je však nehodný Voltaira. Muž, ktorý patril k najväčším mudrcom v dejinách ľudstva, sa predsa nebude skrývať za takou prostou slovnou hračkou. Voltaire síce veril v Boha ako pôvodcu mravného poriadku, nemal však zmysel pre kresťanské mystériá a hlavne pre svätú katolícku Cirkev. Človek, ako tvrdil, nepotrebuje Božiu spásu, a nevyjadroval sa najlepšie ani o biblických textoch. Všetko toto je značne nezvyčajné pre muža tých čias, no pochopiteľné, ak vychádzame z toho, že vedel o svetovom tajomstve. Kessler, som si istý, že bol doň zasvätený, keď prijal meno Voltaire!“

„S dovolením,“ prerušil ho Kessler, „ak som vás dobre pochopil, potom Voltaire ako taký súvisí s Titovým oblúkom?“

Losinski zobral Kesslerovi z ruky fotografiu a provokatívne mu ju dal pred oči: „Čo vidíte na tejto snímke?“

„Rímskych legionárov s korisťou.“

„A o akú korisť ide?“

„Rozoznávam - možno zlatú - vaňu, jahňa, vetvu, losa, vojnovú zástavu, dvojzáprah, kačku a klas. Čo je na tom také nezvyčajné?“

„Na koristi ako takej - takmer nič. Nachádza sa tam však jeden moment, nad ktorým sa pozorný divák pozastaví.“

„Los!“

„Presne tak. V zemi, z ktorej si Titus a jeho legionári privážali korisť, predsa žijú najrozličnejšie púštne zvieratá, nie však losy. Tento paradox zvolil tvorca reliéfu zámerne, aby upozornil na to, že jeho zobrazenie skrýva tajné posolstvo.“

„Cisár Titus však predsa musel návrh schváliť a upozorniť sochárov: *Nespomínam si, že by sa medzi našou korisťou nachádzal los!*“

„To by zaiste urobil, no Titus nikdy nevidel víťazný oblúk pomenovaný po ňom. Až po jeho smrti ho dal postaviť jeho brat a nasledovník Domicián. A ten čelil toľkým problémom, že si vôbec nevšímal ani detaily na pamätníku, ani reči rímskych filozofov. Rimania boli navyše hlúpy národ. Poznali len svoje hlavné mesto a všetko, čo ležalo za jeho hranicami, považovali za exotické. Rimanom by neboli podozrivé vo víťaznom sprievode ani tučniaky.“

Losinski a Kessler sa medzitým presunuli na druhú stranu fóra, popri kúrií a oblúku Septima Severa, spoza ktorého sa vinie Ulica Consolazione až ku Kapitole. Kessler si neskôr vyčítal, že išli práve touto cestou, hoci ju zvolil Losinski.

Na ulici bol čulý ruch, ktorý rušil Losinského rozprávanie, no vylúčil neželaných poslucháčov. Poliak teda pokračoval vo vysvetľovaní a povedal: „V Titovom sprievode museli byť ľudia, ktorí boli na Východe konfrontovaní s novým hnutím a jeho členmi, kresťanmi. Pre Rimanov neboli títo christiani nič iné ako prívrženci jednej z mnohých sekt, šíriacich sa z Orientu. Okolo muža, ktorý urobil sektu veľmi populárnou, však kolovalo toľko povestí a legiend, že sekta získavala čoraz viac nových členov. Ten muž s plnou vážnosťou tvrdil, že je synom neznámeho Boha, a dokazoval to skutkami, ktoré mu záviděli aj čarodejníci: piatimi pecňami chleba a dvoma rybami nasýtil päťtisíc mužov - okrem žien a detí - vodu premenil na víno a mŕtvym prinavrátil život. Keď ho Rimania odsúdili za rúhanie, Židia ho zabili a potom sa stalo niečo, čo načisto zmiatlo vtedajších ľudí. Jeden z prívržencov tohto muža tvrdil, že na vlastné oči videl, ako ich Majster vstal z mŕtvych.“

„Stop, bratku,“ namietol Kessler, „hovoríte ako kacír. Nepáčia sa mi vaše slová.“

Námietka Losinského rozzúrila, zamračil sa a povedal: „Možno by ste mi mali dať najskôr dohovoriť, brat v Kristu, potom sa môžete vyjadriť.“

Stáli teraz tesne oproti sebe, skoro ako súperi, pripravení zmerať si sily, Losinski obrátený smerom k Fóru, Kessler s pohľadom na Kapitolu. Losinski hľadel chladno a presvedčený o víťazstve, Kessler kriticky, no zneistený ráznym vystupovaním koadjútora. V tomto postoji začal Losinski odznova:

„Predovšetkým vďaka misionárskemu zápalu istého murára z Tarsosu menom Pavol, ktorý svojho Majstra nikdy nestretol, získalo hnutie veľmi veľa nových členov, takže sa pomaly stávalo vážnou hrozbou pre rímskych štátnych bohov. V celej ríši totiž vznikali spoločenstvá stúpencov tejto sekty, a tak nielen v Palestíne, Malej Ázii a Grécku, ale dokonca aj v Ríme, v meste bohov, mali kresťania svojich prívržencov. Áno, títo ľudia sa vyznačovali takým misionárskym zápalom, s akým sa dosiaľ nestretlo nijaké náboženstvo. A pretože sa izolovali od všetkých, ktorí boli iného vyznania, a pri svojich tajných stretnutiach praktizovali zvláštne obrady, začalo sa o nich čoskoro hovoriť v celej Rímskej ríši. Títo ľudia išli vo svojom fanatizme tak ďaleko, že svoju predpojatú mienku obhajovali dokonca pred ľuďmi, ktorí toho zázračného muža z Nazaretu poznali osobne. A keď potom prišiel jeden, ktorý tvrdil, že s Ježišom to vtedy bolo celkom inak, vraj on to musi vedieť lepšie ako hocikto iný, vyhrážali sa mu, že ho ukameňujú. Ten muž sa vyhol smrti len útekom do Egypta, kde spísal všetko, čo zažil.“

„Bože môj,“ jachtal Kessler a pozrel na fotografiu. Čoraz viac skutočností dávalo odrazu zmysel. Nebol natoľko naivný, aby predpokladal, že Losinski si všetko vymyslel. Ak niekedy stretol vážneho človeka, potom to bol koadjútor z Poľska. Tento muž všetko dvakrát skontroloval, prv ako niečo začal tvrdiť. Kessler tušil, že v nasledujúcom okamihu vytiahne z rukáva tromf, ktorým ho ohromí. Mlčal, no hlava mu išla prasknúť od napätia.

Losinski vychutnával s vykrútenými kútikmi úst, ktoré charakterizujú sadistu, tento okamih, kým konečne pokračoval: „Nad tým, čo tento muž tvrdil, ľudia len otvárali oči. No vždy, keď sa to pokúsili predniesť na verejnosti, kresťania ich umlčali, vyhnali, zabili alebo sa im vyhrážali. Preto vytvorili hnutie proti kresťanom, do ktorého sa zapojili významné osobnosti. Zistili, že príval stúpencov k sekte, ktorý vzhľadom na momentálnu situáciu

stále stúpal, nezastaví nič - ani klamstvo, ani pravda. A tak svoje poznatky najrôznejším spôsobom zašifrovali pre budúce generácie. Umelec, ktorý vytvoril reliéf na Titov oblúk, bol buď sám členom protihnutia alebo ho niekto podplatil, aby vybral práve toto zobrazenie, netušiac, čo vlastne znamená. Keď Pius VIL objavil sled slov na reliéfe, musel sa veľmi vydesiť. Svedčí o tom kazeta uschovaná v tajnom vatikánskom archíve, zapečatená pečatidlom tohto pápeža, ktorú každý následník na Petrovom tróne smie len raz otvoriť a opäť zapečatiť. Pápeži, ktorí tak urobili, vraj odpadli, akoby ich zasiahol blesk, alebo sa od tohto okamihu výrazne zmenili...“

Kessler ani omámený nespúšťal zrak z Losinského pier. Zbadal, ako sa odrazu zastavil, ústa sa mu rozškľabili do grimasy a ponad jazyk sa vyvalil prúd krvi. Videl, ako príval krvi tečie Losinskému po brade a zafarbuje mu košeľu, videl, ako pomaly obrátil oči k nebu, nevydal ani len hlások, a ako v spomalenom filme odpadáva. Kessler súčasne pocítil ostrú pichľavú bolesť v pravom ramene.

Až teraz doľahol do jeho uší hluk, ktorý vydával guľomet. Šíril sa z vyššie položenej Ulice Consolazione, kde si všimol balancujúcu motorku s dvoma mužmi a ostré záblesky pri výstreloch. Potom stratil vedomie.

6

Keď Kessler, sediac opretý o múr, opäť prišiel k vedomiu, ošetrovatelia sa mu usilovali obviazať rameno. Jeden z nich, mladý muž s nakrátko ostrihanými vlasmi, povedal, vraj mal veľké šťastie, že prežil, lebo - ukázal na Losinského, ktorý nehybne ležal na zemi - ten to dostal. Strela do zátylku.

Kessler až o niekoľko hodín neskôr pochopil, čo sa v ten deň na Fóre Romanum vlastne odohralo, a že Losinski sa stal obeťou atentátu. Ustavične si kládol otázku: To, že prežil on, bola náhoda, alebo zámer?

Ako vždy, keď si talianska polícia nevedela rady, vinník sa rýchlo našiel. Za činom vraj stála mafia. Kessler musel absolvovať nekonečné vypočúvania, pričom mu jeho postavenie duchovného vôbec nepomohlo, pretože, ako je známe, sutana nezriedka slúži organizovanému zločinu na maskovanie. Keď sa nakoniec vysvetlila Kesslerova duchovná identita a doktora Stepana Losinského pochovali na jezuitskom cintoríne, vypočúvanie sa začalo odznova, lebo jeden bystrý a snaživý vyšetrovateľ spozoroval podobnosť Kesslerovho priezviska s menom istého *Capo di tutti Capi*, teda bossa bossov, vlastným menom Bobby Cesslero, po ktorom je už tri roky vyhlásené pátranie, pričom polícia doteraz nemá jeho fotografiu. Cesslero, zvaný „il Naso - Nos“, ťahal voňavú stopu z Talianska cez Francúzsko až do Ameriky tak, že falšoval najdrahšie parfumy sveta a vo veľkom ich predával. Nik však netušil, ako Cesslero vyzerá.

Trvalo teda dobré dva týždne, kým sa vylúčilo podozrenie na Kesslera a mladý Nemec mohol opäť pokračovať v práci. Kessler však bol ani vymenený. Atentát, po ktorom mu zostala len štvorcentimetrová jazva na ruke, zmenil jeho myslenie. Neraz sa pristihol pritom, že uvažuje, ako asi postupovali Losinského myšlienkové pochody, keď vedel rozoznať a kombinovať rôzne

súvislosti. Áno, s hrôzou zistil, že počas diskusií o textových pasážach pergamenu sa uškŕňa ako Losinski.

Kessler, prirodzene, uvažoval (slabé označenie prebdených nocí), kto mal záujem o zneškodnenie Losinského alebo jeho, alebo oboch. Pritom si uvedomil, že sa stal jedným zo zasvätených, a pre istú skupinu ľudí vedel až priveľa, hoci poznal iba polovičnú pravdu. Počas jednej z nespočetných bezsenných nocí v izbe kláštora si zobral sako, znova si obzeral tmavý fľak okolo prestrelenej diery na pravom ramene a znova mu napadlo, že práve rozmaru osudu ďakuje za to, že prežil. Atentátnici schválne nemierili na neho, myslel si, no z toho vyplýva, že musí byť opatrný - druhý pokus by bol zaiste úspešný.

Kessler sa nazdával, že tí, čo sa usilovali pripraviť ho o život, istotne vychádzali z toho, že Losinski ho zasvätil do tajomstva. Možno keby sa dozvedel celú pravdu, nezostal by nažive ani minútu dlhšie. Kesslera trápili pochybnosti o tom, čo sa mohlo odohrávať počas tajných stretnutí na Campo dei Fiori. Bol si teraz celkom istý, že Losinski sa v starom dome určite neprevinil voči šiestemu prikázaniu, ako si pôvodne myslel. Nočné výlety do nie práve najvyberanejšej štvrte asi súviseli s touto príhodou.

Ako tak rozmýšľal a rukou prechádzal po prestrelenom rukáve saka, pocítil niečo v náprsnej taške - Losinského fotografia! Pokrčená a poskladaná. Jeden z ošetrovateľov na Fóre mu ju asi vsunul do vrecka v domnení, že patrí jemu. Obrázok bol zhúžvaný ako nákupná igelitová taška, no detaily sa dali rozoznať. Kessler začal inštinktívne na papierik zapisovať symboly vojnovej koristi pod seba, najskôr v rodnom jazyku, potom vedľa po latinsky.

Výsledok vyzeral takto:

Vaňa - *Balnea*
Jahňa - *Agnus*
Vetva - *Ramus*
Los - *Alces*

Vojnová zástava - *Bellicum*
Dvojzáprah - *Bigae*
Kačka - *Anas*
Klas - *Spica*

Potom prečítal začiatočné písmená latinských názvov: BARABBAS.

„Pane Bože!“ vyšlo z Kesslera. S týmto menom sa predsa stretol v jednom z textov piateho evanjelia: Barabáš! Bože môj trojjediný, aké mystérium sa skrýva za týmto menom?

7

Kessler sa v nasledujúci deň venoval práci v Gregoriane len na polovicu. Od atentátu pôsobil roztržito. Hoci si to nechcel priznať, mal strach. Manzoni sa od Losinského smrti zmenil. Zaiste, Poliaka nikdy nemal veľmi v láske, no kresťanská morálka prikazovala, aby o ňom hovoril aspoň so štipkou súcitu v hlase. Manzoni však v zavraždení Losinského videl skôr organizačný problém vo vzťahu k spracovávaniu koptského pergamenu.

Kesslerovi sa zdalo, že Manzoni mu schválne pridelil fragment, ktorý pre jeho zlý stav nemal šancu preložiť. Bol prederavený ako kus handry, ktorý vzali do parády mole. Ani jedno slovo nenadväzovalo na ďalšie - námaha bez nádeje na úspech.

Pohľady oboch mužov sa stretli viackrát za deň, ani jeden však neprehovoril. Pôsobilo to, akoby mlčaním akceptovali svoje nepriateľstvo. Kessler sa zahľadel na svoje dlane a premýšľal, ako by sa priblížil k Manzonimu. Ten sa zatiaľ prechádzal medzi stolmi ako učiteľ, chápal to ako svoje hlavné poslanie, a z času na čas prediskutoval nejakú pasáž v texte. Vždy, keď prechádzal popri Kesslerovi, z jeho pohľadu sa dala vyčítať istá škodoradosť, ktorá prekladateľovi neunikla a neuveriteľne ho dráždila.

A odrazu - vôbec to nechcel, ale zjavne sa tým prejavila jeho zlosť - zvolal Kessler na Manzoniho, stojaceho o dva či tri stoly ďalej: „Povedzte, profesor, kto je vlastne Barabáš?“

Sála zmĺkla. Všetky pohľady sa upriamili na Manzoniho, ktorý sa s tmavočervenou hlavou rútil na Kesslera, akoby chcel naňho skočiť, sklonil sa a bezradne pozeral na deravý kúsok pergamenu. Otázka visela v miestnosti ako rúhanie sa Karia Marxa, hoci Kessler iba položil otázku.

Manzoni najskôr skontroloval pergamen, potom sa pozrel na výraz Kesslerovej tváre a nakoniec zrúkol: „Ukážte mi to miesto! Kde ste narazili na Barabáša?“

Kessler sa uškrnul, lebo zistil, že jeho provokácia zaúčinkovala, a preto sa neponáhľal s odpoveďou. Pritom si uvedomoval, že Manzoni zaiste dokonale poznal text ležiaci pred ním, keď ho natoľko prekvapilo spomenutie toho mena. Kesslerova zlosť sa stupňovala: Načo sa on potom trápi s týmto fragmentom?

„Niečo som sa vás pýtal, brat v Kristu,“ zasipel Manzoni. Situácia, no najmä napäté uši ostatných bratov, mu bola veľmi nepríjemná. Pristúpil teda čo najbližšie ku Kesslerovi, aby mohol rozprávať tak ticho, ako sa len dalo. Kessler sa však nedal zastrašiť a odpovedal hlasnejšie, ako bolo potrebné: „Monsignore, najskôr som položil otázku ja vám. Prečo mi neodpovedáte?“

Manzoni viditeľne nerátal s toľkou bezočivosťou z úst najmladšieho jezuitu. Rozpačito pokašliaval a nervózne sa obzeral, potom vytiahol bielu vreckovku a utrel si krk (bolo to gesto, ktoré slúžilo na získanie času, a nie na zotretie potu). „Barabáš?“ povedal konečne s predstieraným pokojom. „Nerozumiem vašej otázke, Barabáš je autorom tohto písma. To predsa viete!“

Kessler sa nevzdával: „Na to som sa nepýtal, monsignore. Chcem vedieť, kto sa za týmto menom skrýva?“

„To je celkom nezmyselná otázka,“ namietol profesor Manzoni hrubo, „rovnako by ste sa mohli opýtať, kto sa skrýva za menom Pavol!“

„Zlý príklad!“ povedal Kessler. „Túto otázku si nemusím klásť, pretože bola zodpovedaná v nespočetných teologických prácach.“

Manzoni našiel konečne odpoveď, ktorou chcel Kesslera umlčať: „Je našou úlohou, aby sme to zistili. Prečo sa toho

nechopíte, brat v Kristu?“ Manzoni sa smial a s ním aj časť jezuitov, ktorá bola na jeho strane.

„Teraz však k mojej otázke,“ povedal Manzoni, ktorý sa opäť vzchopil. „Kde ste narazili na meno Barabáš?“

„Určite nie na tomto zdrape ohryzenom myšami,“ povedal Kessler, „len mi to tak napadlo...“

„Napadlo? Čo tým chcete povedať, napadlo?“

Kessler pokrčil plecami a uškrnul sa, no neodpovedal, len sa pozrel na Manzoniho a márnomyseľne sa usmial. Áno, naschvál sa tváril ľahostajne a nezainteresovane, čo jeho protivníkovi zaiste naháňalo strach. Manzoniho oči nervózne blúdili sálou, akoby hľadal pomoc u druhých, ostatní sa však náruživo venovali svojim textom.

8

Od tejto chvíle delil Kesslera a Manzoniho hrubý múr najhlbšej nedôvery a mladý Nemec musel v podstate rátať s tým, že Manzoni skončí jeho poslanie z vymysleného dôvodu a pošle ho domov. Netušil však, ako veľmi sa ho Manzoni obáva. Manzoni bol presvedčený, že Kessler vedel zásluhou Losinskému omnoho viac, ako prezradil. Preto by bolo pochabé vylúčiť mladého jezuitu. Práve naopak, chystal sa ho poveriť zvláštnymi úlohami, ktoré by mu zabránili v šírení svojich poznatkov. Každý rád mal množstvo úloh tohto druhu, vďaka ktorým mohol klerik zmiznúť na mnohé roky, ak nie navždy.

Kessler to isto tušil - keď triezvo zhodnotil svoju situáciu, jasne rozpoznal tento zámer - rozhodne bol veľmi opatrný a venoval sa nezvyčajným aktivitám. Prvý pokus dozvedieť sa čosi viac z Losinského pozostalosti stroskotal. Opát Kláštora svätého Ignáca, malý bielovlasý Riman menom Pio, mu síce dovolil poobzerať sa pod jeho dohľadom v Losinského izbe (boli predsa priatelia), kláštornú izbu však už predtým niekto dôsledne prezrel - čo opát rozhorčene popieral, no chýbali všetky dokumenty a predovšetkým obal, ktorý obsahoval výsledky jeho výskumov. Chýbalo dokonca aj vrece s topánkami, s ktorými sa Losinski obveseľoval.

Kessler už mohol dúfať len v jedinú zo stôp, ktoré Losinski zanechal: dom neďaleko Campo dei Fiori. Prirodzene, musel rátať s tým, že ho na každom kroku sledovali. Vymyslel si teda plán, ako sa striasť možných prenasledovateľov. Plán bol rovnako jednoduchý ako geniálny: Pešo si vyhliadol trasu z kláštora ku Campo dei Fiori, tak že sa pritom nepriblížil k skutočnému cieľu. O deň neskôr si večer sadol na bicykel, ktorý si požičal od vrátnika. Na dvoch kolesách sa mohol v prehustenej mestskej

premávke pohybovať rýchlejšie ako hociktorým iným dopravným prostriedkom.

Kessler zmizol s bicyklom v tmavom, chladom portáli domu. Kým kráčal hore širokým vychodeným schodiskom k bytu, ktorý Losinski tak často navštevoval, rozmýšľal, čo ho tam očakáva. Netušil to, konal iba na základe svojho citu, ktorý mu napovedal, že Poliakove časté návštevy tohto domu nejako súviseli s jeho objavom. Nevedel ani len to, ako sa dostane do bytu, iba ak by povedal, že je Losinského priateľ a zázračným spôsobom prežil atentát.

Súčasne mu prišiel na um rozhovor, ktorý pred dlhým časom viedol s Manzonim. Išlo o Losinského a profesorove slová mu ešte teraz zneli v ušiach: Majte sa pred Losinským na pozore, pretože Losinski je vynikajúci vedec, no srdcom je kacír. Manzoni si vedel predstaviť, že Losinski by Pána Ježiša Krista zradil za tridsať strieborniakov ako Judáš Iškariotský.

Po všetkom, čo sa Kessler dozvedel od Losinského, nadobudli tieto slová iný význam. Manzoni a Losinski sa zrejme neodlišovali ani tak vo vedomostiach ako v pripravenosti svoje vedomosti rozširovať. Mlčanie samo osebe nie je hriech, rozhodne sa proti nemu nevyslovuje ani jedno z desiatich prikázaní. Cirkvi sa však podarilo mlčaním zhrešiť viac ako iným ľuďom nepeknými rečami.

Kessler bez váhania stlačil zvonček vedľa bielych dverí na treťom poschodí. Vo vnútri sa blížili kroky, dvere sa otvorili na úzku medzierku, v ktorej sa zjavila široká tvár muža: „Čo chcete? Kto ste?“

„Volám sa Kessler. Som Losinského priateľ,“ povedal opatrne Kessler. V tomto okamihu všetko ostatné zabudol.

„Losinski nemal priateľov,“ ohradil sa muž a chystal za zavrieť dvere.

Vtedy Kessler rýchlo vopchal ruku do dverí a rázne zvolal: „Som ten, ktorého mali zabiť spolu s ním!“

Chvíľu sa nič nedialo. Potom sa dvere postupne začali otvárať a Kessler zbadal postavu holohlavého zavalitého muža. Pohybom ruky ho pozval ďalej a Kessler vstúpil. V strede veľkej vstupnej haly so šiestimi dverami na všetky smery sa zastavil. Nízky muž pristúpil ku Kesslerovi a skôr ako sa spamätal, ho objal. V tom istom okamihu sa otvorili jedny z dvier a Kessler zočil ženu na vozíku.

Znovu objavené

1

Pravidelná každotýždňová tlačová konferencia v Sále d' Angeli vo Vatikáne sa takmer ako každý štvrtok nudne blížila ku koncu. Pozvanie otca Mikosa Viloševiča, juhoslovanského duchovného, ktorý viedol vatikánsky tlačový úrad, prijalo sotva päťdesiat novinárov. Zvyšní zástupcovia tlače akreditovaní v Ríme vedeli, že Viloševič beztak toho veľa nepovie, pretože všetko, čo sa odohrávalo za hradbami malého štátu, bolo prísne tajné.

Ani táto tlačová konferencia s hlavnou témou možného blahorečenia istej juhoamerickej mníšky, ktorá pred siedmimi rokmi zaplatila životom za svoje sociálne úsilia v slumoch v Riu, by nestála za zmienku, keby Desmond Brady, vedúci rímskeho úradu americkej stanice NBC, inak zbehlý v interných záležitostiach Vatikánu, nepoložil na záver otázku: „Otče, nakoľko sú pravdivé fámy, že Jeho svätosť pracuje na novej encyklike?“

Viloševič stroho a chladno odpovedal: „O tom nič neviem. Je mi ľúto.“

Brady sa nedal odbiť: „Vraj sa má volať *Fides Evangelii*.“

Poznámka znepokojila ostatných novinárov. Opäť sa preukázalo, že Američan z Atlanty mal vo Vatikáne najlepšie kontakty, ktoré, ako sa pošuškávalo, siahali až do pápežovej predsiene.

Viloševič dúfal, že túto záležitosť zmetie zo stola triezvou odpoveďou. Teraz sa však naňho vyrútili aj ostatní novinári, pretože neakceptovali jeho údajnú nevedomosť.

„Vážení páni,“ povedal Viloševič, „isto poznáte názor Cirkvi, podľa ktorého všetky záležitosti, týkajúce sa katolíckej náuky, sú vecou Cirkvi, a nie verejnosti.“

To vyprovokovalo Cesara Bonata z talianskej spravodajskej agentúry ANSA k poznámke: *„Chiacchierone!“* - čo znamenalo asi „Táraj“, a keby mu bol Viloševič rozumel, bol by si vyslúžil vážne pokarhanie. K výkriku však pridal ešte otázku, či chcel Viloševič tým naznačiť, že záležitosť podlieha *pápežskému tajomstvu*, čo v reči kúrie znamená najvyšší stupeň utajenia.

Vatikánsky úradník odpovedal nahnevane a značne urazene: „Nijaká encyklika nejestvuje, a preto nepodlieha pápežskému tajomstvu. Ďakujem vám za pozornosť.“

Tým sa vlastne skončil rituál tlačovej konferencie. Viloševič so svojimi asistentmi, dvoma mladými kaplánmi - jeden bol z Ríma, druhý z Verony - sa práve chystali opustiť biele pódium (v katolíckej Cirkvi nič nejde bez pódia), keď Bonato zvolal tak hlasno, že jeho hlas nezanikol ani vo všeobecnom čulom ruchu: „Otče Viloševič, skutočnosť, že popierate encykliku Jeho svätosti, ešte neznamená, že skutočne nejestvuje.“

Bonatova nejednoznačná poznámka vyvolala úškrny, no presne zodpovedala dikcii, ktorú s obľubou používali vatikánski úradníci. Viloševič poznal Bonata a vedel o jeho znalostiach cirkevných otázok, ktorými sa môže hrdiť len ten, kto stál na prahu kňazského povolania, neodolajúc pokušeniu v podobe ženy. Viloševič sa preto ponáhľal k Bonatovi, aby mohol nasledujúci rozhovor prebehnúť medzi štyrmi očami. Len čo sa však k sebe priblížili, už ich aj obkolesili ostatní novinári ako Ježiša a Filipa pred zázračným rozmnožením chleba.

„Čo ste tým chceli povedať?“ spýtal sa Viloševič nervózne.

„No reku,“ začal Bonato s dávkou vľúdnosti, schopnej zmeniť vonkajší dojem na opak, „všetci poznáme vatikánsku politiku utajovania ako zvláštnu formu života, ktorá nám práve neuľahčuje našu prácu.“

„Povedal som vám všetko, čo viem!“ ubezpečoval Viloševič, z očí sa mu však dalo vyčítať, že nie je presvedčený o tom, čo hovorí.

„... čo smiete povedať!“ opravil ho Desmond Brady. „A to nie je veľa oproti múru mlčania.“

Za krátku chvíľu sa nálada obrátila. Stupňovalo sa podráždenie a otec, hľadajúc pomoc, sa pozrel na svojich asistentov. No aj oni boli v tejto situácii bezradní. Strach im naháňal najmä Brady, výrazne kritický novinár, ktorý už raz v jednom článku pranieroval vatikánsku politiku utajovania. Tvrdil pritom, že ani nacistom, ani komunistom sa nepodarilo natoľko obklopiť závojom tajomstiev ako rímskej kúrii. Tajomstvá však nemožno zahovoriť, tajomstvá treba premlčať, a tak nenašiel Bradyho článok za vatikánskymi múrmi nijakú odozvu, nebolo vyrieknuté ani obvinenie. Jednoducho sa rozplynul ako dym z kadidla počas Tedea.

Viloševič sa vyzývavo pozrel na Bradyho: „Čo tým chcete povedať?“

„Vyjadril som sa celkom jednoznačne - na rozdiel od vás, otec Viloševič. No svojou námietkou som nemieril na vás,“ zdôraznil vľúdne, „ale na štátny sekretariát, to predsa viete. Sväté ofícium by si malo uvedomiť, v akých časoch žijeme.“

Cesare Bonato chcel zostať pri týchto slovách a vyslovil poznámku, pri ktorej sa každý nositeľ sutany začervenal: „Nebola by to prvá encyklika, ktorá bola určená veriacim, a predsa sa k nim nikdy nedostala. Stačí si spomenúť na Pia XI.“

Poznámka zasiahla otca Viloševiča tvrdo ako úder boxera. Očami hľadal východ, novinári ho však obkolesili. Nebolo úniku. Viloševič, Brady a väčšina novinárov vedela, na čo Bonato mieril: Pius XI. pripravil v roku 1938 encykliku *Humani Generis Unitas*, ktorú nikdy neuverejnili. Prečo sa tak stalo, nebolo nikdy vysvetlené. Isté je len to, že pápežský výnos zaoberajúci sa témou rasizmu a antisemitizmu mal pre vtedajšie obdobie veľký význam.

Viloševič bol zahnaný do úzkych, a preto prešiel do útoku. Atakoval Bonata: „Možno máte s kúriou lepšie kontakty ako ja. Čo viete o novej encyklike? Veľmi by ma to zaujímalo.“

Viloševičova ironická poznámka mala vyvolať nevôľu ostatných novinárov. Vznikla poriadna trma-vrma, počas ktorej vyšlo najavo, že už dlhší čas sa šírili fámy o novoobjavenom pergamene z obdobia Ježiša Nazaretského. Preklad tohto textu drží Sväté ofícium v tajnosti ako Malachiasove proroctvá, ktorých obsah je známy, no nik z bežných ľudí do nich nenahliadol.

„Všetko sú to fámy!“ zúril Viloševič, až mu na čele vystúpila zvislá tmavá cieva, ktorá dodala jeho výrazu démonický nádych. „Povedzte mi, odkiaľ čerpáte svoje informácie. Veľmi rád sa potom postarám o oficiálne stanovisko!“

Brady sa škodoradostne zasmial. Nijaký novinár na svete, ak sa dostane k tajným informáciám, neprezradí zdroj, z ktorého čerpal. Aj Bonato sa nad vatikánskym úradníkom len súcitne usmial. Rozbehnutá diskusia však iba potvrdila, že každý z prítomných novinárov počul o zvláštnom nepokoji, ktorý sa od určitého času šíril Vatikánom. Každý však počul o inom dôvode. Istý španielsky korešpondent hovoril o ťažkej nevyliečiteľnej chorobe Jeho svätosti. Dopisovateľ Messagera tvrdil, že sa hrozným spôsobom vyplnilo tretie tajomstvo Fatiminho proroctva (prirodzene, nevedel, o akú hrôzu ide). Rímsky korešpondent týždenníka *SPIEGEL* vraj počul, že ešte tohto roku zrušia celibát, a Larry Stone z časopisu Newsweek počul, že juhoamerickí biskupi chcú hromadne vystúpiť z Cirkvi - špekulácia, ktorá napriek Stonovej vážnosti zanikla v hlasnom smiechu.

Viloševič využil nečakané pobavenie a pokúsil sa vytratiť zo Sály ď Angeli. Zdvihol si sutanu, urobil teda pohyb, ktorý uberie na dôstojnosti každému duchovnému, umožňuje však väčšie kroky, a tým aj vyššiu rýchlosť, a tak sa náhlil dlhou kamennou chodbou k mramorovému schodisku, ktoré viedlo na tretie

poschodie apoštolského paláca, kde za viacerými vysokými bielymi dverami sídlil kardinálsky štátny tajomník.

2

Viloševič mal s Felicim, kardinálskym štátnym tajomníkom, dobrosrdečným starým mužom s krátkymi bielymi vlasmi a trasúcimi sa rukami - svoj úrad vykonával už za pontifikátu tretieho pápeža - dôverný vzťah. Dalo by sa povedať, že Viloševič bol jeho stúpencom. Táto skutočnosť z neho však zároveň urobila nepriateľa kardinála Berlingera, vedúceho Svätého ofícia, ktorý spravoval v rámci Vatikánu druhý majetok. Berlinger a Felici boli ako oheň a voda: Berlinger, konzervatívny muž, neprístupný hocakej novinke či inovácii, a Felici, liberálny, progresívny kardinál, z ktorého sa už pri ostatnom konkláve takmer stal *papabile*, no ako sám povedal, rybárove topánky mu boli o číslo väčšie.

Viloševič prešiel dvoma po sebe nasledujúcimi miestnosťami s nástennými kobercami a skromným tmavým nábytkom - funkciu uvádzačiek zastávali vo Vatikáne výlučne kňazi v čiernom - a s úklonom vstúpil do prehriatej sály. Felici sedel za širokým pracovným stolom s hŕbami spisov a papierov.

„Pán kardinál!“ volal Viloševič už z diaľky (Felici nezniesol iné oslovenie). „Pán kardinál, musíte niečo urobiť. Novinári sa odniekadiaľ niečo dozvedeli. Neviem, ako ich mám upokojiť. Podaktorí toho vedia viac ako ja - aspoň tak mi to pripadá.“

Kardinál vľúdnym gestom ponúkol vedúcemu tlačového oddelenia stoličku s vysokým operadlom potiahnutú červeným súknom, ktorá stála na obrovskom koberci osamote, v dôstojnej vzdialenosti od jeho pracovného stola. „Pekne po poriadku,“ upozornil ho Felici, a potom použil frázu, nad ktorou sa vo Vatikáne každý uškŕňal, pretože starý pán ju použil pri každom rozhovore: „- a s odstupom!“

„Vám sa to ľahko povie, s *odstupom*,“ rozhorčil sa Viloševič, „vrhlo sa na mňa päťdesiat novinárov a konfrontovalo ma s

najdobrodružnejšími fámami, vychádzajúcimi z encykliky, ktorá sa vraj pripravuje a má pre Cirkev veľký význam.“

Felici sa nedal vyviesť z rovnováhy: „Každá encyklika má pre svätú katolícku Cirkev fundamentálny význam. Prečo teda nie aj táto?“

„Môžeme teda rátať s encyklikou? Prvá otázka: Kedy? Druhá otázka: Aký je jej obsah?“

„Nepovedal som, že sa pripravuje encyklika, padre Viloševič. Len som naznačil, že keby sa pripravovala nová encyklika, mala by rovnako fundamentálny význam ako všetky doteraz uverejnené.“

„Pán kardinál!“ Viloševič sa nepokojne hniezdil na stoličke. „Takto sa nikam nedostaneme! Už mám celého tlačového úradu po krk, ochraňuj ma Pán Boh aj všetci svätí. Som hlásnou trúbou Vatikánu, novinári odo mňa právom očakávajú vysvetlenie. Už aj vrabce na strechách čvirikajú, že niekoľko mesiacov sa Vatikánom šíri nepokoj, nik však nevie prečo, nik o tom nehovorí! Práve som sa dozvedel, že juhoamerickí biskupi chystajú hromadné vystúpenie z Cirkvi.“

„Dúfam, že ste to okamžite dementovali, Viloševič!“

„Nič som neurobil. Mlčal som a budem mlčať dovtedy, kým nedostanem vysvetlenie z vyššieho miesta. Ktohovie, možno je na tom niečo pravdy.“

„Smiešne!“ zasipel Felici a postavil sa za písacím stolom. Prekrížil si ruky za chrbtom, podišiel k jednému z vysokých okien a zahľadel sa na Námestie svätého Petra, ktoré v tomto ročnom období zívalo prázdnotou. Dokonca aj Berniniho mramorové sochy na kolonáde, ktoré zvyčajne žiarili do neba ako fakle v tmavej noci, pôsobili melancholicky.

„Vďaka Bohu,“ začal Felici, pozerajúc sa von oknom, „vďaka Bohu, táto záležitosť nespadá do mojej kompetencie, ale vedúcemu Svätého ofícia, kardinálovi Berlingerovi.“

Viloševič si zboku všimol náznak škodoradosti na Feliciho tvári, keď vyslovil toto meno. Potom kardinál pristúpil k Viloševičovi. Ten sa postavil, a keď stáli tesne oproti sebe, Felici rozvážne povedal: „Pretože ste môj priateľ, rád by som vás oboznámil so skutočnosťou, ktorá spôsobila nepokoje v kúrii. No, brat v Kristu, musíte mi sľúbiť, že si to necháte pre seba - až kým nepríde pokyn zhora. Táto skutočnosť je pre našu Cirkev veľmi trpká, a preto sa ľudia, ktorí ju poznajú, nazdávajú, že Cirkev ju nepreží je - preto ten nepokoj.“

„Ochraňuj nás Pán Boh aj všetci svätí, o čo ide?“

„Zrejme sa budeme musieť vyrovnať s tým, že Matúš, Marek, Lukáš a Ján neboli jedinými evanjelistami. Zjavne jestvuje piate evanjelium, evanjelium podľa Barabáša. Objavili ho v koptskom hrobe a jezuiti v Gregoriane sa ho práve usilujú rozlúštiť.“

„Nerozumiem!“ namietol Viloševič. „Piate evanjelium predsa znamená len posilnenie Svätej matky cirkvi.“

„Áno, zaiste, no iba ak sa opiera o predošlé štyri.“

Viloševič sa opatrne spýtal: „A nie je to tak?“

Feliciho mlčanie predznamenalo odpoveď. „Práve naopak,“ povedal kardinál, „odkrýva slabosti štyroch evanjelií, ktoré spočívajú v tom, že Matúš, Marek, Lukáš a Ján opisujú veci, ktoré poznali len z rozprávania. Kdežto Barabáš, autor piateho evanjelia, bol očitým svedkom udalostí. Vyjadruje sa, akoby nášho Pána Ježiša Krista poznal, a veľa svedectiev Nového zákona opisuje celkom inak.“

„Ježiši milostivý!“ Viloševič lapal po vzduchu. „Ježiši milostivý!“ zopakoval a pokračoval: „Kto je ten Barabáš?“

„Dobrá otázka. Manzoni z pápežskej univerzity na tom horúčkovito pracuje. Zhromaždil najlepších odborníkov svojho rádu, no - tak sa vyjadril - najdôležitejšie časti textu, týkajúce sa autora evanjelia, sa buď zničili alebo jednoducho chýbajú. Kým sa

totiž odhalil význam pergamenu, rozpredal sa po častiach. Teraz je veľmi namáhavé nájsť majiteľov fragmentov a získať ich od nich.“

„Jestvuje predsa celý rad apokryfických evanjelií, ktoré sa ukázali ako falzifikáty,“ ohradil sa zúfalo Viloševič. „Prečo by malo byť zrovna toto evanjelium pravé?“

„Prírodovedci, ako aj vedci zaoberajúci sa bibliou a koptológovia sa zhodujú v názore: Text je pravý.“

„A čo obsahuje?“

Kardinál sa vrátil k oknu, pozrel von, nevidel však Námestie svätého Petra a kolonády, pretože hľadel do prázdna, a povedal: „Neviem, viem len, že veta: *Ty si, Peter, skala a na tejto skale chcem postaviť svoju Cirkev*, sa nenachádza v celom piatom evanjeliu. Viete, čo to znamená, Viloševič, viete to?“ Felici hovoril hlasnejšie a oči mu zvlhli: „To znamená, že všetko vôkol nás nemá zmysel. Vy, ja a Jeho svätosť a trištvrte miliardy ľudí prišli o svoju vieru!“

„Pán kardinál!“ Viloševič pristúpil k Felicimu. „Pán kardinál, ovládajte sa, prosím vás v mene všetkých svätých.“

„Všetkých svätých!“ poznamenal horko Felici. „Aj na tých môžete zabudnúť.“

Viloševič klesol na stoličku a tvár si schoval do dlaní. Nevedel sa vyrovnať s kardinálovými slovami.

„Možno teraz chápete nepokoj, padre, ktorý otriasa kúriou,“ podotkol Felici.

Viloševič ospravedlňujúc odvetil: „Nevedel som o tom, eminencia, skutočne som to netušil.“

Kardinál sa naňho rozhorčene oboril: „Tú *eminenciu* si môžete odpustiť! Počujete! Práve teraz...“

Viloševič pokorne prikývol. Po prestávke, ktorá akoby trvala večnosť a Felici stále civel z okna, Viloševič opatrne pokračoval: „Ak dovolíte, pán kardinál, koľko ľudí vie o tomto objave?“

„To nie je dôležité,“ odpovedal kardinál. „Objav je všeobecne známy, pokiaľ ide o vedcov. Koptológovia a klasickí filológovia už dávno vedia o náleze pergamenu neďaleko Minie. Nakoľko však vykrádači hrobov, ktorým sa pergamen dostal do rúk, poklad pre väčšie zisky rozpredali po jednotlivých častiach, nijaký vedecký ústav nemohol podrobiť pergamen textovo-kritickej analýze. Preto je obsah do veľkej miery neznámy. Začiatkom päťdesiatych rokov však pravdepodobne v istom vedcovi skrslo podozrenie. Odvtedy sa totiž zrazu začali zaujímať o text viacerí ľudia a postupne skupovali jednotlivé fragmenty.“

„Vedela o tom pápežská kúria?“

„Jedným z kupujúcich bol kardinál Berlinger, vedúci Svätého ofícia. Vyslal emisárov s poverením odkúpiť každý fragment za hocijakú sumu pre Vatikánske múzeum. Samotní vyslanci nevedeli, čo sa v pergamene spomína, mali len za úlohu získať ho za hocijakú cenu.“

„A podarilo sa to?“

„Len do istej miery, padre.“

„To predsa znamená...“

„... že Manzoni vlastní významnú časť piateho evanjelia.“ A po chvíľke kardinál dodal: „Viem, na čo teraz myslíte, padre. Vidím vám to na očiach. Napadlo vám, že ak sa časť evanjelia nachádza vo vlastníctve Cirkvi, mohla by ho Cirkev tajne odstrániť, alebo odstrániť aspoň tie pasáže, ktoré pre ňu predstavujú nebezpečenstvo. To si myslíte, padre!“

Viloševič prikývol. Hanbil sa a zamrmlal: „Nech mi Boh odpustí!“

„Nemusíte sa hanbiť,“ namietol Felici, „napadlo mi to isté a nie som jediným príslušníkom kúrie, ktorý si to myslel, keď sa o tom dozvedel. Celá záležitosť má však jeden háčik, padre.“

„Háčik?“

Felici dôrazne prikývol: „Manzonimu chýbajú práve tie najdôležitejšie časti pergamenu. Berlingerovi sa nepodarilo získať fragmenty, v ktorých Barabáš hovorí o svojom vzťahu k nášmu Pánovi Ježišovi Kristovi, alebo v ktorých sa Ježiš vyjadruje o budúcnosti svojich učeníkov.“

„Pozoruhodné,“ povedal Viloševič zádumčivo. „To predsa nemôže byť náhoda!“

„Prirodzene, nie,“ odvetil Felici, „istotne nejde o náhodu.“

Viloševič vyskočil. „O piate evanjelium sa teda zaujímajú aj iní.“

„Vaša domnienka je správna, padre.“

„Niekto chce Cirkev vydierať?“ Viloševič sa postavil vedľa Feliciho k oknu. Zaujal ten istý postoj ako kardinál.

„To je možné, dosiaľ však nik nevyslovil požiadavky. Nemyslím si totiž, že sa bude niekto snažiť získať peniaze, skôr sa nazdávam, že je tu úsilie ponížiť našu Svätú matku cirkev.“

„Bože môj!“ zvolal Viloševič ohromene a vo svojej bezradnosti sa prežehnal. „Kto má záujem o pokorenie Svätej matky cirkvi?“

Kardinál pokrčil plecia. „Berlingerovi ľudia prišli na stopu dvoch skupín ľudí. Obe bojujú o Cirkev až do krvi, v obidvoch prípadoch ide o fanatikov, hoci s celkom rozdielnymi motívmi. Obe skupiny zjavne vlastnia nielen kópie tých častí pergamenu - ide asi o štyri pätiny -, ktoré spracúvajú Manzoniho jezuiti. Nie, pravdepodobne majú aj chýbajúce fragmenty, to znamená, že vlastnia celú pravdu.“

„O akých ľudí ide?“

„Jednu skupinu tvorí istý nebezpečný elitný rád bez konkrétneho vierovyznania pod vedením šialeného hermafrodita, ktorý sa považuje za znovuzrodeného pevca Orfea. V druhej skupine si zaumienili islamskí fundamentalisti sabotovať Svätú matku cirkev a donútiť ju padnúť na kolená. Obe zoskupenia sú

rovnako nebezpečné, pretože svoj cieľ sledujú s nepredstaviteľným fanatizmom. Orfici - tak sa rád nazýva - z intelektuálnej stavovskej povýšenosti a fundamentalisti z náboženského presvedčenia. Obidve strany majú po celom svete roztrúsených prívržencov a veliace centrály, o ktorých nikto presne nevie, kde sa vlastne nachádzajú. Orfici vraj sídlia v istom kláštore na severe Grécka, kým islamských fundamentalistov vysielajú z perzského Ghumu. Peniaze pritom nehrajú rolu. Preto nielenže získali všetky dostupné fragmenty pergamenu - niekedy za neuveriteľné sumy -, ale kúpili si aj najvýznamnejších vedcov. Ak títo odmietnu dobrovoľne spolupracovať, donútia ich k tomu s použitím násilia alebo pod hrozbou smrti.“

„A títo ľudia sú schopní natoľko spracovať piate evanjelium, že ho budú môcť použiť proti Cirkvi?“

„Padre, to nie je žiadna otázka. Niektorí vo svete uznávaní experti v obore koptológie a vede o biblii v ostatných rokov zo dňa na deň zmizli. Zanechali svoje rodiny a kariéru. To nie je nijaká náhoda. Orfici, ako aj fundamentalisti by radi ovládli svet. Islam nám okrem toho ukázal, že kniha so 114 súrami je schopná zmeniť svet. Kniha, ktorá sa rozsahom výrazne približuje k Novému zákonu a bola zrekonštruovaná najrôznejšími spôsobmi. Nie je totiž celkom jasné, či bol Korán napísaný ešte za života proroka Mohameda. Podľa tradície sa široko-ďaleko rozptýlené záznamy zozbierali až niekoľko rokov po Mohamedovej smrti. Časti textu sa našli na kúskoch kože, na kamenných platniach, palmových listoch, drevených tabuľkách, ťavej koži a pergamenoch, až sa z nich vytvoril súvislý celok. Týmto ľuďom isto nepadne zaťažko zrekonštruovať piate evanjelium a použiť ho na svoje účely.“

Viloševič sa vrátil k svojej stoličke a len krútil hlavou. Potom sa spýtal: „Poznáte text Barabášovho evanjelia?“

„Nie,“ odpovedal kardinál, „nik nepozná jeho celé znenie, jednak preto, lebo existuje len v zlomkoch, a profesor Manzoni

navyše tieto zlomky prísne stráži, aby ho ani jeden z prekladateľov nemohol vidieť ako celok. Dejiny nám hovoria, že jezuitovi nemožno dôverovať.“

Tieto slová kardinálskeho tajomníka Viloševiča znervóznili a pri inej príležitosti by sa nezdržal námietky, no v tejto situácii bola diskusia o vernosti Cirkvi a jezuitskom ráde zbytočná. „Prečo sa teda všetci obávajú piateho evanjelia,“ opýtal sa opatrne, „keď ho zatiaľ nikto nečítal?“

„Manzoni ho čítal,“ odpovedal Felici, „pozná ho z veľkej časti, Berlinger videl len zlomky, rovnako aj ja.“ Kardinál dosiaľ rozprával zahľadený von oknom a teraz sa začal prechádzať po miestnosti. Bol veľmi nervózny, keď pokračoval: „Štyri evanjeliá hovoria veriacim kresťanom o ôsmich udalostiach, ktoré tvoria základ ich viery: Ježiš sa počal z Ducha svätého - narodil sa z Panny Márie - trpel za vlády Poncia Piláta - bol ukrižovaný - umrel - bol pochovaný - tretieho dňa vstal z mŕtvych - vstúpil na nebesia.“

„Pán kardinál! Načo mi to hovoríte?“

Felici podišiel k Viloševičovi sediacom na stoličke. Chytil ho za plecia, začal ním triasť ako spiacim, ktorý sa má konečne prebudiť, a rozčúlene zvolal: „Pretože Barabáš popiera všetky tieto udalosti! Viete, čo to znamená, padre? Viete to?“

Viloševič prikývol.

3

Z predsiene sa ozývali hlasy a po krátkej chvíli vošiel do dverí tajomník a ohlásil príchod jeho eminencie, vedúceho Svätého ofícia, kardinála Berlingera. Ešte nestačil dopovedať, keď sa dnu vrútil Berlinger odetý v červenom a za ním traja monsignori v širokých sutanách. Prv ako oslovil Feliciho, pohŕdavo si premeral Viloševiča, akoby chcel povedať: zmiznite, ale rýchlo. Viloševič sa už aj chystal odísť, kardinálsky tajomník ho však predbehol a povedal: „Len pokojne zostaňte, padre," potom sa obrátil na Berlingera: „O všetkom vie. Eminencia, môžete hovoriť otvorene."

Berlinger zdvihol obočie, aby naznačil, že týmto rozhodnutím nie je nadšený, nebolo však času na diskusie. Keď Berlinger meral dlhú cestu z Námestia del Sant' Uffizio, nachádzajúceho sa za kolonádami, na ktorom mal rezidenciu v budove pripomínajúcej skôr ministerstvo obrany než cirkevný úrad pre otázky viery, isto mal na to vážny dôvod. Prítomnosť troch monsignorov z jeho úradu, ktorých Berlinger nazýval iba Kongregácia, čo bola skrátená forma označenia *Congregatio Romanae et Universalis Inquisitionis*, ktorú pred štyristo rokmi ustanovil Pavol III. na boj proti protestantizmu, dodala Berlingerovi ešte väčšiu vážnosť.

Monsignori sa posadili na stoličky pri stene oproti oknám, pritom si dôkladne uhladili sutany ako vymódené dámy. Rovnako aj Viloševič. Potom sa Berlinger ujal slova nepríjemným vysokým hlasom: „Tá pleva sa nezastaví ani pred múrmi Vatikánu," kričal zhnusene. Jeho spôsob vyjadrovania si, ako vždy, vyžadoval interpretáciu. Berlinger totiž používal biblické zvraty a prirovnania. Kardinála Agostiniho, predsedajúceho Najvyššieho súdneho dvora Apoštolskej signatúry, to inšpirovalo k ironickej poznámke, že hoci Nový zákon má svoje kvality, z jazykového hľadiska je Berlinger lepší.

Berlinger označoval za plevu všetkých ľudí, ktorí neboli správneho vierovyznania, pričom nepovažoval za potrebné ani len spresniť, čo rozumie pod správnym vierovyznaním. Berlinger oznámil, že švajčiarska garda zadržala hochštaplera, ktorý sa chcel v kňazskom rúchu dostať do tajného vatikánskeho archívu a pokúsil sa vkročiť do *Riservy*, do uzavretého oddelenia, ktorého obsah smú vidieť len pápeži. Dal sa na noc zamknúť v archíve a usiloval sa odomknúť zámku chrániacu prístup k posvätným tajomstvám kresťanstva. Zámka z čias Pia VII. odolávala náporom votrelca, až kým si členovia gardy nevšimli zvuky a falošného kňaza nezatkli. Naskytá sa však otázka, o koho ide, a čo ho viedlo k takému činu. Zatiaľ však mlčí. Pravdepodobne je to Nemec.

„Obávam sa...“ začal Felici.

„Myslím si,“ skočil mu Berlinger do reči, „že sa obávame obaja toho istého. Vlámanie zjavne súvisí s - *horribile dictu* - piatym evanjeliom.“

Felici prikývol: „Na to som myslel. Kto je ten muž a kde sa teraz nachádza?“

Berlinger uhol pohľadom, akoby mal zábrany pokračovať. „Rád by som s vami hovoril medzi štyrmi očami,“ povedal ticho.

Felici a Berlinger vstali, podišli k oknu a naklonili k sebe hlavy. Berlinger precedil cez zuby: „Poznáte žaláre Inocenta X. pod Cortile Ottagono?“

„Počul som o nich. Inocent ich dal vraj založiť pod vplyvom svojej švagrinej Olympie Maidalchiniovej, aby umlčal rodinu svojho predchodcu Maffea Barberiniho.“

„Vyjadrili ste sa znamenite, eminencia, skutočne znamenite.“ Berlinger sa nadšene uškrnul.

„Pokiaľ viem, Inocentove žaláre sú zamurované viac ako tristo rokov!“

„Veď hej,“ povedal Berlinger rozpačito, „to však neznamená, že v prípade potreby sa nedajú otvoriť.“

Felici urobil jeden krok vzad, rýchlo sa prežehnal a zvolal tak, že to mohli všetci počuť: „Berlinger, azda nechcete povedať, že ste dali otvoriť žalár, aby...“

Vtedy pristúpil Berlinger k Felicimu a dlaňou mu prekryl ústa: „Pssst!“ povedal. „*In nomine Domini*, mlčte, eminencia.“

„Vy ste sa zbláznili!“ zasyčal Felici potichu. „Chcete votrelca zaživa zamurovať?“

„Už sa stalo,“ šepol Berlinger. „Alebo ste ho chceli vydať rímskej polícii, kde by ho vypočúvali, a on by mohol prezradiť, čo hľadal v tajnom vatikánskom archíve? Chcete prevziať zodpovednosť?“

Felici zalomil ruky a sklopil zrak, akoby sa chcel modliť. Bol to však priveľký šok, a preto sa vyrútil na Berlingera: „Kto vie o tej udalosti?“

„Tri osoby v tejto miestnosti - okrem nás.“ Pozrel sa na monsignorov, ale oni jeho pohľad neopätovali. So zvýraznenou nezúčastnenostou hľadeli na dlážku. „A Gianni, ktorý vykonal murárske práce,“ dodal kardinál.

„Kto je Gianni?“

„Naše faktótum, zbožný a dobromyseľný človek, ktorý vykoná každú požadovanú prácu.“

„No skôr či neskôr určite vyjde s pravdou von a prezradí, akou hroznou úlohou ho poverili!“

Berlinger pokrútil hlavou: „Náš Pán tomu zabráni.“

„Ako to myslíte, pán kardinál?“

„Gianni je hluchý a nemý.“

„Prezradí to iným spôsobom!“

„Nebudú mu veriť. Každý vie, že tento muž je šialený.“

Felici sa odtackal k písaciemu stolu. Spustil sa na stoličku, z rukáva vytiahol veľkú bielu vreckovku a utrel si červenú tvár. Ostatní sa prizerali, ako bezradne kýva hlavou, akoby nemohol, či nechcel pochopiť, čo práve počul. Nakoniec vyskočil, pristúpil k

Berlingerovi, ktorý ešte vždy stál pri okne, a rozkričal sa ako nikdy pred tým: „Berlinger, doveďte mi toho Gianniho. A nech si prinesie aj náradie. Stretneme sa o päť minút pred Inocentovým žalárom!“

Na Berlingera ešte nikdy, ani len v kňazskom seminári v Regensburgu, tak nekričali. Feliciho nečakaný výkrik ho na smrť vystrašil. Chcel ešte niečo dodať, no kardinálsky tajomník ho predbehol a zvolal: „A modlite sa k Bohu, aby ten delikvent bol ešte nažive.“ Idúcky, kým tlačil Berlingera pred sebou ako odsúdenca, povedal: „Myslel som si, že inkvizícia skončila svoju činnosť v minulom storočí.“

4

Tvár muža, ktorú bolo vidieť cez dieru v múre, sa ani nehla. Úbožiak hľadel prižmúrenými očami do ostrého svetla baterky, ktorou Felici svietil hluchonemému Giannimu pri práci. Zjavne sa už rozlúčil so životom. Berlinger a traja monsignori Svätého ofícia stáli bokom. Mlčali. Keď bol otvor dostatočne veľký, aby sa ním dalo prejsť, kardinál Felici k nemu pristúpil a podal zajatcovi ruku. Až teraz si všimol, že zatknutý mal zviazané ruky. Felici sa pozrel na Berlingera, ten sa však vyhýbal jeho pohľadu.

Nešťastník pomaly chápal, čo sa robí, že kardinál ho prišiel vyslobodiť. Na jeho tvári sa vyčaril neuveriteľný, takmer rozpačitý úsmev, a kým sa predieral cez otvor v stene, jachtal: „Ja... ja chcem všetko vysvetliť.“

„Zrazu chce všetko vysvetliť!“ vykríkol Berlinger zlomyseľne opodiaľ.

Felici urobil zamietavý pohyb rukou a povedal: „Radšej mlčte, pán kardinál, pretože vaše správanie sa nedá ospravedlniť.“

„Žiadam vypočúvanie *ex officio*!“ soptil Berlinger. „Nech prezradí, kto stojí za ním, chcem počuť mená, požadujem presné vysvetlenie!“

Zajatec opäť ubezpečoval: „Chcem všetko vysvetliť!“

Felici mu potom sňal putá a traja monsignori ho vyviedli schodami a chodbami, kde si mohli byť istí, že nikoho nestretnú, až k Svätému ofíciu.

Vypočúvanie na druhom poschodí budovy na Námestí del Sant' Uffizio sa premenilo na inkvizíciu, ako každé tajné vatikánske stretnutie viac ako dvoch duchovných v purpurovom odeve. Berlinger zvolal *pod pápežským utajením* pol tucta hodnostárov, ktorí sa zaoberali piatym evanjeliom (podobne ako pri každom háklivom prípade, napríklad v prípade kvitujúcej mníšky z bezprostrednej blízkosti Jeho svätosti, ktorá v

náboženskej extáze zdvihla sukne a začala sa vznášať nad zemou - prípad pre exorcistov, pretože podľa vedcov sa to prieči prírodným zákonom, spôsobil to teda démon).

Za dlhým úzkym stolom sedeli traja monsignori, kardinálsky tajomník Felici, predsedajúci najvyššieho súdneho dvoru Apoštolskej signatúry kardinál Agostini, vedúci pápežského tajného archívu monsignore delia Croce, vedúci Svätého ofícia kardinál Berlinger, monsignore Pasquale, osobný tajomník Jeho svätosti, profesor Manzoni z pápežskej univerzity, Viloševič, vedúci vatikánskeho tlačového úradu, a prelát ako protokolár. Na stole horeli dve vysoké štíhle sviece. Obvinený si sadol pred zhromaždených. Ako v každej vatikánskej úradnej miestnosti aj tu z nevysvetliteľného dôvodu bolo cítiť vosk na parkety.

Po spomenutí Ducha svätého, ktoré predchádzalo každému pojednávaniu Svätého ofícia, prehovoril vysokým ostrým hlasom Berlinger: „Povedzte nám vaše meno!“

Opýtaný pôsobil ako malý a nenápadný človek, ale teraz sa vystrel a nahlas, hoci roztrasene odpovedal: „Volám sa profesor doktor Werner Guthmann.“

„Nemec?“

„Áno. Som profesor koptológie.“

Hodnostári sa začali mrviť.

„Neurobil som to dobrovoľne!“ ubezpečoval ich Guthmann.

Berlinger nasmeroval na obvineného ukazovák: „Odpovedajte len na položené otázky! Čo ste hľadali v tajnom pápežskom archíve?“

„Dôkaz!“

„Dôkaz čoho?“

„Dôkaz toho, že Cirkev vie o Barabášovom evanjeliu už niekoľko storočí.“

Kardináli, monsignori a ostatní duchovní boli zjavne nervózni, hniezdili sa na stoličkách ako martýri na žeravom uhlí. Berlinger

sa pozrel úkosom na Feliciho, akoby chcel povedať: Veď som to tušil. Nie sme jediní, čo vedia o piatom evanjeliu. Potom sa spýtal Guthmanna: „Vy sa teda nazdávate, že Cirkev uschováva v tajnom pápežskom archíve piate evanjelium?“

Guthmann pokrčil plecia: „Sú o tom dohady, isté je len, že v tajnom archíve sa nachádza dôkaz.“

Monsignore delia Croce, vedúci tajného archívu, sa zvedavo nahol cez stôl a spýtavo povedal: „Našli sme u vás fotoaparát, no film bol prázdny.“

„Áno,“ súhlasil Guthmann, „môj objednávateľ by sa uspokojil s fotografiou dôkazu.“

„Čo malo byť obsahom toho dôkazu?“

„Reliéf z Titovho víťazného oblúka, ktorý dal pápež Pius VII. odstrániť, keď sa odhalil jeho význam.“

Manzoni sa naklonil k Berlingerovi a pošepol mu čosi, čomu ostatní nerozumeli. Potom pokračoval: „Prezraďte nám mená objednávateľov. A neopovážte sa klamať!“

„Neurobil som to z vlastnej vôle,“ zopakoval Guthmann. „Prinútili ma k tomu drogami. Jedna žena - Helena - im slúžila ako nástroj, no tá o tom nevedela. Upozornili ma, že ma zabijú, ak sa čo i len slovkom zmienim o svojich objednávateľoch.“ Guthmann vyskočil: „Chcem vám povedať celú pravdu, len mi, prosím vás, poskytnite ochranu. Vatikán je jediným miestom na svete, kde sa môže cítiť v bezpečí človek, čo zlyhal v očiach orfikov.“

„Hovoríte orfikov?“ spýtal sa Felici.

Guthmann výrazne prikývol. „Orfici sú tajný rád, ktorý sa usiluje ovládnuť svet a jeho prvým cieľom je odstránenie Cirkvi...“

„Ďakujem, ďakujem, pán profesor,“ brzdil Felici obvineného, „sme informovaní.“

Guthmann sa spýtavo pozrel na kardinála, Berlinger však predbehol Feliciho s odpoveďou: „Azda si len nemyslíte, že sme tu vo Vatikáne úbohí na duchu.“

Ostatní sa múdro a hrdo uškrnuli. Len Manzoni si zachoval vážnu tvár, bol biely ani stena.

„Tušil som to už dávno," poznamenal po dlhom mlčaní, „s Losinským sme si nasadili blchu do kožucha." Obrátil sa na Guthmanna: „Poznali ste predsa otca Losinského, poľského jezuitu?"

„Losinského?" Guthmann rozmýšľal: „Nepoznám Losinského, jezuitu už vôbec nie. To však nie je smerodajné. Žijem u orfikov iba krátko."

„To je zarážajúca skutočnosť," zareagoval Berlinger a prižmúril oči len na štrbinku, „keď si uvedomíme, akou významnou úlohou vás poverili."

„Viem. Bol som však iba náhradník, keď to chcete počuť, pretože muž, ktorý mal pôvodne vykonať túto úlohu, sa obrátil k rádu chrbtom, čo orfici chápu ako smrteľné previnenie. Viem, že títo ľudia s mytologickým menom idú cez mŕtvoly. Zaiste už aj moje meno stojí na čiernej listine."

Teraz sa zapojil Felici: „Ako sa volal ten muž?"

„Vossius. Bol profesorom komparatistiky a prostredníctvom Michelangelových denníkov narazil na Barabášovo tajomstvo."

„Zaoberajú sa aj iní členovia rádu piatym evanjeliom?"

„Ako to mám vedieť?" ohradil sa Guthmann. „Patrí to k praktikám orfikov, že nik nevie o práci toho druhého. Podnecuje to väčšie pracovné nasadenie, verte mi. Každý má mať pocit, že ho každý kontroluje - diabolský systém diabolských ľudí."

„Jednému však nerozumiem," povedal Felici. „Keď si orfici vytýčili za cieľ zničiť našu Svätú matku cirkev, a keď poznajú piate evanjelium lepšie ako my, členovia kúrie, prečo ho zatiaľ nepoužili?"

„Vysvetlím vám to, pán kardinál. Majú na to vážny dôvod."

Berlinger začal byť netrpezlivý: „Tak hovorte už konečne, v mene Božom!"

„V pergamene, ktorého časti sú roztrúsené po celom svete, spomína evanjelista Barabáš na jednom jedinom mieste svoju identitu. A práve tento fragment orfici nevlastnia.“

„*Deo gratias!*“ povedal monsignore delia Croce ticho len pre seba, čo bola nevhodná poznámka - myslel si Berlinger -, lebo ukázala, že vedúci tajného pápežského archívu o tomto prípade ani nechyroval. Berlinger zdvihol úzke obočie, pohŕdavo sa pozrel na monsignora a precedil cez zuby: „Si tacuisses!“ - pomerne bežné slovné spojenie v kúrii, hoci pohanského pôvodu. Potom sa obrátil na Guthmanna: „Orfici však, prirodzene, poznajú miesto, kde sa dokument nachádza, a podnikli všetko preto, aby ho získali.“

„Presne tak, pán kardinál,“ odvetil Guthmann.

„Boli úspešní?“

Guthmann sklopil zrak. Vzápätí pocítil pohľady kardinálov a monsignorov. Vo veľkej strohej miestnosti vládlo napäté ticho, potom odpovedal: „Ľutujem, no neviem odpovedať. Originál vlastnila istá Nemka, ktorá sa zjavne usilovala získať čo najviac peňazí. Nepoznala ani len obsah pergamenu. Čím viac ľudí sa však o listinu zaujímalo, tým bola tvrdohlavejšia. Naposledy som ju stretol na hrade rádu orfikov. Tvárila sa, že o všetkom vie - o piatom evanjeliu, o Barabášovi, o všetkom.“

„Nazdávate sa, že je to možné?“ spýtal sa Berlinger nepokojne.

„Neviem si to predstaviť. Odkiaľ by získala tieto informácie?“

„Ako sa volá?“

„Anna von Seydlitzová.“

5

Guthmanna odviedli do vzdialenej miestnosti, niečo ako archívu, kde boli zhromaždené tisícky spisov, priečiace sa cirkevnému učeniu: súdne konania proti priestupkom a nerešpektovaniu cirkevných zákonov. Scestné učenia, blasfémia a nedovolené reformačné pokusy, ktoré sa riešili exkomunikáciou ako hnutia Katarov a Waldenserov. Guthmanna strážili dvaja členovia gardy. Profesor pritom vôbec nemyslel na útek.

Kongregácia Svätého ofícia sa medzitým radila, ako pokračovať v novej situácii. Páni kardináli a monsignori pritom zastávali rozdielne názory, ktoré sa *ex officio* zaznamenávali podobne ako celé vypočúvanie. Každý pritom mlel svoje.

Podľa starého Feliciho mala Cirkev beznádejne zrátané dni. Rím porovnal s babylonskou neviestkou a citoval zo Zjavenia apoštola Jána, kde nebeský hlas mocne volá: „Padol, padol veľký Babylon a stal sa príbytkom démonov, skrýšou všetkých nečistých duchov a skrýšou nečistej a odpornej zveri.“ Pre Svätú matku cirkev nevidel nijakú šancu.

Kardinál Agostini, hlavný sudca Apoštolskej signatúry, s tým rozhodne nesúhlasil. Cirkev, rozvážne argumentoval, už prekonala aj horšie krízy. Na reformáciu doktora Luthera odpovedala protireformáciou a prekonala časy, keď dvaja pápeži na dvoch miestach bojovali o moc a jeden druhého označoval za diabla. Prečo by nemala prekonať aj túto krízu?

Kardinál Berlinger súhlasil s tým, že kúria nesmie dať veciam voľný priebeh a vyčkávať, čo príde. Mala by vziať iniciatívu do vlastných rúk a bojovať o svoju existenciu a trvanie, to znamená - s využitím všetkých prostriedkov sa zmocniť kacírskeho pergamenu.

Monsignore delia Croce však namietol, že text piateho evanjelia, ktoré už prešlo mnohými rukami, je vlastne pre Svätú

matku cirkev dostatočne zdrvujúci, a preto je všetko úsilie v podstate zbytočné.

Len jeden si svoj názor nechal pre seba a tvrdošijne mlčal: profesor Manzoni z Gregoriany. Upieral zrak na vyleštený stôl a pôsobil, akoby bol myšlienkami kdesi v diaľke.

Na Berlingerovu otázku, či je Jeho svätosť informovaná v plnej miere a ako sa stavia k tomuto problému, odpovedal monsignore Pasquale, že Jeho svätosť si vypočula všetky informácie z úst pána kardinálskeho tajomníka s náramným zdesením a prijala ich s rovnakým ponížením, čo nijako neprospieva nalomenému zdraviu Jeho svätosti. Od určitého času odmieta prijímať potravu a osobný lekár bol nútený prejsť na umelú výživu formou transfúzií. Už len zriedka prehovorí, aj to len celkom tichučko, ako sa páni mohli v ostatných dňoch sami presvedčiť. Psychický stav pápeža treba označiť ako depresívny. V tejto hlbokej depresii dospela Jeho svätosť k rozhodnutiu zvolať koncil...

Viloševič nervózne pokašliaval.

Berlinger vyskočil. Pozrel sa na Pasquala, akoby práve vyslovil niečo hrozné, potom sa obrátil na kardinálskeho tajomníka a ticho sa opýtal: „Eminencia, vedeli ste o tom?“

Felici mlčky prikývol a rozpačito uhol pohľadom.

Vtedy sa Berlinger rozohnil a jeho nepríjemný hlas sa ozýval v miestnosti: „Vedia o tom všetci, strážnici vo vatikánskom múzeu, kostolníci v San Pietro a volontéri v *Osservatore Romano*, len vedúci Svätého ofícia o tom nevie nič.“

„Ešte to nie je oficiálne,“ pokúšal sa Felici upokojiť kardinála, „ja sám som sa to dozvedel v dôvernom rozhovore s Jeho svätosťou.“

6

Berlinger sa usalašil na svojej stoličke, pravý lakeť položil na stôl a zovretou päsťou si podoprel čelo. V hlave sa mu všetko miešalo, zlosť však prevyšovala ostatné pocity. Očakával by, že v situácii, ktorá spadala do jeho kompetencie, mal byť o rozhodnutiach pápeža informovaný ako prvý on, a nie kardinálsky tajomník.

Niekoľko minút sa v myšlienkach zaoberal týmto problémom, ani ostatní prítomní sa neodvážili vyrušiť Berlingerov bolestivý hnev. Keď si dlaňami pretrel oči, konečne prelomil desivé ticho v miestnosti: „A čo je cieľom koncilu?“ Vyzývavo sa pozrel na Feliciho, akoby chcel povedať: Ty predsa istotne poznáš odpoveď, Jeho svätosť o tom s tebou zaručene hovorila.

Felici sa neisto pozrel na ostatných, či by niekto nebol schopný odpovedať zaňho, nik však nezareagoval, a kardinál teda povedal: „O tom sa nehovorilo. No ak sa Jeho svätosť rozhodla zvolať koncil vzhľadom na situáciu, potom...“ Zastavil sa.

„Potom?“ dobiedzal Berlinger. Všetky pohľady sa upriamili na Feliciho.

„Potom môže ísť jedine o koncil, ktorý bude mať za cieľ zrušenie Svätej matky cirkvi.“

„*Miserere nobis.*“

„*Luzifer!*“

„*Penitentiam agite!*“

„*Fuge*, idiot!“

„Kacír!“

„Bože, buď milostivý k nám úbohým hriešnikom!“

Kardináli a monsignori na seba kričali ako blázni v klietke. Pod hrozbou blížiaceho sa konca nerozlišovali medzi priateľom a nepriateľom, bez zreteľného dôvodu len vrieskali a navzájom si nadávali oplzlým spôsobom.

Dôvod ležal v ich dušiach a v ich rozume, ktorý jednoducho nebol pripravený na toto nečakané oznámenie a možné následky. Ich svetu, v ktorom zaujali vynikajúce miesta, hrozilo zrútenie. Na takúto situáciu nebol pripravený ani svätec, nieto monsignore.

Vreskot, ktorý sa skôr ponášal na hluk v krčme, a nie vo Svätom ofíciu, pozvoľna tíchol, jeden po druhom pomaly prichádzali k rozumu. Zrejme sa jeden pred druhým začali hanbiť a nik sa neodvážil ujať slova, hoci vzhľadom na situáciu si toho mali veľa čo povedať. Keď však pre Cirkev nastali zlé časi, vo Vatikáne sa vždy našlo viac nepriateľov ako služobníkov Božích.

„Možno," odvážil sa jeden monsignore z Berlingerovho sprievodu, „možno nám Pán zoslal túto skúšku, možno to tak chcel, tak ako chcel byť zradený v Getsemane. Možno nás chce potrestať za našu povýšenosť."

Kardinál mu skočil do reči: „Ale čoby, akú povýšenosť? Hlúposti. Neviem o nijakej povýšenosti, ani Felici a ani Agostini."

Monsignore pokrútil hlavou. „Nemyslím povýšenosť jednotlivcov, mám na mysli povýšenosť inštitúcie. Naša Svätá matka cirkev sa odjakživa vyjadruje s omnipotenciou, ktorá jednoduchému kresťanovi naháňa strach. Neučil nás Pán pokore? Slovo moc nespomenul ani raz."

Prítomní sa nad prostými slovami monsignora zamysleli. Len Berlinger, ktorý sa ešte pred chvíľou rezignovane opieral o tmavý stôl ako opilec, sa zrazu vztýčil do hrozivého postoja: „Dobre viete, brat v Kristu," zrúkol pohŕdavým tónom, „že takouto poznámkou by sa mohla zaoberať kongregácia."

Nato sa monsignore rozohnil a jeho zúrivo prednesená námietka prezrádzala, že ešte nikdy v živote sa týmto tónom s kardinálom nerozprával. „Pán kardinál," povedal, „zjavne ste ešte stále nepochopili, že sa pominuli časy, keď inak zmýšľajúci ľudia skončili na hranici. V budúcnosti si pravdepodobne budete musieť zvyknúť, že nie každý zdieľa váš názor."

Zvyšní dvaja monsignori si bleskovo schovali ruky do rukávov svojho širokého odevu - tento akt zvláštnym spôsobom pripomínal zalezenie kurčiat pod krídla kvočky - a zrejme sa týmto postojom chceli ubrániť kardinálovmu trestu. Na ich počudovanie sa však nič nestalo. Berlinger bol šokovaný, že obyčajný monsignore sa opovážil takto provokatívne vyjadrovať pred vedúcim Svätého ofícia.

Agostini, zaoberajúci sa vo svojom úrade urovnávaním intelektuálnych sporov, sa pokúsil schladiť nával zlosti poznámkou: „Páni, svojou hádkou nikomu nepomôžete. V boji proti našim nepriateľom budeme potrebovať každú dušu - ak ešte vôbec máme šancu.“

„Šancu?“ Kardinálsky tajomník sa trpko smial, čo z úst osemdesiatročného muža znelo veľmi zvláštne.

Agostini sa otočil k Felicimu: „Eminencia, vari vy už nedúfate, že máme šancu?“

Opýtaný prevrátil oči, akoby sa z otázky vysmieval: „Keď zaznejú trúbky ohlasujúce posledný súd, ani vám sa už nepodarí posunúť jeho termín, brat v Kristu!“

Počas diskusie bol jeden z prítomných, jezuita profesor Manzoni, nápadne ticho. Odporovalo to jeho zvyčajnému správaniu. Jeho zdržanlivosť však nespôsobilo dojatie či ohromenie, ale skutočnosť, že situáciu poznal lepšie ako hocikto v sále. A navyše už dospel k diabolskému rozhodnutiu. Diskusiu sledoval s určitou ľahostajnosťou, príznačnou pre filozofov. Keby neboli kardináli a monsignori takí rozrušení a zhrození, isto by si boli všimli, že Manzoni sa nad hádkou prítomných len usmieval.

Manzoni sa usmieval, aj keď kardinál Berlinger s dojímavou prostotou poznamenal, či by vzhľadom na vážnu situáciu nemali povolať z ďalekého apulského kraja zázračného kapucína otca Pia. Bol to muž s taumaturgickými schopnosťami a bilokačnými sklonmi. Otec Pio už vyše štyridsať rokov nosí rany nášho Pána,

nijako teda nezaostáva za svätým Františkom z Assisi. Práve naopak, kým František sa zaoberal zvieratami a rozumel ich reči, Pio počas nocí bojuje s najväčším netvorom, s diablom, a každé ráno ho nájdu v jeho izbe: kričí a je celý zakrvavený ako bojovník po otrasnej bitke.

Za Barabášom, autorom piateho evanjelia, sa predsa môže skrývať len - Lucifer. Možno apulský mních premôže tohto Lucifera a jeho prekliate piate evanjelium - to povedal kardinál.

„Bože môj!“ komentoval Felici myšlienkový výplod svojho kolegu. Viac nepovedal.

Berlinger na to zúrivo odpovedal: „Pán kardinál, ak sa pozeráte skepticky na realitu nadprirodzeného, potom zjavne popierate aj existenciu diabla, a keď popierate Lucifera, potom - dovoľte mi túto poznámku - stojíte mimo našej Svätej matky cirkvi.“

Na to starý Felici vyskočil a chcel sa cez kardinála Agostiniho vrhnúť na Berlingera, no kým sa mu to podarilo, Agostini, poriadny kus chlapa, vstal a odtlačil rozbesnených kohútov od seba. Felici sa prežehnal a zalomil rukami, Berlinger si zatiaľ nekonečne dlho zapínal gombíky na sutane, ktoré sa mu v návale zúrivosti rozopli.

Manzoni sa ťažkopádne postavil a povedal: „Takto sa ďaleko nedostaneme, drahí bratia. Dajte mi však štyri-päť dní. Problém sa možno vyrieši sám od seba.“

1

S prvými hrejivými lúčmi februárového slnka sa pred Café George V. na Champs Elysées objavia aj stoly a stoličky, na ktorých sedia ľudia v kabátoch a pozorujú rušný parížsky život. Bol február, no nebolo tu toľko hostí ako zvyčajne. Muži, ktorí sa pokúšali predstierať to, čím neboli, a dievčatá, ktoré sa usilovali zakryť to, čím boli. Fajčili cigarety a chlipkali kávu a občas jedna hodila očkom po druhom, alebo ten druhý sa pokúsil o kŕčovitý úsmev.

Anna von Seydlitzová deň predtým dorazila do Paríža, aby našla Kleibera. Viac ráz vykrútila telefónne číslo, na druhej strane linky sa však opakovane ozval mužský hlas, hovoriaci niečo cudzím jazykom, ktorému nerozumela. Teraz sedela v Café George V. a pozorovala hlavného s dlhou bielou zásterou. Zanietene leštil sklo na výklade, ktoré zachytávalo hluk z ulice.

Hneď po príchode zamierila ku Kleiberovmu bytu na Ulici Verdun medzi Kanálom Saint-Martin a Východnou stanicou. Otvorili jej však traja muži, pomerne tmaví a hovoriaci len po arabsky alebo perzsky. Výraznou gestikuláciou ju pozývali dnu, no keď na Kleiberovo meno reagovali len pokrčením pliec, radšej ich pozvanie odmietla.

Myšlienkami blúdila kade-tade, hoci čoraz zreteľnejšie si uvedomovala, že tu niečo nesedí. Bola síce bezradná, no odvaha ju neopúšťala. Počas ostatných mesiacov toho prežila priveľa. Annino podozrenie vzniklo už v Bari, kde nejestvoval Hotel *Castello*, ktorý spomínal Kleiber. Naposledy sa videli v Elassone, kde sa ich cesty rozišli. Bože môj, hádam sa mu len niečo nestalo! Veď ho predsa milovala!

Anna von Seydlitzová vytiahla z kabelky dve mince, položila ich na sklenenú dosku stolíka a odišla. Mierila k telefónnej búdke a vo vrecku kabáta lovila drobné. Telefónny zoznam bol ako v každej búdke ošúchaný, ale našla číslo, ktoré hľadala: *Paris Match*, Ulica Pierre-Charon 51. Vykrútila ho, no prv ako sa ozval signál, položila. Vyšla z búdky a zakývala na taxík. „Ulica Pierre-Charon!“ povedala šoférovi cez okno a sadla si dozadu.

Priateľský vrátnik vo vydavateľstve, Francúz s fúzmi a veselými očkami, jej na prosbu, že by rada hovorila s pánom Kleiberom, odvetil, že pán už tri, možno aj štyri roky nepracuje pre *Paris Match*. Anna sa nedala odradiť. Počas predchádzajúcich mesiacov sa mnohému naučila, najmä istej neoblomnosti. Poprosila teda vrátnika, aby ju ohlásil šéfredaktorovi - ako sa to volal? - Déruchette. Ona je Kleiberova priateľka z Nemecka.

Po dlhšom telefonáte, počas ktorého si ju vrátnik dôkladne obzeral, jej ukázal cestu k výťahu a povedal číslo dverí 504. Sekretárka ju privítala rovnako nedôverčivo ako vrátnik. Pomerne chladno ju uviedla do pracovne šéfredaktora.

Déruchette mal v ľavom kútiku úst cigaretu, ktorú si vytiahol len v najnevyhnutnejšom prípade. Takýmto nevyhnutným prípadom sa javila byť návšteva záhadnej dámy z Nemecka. Šéfredaktor teda vytiahol ukazovákom a palcom ľavej ruky do polovice zhorenú cigaretu z úst, podal Anne pravú ruku a ponúkol jej miesto na čiernom koženom gauči.

„Som tu kvôli Kleiberovi,“ povedala Anna von Seydlitzová, „sme priatelia, ešte z mladosti, rozumiete, naposledy sme sa videli pred siedmimi dňami. Zrejme vás prekvapí, keď vám poviem, že to bolo v Grécku, lebo si zaiste myslíte, že Adrian Kleiber sa nachádza niekde inde. Kleibera však uniesli a nám sa spolu podarilo ujsť. Chceli sme sa stretnúť v Bari, no Kleiber neprišiel. Mám oňho strach. V jeho byte bývajú celkom cudzí ľudia.

Neozval sa Kleiber náhodou aspoň vám? Viete azda, kde sa nachádza?“

Šéfredaktor si ju pozorne vypočul, nervózne si potiahol z cigarety, dym pritom vyfukoval nosom.

„Viem,“ pokračovala Anna, „všetko to znie trocha šialene a ochotne vám vyrozprávam aj podrobnosti našej odysey, len mi, prosím vás, povedzte: Kde je Kleiber?“

Déruchette ešte stále neodpovedal. Zdĺhavo si začal pripaľovať novú cigaretu od ešte tlejúceho ohorka, a keď sa mu to podarilo, vstal a spýtal sa: „Madam, kedy ste to naposledy videli Kleibera?“

„Pred týždňom, na severe Grécka v mestečku Elasson. Odvtedy po ňom niet ani stopy. Obávam sa, že ho únoscovia uniesli druhý raz.“

„Ste si tým istá?“

Anna by tomuto nesympatickému človeku najradšej jednu vrazila. Zdalo sa jej, že neverí ani slovo z toho, čo povedala, a so sadistickým pôžitkom odďaľuje odpoveď. Od zlosti by sa najradšej rozplakala, potom sa však vzchopila a vľúdne odpovedala: „Som si dokonca celkom istá. Prečo sa pýtate?“

Déruchette si vytiahol cigaretu z úst, neklamné znamenie blížiacej sa dôležitej odpovede. Konečne prehovoril: „Pretože Adrian Kleiber je už päť rokov mŕtvy.“

V niektorých okamihoch rozum odmieta pochopiť realitu a na skutočnosti reaguje celkom rozporuplne. V hlave jej len tak vrelo. Útržky spomienok sa miešali s momentálnymi myšlienkami a bleskovo vytvárali absurdné teórie, ktoré rástli do nezmyselností, až kým nepraskli ako mydlové bubliny a zostala po nich iba pena bezradnosti. Anna sa začala hlasno smiať, telo sa jej triaslo kŕčovitým rehotom. Vyskočila, chechtala sa a škerila, Déruchette z nej nespúšťal oči a zároveň podišiel k regálu so starými vydaniami *Paris Match*.

Šéfredaktor vytiahol jeden časopis, nalistoval stranu a ukázal ju Anne, ktorá sa ešte stále neupokojila: „Hovoríme o tomto Adrianovi Kleiberovi?“ ubezpečoval sa Déruchette, mierne zneistený reakciou návštevníčky.

Anna pozrela na veľký portrét Adriana Kleibera. Pod ním bola cez pol strany zobrazená otrasne znetvorená mŕtvola, ktorá ľavou rukou zvierala prestrelený fotoaparát. Medzi obidvoma fotografiami bol titulok: *Reportér časopisu Paris Match Adrian Kleiber - zabitý v alžírskej vojne*.

Anna sa s výkrikom zviezla na gauč, zahryzla sa do zovretej päste a civela na dlážku. Déruchette, ktorý stretnutie do tejto chvíle nebral tak vážne, sa začal správať zúčastnene, zhasol cigaretu, sadol si vedľa nej a povedal: „Skutočne ste to nevedeli, madam?“

Anna pokrútila hlavou: „Ešte pred minútou by som bola prisahala, že sme sa pred týždňom videli. Boli sme spolu v Amerike, vyslobodila som ho z väzenia jeho únoscov v Grécku. Kto, prepánajána, bol ten chlap?“

„Podvodník, madam. Niet iného vysvetlenia.“

Potom - to však nepovedala, len si to myslela - potom som teda spala s podvodníkom. Kto bol ten muž?

Déruchette zbystril pozornosť. Možno zavetril nezvyčajný príbeh. Rozhodne však Anne ponúkol pomoc pri pátraní a povedal: „Predpokladám, madam, že sa nachádzate v nepríjemnom osobnom rozpoložení. Možno ste zažili ťažký úder osudu, a tým ste stratili pevnú pôdu pod nohami. Podvodníci s obľubou využívajú práve takéto situácie. Človek vo výnimočnom položení totiž stráca zdravý úsudok. Dovolím si tvrdiť, že ste práve v podobnom výnimočnom stave narazili na muža, ktorý sa vydával za Kleibera od okamihu, keď ste ho v ňom spoznali.“

„Nevideli sme sa sedemnásť rokov,“ povedala Anna ospravedlňujúco. „Vyzeral však presne ako Kleiber. Bol to Kleiber!“

„*Nemohol* to byť on, madam!“ namietol oduševnene Déruchette a položil ruku na stranu v časopise. „Musíte sa zmieriť s touto myšlienkou!“

Pozrela sa šéfredaktorovi do tváre. Muž, ktorému ešte pred chvíľou chcela dať zaucho, jej bol čoraz sympatickejší. „Určite ste si mysleli, že za vami prišla dáka pomätená žena a zaiste si to myslíte aj teraz, pane!“

„Vylúčené!“ ohradil sa Déruchette. „Celý život pozostáva zo šialeností. Z toho žije náš časopis. Naučil som sa s tým narábať a skúsenosti mi ukázali, že ak sa človek týmto šialenostiam prizrie lepšie, nezriedka vôbec nie sú také šialené, ako sa pôvodne zdali. V skutočnosti ide len o výsledok logického vývoja.“

Anna von Seydlitzová sa zamyslela nad slovami šéfredaktora. Najradšej by mu vyrozprávala celý príbeh. Potom jej však napadlo, že Déruchette je pre ňu celkom cudzí človek a že vo svojej ľahkovernosti sa takmer dopustila tej istej chyby ako pri Kleiberovi. Preto nechala tohto muža v domnienke, že ide len o ľúbostnú aféru, nič viac, a jeho nasledovná otázka len potvrdila, že Déruchette to presne takto pochopil:

„Musíte si teraz uvedomiť, madam, koho ste milovali, Kleibera, alebo neznámeho. Otázku, či možno milovať človeka v osobe niekoho iného, spracovali a negatívne opísali mnohí básnici. To by však nijako nemalo ovplyvniť vaše rozhodnutie.“

Anna v tomto okamihu nevedela povedať, ku komu cíti náklonnosť. Milovala Kleibera, alebo muža, ktorý sa za Kleibera vydával? Táto otázka ju však netrápila natoľko ako nečakaná situácia, ktorú spôsobila skutočnosť, že Kleiber nebol Kleiber.

Pre koho pracoval nepravý Kleiber? Žeby svoj únos iba predstieral a v skutočnosti bol v službách orfikov? Nasvedčovalo

to jeho nečakané zmiznutie. Bolo jasné, že nepravý Kleiber ju pripravil o pergamen a všetky kópie. Anna ani netušila, do akej bezpečnostnej schránky dokumenty odniesol. Veď mu verila.

Isto, občas sa čudovala, keď „Kleiber“ čudne odpovedal na jej otázky, vtedy si však povedala: sedemnásť rokov je sedemnásť rokov, za taký čas mnoho vecí uletí z pamäti.

„Vôbec netušíte, kde by sa mohol nepravý Kleiber zdržiavať, madam?“

„Mal byt na Ulici Verdun, no tam teraz bývajú akísi Arabi.“

„Kleiber na Ulici Verdun!“ Déruchette sa zasmial. „Kleiber by nikdy nebýval pri Kanáli Saint-Martin! Kleiber bol muž, ktorý nosil košele značky Yves St. Laurent šité na mieru a používal kufre od Louisa Vuittona. Býval v apartmáne na Bulvári Haussmann, na jednej z najvyberanejších adries v Paríži. - Čo chcete robiť?“

Anna von Seydlitzová sa začala prehrabávať v kabelke a vytiahla škatuľku od zápaliek. Otvorila ju a podala Déruchettovi. Na spodnej strane bolo zaznačené letmým písmom: Ulica Baullari 33 (Campo dei Fiori). „Neviem, či to niečo znamená,“ poznamenala Anna, „no v takejto bezvýchodiskovej situácii sa človek chytá aj slamky. *Kleiber* netuší, že mám túto zápalkovú škatuľku. Vypadla mu z tašky aj s vreckovkou. Hovorí vám niečo táto adresa? Zrejme talianska. Taliansko je však veľké.“

Déruchette sa pozrel na písmo a vrátil jej škatuľku: „Poznám len *jedno* Campo dei Fiori, a to je v Ríme. Mal Kleiber - teda, ten nepravý Kleiber - kontakty v Taliansku?“

„O tom nič neviem,“ odvetila Anna, „z istých dôvodov to však považujem za možné.“ Súčasne s touto odpoveďou si uvedomila, že Déruchette si až priveľmi získal jej dôveru. Bol teda najvyšší čas na rozlúčku, ak nechcela všetko prezradiť, a tak sa možno vystaviť nebezpečenstvu. „Monsieur,“ povedala zdvorilo, „dúfam, že som vás neukrátila o drahocenný čas. Ďakujem vám za pomoc.“

„Ale prosím vás, madam!“ Déruchette sa úprimne usiloval správať sa úctivo. „Ak by som vám mohol nejako pomôcť, zavolajte mi. Mimochodom, z čisto osobnej zvedavosti ma zaujíma, ako sa váš príbeh vyrieši.“

Anna von Seydlitzová si vonku pred vydavateľstvom na Ulici Pierre-Charon 51 najskôr vydýchla. Má sa vzdať? Nie, pomyslela si, to by bolo ešte horšie. Vo svojej nevedomosti a neistote by nikdy nenašla pokoj. Navyše, rozmýšľala, teraz, keď nepravý Kleiber zmizol aj s pergamenom, jej život nemá cenu. Môžu ju vlákať do pasce a odstrániť zákerným spôsobom ako Vossiusa a ostatných zasvätených.

Veľmi rýchlo dospela k rozhodnutiu. Nasledujúci deň odcestovala do Ríma a ubytovala sa v malom hoteli na Ulici Cavour neďaleko železničnej stanice Termini. Tu jej potvrdili, že na Campo dei Fiori sa nachádza Ulica Baullari, no vrátnik ju varoval so zdvihnutým ukazovákom, že sa nepatrí, aby sa tade skutočná dáma v neskorých nočných hodinách potulovala. Pritom prevrátil oči - nech už to znamenalo čokoľvek. Za bieleho dňa je to rozhodne štvrť ako hociktorá iná.

Toto upozornenie ju primalo k tomu, aby sa najskôr vyspala. V Ríme vládlo počas týchto dní veľké napätie. Trvalo už od 25. decembra, keď kardinál Felici prečítal vo vstupnej hale vatikánskej baziliky bulu *Humanae salutis*, ktorou dal pápež zvolať koncil. V priebehu dňa to zopakovali preláti v troch hlavných rímskych bazilikách. Kúria sa nevyjadrila ani k presné mu dátumu, ani k dôvodu zvolania koncilu, čo bol dôvod na ďalšie špekulácie.

S akou vážnosťou brala pápežská kúria tento koncil, naznačovali správy v novinách, podľa ktorých sa prípravou zaoberalo 829 ľudí, ktorí sa aspoň dočasne nachádzali v Ríme, medzi nimi 60 kardinálov, päť orientálnych patriarchov, 120 arcibiskupov, 219 členov svetového kléru, 281 rehoľných zástupcov, z toho 18 generálnych predstavených.

Pred niekoľkými dňami, presne v piatok 2. februára, ohlásil pápež otvorenie koncilu na 11. októbra. Pôsobil pritom chorý a zdrvený, bez úsmevu, ktorý mu bol inak vlastný. Keď sa potom o týždeň neskôr zverejnila pápežova správa Sacrae laudis, ktorá vyzývala klerikov pripraviť na koncil breviár ako modlitbu za odčinenie, pricestovali prví novinári, aby sa z prvej ruky dozvedeli, čo možno očakávať od nastávajúceho koncilu. Kúria však mlčala ako múry okolo Vatikánu.

O deň neskôr, bol štvrtok, podala Anna vrátnikovi adresu *Ulica Baullari* a poprosila ho, že v prípade, ak sa nevráti do večera, má upovedomiť políciu. Taxíkom sa odviezla Ulicou Nazionale cez Námestie Venezia, kde dopravný ruch vytváral ohlušujúci klaksónový koncert, ďalej na Korzo Vittorio Emanuele, ktorému Rimania hovorili jednoducho Korzo, až k Palácu Braschi. Tu, vyjadril sa šofér, ústi Ulica Baullari do Korza.

Keď prešla na druhú stranu Korza - každé prechádzanie cez hlavnú ulicu v Ríme je dobrodružstvo - zabočila do Ulice Baullari a hneď si všimla starý šesťposchodový dom číslo 33. Anna von Seydlitzová sama nevedela, koho alebo čo tu stretne. Rozhodne sa však nechcela vzdať. Možno dúfala, že tu stretne Kleibera, nepravého Kleibera. Stále si totiž ešte neujasnila, ktorý cit mal prevahu - zlosť alebo náklonnosť k tomuto človeku. Nezáležalo jej až tak na pergamene, skôr sa chcela dozvedieť pravdu.

Nikdy by nebola verila, že po stlačení zvončeka vedľa dverí na treťom poschodí domu na Ulici Baullari 33 sa udalosti náhle zvrtnú a všetky zamotané a pochmúrne zážitky ostatných mesiacov sa naraz zoradia do logického sledu. No predovšetkým by nikdy nebola verila, že veci sa tak jasne a jednoducho vysvetlia.

Muž, ktorý otvoril na jej zvonenie, bol Donat.

„Vy?“ povedal a pritom toto slovo výrazne natiahol, hoci Annino zjavenie ho vôbec nešokovalo.

Anna von Seydlitzová, naopak, zo seba najskôr nevydala ani hláska. Jej myšlienky sa natoľko upínali na Kleibera, na nepravého Kleibera, že trvalo hodnú chvíľu, kým nabrala dych a povedala: „Musím sa priznať, vás som tu skutočne nečakala.“

Donat urobil rukou ospravedlňujúce gesto a odpovedal: „Vždy som predpovedal, že sa tu pri vašej neoblomnosti jedného dňa zjavíte. Vedel som to!“

Anna sa spýtavo pozrela na Donata.

„Viete,“ začal vysvetľovať Donat, „aby sme sa dostali k nášmu cieľu, neprestajne sme vás sledovali.“

„Sme? Koho myslíte tým sme?“

„Rozhodne nie sme tí, koho za tým všetkým tušíte. Nejdete však ďalej?“

3

Anna von Seydlitzová vstúpila a Donat ju zaviedol do vysokej tmavej miestnosti v strede s dlhým konferenčným stolom a naokolo s tuctom staromódnych stoličiek. Dve vysoké okná smerovali do zadného dvora, takže dnu nedopadalo veľa svetla. Navyše boli stiahnuté žalúzie. Staré parkety otrasne vŕzgali a okrem stola a stoličiek tu nebol iný nábytok. V poloprázdnej miestnosti každý zvuk vytváral slabú ozvenu.

„Aby bolo jasné hneď od začiatku," povedal Donat, keď si sadli, „pergamen je v našom vlastníctve. No nemajte obavy, primerane vás odmeníme, aspoň tak ako orfici."

Jeho slová zneli triezvo, takmer obchodne, hovoril vľúdnym hlasom, ktorý nemal nič spoločné s pochmúrnych zmätkom predošlých týždňov. Akoby jej čítal myšlienky, nečakane povedal: „Stáli sme pod neuveriteľným tlakom a pergamen má pre mojich priateľov skutočne fundamentálny význam. Sme presvedčení, že zmení svet, preto sme museli používať nezvyčajné metódy, aby sme sa ho vôbec zmocnili. Tí druhí robili to isté."

„Prepáčte," prerušila ho Anna, ktorá nepokojne sledovala jeho slová, „nerozumiem ani slovo z toho, čo hovoríte. Kto všetko sa vlastne naháňa za pergamenom?"

Donat sa lišiacky usmial a odpovedal: „No, najprv orfici, s ktorými ste za zoznámili pomerne nepríjemnou cestou. O nich vám zrejme nemusím rozprávať. Potom je tu druhá skupina, ktorá vynaložila veľké úsilie, aby sa zmocnila pergamenu. Sú to jezuiti a agenti z Vatikánu. A je tu ešte tretia skupina. V mene Alaha bojuje proti neveriacim a vlastníkom písma, ako to stojí v Koráne. Príde deň, keď si budú všetci neveriaci želať, aby boli moslimovia."

Anna si počas Donatových slov na stene oproti všimla kruh s arabským písmom. Kriticky sa pozrela na Donata, pretože jej v hlave skrsla myšlienka. Hoci to v nej len tak vrelo, pokúšala sa

tváriť neutrálne. Zdržanlivo sa ozvala: „Akosi mi všetko pripadá groteskne. Každá strana sa tvári, že koná v mene Najvyššieho, a pritom sa neštíti zabíjať a vraždiť.“

„Prepáčte,“ ohradil sa Donat, „je tu jeden veľký rozdiel. Bohom orfikov je všemohúce poznanie. Bohom kresťanov je lokaj kúrie, to znamená, že ozajstnými bohmi Cirkvi sú páni preláti, monsignori a kardináli. Jestvuje jediný skutočný Boh, a tým je Alah, a Mohamed je jeho prorokom.“

„Ale aj islam zakazuje zabíjanie!“

„V Koráne je doslova napísané: Nezabiješ človeka, pretože to zakázal Boh - *iba ak v mene spravodlivej veci*. Hľadanie pergamenu bola spravodlivá vec, možno najspravodlivejšia zo všetkých. Prorok koniec koncov povedal: Bojujte proti neveriacim. Poraziť ich možno len ich vlastnými zbraňami. Najnebezpečnejšou zbraňou je písmo a toto písmo im teraz uštedrí smrteľnú ranu.“

Nenávisť a fanatizmus, s ktorým Donat hovoril, vyprovokoval Annu von Seydlitzovú k otázke: „Vy ste...?“

„Áno,“ skočil jej Donat do reči, „som moslim. To ste sa predsa chceli spýtať?“

„To som sa chcela spýtať,“ zopakovala Anna a dodala: „V tejto súvislosti ma však zaujíma ešte jedno: Z čoho pramení tá hlboká nenávisť voči Cirkvi?“

Donat mal oblečené ležérne, vyťahané sako. Z vnútorného vrecka vytiahol peňaženku. Otvoril ju s istou zbožnosťou, s akou sa listuje v drahocennej knihe, a vytiahol z nej fotografiu. Položil ju pred Annu na stôl. Snímka zobrazovala mnícha v benediktínskej alebo františkánskej sutane: Donat. Donat mlčal.

To bol teda ten dôvod. Od začiatku, od prvej chvíle, keď stretla tohto muža, si všimla, že má v sebe niečo klerikálne. Reverenda nezmení len vonkajší zjav, ale zanechá stopy aj na tvári. Čo však pohlo Donata k tomu, aby zavesil sutanu na klinec?

„Dôvodom bola žena,“ začal Donat sám od seba, „dôvodom bola Hanna Luise, moja terajšia žena.“

Zrazu sa jej opäť všetko vynorilo pre očami ako živé obrázky. Guidova nehoda, záhadná žena v jeho aute. Čo, prepánajána, mala s Guidom?

„Nemohol som vám vtedy povedať celú pravdu,“ pokračoval Donat, „beztak by ste mi neverili a polovičná pravda by vo vás vyvolala ešte väčšiu nedôveru. Ja som mal však len jediný cieľ, pergamen, rozumiete?“

Anna nerozumela ničomu, hoci mala pocit, že Donat sa jej vážne usiluje všetko vysvetliť. Stále nechápala súvislosti. „Kto bola tá žena v havarovanom aute môjho muža?“ naliehala a neisto dodala: „Guido ešte žije?“

„Váš muž je mŕtvy, pani von Seydlitzová. Výstrelky v súvislosti s vaším zosnulým manželom idú na konto orfikov. Chceli vás nervovo zničiť, dúfali, že sa tak jednoduchšie zmocnia pergamenu. A pokiaľ ide o ženu v aute vášho manžela, mala doklady mojej manželky, no v aute nebola moja žena.“

„Kto potom?“

„Neviem. Pravdepodobne išlo o agentku orfikov, pretože orfici vlastnili dokumenty mojej ženy.“

V Anninej hlave sa všetko miešalo, „dovoľte mi otázku,“ povedala ospravedlňujúco, „vaša žena je pripútaná na invalidný vozík. Čo, prepánajána, má vaša žena Spoločné s orfikmi?“

Donat krátko premýšľal, potom vstal a povedal: „Bude najlepšie, keď vám to Hanna vyrozpráva sama. Poďte!“

4

Donat odviedol návštevníčku chodbou s mnohými dverami na všetky strany k druhému úzkemu schodisku, vedúcemu o poschodie nižšie do nízkej, slabo osvetlenej chodby až k zadnému domu s mnohými malými oknami a miestnosťami. Vládla tu zvláštna kancelárska atmosféra. Anna počula klepot písacieho stroja a ďalekopis.

„Oficiálne," poznamenal Donat, „je to islamské kultúrne centrum, no v skutočnosti sme sa v ostatných troch rokoch nezaoberali ničím iným ako piatym evanjeliom." Na konci chodby otvoril dvere a posunkom ruky pozval Annu ďalej.

Miestnosť bola jasno osvetlená. Pred stolom, ktorý sa ťahal pozdĺž všetkých štyroch stien, sedela Hanna Luise Donatová vo svojom vozíku. Ani ona nereagovala na Annino nečakané zjavenie veľmi prekvapene. Tvárila sa priateľsky. Anna si všimla, že na stoloch ležali nalepené kópie kompletného pergamenu, päťdesiat alebo šesťdesiat usporiadaných fragmentov. Hanna ukázala bradou na jeden z ošarpaných listov: „A tento fragment, posledný v rade, vám je možno povedomý. Nie, nie je to originál, iba pracovná kópia. Originál je v trezore a dopravíme ho na miesto, kde bude skutočne v bezpečí."

Prirodzene, Anna von Seydlitzová spoznala svoj fragment. Takmer povedala: Preto ten celý rozruch? No spätila sa.

Donat vysvetlil svojej žene, že návštevníčku už uviedol do problému, pani von Seydlitzovú však zaujíma najmä otázka, aká žena sedela počas nehody v manželovom aute a ako sa dostala k dokumentom.

Žena na vozíku sa pozrela na Annu. „Len pre vašu informáciu, povolaním som klasická filologička a archeologička. Pracovala som pre *Comité international de Papyrologie* v Bruseli. Prvý raz sme sa stretli počas jedného kongresu v Bruseli, benediktín Donat

a ja. Potom sa to nejako stalo - zamilovali sme sa do seba. Kongresy sme navštevovali čoraz častejšie, pretože to bola pre nás jediná príležitosť na stretnutie. Obaja sme zo začiatku dúfali, že ľúbostný ošiaľ pominie, nebolo to tak. Zamilovanosť prerástla v lásku. Situácia nám však obom spôsobovala výčitky svedomia. Donat požiadal pápežskú kúriu o vystúpenie z rádu. Kúria najskôr neodpovedala, až po roku dostal rozhodnutie, že ak nevidí iné východisko, smie zhrešiť, nemôžu ho však zbaviť celibátu. Inými slovami: Cirkev dovolí mníchovi tajný pomer, no verejne nesmie priznať vzťah k žene alebo sa s ňou oženiť. Vtedy som videla jediné riešenie: musela som sa zo dňa na deň vytratiť z Donatovho života. Prišlo mi práve vhod, že na kongrese v Mníchove som stretla dobre oblečeného muža. Predstavil sa ako Tales.“

„Tales?“ preľakla sa Anna. Začala tušiť súvislosti.

„Tales mi vysvetlil, že vedie inštitút v Grécku a hľadá experta na pergameny a papyrusy. Ponúkol mi neslýchane dobrý plat. Zobrala som to ako šancu zmiznúť a zabudnúť na Donata. Prirodzene, netušila som že jedným podpisom som sa upísala tajnému rádu orfikov. Keď som si uvedomila súvislosti, bolo neskoro. Orfikom ste na celý život...“

Hlas ženy na vozíku zneistel, začala sa triasť, trhalo jej kútikmi úst, no pokračovala: „Chcela som skončiť, chcela som späť k svojmu povolaniu, no držali ma. Odmietla som pracovať, neskôr prijímať potravu. Vtedy sa zjavil Orfeus, zároveň ich hlavný sudca, aby vyslovil Boží rozsudok. Orfikov, ktorí sa stavali proti zákonom, zhadzovali z Frýgických skál. Kto pád prežil, toho nechali odísť. Prežila som, no zostala som ochrnutá. Dvaja blázni z dolného mesta ma odviezli k ceste do Katériné a hodili ma do priekopy. Onedlho ma objavil vodič nákladného auta. Neskôr som sa dočkala vysvetlenia, že išlo o dopravnú nehodu, pričom vodič z miesta činu ušiel.“

Bolo vidieť, ako Hannu Luisu Donatovú rozprávanie dojalo. Plytko dýchala a civela do prázdna. Donat jej stisol ruku.

Obrátil sa na Annu a povedal: „Keď som sa to dozvedel, zhodil som reverendu a odišiel som. Preklial som nebesá a svoju bolesť som vybíjal krikom. Počas tých dní vo mne dozrelo rozhodnutie pomstiť sa Cirkvi, pretože nie je Cirkvou milosti, ale inštitúciou nemilosrdných úradníkov. *Nech sa hocijako skrývajú pod svojimi rúchami*, hovorí prorok Mohamed, *Alah predsa pozná, čo skrývajú, rovnako ako to, čo ukazujú na verejnosti. Pretože on pozná najtajnejšie záhyby ľudského srdca*.“

Potom sa žena na vozíku opäť ujala slova: „Zobrali mi schopnosť pohybovať sa, nezlomili však silu mojich myšlienok. Vedela som, o čo sa orfici usilujú, a od nich samých som sa dozvedela, že majú konkurentov, ktorí sa všetkými silami usilovali získať piate evanjelium: islamskí fundamentalisti. Odkázaná sama na seba by som nikdy nenabrala odvahu bojovať proti dvom stranám, proti orfikom a proti vatikánskej mafii. Navyše mi chýbala istota, či ma Donat bude ešte milovať, mňa, nepohyblivú mrzáčku.“

„Nehovor takto,“ prerušil ju Donat. „Láska nesúvisí s pohyblivosťou nejakých údov. Keď som ťa prvý raz zočil, zamiloval som sa do teba, nie do tvojej chôdze.“

Anna von Seydlitzová sa nestačila čudovať nad dojímavými slovami muža. Tento Donat bol človek s dvoma dušami, jednou nežnou, citlivou voči svojej žene, a jednou bezohľadne radikálnou voči Cirkvi. Ešte raz zopakovala Donatovi otázku: „Prečo sa teda žena v aute môjho muža vydávala za vašu manželku?“

„Informácia, že istý nemecký obchodník s umením vlastní posledný a pritom najdôležitejší fragment piateho evanjelia, hoci pritom nepozná jeho význam, sa šírila ako oheň medzi tými, ktorí mali s pergamenom niečo do činenia. Obchodný termín, ktorý Tales dohodol s vaším mužom v Berlíne, sa odrazu zdal orfikom

nebezpečne neskoro. Preto dopredu vyslali agentku - my sme ju nepoznali - s dokumentmi mojej ženy, ktoré musela nechať v Grécku. Presné okolnosti stretnutia vášho muža s touto ženou nevieme zrekonštruovať “

„Pokiaľ viem, Guido bol na ceste do Berlína V tom čase však už pravdepodobne pergamen predal profesorovi Vossiusovi, pretože ho nemal so sebou a aj neskôr sa pergamen objavil u Vossiusa v Paríži. V tejto súvislosti sa prirodzene vynára otázka aký cieľ sledovala žena v Guidovom aute.“

„Pokladám za celkom možné,“ prerušil ju Donat, „že orfici, ktorí si mysleli, že váš manžel ešte stále pergamen vlastní, nasadili neznámu ako volavku. Prikázali jej zažmurkať na vášho muža, zmocniť sa pergamenu a ktohovie...“ Donat sa zasekol.

„Pokojne môžete dokončiť svoju domnienku,“ vyzvala ho Anna, „a ktohovie, ten muž mal možno chuť na dobrodružstvo. Možno. Potom sa však prihodila osudová nehoda.“

Donat prikývol.

„A Vossius?“ vyzvedala Anna a hlavou jej odrazu vírilo tisíc otázok. „Kto má na svedomí profesora Vossiusa?“

„Vossius nebojoval sám. Bol jedným z orfikov. Ak zomrel násilnou smrťou, je zbytočné pýtať sa na vrhov.“

„Rozumiem,“ súhlasila Anna zamyslene, „jednému však stále nerozumiem. Islamisti, orfici a kúria sa už niekoľko rokov zaoberajú piatym evanjeliom. Prečo je práve tento malý fragment natoľko dôležitý, že ten, kto ho chce získať, sa nebráni zabíjať ľudí a používať najstrašnejšie metódy? Prečo?“

5

Hanna Donatová dala manželovi, znamenie a on odtlačí vozík na miesto, kde bola na stôl prilepená kópia malého fragmentu. Takmer zbožne sa pozrela na nečitateľné písmo a povedala: „Myslím, že máte právo dozvedieť sa o čo ide. Koniec koncov, hoci ho nevlastníte, stále ste jeho právoplatným vlastníkom.“ A potom začala zoširoka rozprávať o štyroch evanjeliách, ktoré päťdesiat až deväťdesiat rokov po skutočných udalostiach zaznamenali ľudia, čo nikdy nepoznali hlavnú postavu udalostí, a navzájom ich odpisovali ako drzí školáci. Popritom jestvuje celý rad apokryfov, evanjelií s ešte menšou historickou hodnotou ako spomínané evanjeliá. Inými slovami, kresťanská tradícia Nového zákona stojí na hlinených nohách. Pravosť piateho evanjelia naproti tomu potvrdili aj vedci. Termoluminiscenčná metóda dokázala, že pergamen bol napísaný presne v tom čase, ktorú autor opisuje. Teda v každom prípade pred ostatnými štyrmi evanjeliami. Toto evanjelium stavia život Ježiša Nazaretského do celkom iného svetla.

Anna namietla, že Cirkvi sa aj v tomto prípade podarí interpretovať veci vo svoj prospech.

Žena na vozíku pokrútila hlavou. „To by sa im azda podarilo pri niektorých pasážach, no nie pri tejto. Budem z nej citovať: ... ON, KTORÝ TOTO SPÍSAL - NESIE MENO BARABÁŠ - A VEDZTE, BARABÁŠ JE SYNOM JEŽIŠA NAZARETSKÉHO - JEHO MATKA SA VOLÁ MÁRIA MAGDALÉNA - JEŽIŠ, MÔJ OTEC, BOL PROROKOM - NO PRETO, LEBO VODU PREMENIL NA VODU A CHROMÝM VRÁTIL CHÔDZU AKO EGYPTSKÍ ČARODEJNÍCI - MNOHÍ HO VOLALI BOHOM - TO SA VŠAK STALO PROTI JEHO VÔLI...“

6

Trvalo istú chvíľu, kým Anna von Seydlitzová pochopila význam týchto slov. Zahĺbila sa do svojich myšlienok. Nebola veriaca a už vôbec nie nábožná. Obsah počutého ju však predsa rozrušil, pretože *jedna* myšlienka prevyšovala ostatné: Poznanie tohto jednoduchého textu bude mať po zverejnení katastrofálne následky. Zbožný život miliardy ľudí už dve tisícročia, inštitúcia Cirkvi, Vatikán - všetko len prázdne slová.

„Teraz rozumiete," opýtal sa Donat návštevníčky, „prečo sme my, orfici a Vatikán vsadili všetko na to, aby sme získali tento kúsok pergamenu?"

Anna mlčky prikývla.

„Mimochodom, som ochotný ponúknuť vám milión dolárov ako odškodné. Súhlasíte?"

Znova prikývla. Veľmi dobre pochopila, že islamisti s týmto pergamenom držali v rukách moc a schopnosť zmeniť svet. A tak aj urobia, o tom vôbec nepochybovala.

Anna teraz pochopila mnohé, čo sa odohralo v ostatných týždňoch a mesiacoch. Pripadalo je priam komické, ako jej náhoda prihrala kľúčovú úlohu v dôležitej hre svetových dejín. Očami kĺzala po písmových znakoch s obrovských významom, ktorým nerozumela, a odrazu ju zachvátil strach. Strach z tohto tajomstva. A preto sa opýtala: „Originál - kde sa nachádza originál?"

Žena na vozíku sa pozrela na Donata, ten nasmeroval zrak na Annu a povedal: „Zaiste neočakávate, že vám to prezradím, no pergamen sa nachádza na bezpečnom mieste, na ktoré ostatní nemajú prístup."

„A vy máte jediné kópie, ktoré existujú?"

„To som sa chcel spýtať práve vás! Ak váš film zachytáva jediné kópie, ktoré boli vôbec urobené, potom môžem vašu otázku zodpovedať kladne. Mimochodom, v tomto prípade nemajú kópie

nijakú dôkazovú hodnotu. Kúria by ich sfalšovala, tak ako to urobila aj s iným písomnými nálezmi. Na zničenie Cirkvi sú potrebné jednoznačné dôkazy.“

„Rauschenbach a Guthmann!“ zvolala Anna spontánne. „Obom som dala kópie.“

Donat pokojne odpovedal: „Vieme o tom. Obidve kópie vlastnia orfici. Úbohého Rauschenbacha zavraždili, lebo sa nazdávali, že ste mu nechali originál. A Guthmann je ešte stále v službách orfikov. Potuluje sa v Ríme s vražedným komandom. Vo Vatikáne mali špicľa, chytrého jezuitu menom doktor Losinski. Dodnes nevedia, že hral dvojitú hru. Potom je tu ešte istý Nemec, doktor Kessler, rovnako jezuita. Obaja pracovali na tom istom projekte.“ Donat pritom rukou ukázal na pergamen rozložený na stole. „Keď sa spriatelili, orfikov začala páliť zem pod nohami. Nazdávali sa totiž - aj keď nesprávne -, že Kessler je jedným z nás. Obaja mali zahynúť pri atentáte. Losinski zomrel, Kessler prežil.“

„Bože môj!“ šepla Anna.

„Kessler je teraz na našej strane,“ dodal Donat. „A je tu ešte niekto, kto sa nachádza pod našou ochranou. Necháme vás však radšej osamote.“

Donat chytil vozík svojej ženy a odtlačil ho mlčky von. Anna zostala celkom zmätená v cudzom dome. Bezradne podišla k stolu s mnohými nezrozumiteľnými útržkami piateho evanjelia, obrovskej skladačky, do ktorej zapadol jej fragment ako posledný a rozhodujúci diel, ktorý vyriešil celú záhadu - diel, ktorý je schopný spustiť obrovskú lavínu. A tá môže pochovať Cirkev, pápeža a vieru. Striasla sa hrôzou, keď si odrazu uvedomila, že tento dávno zabudnutý text, pred ktorým stála - alebo aspoň jeho originál, uschovaný na bezpečnom mieste - oplýval mocou zmeniť svet. Nič nebude také ako predtým.

Počula, ako sa za jej chrbtom otvorili dvere. Obrátila sa. Pred ňou stál Kleiber - nepravý Kleiber - v ruke s kyticou oranžovo-modrých strelícií.

Anna urobila krok k nemu, no nevedela, čo tým chcela vyjadriť. Bola načisto zúfalá. Stáli oproti sebe, každý rozpačito čakal na prvé slovo toho druhého.

„Neviem," začal konečne jachtavo Kleiber, „či sa mám ospravedlniť? Čo mám robiť?"

„Na čo sa cítiš?" spýtala sa Anna pichľavým podtónom. „Skutočne neviem," odvetil Kleiber vyhýbavo. „Uvedomujem si, že som ťa nečestne podviedol." „Ach áno. Nehovor."

„Oklamal som ťa však len s mojou identitou, nie s citmi. Tie boli pravé. Od začiatku."

„A ty si myslíš, že sa to dá oddeliť?" „Nazdávam sa, že áno." „To mi musíš vysvetliť."

„Pokúsim sa o to. Teda - nevolám sa ani Adrian, ani Kleiber, moje meno je Stephan Oldenhoff. No som rovnako ako Kleiber novinár, samozrejme, nie taký úspešný, len taký, čo z času na čas predá nejaký príbeh a je rád, že zaplatí nájomné. Vtedy sa chytá každej roboty, ktorá donesie peniaze. Jedného dňa ma oslovil istý

muž a povedal mi, že sa neuveriteľne podobám na iného novinára a či by som bol ochotný za obrovskú sumu vhupnúť do jeho roly. Dlho som nerozmýšľal a odvetil som, že ak nejde o niečo ilegálne, ponuku prijímam - honorár bol skutočne slušný. Objednávateľ sa volal Donat a objednávka znela, že sa mám zmocniť pergamenu.

Preto som sa musel premeniť zo Stephana Oldenhoffa na Adriana Kleibera. Pokiaľ ide o výzor, to nebolo ťažké, najmä keď sme vedeli, že Kleibera si videla naposledy pred sedemnástimi rokmi. Donat všetko dôkladne zrešeršoval, jeho žena mu pritom poskytla najcennejšie údaje. Nikto nepoznal Kleiberove návyky a zvláštnosti lepšie ako Hanna Luise Donatová, jeho vdova. Kleiber si ju totiž vzal. Odvtedy ti neposielal kvety k narodeninám.

Vedel som o tvojej situácii a fundamentalisti ma všemožne podporovali. No rovnako som vedel, že orfici sú pre mňa veľkou hrozbou, najmä od chvíle, keď som sa zmocnil pergamenu - lepšie povedané, od okamihu, keď si orfici mysleli, že pergamen vlastním. Preto mi prišiel veľmi vhod nápad odcestovať do Ameriky. Tam som sa cítil v bezpečí.“

Anna krútila hlavou. Len ťažko verila Oldenhoffovým slovám. „To znamená,“ riekla po krátkom uvažovaní, „že si tvoj únos do Leibethry len predstieral!“

„Čo ti to napadá!“ zvolal Oldenhoff pobúrene. „To bola trpká realita. Keď orfici zistili, že pergamen sa nachádza u mňa, a zjavne som ho teda musel ukryť, uniesli ma spôsobom sicílskych mafiánov. Skutočne netuším, ako ma dovliekli do Leibethry a čo so mnou robili, aby zo mňa vytĺkli skrýšu s pergamenom. Faktom zostáva, že ti vďačím za svoj život. Keby sa totiž dozvedeli, že pergamen je dávno v rukách fundamentalistov, pravdepodobne by ma zabili.“

Anna von Seydlitzová sa pozrela na nepravého Kleibera. Nenávidela tohto človeka, no nie tak, ako možno nenávidieť nepriateľa alebo súpera. Anna nenávidela Oldenhoffa jedine preto,

lebo bol Oldenhoff, a nie Kleiber. Išlo však o ten druh nenávisti, ktorý sa mohol rýchlo premeniť na lásku, a tento bod bol bližšie, ako si myslela.

8

Od stretnutia v zadnom dome na ulici Baullari prešiel presne jeden týždeň. Anna von Seydlitzová sa rozhodla pre dovolenku na Capri, aby mohla o všetkom porozmýšľať. Ubytovala sa v suite hriešne drahého Hotela Quisisana - mohla si to dovoliť. Donat jej vystavil šek na milión dolárov. Napriek tejto sume Anna nebola šťastná. Mala pocit, akoby v predchádzajúcich mesiacoch žila život cudzej osoby, a trvalo dlho, kým jej pochybnosti prešli do údivu a z údivu sa konečne stalo presvedčenie, že sa jej to všetko len nesnívalo a že to skutočne zažila.

Za dlhých bezsenných nocí jej v hlave dunela zlovestná ozvena: Barabáš, Barabáš, Barabáš. Bolelo to ako tupá bolesť hlavy a Anna stála na pokraji zúfalstva. Tušila, čo môže nasledovať, bola jednou z mala, ktorí to mohli tušiť. Nijako si však nevedela predstaviť, ako táto katastrofa - inak sa nadchádzajúce udalosti nedali označiť - bude prebiehať. Raz sa pristihla, ako vyslovila do nebies prosebnú modlitbu, aby sa stalo niečo celkom nečakané, čo by zotrelo všetky doterajšie udalosti, ako dážď obrázok na chodníku nakreslený kriedou.

Bol to, prirodzene, nezmysel. Ovplyvniť možno jedine budúcnosť, nie minulosť. Anna von Seydlitzová teda kula plány, ako by sa mohla niekde na konci sveta vyhnúť hroziacej katastrofe. Potom sa však prihodilo všetko inak.

Pondelok, 5. marca 1962.

Let ALITALIA 932 Rím - Amman. Na palube je 76 pasažierov a osem členov posádky. V 8. rade na miestach A a B sedí holohlavý zavalitý muž, vedľa neho jeho ochrnutá manželka. Záznam v zozname pasažierov: Donat, Mr. a Donatová, Mrs. Obaja vstúpili na palubu zvláštnym vchodom. Pani Donatová na

vozíku. Steward si všimol kufrík, ktorý mala ochrnutá žena pripevnený retiazkou o zápästie.

V 6. rade na mieste D sedí muž v tmavom obleku s krátkymi sivými vlasmi. Chlopňu saka mu zdobí zlatý krížik veľký ako necht ukazováka. Záznam v zozname pasažierov: Manzoni, Mr. Manzoni dobehol na palubu v poslednej minúte. So sebou mal čiernu cestovnú tašku.

Manzoni sa počas letu v krátkych intervaloch obrátil a pozrel na Donata a jeho ochrnutú ženu. Obaja na seba provokatívne hľadeli. Manzoni sa drzo uškrnul. Obidvaja sa tvárili ako víťazi, Donat nad Manzonim, Manzoni nad Donatom.

Po 80 minútach letu chytil Manzoni svoju čiernu tašku. Otvoril ju a vo vnútri začal s niečím manipulovať. Donat si ešte všimol, že Manzoni vytiahol ruku z tašky a smejúcky urobil vzduchom veľký kríž. Potom ho zasiahol ostrý blesk. Explózia. Lietadlo sa roztrhlo na tisíc častí, 25 000 stôp nad morom.

Prirodzene, nejestvujú svedkovia poslednej scény. No takto alebo podobne sa zrejme odohrala. Talianska spravodajská agentúra ANSA 5. marca 1962 oznámila. Rím: - Počas letu z Ríma do Ammanu explodovalo dnes lietadlo talianskej leteckej spoločnosti ALITALIA a zrútilo sa do mora. Na palube sa nachádzalo 76 pasažierov a osem členov posádky. Miesto dopadu je 60 míľ južne od Cypru, 90 míľ západne od Bejrútu, v jednej z najhlbších častí Stredozemného mora. Členovia posádky torpédoborca Šiestej americkej flotily videli, ako lietadlo explodovalo vo vzduchu. Jednotlivé časti sa v plameňoch zrútili do mora. Ani jeden z 84 cestujúcich katastrofu neprežil. Príčiny nehody sa vyšetrujú. Podľa vyjadrenia hovorcu spoločnosti ALITALIA v Ríme nemožno vylúčiť, že explóziu lietadla spôsobila nálož.

DODATOK I.

Vo štvrtok, 11. októbra 1962 otvoril pápež Ján XXIII. v Ríme Druhý vatikánsky koncil. Z pozvaných 3044 hostí sa na ňom zúčastnilo 2540, z toho 115 členov pápežskej kúrie. Z týchto 115 len 30 poznalo skutočný dôvod prvého svetového cirkevného zhromaždenia po takmer sto rokoch.

Koncily, ako ukázala minulosť, sa zvolávali vždy z dôležitých príčin a mali významné výsledky. Ich účastníci sa zhodli na Homoúsiu, teda rovnosti Otca a Syna v Svätej Trojici z hľadiska podstaty (Nikaia), ukončili rozkol Cirkvi v západnej Európe (Kostnica) alebo si objasnili otázky katolíckych dogiem (Trident), alebo prijali dogmu o neomylnosti pápeža (Vatikán L). Výsledky Druhého vatikánskeho koncilu sa naproti tomu javia zanedbateľné.

Predsa sa Druhý vatikánsky koncil zapísal do dejín ako reformný koncil a, prirodzene, to, o čom hovorila táto kniha, sa nikdy nestalo.

DODATOK II.

Anna von Seydlitzová a Stephan Oldenhoff sa zosobášili v Paríži v máji 1964. O sedem rokov neskôr prišla Anna o život pri záhadnej nehode. Na Stanici Pont-Neuf sa vrhla pred vchádzajúcu súpravu metra. Pochovali ju na Cintoríne Pére-Lachaise, len niekoľko krokov od Dr. Guillotina, vynálezcu gilotíny.

V mori jedinečných náhrobných kameňov pôsobí jej zvláštne popísaný kameň nenápadne. Nápis znie:

ANNA
1920 - 1971

Pod ním sa nachádzajú nepochopiteľné latinské slová:

BARBARIA ATQUE RETICENTIA ADIUNCTUM
BARBATI BASIS ATRII SACRI

Až donedávna, keď som dopísal túto knihu, vídaval som takmer denne jedného starého muža kráčať Cintorínom Pére-Lachaise, v ruke s oranžovo-modrou strelíciou.

Keď som sa spýtal na význam tajomného nápisu*, ospravedlnil sa, že nepozná jeho preklad, ten však nie je dôležitý. Dôležité sú len iniciály jednotlivých slov.

* *Barbarstvo a mlčanie sú charakteristickými znakmi rímskeho pápeža a základom cirkevného paláca.*

MARGINÁLIA

Týmto sa chcem úprimne ospravedlniť Stephanovi Oldenhoffovi. Práve jeho som stretol na Cintoríne Pére-Lachaise a on mi dal podnet na napísanie tejto knihy. Viem, že som zneužil jeho dôveru a proti jeho vôli som tento príbeh uverejnil podľa vlastných rešerší. Dôvod k tomuto kroku neprekvapí ani jeho, ani čitateľov. Som presvedčený, že ide o významnú tému, ktorá nemohla zostať nezaznamenaná.

Philipp Vandenberg

Pozn. prekl.: V preklade boli použité citácie z vydania: Sväté písmo, Nový zákon, Slovenská biblická spoločnosť 1992, 846 s.